СВІТЛО З ТЕМРЯВИ

ЗБІРКА ПРИКЛАДІВ НА РІЗНІ ХРИСТИЯНСЬКІ СВЯТА

Зібрав і опрацював

Іван Барчук

ТОМ II

Накладом
Християнського видавництва "Дорога Правди"
Вінніпеґ — 1978 — Клівелянд

LIGHT OUT OF DARKNESS

COLLECTION OF SERMON ILLUSTRATIONS
(in Ukrainian)

Volume II

Collected and compiled
by
John Barchuk

Published by "Doroha Prawdy"
Winnipeg — 1978 — Cleveland

СВІТЛО З ТЕМРЯВИ

ЗБІРКА ПРИКЛАДІВ НА РІЗНІ ХРИСТИЯНСЬКІ СВЯТА

Том II

Зібрав і опрацював
Іван Барчук

Накладом
Християнського видавництва "Дорога Правди"
Вінніпеґ — 1978 — Клівелянд

Видавництво "Дорога Правди" ч. 72

Printed in Canada

Popular Printers, 787 Toronto Street, Winnipeg, Manitoba, R3E 1Z7

ПЕРЕДМОВА

Приклади для проповідей, як було згадано в передмові до першого тому, проп. Іван Барчук почав пильно збирати ще в 1927-му році. Він збирав їх з надією, що колись вони зможуть вийти окремими книжками. .

Але якраз тоді, коли дещо з тих прикладів було готове до друку, в Європі запалилася друга світова війна, яка унеможливила всяку видавничу працю. І в серці проп. Івана Барчука погасала надія, що ця його клопітлива праця коли-будь побачить світ.

Рукописи ж прикладів він пильно беріг, вони з ним проходили тяжку скитальську дорогу, вони з ним прибули також на Американську Землю.

І завдяки пожертвам добрих і зичливих віруючих людей, видавництво "Дорога Правди" змогло року 1976-го видати перший том тих прикладів, яким воно дало назву "Світло з темряви". Тепер виходить з друку другий том прикладів і всі приклади в цьому томі призначені на різні християнські свята.

Видавництво "Дорога Правди" має велику приємність повідомити всіх своїх читачів і жертводавців, що дальші томи прикладів "Світло з темряви" приготовляються до друку.

Ми вдячні Богові, вдячні також усім нашим жертводавцям за те, що можемо видати цю велику і корисну працю, над якою проп. Іван Барчук довгі літа важко працював.

Вінніпег, 1978

М. Подворняк
голова видавництва

ПОКАЗЧИК ГОЛОВНИХ ТЕМ.

1.	Новий Рік	від № 1 до 54
2.	Хрищення	від № 55 до 70
3.	Сповідь	від № 71 до 80
4.	Вечеря Господня	від № 81 до 94
5.	Воскресіння Христа — Великдень	від № 95 до 131
6.	Неділя	від № 132 до 136
7.	Свято матері	від № 137 до 220
8.	Свято батька	від № 221 до 298
9.	Тройця (Зіслан. Св. Духа)	від № 299 до 327
10.	Переображення	від № 328 до 329
11.	Свято подяки	від № 330 до 358
12.	Різдво Христове	від № 359 до 374
13.	Свята	від № 375 до 379
14.	Зібрання	від № 380 до 397
15.	Весільні	від № 398 до 505
16.	Похоронні	від № 506 до 519

НОВИЙ РІК

1. 365 перел.
Йов 7:6; 9:25.

Існує оповідання, що одна дівчинка, дуже багатих родичів, опинилась одного разу над криницею з дзеркально чистою водою. В руках вона тримала низку чудових перел. У воді вона зобачила другу дівчинку, яка їй дуже сподобалась, бо вона була цілком до неї подібна. Це була її власна відбитка у воді, але дівчинка цього не розуміла. **Вона** весело всміхалася до своєї товаришки, та почала кидати їй одну перлину за другою. Коли ж вона кинула ій останню, то попросила, щоб вона почала тепер їй кидати. **Але, на жаль, вона своїх** перел ніколи назад не отримала.

Як багато людей подібні до тієї дівчинки. Бог їм дає щораз чудове намисто з 365-ти перел. Це рік — із 365-ти днями. Й вони розкидають ті перли наліво й направо, рік промине, нічого корисного не набули й перел-днів нема, і вже ніколи їх не повернуть. І так швидко проминуть літа й людина не зоглядиться, як опиниться перед вічністю з порожніми руками, розкидавши всі перли — дні щодо одної, не здобувши нічогісенько для своєї душі.

Друже, як ти використовуєш ті дні, які Бог, тобі дає для того, щоб ти приготовився до вічности?

2. Не чекав
Мат. 24:50

Розповідають, що в Шотляндії, в своєму часі, був один проповідник, людина з досить дивними виходками, якими він намагався звертати людям увагу на їх потребу спасіння. Один із наближених розповів був такий випадок:

"Напередодні Нового Року я знаходився в своїй майстерні при праці. Несподівано, без стукання, той проповідник зайшов у майстерню. "Чекали ви на мене?" — запитав він мене. "Ні," — відповів я.

Глянувши на мене, він якось сумно, не то поважно сказав: "А що було б, якби це не я прийшов, а смерть?" І повернувшись, він так само швидко вийшов, як і прийшов.

"Але діло було зроблене: його слова запали в моє серце й не переставали бриніти в моїх ушах — А що, як би це була смерть? Аж поки я не віддав свого серця Господеві, тоді й прихід смерти мене не злякав би."

Отож, друзі мої, роки минають і кожен Новий Рік нагадує, що на один рік ми стали ближчими до смерти, а тим самим і до вічности, а що ми робимо, щоб гідно зустрінути ту вічність та її попередника — смерть?

Чи чекаєте ви ту гостю — смерть, чи застане вона вас несподівано?

3. Виправлення кривди

Лук. 19:8.

Є маленьке оповідання видатного франц. писменника Анатоля Франца, під назвою: "Новорічна байка." В ній оповідається, як один редактор просив журналіста написати новорічне оповідання до часопису, яке було б "байкою для багатих."

І журналіст погодився, але сказав, що він напише так:

"Не мучтеся багачі бути милосердними до бідних, бо їм те ваше милосердя цілком не потрібне. Чому милосердя, а не справедливість? У вас же з ними неполагоджені рахунки. Полагодьте їх. Бо коли те, що ви даєте їм з ласки, має продовжити їхню бідність, а ваше багатство вам залишитись, то ваш дарунок буде лукавий. І навіть ваші сльози співчуття, які ви домішаєте до нього, не зроблять його правдивим. Треба направити всю кривду. Ви даєте милостиню, щоб не направити тієї кривди. Даєте трошки, щоб затримати багато, й це вважаєте, за спасенне діло."

Але редактор не захотів надрукувати таку "Новорічну байку," бо вона була докором не тільки для багатьох його багатих читачів, але й для нього самого. А справді, який сенс в дарах та милостинях, якщо не зробити такої реформи, яка полагодила б усі рахунки та вирівняла б усі кривди. І так як на Новий Рік робляться різні підрахунки та звіти, то цілком логічно, коли б такі багачі підрахували, скільки то вони зробили кривд для бідних та вирівняли їх.

А ви друзі, ніби ніяких кривд нікому не зробили в протязі року? Є кривди матеріяльні, моральні й духовні. Вирівняйте їх!

4. Тепер або ніколи

Іс. 55:6, II Кор. 6:2, Євр. 3:13; 4:1.

На далекій півночі знаходяться скелисті гори, на яких по близу моря морські птахи в'ють свої гнізда, в яких кладуть свої яйця. Є мисливці, які збирають ті яйця. Один з таких мисливців зобачив велике гніздо, що знаходилось на виступі скелі, але пару сот футів низче від того місця, де він стояв. Було дуже трудно туди дістатись, бо виступ той був ближче до центру скелі, ніж той, на якому він стояв. Але він рішив попробувати. З тією метою він загнав у розщілину скелі свою велику залізну палицю, прив'язав до неї одного кінця мотуза, а на другому кінці на рівні з виступом прикріпив сидіння й спустився по мотузі вниз. А відтак, він почав розгойдуватись аж поки його ноги почали сягати до виступа з гніздом, тоді він скочив на той виступ, балансуючи руками, щоб утримати рівновагу та стати просто на ноги.. Це був дуже трудний маневр, але при його звичці та вправі, він йому вповні вдався. Поздоровляючи себе з успіхом та не усвідомивши собі добре свого правдивого положення, мисливець випустив з рук мотуза, який разом з сидінням відлетів назад. Тут тільки мисливець збагнув своє положення й йому ніби смерть заглянула в лице.

Мисливець у мить збагнув, що коли він не скочить до мотуза при першому його повороті до нього, то

може пропасти надія зловити його при другому повороті. А тому, коли мотуз наблизився до нього, він, зібравши всі сили своїх м'язів та своєї уваги, скочив на нього немов з обіймів самої смерти, повис на ньому і знов опинився безпечно на свому сидінні. Він був урятованим!

О, що то була за хвилина! Для нього це дійсно було: "Тепер або ніколи."

Адже ж він міг не зловити мотуза й полетіти вниз, і розбитися об скелі; залишитися ж на виступі, означало вмерти з голоду. Тому, людина, щоб рятувати життя, рішається на все.

Дорогий друже, яке твоє положення духовно? Може й для тебе ця хвилина є тим самим: "Тепер або ніколи?" Може наступний рік ти вже не проживеш. Чому ж ти не стараєшся використати цю нагоду? Хапайся ж за мотуза спасіння, коли він наближується до тебе, бо коли пропустиш цю хвилинку, то може ж статися, що ти навіки втратиш можливість спасіння, бо воно щораз буде від тебе віддалятися. Тому, не ризикуй, друже, вічною долею своєї душі, а хапайся за мотуза спасіння при першій нагоді.

5. Економія часу.
Пс. 89:12, Ів. 9:4; 12:35, Еф. 5:16.

До одної дівчинки прийшли вечором її подруги. Дівчинка була цьому дуже рада й весело з ними розмовляла, але не переривала своєї праці, а ще з більшим напруженням і шибкістю старалась її закінчити. Вона щось в'язала. Наступного дня було свято й вона не могла б працювати, а це якраз був той день, на який її мама обіцяла закінчити замовлене в'язання. А крім того, то вони були вбогі й у них в кімнати була тільки одна свічка, а другої не було й за що купити. І ось ця люба дитина намагалась використати світло цієї єдиної свічки, щоб помогти мамі закінчити працю на час.

Молоді та старші друзі! Бог дав вам світло життя й поклав на вас певні обов'язки в житті. Чи ви намагаєтесь використати те світло й виконати ті обов'язки сумлінно та чесно? Вам дане тільки одне життя й та ваша єдина свічка може скоро згаснути, а другої в вас нема, й вам із незакінченими ділами прийдеться стати перед Богом. Як ви виясните Богові змарнування дорогих хвилин? Тому сьогодні, у свято часу, перепросіть Бога за минуле недбальство й почніть пильно використовувати для Господнього діла кожну хвилину.

6. Використовуйте час.
Еф. 5:16.

Одного разу запитали віруючого склепаря: "Чому ви так докладно стараєтесь давати своїм покупцям повну міру і вагу?"

"Тому, — відповів той, — що Бог дав мені тільки одне життя й я повинен увесь час іти вперед, і мені нема коли вертатись назад і поправляти свої помилки та недоліки."

Ось, коли б усі так цінили час і через те старались би докладно виповняти свої обов'язки, щоб не вертатись поправляти недоліки, тоді багато більше добра було б зроблено в світі, а багато менше було б різних помилок і багато менше було б безплідних існувань.

7. Спізнився.
Євр. 4:1.

Оповідають, що один молодий маляр дістав запрошення намалювати портрета англійської королеви. Це була особлива ласка для маляра й це могло створити для нього популярність та славу. Бо ж до маляра, який намалював би портрета королеви, безперечно поспішили б звернутися й інші придворні пані.

Було призначене місце і вказаний час, але коли королева туди прибула, то маляр чомусь спізнився. Він замало оцінив нагоду й не був готовий на час. Коли ж він, нарешті, з ласки своєї з'явився, йому сказали, що королева вже від'їхала й більше не повернеться. Ось так через свою недбайливість маляр прогаяв можливість продвинутись до слави.

Але ще багато гірше, коли мільйони людей зму-

шують чекати на себе Небесного Царя і в решті решт спізнюються зо спасінням своєї власної душі. Вони тим гублять не тільки власну кар'єру, але своє вічне життя, свою вічну радість і славу, словом, усе. Тому не будьте недбалі до пропозицій всемогутнього й усеславного Царя. Дорожіть часом і використовуйте нагоду.

8. Останні хвилини.
II Тим. 4:6-8.

У свому часі жив ув Англії видатний релігійний діяч, основоположник методизму, Джон Веслей. Одного разу його запитала якась пані:

"Пане Веслей! Уявіть собі, що вам треба вмерти взавтра в 12 годині ночі. як би ви провели остаток вашого часу?"

"Шановна пані, — відповів Веслей. — Я б його провів докладно так само, як і тепер проводжу. Сьогодні ввечері я мушу проповідувати в Гловчестері й узавтра також. А в міжчасі поїхав би в Тевкесбурі й проповідував би там після полудня. Потім відвідав би деякі родини, зайшов би до дому Маршіка, який запросив мене на вечерю; побесідував би з тією родиною та помолився б, як звичайно. А потім на яку 10 годину вернувся б додому, подякував би за все небесному Отцеві, ліг би спати й прокинувся б у небесній славі."

Так може відповідати тільки людина, яка упевнена, що вона робить те, що є до вподоби Богові. А як би ви провели останні години вашого життя, коли б ви знали, що вони є дійсно останніми?

9. Використовуйте час.
Еф. 5:15-16.

Один старичок навернувся до Господа, коли йому було вже біля 80 літ. Потім він часто з жалем повторював:

"Душа моя - то спасенна, але життя моє загублене."

Дорогі мої неспасені друзі, невже ж і ви бажали б, подібно тому старцеві, згубити життя, щоб спасти тільки душу? Чи не краще використати час і нагоду, щоб і

душу спасти, а служінням Господеві нагороду заслужити?

10. Використовуйте час.
Еф. 5:16.

Джордж Вашингтон, один з головних борців за незалежність і свободу З.С.А. і перший їх президент, дуже цінив час.

Одного разу його секретар спізнився до праці, вибачаючись тим, що його годинник спізнився.

Вашингтон, з притаманною йому щирістю сказав: "Все можливе; але я попереджую вас, що ви мусите набути собі другого годинника, або я буду змушений пошукати собі другого секретаря."

Так є, не можна самім марнувати дорогоцінного часу й неможна змушувати інших втрачати його через нас. Для успіху необхідно бути докладними й точними в використанні часу.

11. Труд до смерти.
Мат. 20:6; Рим. 13:11; Еф. 5:16.

У 674-735 роках ув Англії жив видатний монах, Беда. Ця людина була дуже працьовита. Він любив сам, учитися, а також навчав інших; він написав історію церкви в Англії. Накінець, бувши вже смертельно хворим, він узявся ще за переклад на англо-саксонську мову Євангелії від Івана.

Коли вже переклад доходив до кінця, один з його учнів, що писав перекладану Євангелію під диктування Беди, зауважив з ненатурального дихання, що перекладчик вмирає. Тоді він крикнув до нього:

"Пане мій! Ще залишається написати одне тільки речення."

Беда відповів: "В такому разі скоренько, скоренько! й продиктував ще те останнє речення.

"Речення готове," — сказав учень.

"Готове? Ну слава Отцеві, Синові і Святому Духові," — й з тими словами Беда відійшов до Господа.

Ось чудовий приклад працьовитості та викорис-

товування часу. Ця людина працювала дослівно до останньої хвилини життя. А ми як використовуємо час?

12. Вигляд благочестя.
II Тим. 3:5

Л.А. Сенека, видатний римський філософ і оратор, був дійсно хорошою людиною. Він був дорадником Нерона й стримував його від багатьох жорстокостей.

І ось, навіть його обвинувачували сучасники в хабарництві та злодійстві. І це цілком можливе, бо таких багатств, які він мав, трудно нажити чесною дорогою.

Так що дійсно кожна людина неправдива й зіпсута гріхом, і тільки Бог Духом Святим може відродити її та вчинити з неї нове створіння. Усі люди родяться старими, старими ростуть, живуть і вмирають, яких би побожних вони не вдавали. Лише ті, які вповні віддаються Господеві, Він чинить їх новими людьми.

13. Старе серце.
Ів. 10:5.

Є така байочка, що кіт одного разу надів рясу й дуже здивувався, що миші продовжують утікати та ховатись від нього.

І ось, раз він зловив одну та й запитав її: "Чому ви ховаєтесь від мене, чи ж ви не бачите, що я в священичій одежі?"

"Так, ми бачимо, — відповила миша, — але під тією одежею ховається котяче серце."

Не мало є й тепер подібних хижаків, прихованих у рясах, а серця в них звірячі. Недивно, що український філософ Сковорода сказав був:

"Ризо, ризо, як мало ти оприподобила, а як багато зокаянствовала!"

Отже, нам потрібні люди не в ризах, а з новими серцями. Люди самі собі роблять ризи, але нове серце може дати тільки Господь.

14. Внутрішнє оновлення, зовнішнє зотління.
II Кор. 4:16.

Цей процес зовнішнього зотління доконується в

природі з кожним зерном, коли родиться з нього нова рослинка; але особливо яскраво це видно на цибулькових рослинах.

Посадіть весною цибульку в землю й вона через короткий час пустить паросток зо своєї середини, а в той самий час зовнішня сторона цибульки починає тліти, цебто гнити. І чим більше зовнішня сторона її тліє, тим більше внутрішня — обновляється, аж поки не виросте нова цибулька, звичайно більша, а то й кілька замість одної — посадженої.

Те саме діється з людиною духовно. Навіть віруюча людина, поки потурає тілові, то дух її нидіє. але коли тіло умертвлюється духом, або й природою, цебто починає тліти чи то в наслідок хвороби, чи старості, коли земні надії губляться, тоді дух обновлюється та зростає для Бога.

15. Відродження.
Ів. 3:3.

Посадіте в свому саду дику яблуню; почніть плекати її галузки; чи принесе вона хороші плоди? Ніколи. Вона завжди буде приносити дикі та квасні яблука. І ніякі заходи не змусять дику яблуню принести добрих плодів. Є один тільки спосіб, це — прищепити їй зразка з доброї яблуні, цебто прищепити їй нове єство.

Те саме й з людиною. Вона родиться дикою, тілесною істотою, зо всіма зародками гріха. Виховуйте її, навчайте, впоюйте, вона добрих плодів не принесе. Людина мусить народитись згори в її душу мусить бути прищеплене нове єство, єство Святого Духа, тоді тільки людина стане придатною для Бога та для Божого царства.

16. Не плачте за померлими.
1 Сол. 4:13-18.

Коли хто хоче будувати новий дім замість старого, то він насамперед виселяє мешканців зо старого дому, руйнує його, розчищує місце й тоді будує наново гарнішого та кращого дома від попереднього. Й ніхто

за тим старим домом не плаче, а всі радуються, бо не дивляться на руйнування старого, а на будування нового, хоч воно ще й не закінчене.

Те саме чинить Бог із нами. Спочатку виселює нашу душу зо старого тіла, руйнує його, а для душі шикує нове, славне й нетлінне тіло. То чи ж варто плакати, дивлячись на руйнування старого? Чи ж не краще радіти, думаючи про створення нового?

17. Віра без діл.
Як. 2:20.

Дехто гордяться стариною та походженням своєї віри, кажучи, що вона, ніби-то, від самих апостолів. Але жити за вірою вони не тільки не стараються, а навіть твердять, що так жити цілком неможливо. Отже, віра у них, ніби-то, й є але без діл. Або можна ще й так сказати, що віра в них "апостольська," а життя — поганське.

Така віра подібна до старого дома, в якому печі, складені багато літ тому, попсувалися й перестали гріти. Палиш в них цілий день, а в кімнаті зимно. Що ж тоді роблять? Розвалюють старі печі та будують нові, не шкодуючи їхнього історичного походження; бо ж людині потрібне тепло, а не дипльом походження печі.

Так і історична віра є безсенсовною, якщо вона не дає духовного тепла, не спонукує до добрих діл. Її безумовно треба викинути й замінити новою, Божою вірою яка виявляється в добрих ділах.

18. Від старого до нового.
І Кор. 5:6-8.

У Китаї освіта існує зі стародавніх часів. Народні школи там були влаштовані багато раніше, ніж у Європі. В них раніше винайшли спосіб друкування книг, компаса й порох.

Але в них той прогрес затримався й тому, якими китайці були в давнину, вони такими ж залишилися майже до сьогодні. В усьому вони міцно трималися давнини й рахували навіть гріхом змінювати порядки, встановлені їхніми предками. Але проте ті порядки,

помимо їхної волі, непомітно для них самих, все ж таки поступово змінювались. А за останні десятиліття змінилися дуже багато.

Те ж саме сталося із християнством. В принципі воно реклямує себе, ніби воно тримається старого, а в дійсності воно непомітно переходить все більше до щораз нових і нових вигадок. І за 20 століть воно до того змінилось, що його не тільки апостоли, але навіть християни, які жили лише 1000 літ тому, не пізнали б тепер.

Отже, тому, наскільки на початку християнства вимагалось залишити старе і приєднатись до нового, настільки сьогодні вимагається залишити нове, а вернутися до старого апостольського християнства. Тим більше, що наскільки нові винаходи з ділянки техніки та механіки приносять полегшення й комфорт для життя, настільки нові вигадки з ділянки релігії та духовної моралі цілком зіпсували науку Христа й так її знівечили, що часто з неї залишилось тільки одне ім'я. але люди, які не дбають і минулого не досліджують, то вони свої нові вигадки вважають за стару апостольську науку, а справжню стару апостольську науку вважають за нову віру.

19. Пізно.
II Кор. 6:2, Євр. 3:15.

Великий пасажирський пароплав їхав до Америки. По дорозі його захопила жахлива буря. Величезні хвилі океану кидали пароплава то в одну, то в другу сторону. Нараз ві попав на підводну скелю й, пробивши собі бока, почав поступово занурюватись у розбурхані хвилі. Врятувати пароплава не було можливости, а тому пасажири мусіли були негайно пересідати до ратівничих човнів, шибко спущених на воду.

Одна жінка рішучо відмовилась увійти до човна боячись, що хвилі її заллють або перевернуть. Бавитися з нею не було коли й човни відпливли. Коли ж нещасна побачила, що пароплав щораз швидше починає занурюватись у воду й це означало, що вона обречена на певну погибель, вона стала кричати:

"Верніться, благаю вас, візьміть мене з собою!"

Але вернутись не було вже можливости, бо пароплав, занурившись, потягнув би з собою й човна. Тому до неї долетів ще ледве чутний голос:

"Пізно!!!"

І жінка самітна, залишена, в невимовному жаху загинула разом з пароплавом у грізних хвилях океану.

Неспасенні друзі мої! Чи ви не бачите, що й ваш корабель життя досить швидко занурюється у хвилі вічної погибелі? Чому ж ви марнуєте час; чому не спішите пересісти до рятункового човна, яким є Христос? У Христі є певний рятунок для наших душ.

Тож спішіть, не тратьте й хвилини, бо коли Христос відійде від вас, то й для вас може почутися лише той трагічний голос:

"Пізно!"

20. Небезпека відкладання.
Євр. 3:15-19.

Одна молода дівчина, яка відвідувала зібрання, була пробуджена Словом Божим і вона зрозуміла, що вона повинна навернутись до Господа. Дух Святий сильно працював в її серці, але вона все спротивлялась Йому.

Одного разу її серце було особливо неспокійне, але за нею ходив молодий чоловік і, вона, не бажаючи втратити його уважливості та дружби, рішила свою віддачу себе Господеві відкласти на деякий час. Вечором вона пішла ще з тим чоловіком на баль, але її внутрішня тривога й душевна мука до того змоглись, що вона не змогла там бути до кінця й пішла додому.

Вдома, раніше, ніж лягти спати, вона записала в щоденнику: "Через рік віддам себе на служення Богові, — й лягла до ліжка. Але заснути вона не могла й думки її хвилювали.

Вона знову ж встала і внесла в щоденник поправку: "Через півроку віддам себе Господеві," й знову лягла спати. Але сон утік від її очей. Вона ще кілька разів уставала й записувала до щоденника, все зменшуючи час, поки не затрималась на останньому:

"Взавтра обов'язково віддам себе Господеві."

Таким чином, вона зневажила Духа Святого, послухавшись сатани та прийнявши його "взавтра." Але вона того "взавтра" не дочекалась. Рано її рідні знайшли її мертвою й уже захоловшою в постелі. Причина її смерти невідома, але вона прийшла тоді, коли вона її не чекала.

Молоді люди, ми вас не хочемо залякувати, але ж є фактом, що таких несподіваних смертей бувають мільйони. Може Господь, власне, цим способом хоче нас остерегти, щоб ми опам'ятались та збагнули, як це небезпечно відкладати спасіння душі. Тому, не марнуйте часу, а поспішіть віддатися Господеві, поки ви молоді та здорові, щоб вас Господь міг благословити і щоб ви могли й Богові віддячитись за Його ласку до вас.

21. Спішіть!
Євр. 4:1.

В одному з волинських сіл був священник, який мав звичай ні про що не трубуватись, навіть і про спасіння душ. Одного разу до нього прийшла жінка, яка почула була в євангельському зібранні, що можна спастися. Отже вона просила в нього вказівки та поради, як спастися, а він їй відповів

"Ще вспієш!"

Його лінива душа взагалі не була схильна до будь якого поспіху. Пару тижнів пізніше він ішов на залізничну станцію. Не спішачи, він ішов по лівій лінії, знаючи, що потяг буде йти по правій, тому він був безпечний. Нараз він чує, що ззаду надходить потяг, але знаючи, що він же мусить іти по інший лінії, він цим ні трохи не турбувався. З перона до нього кричать:

"Батюшка, потяг!"

Але він махнув рукою й відповів:

"Успію!"

Але ледве він успів вимовити те трагічне слово, як потяг налетів на нього, відрізав голову, зімняв тіло так. що воно обернулось у безформну масу. Виявилось, що по причині ремонту правої лінії на тому відтинку, потяг

був пущений по лівій лінії. А цього нещасний священник не знав, а через те й загинув. Але головна причина його гибелі, була безперечно його жахлива безпечність.

Друзі мої, чи ви часом не належите також до тих, які кажуть: "Ще вспію"? Якщо так, то бережіться, щоб ви не вспіли так, як той священик.

Використовуйте час, бо не знаєте ні дня ні години, коли прийде вам кінець.

22. Сьогодні або ніколи!
II Кор. 6:2, Євр. 4:1.

Фіви — це було місто в грецькій країні Беотія, яке підпорядкувало собі населення цілої країни й таким способом організовалася фівійська держава. Але тією фівійською державою, в свою чергу, заволоділа Спарта, друга грецька держава, яка поставила в Фівах ненависне для неї олігархічне правління й тримала в місті свій гарнізон.

Дванадцять вигнанців із Фів на чолі з фівським воєначальником Пелопідом, створили змову проти олігархів і вночі в одежі мисливців проникли до міста. Олігархі, цебто правителі бенкетували тієї ночі в одного з потайних друзів Пелопіда. Підчас бенкету один з правителів отримав листа, який сповіщав його про змову й на якому значилось: "Важне діло." Але той сховав його, не читавши, й сказав:

"Важні діла на завтра!"

Змовники ж в одежі танцюристок увійшли до бенкетуючих і повбивали всіх правителів, а потім Пелопід організував так званий "священний відділ," розбив спартанський гарнізон і в 379 році до Р.Х. звільнив свою батьківщину з під влади олігархів.

Друже, може й ти не раз вже отримував листи в формі брошури, Нового Заповіту або й живого слова, які остерігали тебе про сатанинську змову на твою душу й як ти до цього віднісся? Чи не казав і ти, як той спартанський олігарх: "Важні діла на завтра?" А може ж ти не доживеш до завтра, так як і він не дожив, то що тоді буде? Ти повинен прийняти остереження, використати час та забезпечити свою душу вірою в Христа Ісуса й вірою в те спасіння, яке Він для тебе набув. І це є найважніше діло. То ж не відкладай його до завтра, не ризикуй нерозумно, щоб не згинути тобі на віки!

23. Нова релігя.
Мар. 1:27, Дії 17:19-21.

В кінці 18 століття, одному французькому вченому прийшла думка заснувати замість християнства, якусь нову релігію. Але він скоро переконався, що майже ніхто його в цьому не підтримує.

На свою невдачу він поскаржився визначному тоді політикові Талейрану, а той відповів йому так:

"Це дійсно, запровадити нову релігію не так легко; але я міг би вказати вам дорогу до осягнення вашої мети."

"Яку саме?" — запитав учений.

"Дуже просту, — відповів Талейран. — Ідіть передусім по світі та навчайте людей тієї вашої нової релігії, потім помагайте нужденним, уздоровлюйте хворих, воскрешайте померлих; а потім дозвольте себе розп'ясти, а відтак воскресніть із мертвих, то запевнюю вас, що будете мати успіх!"

Але, нажаль бідний творець нової релігії, не мав на це ані сили, ані бажання. Тому й релігія його так і невдалася.

24. Нове життя витискає — старе.
Єзек. 36:25-27.

На деяких деревах, а особливо на так званому "глухому дубові," листя залишається на цілу зиму. Ані вітри ані морози, дощі та сніги не можуть його позривати. Але, як тільки надходить весна і в дереві з'являється нове життя та почне рости нове листя, воно випихає старе, яке тоді легко падає.

Те саме стається і в духовно-моральному житті. Ні вітри наук, ні морози переживань, ні дощі та снігі страждань, не в стані зірвати з нас "старого листя" грішних привичок. Але коли Дух Святий ввійде в наше

серце й нове божеське життя почне проявлятись в нас, тоді "нове листя" Христових побажань і поривань ви пихають старе листя й воно легко відпадає.

25. Нове.
Єзек. 18:31, Кол. 3:9-10.

Жінка тримає в руках увесь подертий і в латках костюмчик свого малого синочка, оглядає його, чи не вдалося б ще хоч раз його поправити. Вона була економна господиня і старалась як могла, щоб зберігати здобуте тяжкою працею мужа. Та ось підходить до неї той її муж, подивився та й сказав:

"Кинь ти це старе лахміття, а купи нове!"

"Так, але ж ти знаєш, — каже жінка, — якщо мені вдасться його поправити ще хоч раз, то я цим збережу деякі гроші."

"Гаразд, поправ. Але в тім то й питання, що його вже й неможна поправити. Скільки разів ти його реперувала, але ж ти не можеш реперувати його вічно."

Жінка ще раз оглянула того костюмчика та й сказала: "Дійсно його вже не можна більше реперувати, треба тебе вже послухатись, та якось набути нового."

Щось подібного часто трапляється в духовному житті. Нераз люди, а особливо під новий рік, пробують підлатати своє старе життя та жити якось краще. Але з цього нічого не виходить, бо як залатаєте одну діру, то дереться в іншому місці й життя виходить все одно старе. І коли їм радиш покинути старе життя та навернутись до Господа, й отримати від Нього нове, то їм видається, що від цього буде якась страта. Вони так привикли до старого лахміття, що їм шкода його покинути. Вони знов і знов намагаються реперувати старе, щоб не набувати нового. Але ж вічно реперувати не можна. А тому, покиньте старе грішне лахміття, а набудьте від Господа нове життя.

26. Не пропусти!
Євр. 3:15; 4:1.

До одного, ще молодого, але хворого чоловіка,

покликали лікаря. Тоді хворий сказав:

"Пане докторе, не ошукайте мене, я бажаю знати всю правду про моє положення."

Лікар оглянув його й заявив:

"Мені дуже тяжко сказати вам це, але ви не переживете до завтра."

Хворий здригнув і вигукнув: "Значить, я пропустив!"

"Що пропустив?" — запитав лікар.

"Я пропустив нагоду скоритати зо спасіння. Я цілий час мав замір покаятись і все відкладав, рахуючи, що я маю багатенно часу. Але я відтягав занадто довго аж накінець пропустив."

Лікар був віруючою людиною й радив йому зараз таки негайно покаятись. Але юнак відмовився. Він сказав:

"Я завжди ставився з презирством до тих, які каялись перед смертю; то жалюгідні боягузи. Я не хочу бути подібним до них."

Скільки лікар не вмовляв його прийняти Христа, він рішучо відмовився й так і відійшов до вічности зі словами: "Я пропустив!"

Друже мій, ти ось маєш сьогодні ще нагоду навернутись до Бога з покаянням і прийняти Христа а з Ним прощення та вічне життя. Не пропусти ж цієї нагоди, щоб не сталось з тобою, як з тим юнаком.

27. Ще є час.
II Кор. 6:2, Євр. 4:1.

Орел сидів на кризі, яка пливла річкою. В своїх кігтях він тримав здобич і клював її. Здалека доносився до нього шум водоспаду, що знаходився на тій же річці. Крига все наближувалась до нього, але орел не турбувався небезпекою, що загрожувала йому.

"Ще є час... Ще трохи поклюю, а тоді полечу."

Ось він уже близько гуркочучого водоспаду. Махнув орел могутніми крилами. Але, нажаль, разом із кригою полетів і загинув у прірві.

Як це сталось? Його кігті, глибоко загнані в м'ясо

здобичі, примерзли разом із тим м'ясом до криги.

Так буває зо всіма тими, які думають: "Ще маю час подумати про рятунок, а наразі "ще поклюю." І вони віддаються скоро-проминаючим радостям, забуваються у вирі життя, та не спостерігають, як гріх приморожує їхні серця, звязує їхні духовні крила, і, накінець, кидає їх в безодню погибелі.

Тож, махніть вашими крильми, відірвіться від земного, піднесітесь до гори, до небесного — до Христа, поки ваша душа не застигла цілком і не примерзла до гріховної криги.

28. Недбальство приречених.
Екл. 7:17.

У французького ученого й винахідника Паскаля є й така думка:

"Уявіть собі людину, яка сидить у в'язниці, але не знає, який вирок для неї призначений. У неї, однак, є одна година часу для того, щоб довідатись, який той вирок і, якщо вона довідається, що вона осуджена на смерть, то тієї години є також досить, щоб скласти апеляцію про відміну того присуду.

То невже ж така людина ужила б той час на гру в карти, а не на те, щоб довідатись, який присуд і як його відмінити? Це було б жахливим безглуздям. А однак, так власне поступають всі люди, які не думають про Бога та про вічність."

29. Не дожила.
Ів. 12:48.

Одна молода дівчина захворіла на туберкульоз. Вона розуміла поважність свого положення, але вперто відганяла від себе думку про смерть. Знакомий з нею проповідник часто намагався хоч прочитати їй дещо з Писання, але вона не дозволяла йому.

"Не засмучуйте нас, — говорила вона, — будемо розмовляти про веселе. Я така ще молода й я ще не помру. Адже ж Бог не буде таким жорстоким. Я сьогодні почуваю себе краще й скоро буду цілком здоровою."

На це проповідник відповів: "Це дуже добре, але на випадок видужання, то хіба це буде погано, якщо ви помиритесь з Богом і Христа приймете за свого Спасителя, Який хоче подарувати вам спасіння та вічне життя?"

Вона нічого не відповіла, але й поради проповідника не прийняла.

При наступних відвідинах проповідник знайшов її сильно ослабленою й подумав, що може тепер вона відкриє серце для Господа. Але як тільки вона спостерегла, що проповідник хоче вийняти з кишені Нового Заповіта, вона зробила заперечливий рух і тихо сказала:

"Я сьогодні занадто слаба, я не можу; це так жахливо! Я не можу про це й думати... Мені впорснули морфію й я попробую поспать..." але зауваживши сумний та благальний погляд проповідника, шепнула:

"Взавтра в третій годині почитаєте, взавтра в третій!"

Але коли наступного дня він відвідав хвору, то її вже не було на світі. Заплакані домашні повідомили, що годину тому, вона з криком жаху перейшла в таємничу вічність. Проповідник глянув на годинника, була якраз третя година.

Нещасна, вона до останнього моменту противилась Богові, відкидала Христову Євангелію, коли ж, накінець, вона назначила час, то Господь її відкинув і вона того часу не дочекала.

Так, звичайно, буває зо всіма тими, які свідомо відкладають діло спасіння на останню хвилину. Вони хочуть аж до сконання служити сатані та гріхові, а тоді хотіли б, щоб Бог їх зате взяв до раю. Це просто богозневага. Тому й не диво, що Бог таких не приймає. Тому, хто ще не прийняв Божої благодати для свого спасіння, то зробіть це негайно, щоб не спізнитись.

30. Не відкладай до завтра.
Євр. 3:13; 4:7.

Князь пекла скликав демонів на нараду, щоб вирішити, яким способом можна було б найкраще гамувати

на землі розвиток царства небесного й як відтягати людей від спасіння?

Ось підноситься демон п'янства й каже, що найкраще ошукувати та губити душі горілкою та вином. Другий демон розпусти сказав, що з набільшим успіхом губить душі розпуста. Ще інший пропонував скупість, то знов-невір'я, гордість тощо.

Князь пекла **вислухав** усі поради, **похвалив** їх, але сказав, що вони все-таки, невистачальні, щоб з більшим успіхом загамувати Боже діло.

Тоді виступив ще один демон із менше важних і сказав: "Великий володарю, пошли мене на землю й я задоволю твоє бажання."

"А що ж ти **будеш** робити? — запитав сатана.

Я стану **проповідником** і ревно буду проповідувати всім людям, що вони мусять покаятись, бо інакше загинуть."

Тут у пеклі зчинився крик, суперечки, лайки, збентеження, а один з важніших демонів накинувся на того пекельного проповідника з кулаками та з криком: "Ти зраднику, ти збираєшся помагати будувати царство Боже, а не руйнувати!"

Але сатана втихомирив пекло й наказав проповідникові продовжувати.

"Отож, я дійсно буду проповідувати людям покаяння, але це тільки для замилювання очей, щоб люди незбагнули, що я демон. Але одночасно я не буду домагатись негайного покаяння. Я буду обережно впоювати їм, що спішити не конечне треба, бо ж часу є досить, а Бог милосердний, простить навіть, коли людина покається й на смертному ложі. А ви ж знаєте, що гріх руйнує душу й волю, і чим довше людина живе у грісі, тим тяжче їй покаятись. Тому в небі майже нема таких, що покаялися б на смертному ложі."

Демони враз затихли, а сатана рішучо сказав: "Ти найрозумніший від усіх! Іди й роби своє діло; ти будеш мати успіх!"

Отже, ходить той демон і по сьогодні, впоює всім людям, що вони ще вспіють, що з покаянням спішити

не треба, бо то треба ще добре подумати, щоб не зробити помилки. Часу є досить. І таке відкладання з дня на день, на завтра звичайно веде до трагічного "ніколи".

Тож "сьогодні, коли почуєте голос Божий, не ожорсточуйте сердець ваших. Сьогодні покайтесь!

31. Вагання у виборі.
Нав. 24:22, Прип. 1:29-32.

Є таке індуське оповідання про дівчину і ниву з золотим колоссям.

Ішла дівчина полем, на якому росло золоте колосся, один колосок гарніший від другого. Дівчині було дозволено вибрати собі одного й зірвати, але було заборонено оглядатись і вертатись назад.

І ось, вона ішла вперед і все вибирала та ніяк не могла вибрати, як нараз опинилася на краю ниви, так і не зірвавши колоска. Назад же їй іти не дозволялось і вона осталась без колоска. Через вагання у виборі, вона втратила щастя, яке їй було запропоноване.

Так усі ми йдемо через ниву життя, на якій також росте золоте колосся й нам також дозволено й запропоновано зірвати колосок Божої благодати, який дає нам найбільше щастя. І що ж? Чи не стоїмо ми тепер на краю ниви з порожніми руками? Чи не проминуло життя наше надаремно? А вернутись, щоб іще раз перейти ту саму ниву життя, не можна.

Тому, друзі, хто ще не дійшов до краю, використайте нагоду, не вагайтесь, скорше зірвіть золотого колоска Божої благодати, щоб не стало пізно.

32. Чи ти готовий?
Мат. 24:44.

Одного разу молода дівчина зустрілася з віруючою сестрою, яка мала звичай відвідувати лікарні, а тому її скрізь у лікарнях міста знали. Сестра довго бесідувала з тією дівчиною й переконала її, щоб вона віддалась Господеві. Після сердечного покаяння сестра подарувала їй Біблію.

На другий день та сестра знов пішла до лікарні

де дежурна сестра милосердя сказала їй: "Сьогодні стався нещасливий випадок. Якусь молоду жінку переїхав автобус, принесли її до нашої лікарні, але вона скоро померла. При ній знайшли Біблію із вашим підписом."

"А чи говорила вона що перед смертю? — запитала сестра.

"Так вона запитала лікаря, чи є надія втримати її при житті й коли лікар заперечив, вона спокійно сказала: "Дяка Богові, що це не спіткало мене вчора. Тепер же я спасена й готова; тож іду до мого Господа Ісуса!" і з тими словами померла."

Друже мій, коли б так, не дай того Боже, з тобою стався подібний випадок і прийшов би твій кінець, чи ти був би готовий іти до Господа, як та дівчина, чи може ще ні? Тож поспіши навернутись до Господа, помиритись з Ним та жертвою Христовою спаси свою душу, щоб забезпечити себе від несподіваної небезпеки.

33. Не відкладай.
Лук. 21:34, 1 Сол. 5:3.

Один проповідник розповів про одного зо своїх членів, який для нього був постійним надхненням, особливо коли він слухав проповідь, то лице його просто сяяло.

І ось той чоловік, ідучи з одної кімнати до другої, нараз упав і в один мент помер. Він не хворів ні одної секунди. Коли б він не був готовий до вічности, то він ніяким способом не вспів би приготовитись.

Тому, друзі, будьте готові й ви, бо ніхто не знає, як його Господь відкличе. Не відкладайте свого покаяння аж до передсмертної хвороби, бо не відомо, чи та хвороба прийде, щоб остерегти вас. Будьте готові на кожну хвилину.

34. Самообман.
Гал. 6:7, Як. 1:22, 1 Ів. 1:8.

Оповідають, що на американських конгресових нарадах дотримуються докладної точности що до часу,

й ні одна нарада не затягується понад призначені години. Але, якщо однак, трапиться, що час промине, а якась справа, яку залогодити треба, залишилась, то щоб не нарушити пунктуальности, то пересовують назад вказівки годинника. Завдяки цьому звичаю, то як би довго наради не затягнулись, то по годиннику вони закінчуються, ніби, вчас.

Швейцар, на обов'язку якого лежить ця справа пересування вказівок, виповняє її з насмішливими гримасами, бо ж знає, що сонце не дасть себе ошукати й назад, разом із вказівками, не повернеться.

О, як багато людей хотіли б затримати час, як часто вони намагаються пересунути назад вказівки свого життєвого годинника: намагаються молодитися, зменшувати свої літа тощо, але часу вони не затримають. Кожен все одно постаріє тоді, коли він постаріти повинен і помре, коли Бог призначив.

А тому не будемо обманювати себе пересуванням вказівок, а краще використовуйте час як для тіла так і для духа.

35. Скільки часу уділяєте для душі?
Мат. 16:26, 1 Кор. 6:20.

На одному бенкеті була одна відома красуня в розкішній туалеті. Один з гостей, вже старша людина, звернувся до неї з питанням:

"Дозвольте запитати вас, скільки часу щоденно ви присвячуєте на доглядання за вашим тілом?"

"Ну, приблизно півтори, дві години."

"А скільки часу ви присвячуєте на культуру розуму? — було задане друге питання.

"О, на це йде майже цілий день, тому що я постійно читаю корисні книжки, або маю спільність з розумними людьми."

"А дозвольте ще раз запитати, як багато часу призначаєте ви на турботи про вашу душу?"

Красуня схилила голову й тихо відповіла: "Про це я ще не думала."

А ви друзі, думали вже коли про свої душі? Чи,

може ви навіть не знаєте, що про неї думати? Але, якщо ви згадуєте про неї, то скільки ви часу віддаєте на турботи про душу?

Знайте, що це найголовніше!

36. Темрява смерти.
Пс. 22:4.

Коли умирав найбільший німецький поет Й. Гете, то останніми словами його були:

"Світла, більше світла!"

Той, "світлий поет", як його звичайно називають підсумовуючи наслідки, життя, напевно зобачив, як багато й він пропустив і як багато зробив не те, що треба було. І ось, можливо, душа його запрагнула дещо виправити, а тут почало гаснути світло.

Тому він і закричав: "Світла, більше світла!"

Але було пізно; він мав досить нагоди, щоб знайти те світло. Тож намагаймось ходити у світлі кожен день, а тим світлом є Христос. Цього світла не погасить і темрява смерти.

37. Економія часу.
Еф. 5:15-16.

Видатний творець методизму Джон Веслей виконав багато діл у своєму житті, що багатьом і 200 років не вистачило б на виконання тих самих діл. Але він міг те все зробити завдяки точному й систематичному використанню часу, який він беріг, як скупар золото.

Одного разу чекаючи на фурманку, він вигукнув: "Ось уже 10 хвилин згублені навіки!"

Один із друзів сказав йому одного разу: "Вам нема чого спішити."

"Я не маю часу на поспіх," — відповів Веслей.

І в цьому криється велика мудрість. Поспіх нераз забирає багато більше часу, ніж систематичне використання часу. Поспішаючи, людина може зіпсувати річ, а тоді наново все робити.

Отже, оцінюючи та використовуючи час, можна багато дечого доброго зробити.

38. Стара або нова віра?
Мар. 1:27, Дії 17:19.

У 1627-1704 роках жив у Франції великий духовний оратор Ж. Боссюет. Він відрізнявся терпимістю й шукав зближення католиків з протестантами.

Це питання він також порушував у переписці з визначним німецьким філософом Г. Лейбніцом й на цьому грунті в них виникла суперечка.

Боссюет намагався довести, що католицизм є апостольською вірою-старою, а протестантизм є вірою новою-сьогоднішньою. "Ми тримаємось віри, яка була вчора," — писав він одного разу.

На це Лейбніц йому відповів: "А що буде, якщо народ захоче триматися віри, яка була позавчора?"

Цим Лейбніц довів що опиратися на давність якоїсь віри, радше скажемо релігії, є безглуздям. Бо якщо говорити про віру, яка була вчора, то з таким само правом можна вимагати повороту до віри, яка була позавчора, цебто до поганьства або до юдаїзму. Тому віру треба перевіряти не часом, а Словом Божим. Якщо **віра згідна з Євангелією, то вона** — добра віра. Вона була вчора, сьогодні й буде по віки. Але якщо вона не **згідна з Євангелією, то хоч би вона мала й тисячелітню** історію, вона буде не більше, як єресєю.

39. Дорожіть часом.
Кол. 4:5.

Один комерсант оповідав своїм домашнім, як йому вдалося на ходу всісти до потяга.

"То було ризиковне діло, — сказав він, — але я цим зберіг 10 хвилин часу."

"Татку, а що ти зробив з тими десятьма хвилинами?" — наївно запитала його маленька донечка.

І тато, почервонівши, не знав, що відповісти. Бо справді він з **ними нічого ни зробив.**

Так часто люди жахливо ризикують для збереження кількох хвилин часу тоді, коли ті ж самі люди марнують силу силенну часу без жодної користи як для тіла,

так і для духа. Отже не будемо ризикувати там, де використання часу не виправдовує ризика, але будемо дорожити часом, використовуючи його на добро.

40. Використовуйте час.
Еф. 5:15-16.

Відомий німецький педагог Валентін Троцендорф увійшовши одного разу до кляси, привітав своїх учнів слідуючим способом:

"Добрий день науковці, царські дорадники, міністри, генерали, лікарі, інженери, промисловці, містці, п'яниці, жебракі, і злодії! До всього цього ви можете дійти в залежности від того, як ви використаєте час."

Ми додамо до цього, що багато також залежить від покликання і здібності. Але, якщо людина від дитинства навчиться використовувати час на користь і на добро, то з неї будуть люди.

41. Втрата часу.
Пс. 105:3, Єрем. 8:7.

Існує такий афоризм, який каже: "Втрачене багатство можна привернути працею і ощадністю; втрачене здоров'я можна повернути лікуванням і розумним помірковаим життям; забуті знання можна знов здобути досвідом і наукою; лише втраченого часу вже ніколи не повернемо."

Так, дні приходять до нас як найкращі наші друзі, пропонуючи нам дорогоцінні дари; якщо ми не зкористаємо з тих дарів, то дні зникнуть, щоб ніколи більше не повернутись.

Тому використовуймо час.

42. Відновлююча сила.
II Тим. 3:17.

У одного зо східніх царів був добрий шліфувальник дорогоцінного каміння. Але, нараз, щось з ним сталося, що він згубив здібність і праця його виходила невдалою. Цар його покликав і запитав, яка причина такої зміни в ньому.

"Ах, володарю, — відповів шліфувальник. — Це моє серце ослаблює мої руки. Надімною зависла грізна хмара нещастя. Я безнадійно знаходжусь в боргах і мою родину чекає продаж у рабство. І я про це думаю дні й ночі. Я згубив сон і спокій. Руки мої трясуться й пальці не виявляють необхідного містецтва."

Цар усміхнувся й сказав: "І це все? Отож, борг твій буде заплачений, родина в рабство не попаде, перестань журитись. Маєш царське слово й берись за працю з вільним і спокійним серцем.

З того дня праця стала відмінною. Ще ніколи дорогоцінне каміння так не відшліфовувалось і не огранювалось, як рукою того шліфувальника, звільненого від страху і журби. Царська милість учинила його новою людиною.

Те саме діється і в духовній царині. Не може нічого доброго зробити як слід людина, над якою висить хмара гріха та свідомість відповідальности. Але милість Господа, яка прощає наші гріхи, платить наші борги, вливає в наше серце спокій і радість спасіння, вона й нас перероджує та чинить нас новими людьми, здатними до всякого доброго діла.

43. Обновлення.
I Мойс. 1:26-27, II Кор. 3:18.

Є в російського поета О. Пушкіна маленький віршик, під назвою "Відродження", настуного змісту:

"Маляр-нездара пензлем сонним
Картину генія чорнить,
А свій малюнок беззаконний
На неї хоче посадить.

Та фарби ті, чужі, з роками
Відпали, мов луска, — усі,
І генія твір перед нами
В оригінальний став красі.

Ось так зникають всі блукання,
Що я душею в них блукав,

А виникають в ній бажання,
Щоб в нових днях я їх плекав."

Тут поет описав щось такого, як у нас говорили про обновлення ікон. Але поет представив цю справу чисто по людські. Добре, що ця картина генія була намальована очевидно кращими фарбами й тому картина маляра-нездари могла з неї злущитись. Добре також якщо людина отримала з замолоду такі моральні принципи, що після деяких блукань, може до них повернутись. Але Бог може кожну людину відновити й привернути їй образ Божий, хоч би він був у ній цілком знищений.

44. Не спішать до раю.
Лук. 23:43, Об. 2:7.

Є оповідання, що одного разу Наполеон, прогулюючись в Парижі, зустрів жебрачку, яка простягнула до нього руку й благала милостині. Наполеон всадив руку до кишені й вийняв звідти п'ятифранкову золоту монету, й дав їй. Жебрачка так втішилась, що зі слізьми на очах, почала дякувати та приказувати, сама не знаючи що. Ось що вона казала: "О, нехай пошле тобі Господь усякого добра, та нехай відкриються перед тобою ще сьогодні ввечері двері раю."

"Дякую тобі, старенька, за добре побажання, — відповів Наполеон, — але я туди не дуже вже так спішу."

Багато людей подібних до Наполеона. Вони, безперечно воліли б рай, ніж пекло, але й у рай вони не дуже то спішать. Вони або цілком не вірять в рай, або не вірять, що вони в нього попадуть. Вони не розуміють райського життя та щастя, тому їх туди не тягне, як це тягнуло апостола Павла.

45. Взавтра.
II Кор. 6:2, Євр. 4:7.

"Взавтра обід безплатний!" Таке оголошення було написане великими буквами на папері, який був приклеєний на стіні одного ресторану.

Проходив один робітник, прочитав це та й подумав: "Гаразд, взавтра прийду та добре поїм. А сьогодні обійдусь чим будь!"

На другий день він прийшов і замовив собі багатий обід. Наївшись, він узяв капелюха й хотів вийти але ресторатор його затримав і зажадав плати.

"Як це? — запитав здивований робітник: — Адже ж ваше оголошення каже: "Взавтра обід безплатний!"

Так є, але ж тепер у нас "сьогодні", а не "взавтра". Взавтра може десь пообідаєте безплатно, а сьогодні — треба платити."

Робітник зрозумів, що він попав у пастку, але не маючи чим заплатити, то був арештований і затриманий, поки не заплатив боргу.

Тож, як бачите, що "взавтра" взагалі не існує, існує тільки, "сьогодні". Бог пропонує спасіння людям тільки сьогодні, а не взавтра. Це слово "взавтра" — це сатанинський обман. Це тільки диявол все підшіптує "Взавтра покаєшся, взавтра спасешся!" А Бог каже: "Ось тепер час приємний, ось тепер день спасіння!" "Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших сердець!"

46. Духовний зріст проповідників.
I Тим. 4:16, Об. 1:3.

Джон Веслей, творець методизму, звертав увагу на розвиток проповідників. Ось що він писав одному з них:

"Твої проповідничі здібности не зростають. Ти стоїш на тому самому місці, де й був 7 років тому. Поруч із щоденною молитвою і роздумуванням, ще тільки читання може помогти в цьому. Занедбуючи читання робиш собі шкоду. Розпочни скоріше духовно вправлятись, тоді полюбиш красу знання, якого тобі бракує.."

Далі він ще додає наступне:

Читай хороші книжки, бо хто не читає книжок, той звичайно, не читає й Біблії. Бо хто каже, що читати й розуміти треба тільки Біблію, тоді цілком не треба й проповідувати, а кожен нехай читає та розуміє Біблію.

Але це ж фанатизм. Такі хочуть перевищити апостола Павла, який багато чого знав, і любив читати книжки поза Старим Заповітом... Може вам не вистачає часу на самоосвіту. Уживайте на кожне діло стільки часу, скільки дійсно треба, говоріть стільки, скільки треба, уникайте нічого-неробства, й вам вистачить часу..."

"Якщо ми не будемо працювати над собою, ми поробимось м'якотілими. Дайте мені 100 проповідників, які бояться тільки гріха і прагнуть тільки Бога й ми установимо царство небесне на землі."

Ось де програма для духовного розвитку та зросту: правильне **використовування часу.**

47. Дорожіть часом.
Екл. 8:6.

Часто можна почути ось такі слова: "Лишилося тільки 10 хвилин до обіду, то нема вже часу до чогось братись!"

Але такі люди не знають, що відома американська письменниця Бічер Стоу написала свій славний твір: "Хата дядька Хоми" підчас отих коротких хвилин очікування на обід.

Не один великий муж придбав собі славу, використовуючи такі одробинки часу, які інші люди відкидали як непотріб. А потім дивувалися, що їм невдається в житті.

Тож будемо використовувати кожну одробину **чи хвилину часу.**

48. Прогавив.
Лук. 13:24.

В 16 столітті жив ув Англії видатний філософ Томас Гоббс, який був матеріялістом-безбожником. І жити він міг без Бога, але як прийшлося вмирати то він заспівав іншу пісеньку. Він тоді відразу забув усю свою філософію і сказав таке:

"Коли б я був паном усього світу, я віддав би його, щоб продовжити своє життя хоч на один день, щоб покаятись".

А він прожив довгенько, аж 91 рік. Отже мав за собою майже 35 тисяч днів, підчас яких він міг приготовитись до вічности, але... він їх прогавив.

Чи не прогавиш і ти, друже мій, якщо будеш відкладати спасіння на останній день так, як той бідний філософ? Використай же час, поки тобі його дає ще Бог, щоб ти не спізнився.

49. Грішми не викупишся.
Мат. 16:26.

У 16 столітті в Англії панувала й така королева як Єлісавета Тюдор. Була вона такою королевою, як і багато інших, але спасенною не була. І ось, коли вона збагнула, що вмирає, то почала кричати:

"Дайте мені хоч одну хвилину життя! Мільйони, всі скарби свої віддам за одну тільки ще хвилину життя!"

Але, нажаль, тієї хвилини ніхто їй не міг дати бо Той, Хто міг би їй дати ту хвилину, не потребував її скарбів. Він Суддя непідкупний. Він довготерпеливий але й справедливий. Він 70 літ давав їй ті хвилини, але вона з них не скористала, знехтувала Боже милосердя та Божу довготерпеливість. Сама винна.

50. Заклик труби.
Іс. 58:1, Єзек. 3:3-6, І Кор. 15:52.

У російського письменника Н. Лєскова є твір під назвою "Пані й чуперадло," в якому, між іншими, є й така думка:

"Наше життя подібне до положення пасажирів, що їдуть на кораблі, який пливе в далекі краї. Капітан дозволяє їм прогулятися на острові, до якого причалив корабель, але наказує всім не відходити далеко й спішити назад на корабель при першому звукові призивної труби. Хто ходить недалеко й пам'ятає наказ капітана, той не прогавить його сигнала й поспіє на час та й попливе далі. А хто забреде за далеко й там розташується, як вдома, той або цільком сигнала не почує, або як почує, то не встигне прибігти до корабля на час,

та залишиться на етапному острові, де йому здавалось, що там є його правдиве місце замешкання. Й тоді йому прийдеться справді там і залишитись з дикунами, що з'їдають одні одних.

Нашим Капітаном є Христос, а островом — цей світ. Якщо ми ходимо з Христом і користаємось світом настільки, наскільки дозволяє наш "Капітан", тоді Він довезе нас до бажаного порту вічного життя.

Якщо ж ми відійдемо від Нього далеко в світ, Він нас залишить в ньому з дикунами, що пожирають одні одних, на вічну загибель, приготовлену для всіх, що відкидаються від Нього.

51. Спізнена нагорода.
Гал. 6:9-10, Як. 4:17.

У російського поета Л. Мея є вірш під заголовком "Фірдусі". В ньому описується, як видатний перський поет Фірдусі, за дорученням шаха Махмуда Газни, написав величну поему "Шах-наме" (книга царів), що становить по суті історію перських царів. Це він написав на підставі стародавніх хронік і переказів.

Поет подав, що він, цебто Фірдусі, працював над цією поемою 12 літ і написав 200,000 віршів. Але інші джерела подають, що Фірдусі працював 30 літ і написав 120 тисяч віршів. Але нам, же у даному випадкові, ходить не про історичну точність, а про той факт, який підкреслив Мей.

Отож шах обіцяв заплатити поетові по золотій монеті за кожен вірш, а заплатив — по срібній. Значить, шах по царські поета обманув.

Огірчений поет покинув столицю.

Одного разу наслідник Махмуда, шах Магомет, добре пообідавши, був у доброму настрої. І, нараз, почув чудову пісню й запитав, хто її склав? Йому сказали "поет Фірдусі". Шах пригадав поему "Шах-наме", пригадав кривду, яку поетові заподіяв його попередник і наказав наладувати сотку мулів і півсотки верблюдів усяким добром і завезти це все для Фірдусі як нагороду за його працю. Так і зробили.

Але коли цей караван увійшов до міста, де жив Фірдусі, з заходу, то східніми воротьми винесли із міста мертвого Фірдусі на цвинтар, який помер у злиднях. Нагорода шаха спізнилася.

Дуже часто таке трапляється, що люди оцінюють заслуги визначної людини за пізно. Вони обсипають її почестями та нагородами тоді, коли вони вже їй непотрібні. Один Бог не спізняється ніколи, бо в Нього й смерть не існує та й нагорода Його такого характеру, що вона пристосована до вічности.

52. Прости борги наші.
Мат. 6:12.

Розповідають, що один багатий англієць не міг зрозуміти, чому люди не хочуть повірити Богові на слово й прийняти з вдячністю прощення гріхів.

І він рішився випробувати людську віру таким способом: він на своєму домі, який знаходився на одній рухливий вулиці Лондону, помістив оголошення:

"Сьогодні, між 11 і 12 годинами, я буду покривати борги кожного, хто мене відвідає."

Багато — хто читали те оголошення з таких, що малі борги, але, вважаючи це за жарт, проходили мимо. Накінець, двох простаків, які також були в клопоті через борги, відважились зайти. Багач з готовістю заплатив усі їхні борги. Вони з радісними лицями та вдячними серцями залишили дім.

На вулиці їх відразу оточили з питаннями, чи це правда, що там платять борги? І коли ці щасливчики підтвердили це, то цілий натовп кинувся до дверей, але було вже пізно, годинники показували дванадцяту годину. Прийняття було закінчене, благодатна можливість проминула.

І багач переконався, що із багатьох соток боржників, які читали його оголошення, де було ясно написано, що від 11 до 12 години він буде покривати всі борги, скористало тільки двох. Решта не повірили.

Ось де причина, брак довір'я до Божого Слова, до Божих обітниць. Але всі люди в цьому переконаються, тоді, коли буде вже пізно. Переконаються в пеклі.

53. Гостинности не забувайте.
Євр. 13:2.

Існує англійське оповідання, як двох молодих англійців поїхали до Шотляндії. Висівши в одному місці на берег, вони пішли в гори й заблудили. По довгому блуканню поміж скелями та терном, вони обдерті, змоклі, вимазані, в темноті насунувшого присмерку, нарешті побачили світло. Пробираючись у напрямку світла, вони прийшли в маленьке гірське село, але там ніхто не хотів їх прийняти, вважаючи їх волоцюгами.

Накінець їх все таки прийнав один старший та вбогий чоловік, який виявив до них багато сердечности. На другий день він довідався, що вони королівські сини, які, при тому, по королівськи винагородили старого. І він сяяв з радости та щастя, що міг прийняти таких дорогих гостей. Ті ж, які не прийняли, палеміли від сорому, що не прийняли синів свого короля, а також їх гризла досада, що втратили таку багату нагороду. Але було пізно.

Щось подібного, тільки помноженого на вічність, будуть переживати ті, які не приймають Сина Небесного Царя. Їхньому соромові та досаді не буде кінця. тож використайте нагоду поки ще є час та прийміть Христа в своє серце, то будете мати таке задоволення, як той старий шотландець.

54. І добро повинно мати границі.
Ест. 8:6, Прин. 24:11.

На цю тему є в російського письменника А. Чехова оповіданко, в якому змальований один фельдшер. Він дуже любив у всьому точність, акуратність і правильність. Це якості, що визначають взнеслу душу.

Ось одного разу рано прийшов до нього чоловік кликати його до жінки, яку він лікував.

"Єгор Нікітіч, поспішіть до нас! Тітка сходить кров'ю!"

Єгор Нікітіч встав, надів чоботи й пішов до кухні вмиватися. Помившись з милом та почистивши зуби, він зачесався перед дзеркалом і почав натягати штани,

почистивши їх перед тим та розгладивши руками. Відтак він почистив щіткою маринарку й камізельку, накрутив годинника та чепурненько прибрав свою постіль. Покінчивши з постіллю, він почав пришивати до пальта гудзика.

"Кров'ю сходить! — нагадав посланий, знемогаючи від зрозумілого нетерпіння.

"В цю хвилину... Тільки ось ще Богу помолюся." І він став перед іконами й почав молитися.

"Я готовий... Тільки ось ще вийду на вулицю, подивлюсь, які галоші надягнути-глибокі чи мілкі.

Коли ж, накінець, вийшли з дому, то він замкнув двері, ще раз помолився на схід сонця, а йдучи по дорозі, він намагався ставати на гладенькі камінці, боячись зіпсувати чоботи.

Прийшовши до хворої, її живою вже не застали й лікувати не було кого.

І письменник робить висновок: "Отже й акуратність і правильність мусять мати границі."

І це ясно, там де треба поспішити на рятунок, там усі ті порожні правильності мусять бути відкинені геть. Важніше мусить зліквідувати всі дрібниці, які стоять на перешкоді. Не можна дозволити, щоб усякі непотрібні дрібниці забрали нам час і щоб через них ми спізнались до головного.

ХРИЩЕННЯ

55. Їж, пий і веселись.
Ос. 7:14.

Люди мають багато випадків збиратися разом, то на свято, то на весілля, то на похорони тощо. Але всі ті нагоди люди використовують для одної мети: "Їж, пий і веселись!"

Ось родичі скликали гостей з нагоди хрищення новонародженої дитинки. А вона лежала собі і спала, нічого й не знаючи, що там задумують родичі на її честь. Але ось прийшов перший гість, зняв свого тяжкого жупана й кинув на ліжко, не зауваживши, що там лежить дитинка. Те саме зробили й інші. Бо, звичайно, хати по селах складалися з однієї кімнати, й одежу не було де й на чому вішати, тому її скидали на ліжко. В скорому часі над дитинкою постала ціла гора тяжкої селянської одежі.

Почався обід, випивка, жарти, смішки, а про дитинку й забули. Накінець, хтось жартуючи звернувся до матері й сказав: "А чому ви нам сина свого не показуєте? Де це ви його сховали? Покажіть но нам його!"

Мати кинулась до ліжка, дивиться, а сина дійсно нема. Вона з жахом відкинула набік накладену одежу й під нею знайшла сина свого вже мертвого. Він задушився під тягарем накиданої на нього одежі. Таким чином радість обернулась в горе і плач.

Ось, так завжди люди забувають правдивий сенс, ціль і причину своїх торжеств, пам'ятаючи тільки про гостину, цебто про те, щоб їсти, пити та веселитись. тому й не раз такі торжества кінчались страшною трагедією.

56. Любов більша до родичів ніж до Бога.
Мат. 10:37, Лук. 14:26.

У 695 році в місті Утрехті в Голандії, стався наступний випадок:

Один католицький місіонер Вілліборд проповідував там християнство. Йому вдалося завербувати до християнства навіть самого короля Ратбода й той рішився прийняти хрищення. Вже він одною ногою стояв у воді, як нараз ще раз запитав місіонера:

"А що ти думаєш про моїх предків, як уважаєш, де вони знаходяться в раю чи в пеклі?"

Отримавши відповідь, що найбільше правдоподібно, що вони є в пеклі, Ратбод сказав:

"У такому випадкові я волію бути там, де знаходяться вони" і, вийняв ногу з води, не захотів прийняти хрищення.

Він, як бачимо, більше полюбив своїх предків, ніж Бога. Нажаль, і по сьогодні є багато людей, подібних до нього, які кажуть: "Де будуть мої предки, там буду й я." А деякі ще й так кажуть: "Що буде всім, те буде й мені!"

57. Хрищення за вірою.
Мат. 28:19, Мр. 16:16.

Один католицький місіонер зустрів поганку, яка несла тяжко хвору дитину, й сказав до неї:

"Ця дитина помре й для того треба її охристити, щоб спасти її душу."

Жінка ж відповіла: "Я не християнка й цього не бажаю. А крім того нам сказано, що діти мруть від вашого хрищення."

"Це неправда, — заперечив місіонер. — Я тобі доведу, що то неправда. Ось дивись!" Відтак узяв дитинку на руки, полив їй голівку водою й проказав: "Маріє, хрищу тебе в ім'я Отця й Сина і Святого Духа. Ну скажи, вмерла дитинка?"

"Ні", — сказала жінка.

"То чи хочеш тепер, щоб я охристив її?"

"Не хочу, — була відповідь.

"Тоді можеш собі йти, — сказав місіонер, а сам віддалився з великою радістю усвідомлюючи, що дитину він же охристив.

Але, нажаль, за таке хрищення ні мати, ні дитина нічого не знали. Місіонер просто обманув простодушну жінку. Тому ясно, що таке хрищення не є ніяким хрищенням. Господь не велів поширювати християнство хитрістю та обманом, а звелів навчати людей і христити віруючих та свідомих, які добровільно бажають стати послідовниками Христа.

58. Не людською мудрістю.
І Кор. 2:1-5.

У 1557 році російський цар Іван Лютий, завоював астраханське татарське царство. І, як звичайно, щоб поширити між татарами православне християнство, то вирішено в самому бувшому столичному місті Астрахані побудувати монастиря та кілька церков. Для влаштування цього релігійного руху був посланий з Москви до Астрахані архімандрит Кирил з таким царським наказом:

"Навчати добра й заганяти в хрищену віру, як розум покаже."

Отже, апостоли діяли силою Божою й як Бог показував, а церковники царя діяли за вказівками царя та людського розуму. Також апостоли кликали людей до спасіння в Христі, а православні єрархи "заганяли людей у хрищену віру." Це — велика різниця!

59. Хрищення дітей.
Мат. 28:19, Мар. 16:15-16.

У 253 році в північний Африці, у місті Картагені відбувався місцевий собор, на якому рішено христити немовлят. Отже, африканська церква перша офіційно прийняла дітохрищення, як догму.

В Європі ж ще в 4 столітті практикувалось хрищення дорослих. Навіть такі видатні отці церкви, як Василь Великий, Григорій Богослов, Іван Золотоустий та багато інших прийняли хрищення дорослими. Деякі з них, за прикладом Господа Ісуса Христа, прийняли хрищення в 30 літ.

Отже, як би воно не було, то сам факт картагенського рішення доводить, що апостольська церква на протязі 253 літ хрищення дітей не знала. А також є незаперечним фактом, що апостоли хіба краще знали науку й думку Христа, ніж картагенський собор. І, якщо в апостольський період церква дітей не христила, то й для нас це є авторитетним. Краще ж та певніше бути послідовниками апостольської науки та практики, ніж послідовниками пізніших людських вигадок.

60. Навчіте і христіте.
Мат. 28:19-20.

У 962 році моравський князь Ростислав послав послів до Константинополя сказати:

"Земля наша охрищена, а нема вчителя, який би наставив нас і навчив, вияснив би нам божественні книги. Пришліть нам учителів, які вияснили б нам слова святих книг."

Отже, цікаво, що то були за такі христителі, що похристили, та й пустили, нічого не навчивши. Бо ж за Писанням треба спочатку навчати, а потім христити, а не навпаки.

61. Благочестя для зиску.
І Тим. 6:5.

За царювання франконкського короля Людовика І Благочестивого в 778-840 роках, давались багаті подаркі тим, які рішались прийняти хрищення. Одного разу прибуло так багато кандидатів до хрищення, що не хватило бувших в запасі білих плащів, якими обдаровували охрищених. Тоді король наказав пошити бракуюче число плащів зо звищайного полотна.

Подібний плащ попався одному шляхтичеві з Данії. Коли той виходив з води після хрищення, то сказав до священика:

"Ось я був тут вже 20 разів, отримуючи до хрищення кожен раз прехорошу одежу. Цей же мішок не лицює воякові, а надається лише якому-небудь свинопасові; й коли б я не соромився своєї наготи, то зараз же кинув би тобі під ноги того мішка разом із твоїм християнством."

Цей випадок не є вийнятковим. Бо коли б і сьогодні можна було так легко отримати хрищення як тоді й коли б за це давались ще й подарки, то не було б недостатку й сьогодні в людях, готових по 20 разів приймати хрищення, аби лише від того була якась матеріяльна користь. Є люди, які все святе й навіть власну душу продадуть за земне. Але, нехай це покаже тим, що христять, щоб вони знали, що куплені християни на ніщо не годяться і що хрищенням їх правдивими християнами зробити не можна.

62. Хрищення не очищає.

I Пет. 3:21.

Один мурин був навернений до католицтва, причому католицький місіонер впоїв йому, що хрищення обмило всі його гріхи.

По деякому часі той же мурин зустрівся з євангельським місіонером, який запитав, чи він спасений і чи прощенні його гріхи?

"Так, — відповів мурин, — мої гріхи обмиті хрищенням."

"Як хрищенням? — запитав місіонер. — Адже ж хрищення не може змити навіть тілесну нечистоту, то якже воно могло б змити нечистому серця?"

Але мурин продовжував твердити, що йому сказали, що власне хрищення очищає від гріхів. Тоді місіонер, попросив його почекати, а сам пішов до дому, взяв свою чорнильницю, добре її заткнув, прив'язав до неї шнурка, а тоді прийшов до мурина й на його очах, занурив чорнильницю в воду й почав її полоскати.

Мурин з цікавістю приглядався до цього, а врешті спитав: — "Що ти робиш?"

"Як що? — відповів місіонер. — Хрищу чорнильницю й чекаю, щоб вона в середині очистилась через це."

"Вона ніколи не очиститься, бо ж вона закрита," — сказав мурин.

"А як же ж ти, закриваючи серце перед Христом, твердиш, що хрищення очистило твоє серце?" — спитав місіонер.

Мурин задумався, а потім тихо проказав: "То ж воно, певно, й не очищене, бо ж я відчуваю, що мені так само хочеться грішити, як і раніше."

Тоді місіонер пояснив йому, що тільки Христос має право простити гріхи та змити їх Своєю кров'ю, пролитою за грішників. Але для того треба покаятись, визнати перед Ним свої гріхи та просити в Нього прощення. Мурин схилив коліна разом з місіонером і на цей раз вже навернувся із католицтва до Христа. Який на цей раз вже дійсно очистив його серце від гріхів його.

Нажаль, католики й досі знаходяться в тому самому блуді, в який їхній місіонер завів і цього бідного мурина, що, ніби, хрищення очищає від гріхів. Але, за наукою Євангелії, кожен, хто не прийме Христа в серце та не отримає прощення від Нього, то ніяке хрищення його не очистить.

63. З лукавим по лукавству.

II Пет. 2:22.

У свому часі відомою особистістю в Варшаві був рабін Майзельс. Завдяки своїм хорошим манерам і розумові, він був відомий не тільки в колах рабінів та теологів, а також у світських.

Одного разу підійшов до нього єврей — вихрист та вгостив його табакою зо своєї табакерки, на накривці якої зверху був вигравірований єврей з пейсами, а з нижньої сторони — свиня. Рабін зрозумів насмішливу виходку вихриста й, дивлячись на табакерку, сказав:

"Так, вдало зроблено! Дійсно, якщо єврей "обертається" на другу сторону, то робиться свинею."

Вихрист почервонів, але не знайшов, що сказати. Його насмішка попала в нього самого.

І воно справді так є, що не тільки єврей, а кожна людина, коли вона навертається не до Бога, змінює свої погляди не з переконання, а тільки "обертається на якусь другу сторону" задля якихось вигід чи кар'єри, то, переважно, стає свинею.

64. У Христа христилися...
Гал. 3:27.

У російського письменника Н. Лєскова є оповідання, під назвою: "На краю світа," в якому він, між іншим, описує, як один єпископ у Сибіру хотів примусити одного монаха-місіонера, на ймення Киріяка, щоб він христив тубильців-поган; але той категорично відмовлявся. Киріяк доводив, що треба спочатку навчати, а потім уже хрестити.

Єпископ же казав: "Тоді й предків би наших князь Володимир не похристив би, коли б від них чекав навченості."

На це Киріяк відповів: "Ех, владико, то воно й справді краще було б спочатку навчити. А то занадто вже скоро сколотилося. Тому митрополит Платон розумно сказав: "Володимир поспішив, а греки злукавили й неуків ненавчених похристили. Тому, у Христа, то ми охристились, та у Христа не зодягонулися. Надаремно так христити, владико!"

Отже, Киріяк розсудив цільком вірно. Бо ж якщо людина занурить у воду тіло, а не просвітить серця пізнанням Бога, то для такого все одно, що охристився, що викупався. Від того людина ще не стане християнином. Християнином стає той, хто в Христа охриститься і в Христа зодягнеться.

65. Хрищення без віри.
Дії 8:36-37.

В середніх віках головним актом християнізації було хрищення. Бо ті поширювачі християнства думали, що саме хрищення вже чинить людину християнином. Тому часто людей силою змушували приймати хрищення, або заманювали подарками.

Одного разу за різні дрібненький речі позволили себе охристити багатьох латишів. Через деякий час оті новоохрищені пішли знов за подарками, за які вони були готові знов христитись. Але їм відмовили. Тоді вони сказали: "Якщо не хочете більше нам дати подарків, то й ми не хочемо вашого хрищення. Ось ми підемо до річки й позмиваємо ваше хрищення." Так вони й зробили.

І справді, хрищення без віри можна й змити водою, але хрищення за вірою — не змивається, бо тоді треба було б змити й саму віру.

66. Безглузде хрищення.
Рим. 6:3-4.

Наскільки офіційні церкви згубили зрозуміння апостольських постанов, показує факт, що вони практикували навіть хрищення померлих. У літописах, наприклад, читаємо наступне:

"Вигребоша два князя Ярополка і Олега, сина Святославля і крестіша кості сю, і положіша в церкві святой Богородіци."

Це сталося у 1044 році за князювання в Києві великого князя Ярослава Мудрого. Князі Ярополк і Олег були рідними братами Володимира Великого. Ярополк убив Олега й захопив його князівство. Волидимир же, коли увійшов у силу, вигнав Ярополка з Києва, а потім наказав його вбити. Але Володимир прийняв християнство, а його брати Ярополк і Олег згинули поганами.

І ось, щоб зробити їх християнами, то відкопали їхні кості, охристили й положили в церкві.

Тепер лишається питання: чи через хрищення мертвих костей поробилися християнськими й душі тих князів-братовивців? Якщо це є можливе і якщо є така наука в Біблії, тоді належалося б організувати спеціяльну місію, яка відкопувала б кості всіх нехрищених і христила б їх, роблячи їх таким чином християнами.

Нажаль, ті церкви й до сьогодні христять мерців. Правда, костей тепер не відкопують, але мертві для Бога душі христять і по сьогодні. А тому є повен світ охрищених безбожників та поган.

67. Різниця в зрозумінню.
Дії 20:31.

Яка різниця є в поглядах на духовні справи легко можна доглянути, коли зробити певні порівняння. Ось візьміть жінку, побожну католичку, яка латеранським дзвіночком віддзвонює бурю, а поруч неї поставте винахідника громовідводу — Веніяміна Франкліна. А того ж "латеранського дзвіночка" та жінка не сама вигадала а її так навчили її духовні і їй того дзвіночка продали.

Або візьмімо місійну працю Д. Лівінгстона в середущій Африці та місійну працю єзуїтів у Китаю. Тоді, коли Лівінгстон посвячує роки на студіювання медицини, виїжджає до Африки передусім як лікар, лікує чорних, злагіднює їхні терпіння, навчає їх гігієни, чистоти та кращого, більше людського життя. Він підносить їх на вищий рівень культури, а рівночасно розвиває їхню духовну культуру через проповідь Євангелії. І це він чинив цілі літа, щоб їм прищепити ці чесноти.

А єзуїти виконували свою місію цілком інакше. Вони зманювали людей обіцянками, христили китайців тисячами, чіпляли їм на шию хрестика, не турбуючись далі цілком ні про життя цих новосфабрикованих римських католиків, ані про їхній духовний розвиток. Саме хрищення та завішення хрестика, в розумінні єзуїтів, було вистарчальне.

Тому ясно, що такі китайські католики ніколи не стали християнами й та єзуїтська праця не варта нічого.

68. Куплені душі.
І Кор. 6:20, II Пет. 1:18-19.

Не всім відомо, як католицька єзуїтська місія здобувала китайців для католицизму. Ось один бельгійський фабрикант зброї, достарчав для китайського уряду гармати. А що він сам був єзуїт, то він поставив китайському урядові умову, що за кожну гармату, крім платні, уряд спровадить до хрищення 1200 тубільців.

Отже, фабрикант гармат брав гроші — а єзуіти "душі" китайців.

І цікаво, що ті гармати, як "християнські" зроблені були побожним фабрикантом з образом Розп'ятого на люфах. Їх ще й сьогодні можна оглядати в Пекінському музеї.

Тому, можна собі уявити, що то були за християни, куплені за гармати.

69. Дають, чого самі не мають.
І Кор. 6:9-11, І Ів. 1:7.

Наука Євангелії про хрищення є настільки ясна, що треба бути сліпому, щоб не бачити, що хрищення дітей є абсурдом. Чому ж тоді більшість, так званих християн, христять дітей, на перекір науці Слова Божого?

Звичайно вони кажуть, що це робиться для того, щоб обмити дитя з первородного гріха й щоб на випадок смерти, таке дитя не загинуло, а мало життя вічне.

Але коли таких людей запитати, чи самі то вони будуть у небі з Господом і чи мають вони вічне життя?

Тоді найчастіше ви отримаєте таку відповідь: "А хто може це знати? Як помремо, то побачимо!"

А можна зустрінути чимало щирих душ, які просто кажуть: "Та де ми там будемо в небі? Хто з теперішніх людей буде в небі? Якщо небо й пекло є, то всі будуть у пеклі!"

Отже, частина людей, хоч і охрищених, ясно бачить, що самі вони спасіння не мають; друга частина цілком не знає, що вона має, а всі разом христять дітей, щоб їм забезпечити те, чого самі не мають. Значить, дають своїм дітям те, чого самі не мають. Це великий самообман і обман дітей. Бо є ж ясно написано. "Кров Ісуса Христа, Сина Божого, очищує нас від усякого гріха", а не хрищення та ще й несвідоме.

70. Назва не змінює суті.
Дії 11:26, І Пет. 1:23.

Один католицький місіонер, навертаючи тубіль-

ців на одному з островів Океанії, християчи новонавернених, давав їм інші ймення. Охристивши одного юнака, він його назвав Іваном і, між іншим, наказав йому, щоб він не їв м'яса по п'ятницях.

Але вже в наступну п'ятницю місіонер застав того юнака, як він з апетитом споживав великий кусень м'яса.

"Іване! — вигукнув обурений місіонер. — Чи ж ти забув, що в п'ятницю не вільно їсти м'яса?"

"Отче, — відповів спокійно юнак — Я цільком не їм м'яса, бо те, що тепер споживаю, є вже рибою."

"Що ти кажеш? — здивувався місіонер. — Адже ж я бачу, що то таки м'ясо!"

Так отче, воно було м'ясом, але я його охристив і назвав при хрищенні рибою, так як і ви робите. Ось я до цього часу був "Чорний Ворон", а ви мене охристили й сказали, що я вже не "Чорний Ворон" а "Іван".

І місіонер не мав що казати.

І це факт, назвати людину християнином, ще цілком не означає, що вона ним є. Людина мусить народитися від Слова Божого та від Духа Святого, тоді вона стане **християнином**. А хрищення не відроджує: Чорний Ворон залишиться ним і м'ясо через хрищення не обернеться в рибу.

СПОВІДЬ

71. Гріхи в торби.
Мат. 14:16, Лук. 10:41-42.

Український писменник І. Нечуй-Левицький, у своїй книжці "Хмари", описує, між іншим, як одна родина, будучи в Києві, рішили відбути "говіння" в манастирі, цебто висповідатись і причаститись. До них приєдналась їхня сусідка Лекерія Висока, яка сказала: "Хочу поскидати з своєї душі всякі гріхи та провини київським ченцям у торби."

З цього бачимо, як **легковажно**,а навіть з насмішкою відносились люди до своїх власних релігійних практик. Вони інтуїтивно відчували, що ті практики непотрібні й нічого їм для душі не дають. Але, задля людського ока, робили те саме, що й усі задля традиції.

72. Признай тільки вину.
Пр. 28:13, Єр. 3:13, Ос. 5:15.

Одного разу неаполітанський король відвідав французського короля Людовика VI Грубого. Вони зустрілись у Тулоні, де Людовік VI показав гостеві свою фльоту — галери, при чому запропонував йому звільнити одного в'язня. (Галєри — в **стародавніх** часах і в середніх віках були військовими кораблями, що порушувалися веслами. **Веслярі** на галєрах були приковані до сидінь і набирались з рабів, з полонених та із злочинців. Висилка на галєри була одною з найтяжчих кар).

Отже, коли неаполітанський король увійшов на одну з галєр і почав розпитувати веслярів, за віщо вони

попали на галєри, то посипались, немов дощ, скарги та нарікання на несправедливе обвинувачення та засудження їх. Кожен намагався виправдати себе, а обвинуватити інших. Один лише, ще досить молодий і гарний чоловік, але з сумними очима, спокійно сидів при своєму веслі й мовчав.

"А чого ж ти мовчиш і нічого не кажеш на своє виправдання?" — запитав його король.

"Мені нема в чому оправдовуватись, — відповів той схвильовано. — Я багато накоїв зла й цілком справедливо заслужив на цю кару, яку й хочу відбути без нарікання."

Вислухавши це король, зворушено подивився в сумні очі в'язня, а тоді суворо проказав:

"Як це може бути, щоб такий злочинець знаходився поміж порядними людьми? Наказую негайно зняти з нього кайдани й вигнати геть, щоб він не деморалізував цих невинних людей!"

В мент ланцюги були зняти й визнавша гріхи свої та осудивша себе людина, була випущена на волю. Усі ж, що оправдовували себе залишились на галєрах.

Цей принцип морально справедливий. Бо хто усвідомлює й визнає вину, той заслуговує на співчуття і прощення, бо така людинна здатна до морального піднесення.

Тому й Господь стосує цей самий принцип до грішників. Хто визнає свої провини перед Богом і щиро в них кається, того Він прощає і, як правило, такі стають Божими людьми. Хто ж не визнає себе за грішника й не кається, того Бог осуджує, й такі так і залишаються черствими й мертвими для Бога.

73. Признай тільки вину.

Єр. 3:13, Ос. 5:15, І Ів. 1:9.

Дванадцятилітній Яшка, синок бідного шевця, грався з товаришами на вулиці в м'ячика та й розбив велике скло в вікні багатої крамниці. Всі хлопчики в мить порозбігались. Яшка також хотів утікати, але нараз по-

думав: "А чи не краще зайти до крамниці та й в усьому признатись?"

Він так і зробив, признався власникові, що це він ненавмисне, розбив вікно, але він розуміє що це коштує й тому він готовий відробити цю втрату, якщо йому дали б якусь працю."

Хлопчик сподобався крамареві й він погодився дати йому працю, тим більше що йому й потрібний був хлопчик до крамниці. Поки Яшка працював за скло, він ще більше сподобався купцеві, тому він запропонував старанному хлопчикові залишатись у нього й далі та працювати за плату.

Яшка погодився з радістю, бо ж родичі його були бідні й уже давно подумували, як би то синка десь влаштувати, щоб він міг заробити хоч на себе. Таким чином чесний і чемний хлопчик був винагороджений за свою правдивість і за визнання своєї вини.

Так і Господь наш винагородить кожного грішника прощенням гріхів і прийняттям у число своїх слуг, якщо він щиро й сердечно визнає перед Богом свою вину та покається в ній.

74. Гріхи в море.

Мих. 7:18-19, Мар. 7:18-23.

У судний день євреї йдуть над річку. Стоячи на березі й повторюючи слова пророка Михея: "Ти кинеш у морську глибочінь усі наші гріхи", — вони витрушують над водою всі свої кишені, як ніби — то гріхи знаходяться в кишенях.

Це смішно й по дитячому наївно! Бо ж гріхи знаходяться в серці та в думках людини. І якщо вона їх звідти не витрусить, то витрушування кишень їй аж ніяк не поможе.

Треба йти не над річку, а до Бога та визнати перед Ним свої гріхи, тоді Бог Сам Духом Своїм так докладно витрусить наші серця, та вимиє їх кров'ю Сина Свого, що й сліда по них не залишиться.

75. Спаситель від гріхів.
Мар. 1:21, II Кор. 5:21.

Одного разу до відомого англійського проповідника Гудвіна звернувся молодий чоловік у дуже пригніченому стані з-за своїх гріхів. Він визнав перед ним довгу й чорну низку своїх гріхів, які страшно обтяжували його душу та пригноблювали його сумління.

Вислухавши його сповідь, Гудвін нагадав йому, що в нього ще є один неусвідомлений гріх, який проте є ще більше чорний, ніж всі попередні, які він назвав.

Молодий чоловік перелякався і в розпуці запитав: "Що ж би це могло бути?"

"Гріх, який я маю на думці, — сказав Гудвін, — це те, що після всього того ви ще вагаєтесь навернутися до Христа та довіритись Йому, як Спасителеві від усіх гріхів."

Цих простих слів було досить, щоб показати дорогу до спасіння змученому серцеві. Він тут же негайно віддався Христові, виливаючи перед Ним всю свою душу й радісним та відновленим пішов до дому.

А ти дорогий мій грішнику, доки будеш чинити власне оцей найстрашніший гріх відкидання Спасителя? Чи ти уявляєш, що ти Його не потребуєш? Бо, мовляв, у тебе нема так багато й таких великих гріхів, як у того молодого чоловіка? Збагни, нещасний, що в тебе є досить гріхів, щоб тебе вони погубили на віки. А Христос любить тебе, жде на тебе, Сам напрошується спасти тебе та простити. Чому ж ти відхиляєшся від Нього, а часами навіть грубо відпихаєш Його. Віддайся Йому й будеш щасливий.

76. Сповідь.
4 Мойс. 5:6-7, Ів. 20:23.

В оповіданні російського письменника Н. Лєскова, під назвою "На краю світа", описується, між іншим, розмова єпископа з сібірським дикуном про хрищення і сповідь. Єпископ намовляв сібіряка охреститись, а той твердив, що то великий гріх і що "хрищеному неможна вірити тому, що йому піп гріхи прощає".

"Так що ж тут поганого? — запитав єпископ. — Хіба ж краще залишатися без прощення?"

"Та як можна, батюшка, без прощення залишатися! Цього не можна, треба прощення просити".

Коли ж єпископ виявив здивування, сібіряк додав: "Так, батюшка, охрищений вкраде, скаже попові, а той його простить; а перед людьми, батюшка, він невірним буде..."

"А по вашому як би треба було?"

"А так, батюшка, у кого вкрав, тому назад принеси та в нього прощення проси; людина простить і Бог простить."

"То ж і піп — людина: чому ж він не може простити?"

"Чому ж, батюшка, не може простити? — і піп може. Хто в попа вкрав, того й піп може простити."

"А якщо в іншого вкрав, то він не може простити?" — допитувався єпископ.

"Якже, батюшка? — неможна: неправда, батюшка, буде, невірною людина стане й вона скрізь піде."

Отже, цей напів дикун, мав краще зрозуміння сповіді та прощення гріхів, ніж християнські богослови сучасних пануючих церков. Бо як це не дивно, але так само, як розумів той сібіряк, так навчає й Святе Писання, що треба сповідатися і просити прощення в тих, проти кого людина згрішає.

77. Як люди розуміють читання Біблії?
Ів. 5:39, II Тим. 3:15-16.

В творі "однодум" російського письменника Н. Лєскова, оповідається про якогось Олександра Рижова, що народився від бідних родичів і не отримав ніякої освіти крім того, що навчився читати й писати. Маючи 14 літ, він почав носити пошту з одного містечка до другого, причому завжди носив із собою й Біблію. Він начитався її до схочу та набув з неї великі й тверді пізнання, які застосовував на ділі.

Так Рижов прослужив 12 літ, носячи пошту, а потім його зробили квартальним (поліціянтом) в його ж

рідному містечку. На своїй новій службі він виявився дуже докладним і абсолютно чесним, настільки чесним, що це бентежило не тільки городничого, але й священика. Вони боялися, щоб він на них не доніс, тому рішили дослідити це діло.

Отже, городничий, під видом побожної пильности, послав його до сповіді до протоєрея, а той вже мав вивідати від нього все інше.

Протоєрей висповідав Рижова і навіть похвалився, що пробрав його на всі заставки, але гріха на смерть у ньому не знайшов.

"Каявся — каже — в одному, в другому, - в усьому не святий по-трохи, але гріхі все прості, людські, а проти влади особливого зла не думає і ні на вас, ні на мене "по-дотичному" доносити не думає. А що "хабарів не приймає", то це через одну шкідливу фантазію".

"То значить, є в ньому, все ж таки, шкідлива фантазія. А в чому вона міститься? — запитав городничий.

"Та Біблії начитався".

"Ось нащо, дурень, натрапив!"

"Так, начитався, а тепер і забути не може".

"От дурень! і що тепер з ним робити?"

"Нічого не зробите: він уже задалеко начитаний".

"Невже ж він до Самого "Христа" дійшов?"

"Всю, всю прочитав".

"Ну, значить пропало".

Пожаліли і стали до Рижова милостивіші. Всі ж бо знають, що хто Біблію прочитав і до "Христа дочитався", з того нормальних поступків домагатися не приходиться; але зате такі люди для нікого не шкідливі й їх не треба боятися.

Ось такі поняття мали люди й навіть священики про Біблію. Читати її й виконувати, це називалось по їхньому "шкідливою фантазією", від якої людина стає "дурнем", але зате такі люди "нікому не шкідливі".

Чи ж не так само багато — хто розуміють і сьогодні? Читай, мовляв, найпоганіші речі, то нічого, але як прочитаєш Біблію, а ще надумаєшся її виконувати, то збожеволієш.

Але це оповідання ще раз підтверджує давно відомий факт, що влада та духівництво уживали сповідь, як засіб вивідування думок і настроїв народу, цебто користались нею в політичних і кримінальних цілях. Священики були сищиками чи дедективами для влади.

78. Сповідь.
Прип. 28:13, І Ів. 1:8-9.

Підчас ушної сповіді старший "братчик" признався священикові, що він украв у "недовірка" Пелехатого кілька разів сіна зі стожка.

"А скільки ж ти вкрав того сіна?"

"Та нехай уже ваше священство простить мені за цілий стіг".

"То якже я буду прощати тобі за цілий стіг, якщо ти вкрав тільки частину?"

"А коли б так трапилось, ваше священство, в цю ніч забрати остаток, то не повинно бути гріха за того бузувіра праведній людині, — сказав старший "братчик".

Ми вже не знаємо, чи простив йому священик плянованe наперед злодійство, але ми знаємо, що така мораль існує по, так званих, церквах, які Христос називає "зборищем сатани".

З цього також бачимо, до чого веде ушна сповідь.

79. Правдиве покаяння.
Мат. 3:8, Дії 26:20.

Один студент, вернувшись із зібрання, в якому він навернувся, зауважив на столі ножика, якого він колись украв у свого товариша по гімназії.

Під впливом першої любови до Господа, бажаючи бути Йому вірним, він схопив того ножика й пішов до того товариша, який також вчився в тому ж університеті тільки на іншому факультеті.

З краскою сорому та зо слізьми на очах він пояснив товаришеві причину несподіваних відвідин, повернув йому ножика та попросив прощення.

Завдяки цьому незначному фактові, той другий студент без зайвих слів зрозумів велике значення навернення й сам почав шукати тієї сили, яка дала його товаришеві таку відвагу, що він відкрито визнав свій гріх та виправив його. І по короткому часі він на собі досвідчив чудову дію тієї сили. Оце правдива сповідь і покаяння.

80. Негайне визнання гріха.
4 Мойс. 5:7, Мат. 3:6, І Ів. 1:9.

У відсутності тітки, два її племінники Карл і Франк перекинули чорнильницю на килим. Хлопці перелякались.

"Не кажи їй, — шептав Карл, — і замкнемо двері й повтікаємо, й вона не довідається, хто це зробив".

"Ні, ми мусимо признатися й вибачитись, — настоював Франк.

"Не кажи, багато, легше не казати, — вигукнув Карл і вибіг з дому.

Але Франк таки пішов, знайшов тітку й чистосердечно їй все визнав.

Тітка поспішила додому, витерла чорнило й велику чорну пляму засипала цитриновою кислотою.

"Я так тішусь, Франк, що ти сказав мені про це негайно, — заявила вона. — Бо коли б чорнило засохло, то килим пропав би. А тепер від плями й сліду не лишиться".

Те саме буває і з прощенням гріхів. Якщо ми визнаємо їх негайно, то Бог прощає нас і очищає наші серця. Якщо ж гріх в нас закоріниться, присохне до нашого серця, то він може нас погубити.

ВЕЧЕРЯ ГОСПОДНЯ

81. Гостина з мерцем.
Пр. 8:36, Еф. 2:1-2, Юд. 1:12, Об. 3:1-2.

У 1932 році декан лондонського університету влаштував на честь померлого вченого юриста Яреми Бентамі бенкет, на якому були присутні двадцять юристів. Ярема Бентамі помер в червні 1832 року; але в своєму заповіті він виявив бажання бути ще раз на якомусь бенкеті зо своїми однодумцями.

Отож тому, що з того часу пройшло сто літ, то декан вирішив, що це й є найкращий час для виконання заповіту покійного Бентамі.

За накритий різними наїдками стіл засіло 20 учених, а на головному місці посадили скелета Бентамі, одягненого в парадний костюм; голову скелета покривала маска з воску, яка нагадувала вигляд померлого. Двадцять учених їли смачні наїдки й пили дорогі вина, проголошуючи тости на честь свого дивацького предсідника, скелета якого, що хоронився в склянному гробі в підземеллях університету, спеціяльно вийняли з домовини, на це божевільне свято.

Чи не буває щось подібного в духовному значенні й на християнських святах, цебто на вечерях любови, ламаннях хліба та різних інших зібраннях? На яких засідають духовні мерці, покриті тільки штучно влаштованою маскою святості, під якою тільки сухий скелет? Якщо такі предсідники мали б засідати, то краще їх не мати, окрім Господа нашого, Який завжди живий.

82. Вечеря Господня.
Мал. 1:7, І Кор. 11:23-29.

У російського писмен. Ф. Достоєвського є оповідання, як у селі зібралося кілька хлопців і стали сперечa-

тись, хто з них відважився б зробити найбільше нечуваний нахабний поступок. Один із них із-за гордості заявив, що він готовий зробити. Але другий хлопець йому сказав:

"Ні, ти присягни своїм спасінням на тому світі, що все зробиш, що я тобі скажу!"

І той присягнув.

"Отож, — каже спокусник, — тепер якраз піст. Йди до сповіді та до причастя. Причастя прийми, але не проковтни. Коли відійдеш, вийми з уст і сховай. А далі я тобі скажу, що робити".

Нахабний храбрець все так зробив, а хлопець — спокусник завів його в сад і каже: "Поклади причастя на стовп і вистріль в нього з рушниці".

Нахаба взяв рушницю й почав цілитись. Але як тільки хотів вистрілити, йому показався хрест, а на ньому Розп'ятий, і нараз нахаба впав з рушницею й зомлів.

У цьому оповіданні письменника є глибокий психологічний сенс. Він показує, що наші люди мали найглибшу пошану до причастя. Тому перший хлопець не міг нічого більш нахабного видумати, як те, щоб вистрілити в причастя. Він навіть не вірив, що його товариш відважиться щось подібного зробити. Другий же, при всій своїй рішучості, переживав такий жах перед своїм поступком, таку душевну боротьбу, що дістав галюцінації і впав у зомління.

Тож нехай наповняться й наші серця найглибшою пошаною до Господньої вечері, яка власне має виявляти нам Розп'ятого та нагадувати нам про Його тяжкі страждання.

83. Вечеря Господня.
І Кор. 11:23-34.

Один із православних церковних письменників Іван Фурн у своїй праці під назвою: "Про зміни церковних звичаїв", пише, між іншим, слідуюче:

"Тому й спостерігаємо, що в Божій церкві, яка завжди вибирає краще, то й священнодія і причастя божеського хліба, приймало все кращий вигляд: бо попередники наші не звершали його в означені часи, ані, як видно, не причащались до прийняття їжі, а після...

Також церква влаштувала для пристойнішого виду, щоб усім, крім духівництва, подавати животворну їжу ложечкою, а не рукою".

Ось ці пововведення в церкві були доконані в 1112 році, тоді як ще в 367 році на соборі в Лаодикії були осуджені ті, хто хотів би взяти хліб не рукою, а якось інакше. Але за 745 літ церква "порозумнішала" і знайшла необхідним змінити Божу заповідь і апостольську священнодію та придати їм "кращий і пристойніший вигляд". Бо ж, як бачимо, апостольська священнодія була для православної церкви непристойна.

Але, нажаль, всі ті зміни, приймаючи все "кращий вигляд", губили внутрішне значення і, накінець дійшло до того, що лишився тільки один вигляд і більше нічого. Для сьогоднішніх, так званих, християн, вечеря Господня не тільки не є "животворною їжею", а взагалі вони не мають поняття, навіщо воно все звершається.

84. Стіл Господній.
Об. 3:20.

У книзі "Війна і мир", видатного російського письменника Л. Толстого є, між іншим, невеличка картинка із життя князя Болконського, одного з героїв згаданої книги.

"Князь Болконський увійшов до їдальні, де чекала на нього невістка, княжна Марія, панна Вур'єн і архітектор князя, який через дивацьку примху князя допускався до стола, хоч по своєму положенню незначна та людина ніяк не могла розраховувати на таку честь".

Зробімо тепер духовне порівняння. Ось Господь, не якийсь там князь, а Цар царів, кожного з нас запрошує до Свого божеського стола, хоч ніхто з нас також не може розраховувати на таку честь, бо ж ми не тільки незначні люди, а просто негідні через наші гріхи. І все ж таки Господь запрошує нас і то не через "дивацьку примху", як той князь, а через велику Свою любов до нас. То чи ж ми відкинемо Його запрошення?

85. Духовна мертвота.
Рим. 13:11, Еф. 5:14, Об. 3:1.

У стародавні часи в Єгипті існував звичай саджати за стіл святочного бенкету якогось покійника або хоч скелета людини, щоб нагадувати присутнім, що вони смертні...

Ось його сухі руки спокійно лежать на столі, але нічого не беруть; його згаслий погляд спрямований на людей, але блиск життя назавжди зник із затьмарених очей... В присутності такого мертвеця відбувався бенкет!

Нажаль, у присутності подібних духовних мертвців відбуваються часто святкування й Божих дітей. Надаремно виголошуються сильні проповіді та переконливі закликі, вони залишаються мертвими біля Господньої гостини. Можна говорити перед ними про страждання Спасителя, про гибель грішників, про потреби бідних, і ви не побачите на їхніх лицях ніяких ознак життя. Їхні затьмарені очі або дрімають, або байдужо дивляться, виявляючи одну лише нудьгу. Серце їхнє холодне, а язик німий... Сумне видовище! А проте це є положення багатьох у "церквах".

86. У спільності з Господом.
Лук. 22:14-15, Об. 3:20.

Поміж польськими та українськими євреями був рух, так званих, "хасідів". Хасідізм, це релігійно-містична наука, яка навчає, що ціль релігії, це — спільність з Богом; а екстаз — це найкращий засіб тієї спільности. Люди, які досягають вищого ідеала віри, так звані цадикі, по нашому — праведники, служать посередниками між Богом і людьми.

І ось, одного разу, підчас єврейського нового року в містечку Кальварійська Гора біля Варшави, з'їхалось 10 тисяч хасідів, бажаючих провести свято поблизу цадика, який там проживав.

Цадик влаштував бенкет у великій синагозі, в якому приймали уділ тільки вибрані 2000 душ. За кусок

недоїдженої цадиком булки присутні платили 100 золотих.

Ясно, що все це сміху варте. Бо ж і цадик є грішна людина, і його недоїдки не зроблять цадиками інших. Проте ті єврейські фанатики де в чому засоромлюють віруючих. Ось вони пориваються хоч побути поблизу цадика, а ми християни не шукаємо нагоди, щоб побути поблизу Христа, Який є правдивим цадиком, цебто Праведником. А цього ми досягаємо тоді, коли ми в імення Його збираємось. Або ось вони платили великі гроші за недоїдки цадика, а ми часто не цінимо навіть вечері Господньої, яка ж є символичним тілом і кров'ю Самого Господа й Спасителя нашого.

87. Самозаглушування.
Мар. 4:18-19, І Кор. 11:28-29.

Бувало, по селах ходили цигани з мавпою, або навіть з ведмедем, які були навчені показувати різні штуки, що приманювало цікавих і з яких цигани добре заробляли.

Коли ж приходилось циганам переходити через ліс зо своїм ведмедем, то, щоб шум дерев, спів пташок, тріск сухих гілляк і, взагалі, лісова стихія не так сильно діяли на дику природу звіра, провідники старались те все глушити. Вони через увесь ліс барабанили ведмедеві в барабан, щоб не дозволити йому опам'ятатись та зорієнтуватись, де він, і звір ішов спокійно.

Нажаль, щось подібного люди коять і з собою. Ось, ідноді треба мовчати, заглибитися в себе, а людина співає; треба обміркувати положення, а людина забавляється.

Ось, звершається вечера Господня. Необхідно випробувати себе, роздумувати про тіло та кров Господни, про Його страждання, смерть і другий прихід. Для цього потрібна тиша. А тут віруючі без перерви співають. Цим самим вони собі перешкоджають сконцентруватись і вникнути в сутність доконуваного. Адже ж ми не співаємо підчас проповіді, щоб не перешкоджати слуханню, тому не можна й перешкоджати роздуму-

ванню. Не співаємо також, коли їмо свою вечеру, то будемо ж так само поступати й підчас Господньої вечері.

88. Богозневага фальшивих християн.
І Тим. 1:20, Об. 13:5.

В одному з недільних чисел краковського "Кур'єра щоденного" за грудень 1935 року, була поміщена репродукція знімки літургії, або по євангельськи "вечері Господньої", доконаної католицьким священиком на італьянському військовому танкові. Це було підчас нападу Італії на Абісінію.

Згідно з католицькою наукою така форма богослужения є повторенням втілення Сина Божого і повторенням жертви, принесеної Ним на хресті.

Але коли Христос народився в яслах, анголи сповістили "на землі мир", а коли вмирав на хресті, то молився за Своїх ворогів, бо ж Він навчав любови навіть до ворогів.

А тут, католицький священик ясла і Голгофу уміщує на танкові. І це освячення танків чинилося з метою, щоб як найбільше вбити невинних, голих, майже безоружних, чорних братів у Христі в Абісінії та захопити їхню землю.

Що на це спокусився безбожний та войовничий Мусоліні, це можна зрозуміти. Але чого туди полізла на танки католицька церква зо своєю месою? Чи можна собі уявити смиренного, повного любови й милосердя Христа на військовому напасницькому танкові? Чи це не богозневага?

З цього бачимо, що сучасне помінальне християнство, абсолютно згубило всяке, навіть елементарне розуміння Христа. Також воно згубило границю між пеклом і раєм, між добром і злом. Воно створило собі Христа на образ і подобу свою та змушують Його робити те, що їм хочеться, а не те, чого навчав правдивий Христос.

89. Згадка про жертву.
Лук. 22:19, І Кор. 11:23-25.

Був у Швейцарії такий випадок. Хлопчик возив у возику малесеньку сестричку. Коли вона заснула, він залишив возика на вулиці, а сам почав бавитись. Але нараз він почув гуркіт і зобачив, що сполохані коні з возом женуть просто на його сестричку. Він миттю кинувся на її рятунок, пхнув що сили возика на бік майже з під самих кінських ніг. Возик щасливо вспів відкотитись і сестричка була врятована, але сам рятівник згинув під копитами коней та під колесами воза.

Пізніше, коли та дівчинка виросла й довідилась про трагічну смерть свого братика задля її рятунку, вона була невимовно вдячна йому. Вона ніколи не могла згадувати про це без сліз.

А ми, улюблені, чи згадуєм з глибокою подякою про жертву нашого Господа за нас, Який помер за нас ще страшнішою та непомірно більше мучительною смертю, щоб спасти нас від вічної погибелі?

90. Мир у Христі.
І Кор. 11:23-25, Еф. 2:13-17.

В одному подружжі виникли незлагоди. Чоловік докоряв жінку, а жінка — чоловіка й їх життя стало незносним. Нарешті вони прийшли до висновку, що вони мусять розійтись, а ввесь маєток поділити по-половині.

І ось вони почали ділитись. Все йшло добре, але нараз жінка витягнула зі скрині речі їхнього покійного синочка й відразу на очах обох показались сльози. Вони пригадали кращу пору свого життя, пригадали свого хлопчика. Як вони тішились ним! І чоловік не витримав: він поклав руку на плече дружини й тремтячим голосом сказав:

"Пробач мені, Дуся, за мої докори та образи. Я бачу, що останніми роками я не був для тебе добрим мужем. Мені наш любий синочок, нагадав, що в нас були кращі дні. Прости мене!"

Так само й жінка відчула й збагнула, що й вона часто була зла й несправедлива. Вона подивилась в сумне лице мужа й з плачем сказала:

"Прости й ти мене, мені здається, що я ще більше винна!"

І вони помирились. Спогад про їхнього покійного сина помирив їх.

Так і Христос Своєю смертю помирив нас з Богом. Але гріх часто силкується нас розділити з Богом. Проте, коли ми згадаємо смерть Божого Сина за нас, то всякі перешкоди падають і наші серця знов линуть до Бога та просять пробачення.

91. Що таке чудо?
Мат. 7:22-23; 24:24.

Згідно з католицькою теологією Хоми Аквінського, який, до речі, є не тільки найбільшим католицьким авторитетом, а ще й святим. І ось цей святий авторитет так означив чудо:

"Чудом є надзвичайний і надприродний факт, який однак, можна перевірити нашими почуттями".

Це окреслення спричинює багато клопоту католицьким богословам, бо воно заперечує догму, так званого, переісточення хліба і вина в тіло і кров Христову, тому що цього не можна перевірити почуттями. Ані зір, ані смак, ані нюх не відчувають того переїсточення. А навпаки, і зір, і смак, і нюх ясно свідкують, що ми маємо діло з хлібом і вином, а не з тілом і кров'ю. Тому ясно, що переїсточення нема й чуда в цьому ніякого нема. А слова Христа треба розуміти символично, а не буквально.

92. Дім торгівлі.
Ів. 2:16; 3:19-20.

Існує книжка І. Путка, під назвою "морок середніх віків", в який читаємо, між іншим, і таке:

"Католицькі священики грішать захланністю, а це викликає ненависть парафян. Вони не тільки беруть гроші за сповідь, а також і за причастя. Розділяючи

облатки вимагали при цьому пожертов. Якщо хтось такої пожертви не хотів дати, відбирали такому облатка від самих уст".

Так, у мороці середніх віків це можна було робити свобідно. Але ще й сьогодні подібні явища можуть трапитись, де людська темнота панує над здоровим розсудком.

93. Патріотизм.
Євр. 11:14-16.

В анекдотах російського поета О. Пушкіна є й така думка:

"Деякі люди не турбуються ні про славу, ні про злидні батьківщини; її історію знають тільки з часів князя Потьомкіна, про статистику мають деяку уяву тільки в тій губерні, де знаходяться їхні маєтки. А при тому вважають себе за патріотів, тому що люблять борщ і що їхні діти бігають в червоних сорочках".

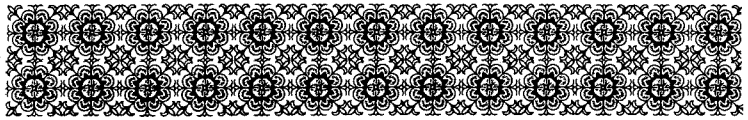
Певно, це іронія, але не позбавлена великої долі правди. Можна багато зустріти подібних патріотів і небесної відчизни. Їх також не цікавить ні її слава, ні її ганьба. Її історії вони також не знають, а статистики вони не знають навіть своєї громади. Прийдуть раз на тиждень на зібрання, сядуть за Господній стіл до вечері Господньої, нарядяться в одежу праведності, ось і патріоти!

94. Душогубці в рясах.
Ів. 8:44, І Ів. 3:15.

Коли король даньський Христофор І захворів, то захотів причаститись. Прибувший до нього єпископ, найвищий в країні представник "Христової" церкви, то замість крови і тіла Хритового, підніс королеві смертельну трутину, і лише тому, що король обмежував необмежений вплив духівництва в країні, за те духівництво його не любило.

Цей випадок не єдиний. Душогубців у ризах було багато від найвищих починаючи і найнижчими кінчаючи. Але щоб замість причастя дати трутину, то таких

фактів було небагато. Це тільки показує, що духівництво відпавших церков, нічим не різниться від політичних душогубців.

ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТА — ВЕЛИКДЕНЬ.

95. Лев і павук.
Мат. 27:62-66.

Лев зайшов у печеру, а павук зобачив та й подумав: "Ось, я тепер його й зловлю!" — і почав засновувати печеру павутинням.

Рано лев устав і вийшов з печери, навіть не зауваживши сіті павука.

Так первосвященики та сінедріон хотіли затрімати в гробі Христа. Добре вони, оті духовні павуки, заснували печеру, але Лев з покоління Юди, коли прокинувся з мертвих, то вийшов з гробу, як той лев з печери, не звернувши й уваги на всі їхні сіті.

96. Червоне яєчко.
Мат. 28:18-19.

Існує давня легенда, що ніби Марія Магдалина, після воскресіння Христа, пішла аж до Риму, щоб сповістити самому імператору Тиверію про воскресіння Христа. Вона ніби подала йому червоне яєчко й свою мову почала словами: "Христос воскрес!" А відтак розповіла йому всю історію про муки, смерть і воскресіння Христа й що вона сама бачила Воскреслого. А відтак пояснила, що яйце є символом гроба, у якому зродилось вічне життя, а покрашене на червоно має визначати, що віруючі в Христа очищаються кров'ю Христа.

Це, безперечно тільки гарна легенда. Але ідея, щоб широко звіщати про воскресіння Господа та взагалі про Його діло відкуплення, є дуже хорошою. Задля цього варто піти скрізь.

97. Великодний вогонь.
Мат. 3:11, Лук. 12:49.

В нашому народі існує такий забобон, що в святу ніч перед воскресінням Христа не можна нікому позичити жару, бо тоді відійде з хати добробут. І люди твердо в цей безбожний забобон вірили. У звязку з цим існує оповідання, що жив колись у селі бідар хлібороб Олекса. Він був удівець із кількома дрібними дітьми. Він не міг оженитися другий раз, бо жодна жінка не хотіла йти за нужденного й багатодітного вдівця. Прийшов великдень, а Олекса через убогість не міг придбати нічого смачного для дітей навіть на великдень. У святу ніч він поклав дітей спати на холодну піч, а сам пішов до церкви.

Повернувшись ще вдосвіта до сумної обшарпаної хати, хотів наварити кулішу для себе й для дітей, але в печі не залишилось ні жаринки. Запалити було нічим, бо про сірники тоді ще й не чули. Олекса пішов до сусідів, щоб попросити жару. В усіх вікнах виблискувало світло, люди розговлялись, але жару ніде не хотіли дати. За селом мимоїздом розташувався табір чумаків й бідолаха Олекса пішов до них. Чумаки не відмовили йому, насипали в горщок досить жару зо свого вогнища і, втішений Олекса поспішив додому. Він висипав вугілля в піч, підложив дров, роздмухав вогонь, і заходився варити куліш. Зварив його, аж бачить, що вугілля не згасає, а все жевріє. Придивився до нього, аж це ціла купа золота. Так, на великдень убогий Олекса зробився найбагатшою людиною в селі.

Певно, що це тільки переказ. Але зате є правдою, що хто дістане огню віри у воскресіння Христа від Святого Духа, той воістино стане багатим духовно.

98. Якщо він устане, я буду лежати.
Мф. 27:62-66; 28:11-15, Дії 4:1-2, І Кор. 10:12.

Одного разу побились двох хлопців. Один повалив другого на землю, сів на нього, б'є його й кричить: "Він устає! він устає!"

"Чого ти кричиш? — питають його інші хлопці, — то нехай собі встає!"

"Як-то чого, — крикнув переможець. — Тож як він устане, то я буду лежати!"

Ось, це й є основна причина, чому первосвященики так боялися, щоб Христос не воскрес. Вони добре знали, що як Він устане, то їм прийдеться лежати. У житті постійно точиться боротьба добра зо злом і завжди одному або другому приходиться лежати, в залежності від того, на чию сторону схиляється наша воля. Якщо ми поможемо злу покласти добро в нашому серці, то пізніше те зло й нас покладе. І навпаки, якщо ми поможемо добру перемогти зло в нас, то те добро й нас триматиме на ногах.

99. Воскресіння мертвих.
Іс. 26:19, Ів. 5:25, 28-29.

Підчас російсько-французської війни, великий відділ війська розтаборився на ніч у відкритому полі. Воякі лягли просто на землі, закутавшись у свої накриття. В ночі, коли всі спали, випав тихий, але густий сніг, який покрив усю землю та сплячих вояків. Кожен покритий снігом вояк, виглядав як могильний горбочок, покритий снігом, а ввесь табір, при місячному світлі, був подібний до величезного цвинтаря.

Але нараз, коли ранком забринів звук труби, непорушні горбочки почали рухатись, з них повстали живі фігури й почалось життя.

Це явище й є приблизною картиною воскресіння мертвих. Коли прийде Господь і затрубить труба архангела, тоді порушаться могили і мертві воскреснуть.

100. Всі воскреснуть.
Іс. 26:19, Ів. 5:28.

Німецька графіня Ганновер не вірила в Біблію й не вірила в воскресіння мертвих. Перед своєю смертю вона наказала, щоб її могилу висікли в скелі й накрили гранітною плитою, прикріпленою залізом до скелі. На плиті ж наказала висікти наступні слова:

"Ця могила вічна й ніколи не відкриється!"

Її бажання було сповнене й зроблено все щоб могила не змогла відкритись.

Але пройшли роки й нараз невеличке зернятко з якогось дерева залетіло у шпаринку поміж плитою і скелею, й почало рости. Маленькі з початку корінчики, почали щораз більше проникати в шпарини, розростатись, аж нарешті зірвали плиту й могила, як би чудом, виявилась відкритою.

Безумні недовірки, вони думають, що в гранітних скелях сховаються від лиця Того, в Якого вони не вірять, але Якого найбільше бояться. Але перед Богом і скелі зрушаться зо своїх місць і земля викине мертвих.

101. Всі воскреснуть.
Іс. 26:19,21, Об. 20:13.

Підчас царювання римського імператора Марка Аврелія були також великі переслідування християн. Одного разу в місті Ліоні в теперішній Франції було замучено багато віруючих. Тіла їх зібрали й спалили, а попіл висипали в ріку Рону, насмішливо приказуючи: "А тепер зобачимо, чи воскреснуть вони після цього, чи ні?"

Нещасливі ворогі дітей Божих не розуміли, з Ким вони мають діло. Адже ж Той, який викликав усесвіт з нічого, хіба може мати якусь перешкоду, щоб воскресити тіла Своїх дітей? Чи Бог потребує збирати порох по цілому світі, щоб створити тіло? Всі атоми світу в Його руці й Він може свобідно творити, що Він захоче.

102. Де можна сховатись?
Амос 9:2-3.

У 410 році в місті Козенці в Італії помер вестготський король Аларіх І, який спустошив увесь південь Балканського півострова.

В році своєї смерти Аларіх узяв і розграбив Рим, але дальші успіхи прикоротила йому смерть.

Тоді віддана йому армія змусила полонених відвести в бік течію ріки Бузенто та на її дні, у металевій

домовині, поховати Аларіха. Після того ріка була повернена в старе річище, а всі ті полонені, що працювали при тому, були побиті, щоб ніхто не міг вказати римлянам, де його могила.

Це непотрібна обережність. Бо римляни хоч би його й знайшли, то й так мертвому нічого не зробили б, а від Бога то й на дні моря не можна сховатись. Всі мусітимуть воскреснути та стати на Божий суд.

103. Поглинута смерть.
Іс. 28:2, І Кор. 15:26, 54, Об. 21:4.

Яка жахлива потвора ота смерть! Кожних 40 літ вона винищує увесь людський рід, бо це є приблизно середнім віком людського життя. Й люди знають про це. Отже, від народження Христа й до сьогодні вже більше, ніж 50 поколінь потонуло в вирі смерти.

Але прийде час, коли сама смерть поглинута буде перемогою. Й та перемога почалася з воскресінням Христа, а закінчиться в царстві Христа, де смерти не буде.

104. Посмертні багатства.
Мат. 6:19-20, І Тим. 6:19.

Стародавні єгиптяни, а особливо багаті, ще при житті турбувались за свою позагробову долю. Вони думали, що душа залишається при тілі в гробі так довго, поки тіло й гріб існують. Коли ж ці притулки нищаться, то душа блукає, як бездомна. Тому вони будували такі гробовці, щоб вони проіснували тисячеліття. як, наприклад, піраміди.

Але як поверховно та легковажно відносяться до позагробового життя люди нашого часу, в порівнянні з думаючими та поважними єгиптянами! Бо ж вони, побуджувані марновірством, старались на протязі всього життя будувати собі посмертне помешкання, тоді як більшість християн дослівно нічого не роблять, щоб якось забезпечити свою душу та придбати вічні помешкання на небесах. Тим більше це дивно, що наш воскреслий Господь дав нам докладні інформації, що

нам треба робити, щоб воскреснути самім і щоб тілом і душею жити з Господом повіки.

105. Бог осміяний бути не може.
Гал. 6:7.

Це трапилось у 1902 році 8 травня на острові Мартиніка, що належав до Франції. Мешканці міста Сан Пьєр були жахливо неморальні та безбожні. На довершення свого нечестя на великдень вони влаштували богозневажливу процесію, несучи розп'яту на хресті свиню.

Нараз затряслась земля і несподівано відкрився загаслий вулкан і потоки ляви залляли найближчу долину, в який загинула велика фабрика з усіма робітниками.

Народ налякався й почав утікати. Але губернатор доручив особливій комісії експертів, учених і професорів дослідити явище та вияснити, чи не загрожує небезпека дальших вибухів. Наукова комісія вибралась на вулкан, все докладно дослідила й дала таке заспокоюючe та авторитетне вияснення:

"Вулкан абсолютно безпечний! Недавній вибух — це лише випадковий спалах! Містові нема чого боятися, всі можуть залишатись на місцях!"

Але деякі християни не повірили вченим і завчасу врятувались. Вони своїм духовним чуттям бачили інші докази. Вони ж були свідками каригідного нечестя міста, яке не стрималось навіть перед наругою над хресними стражданнями Господа.

І ось, рано, в день вознесення Господнього, коли мешканці міста рішили повторити свою наругу над Христом, на місто немов гураган бурхонули потоки розтопленої ляви з пробудженого вулкану. Небесна кара прийшла на місто й 25 тисяч людей загинуло за кілька хвилин.

Бог дав їм остереження, після якого терпів ще 40 днів, але народ не покаявся й суд прийшов несподівано

Нехай усі богозневажники візьмуть це під увагу: Бог осміяний бути не може, а наруга та глум кожного обернеться на його ж голову.

106. Знайде підчас воскресіння.
Ів. 12:26, I Фес. 4:14.

Мати Блаженного Августина, Моніка, збиралась залишити батьківщину та від'їхати до сина в далеку Італію. Її друзі жаліли її, а також дивувалися, що вона не боїться померти на чужині та бути похованій далеко від батьківщини. На це вона сказала:

"Ніщо не далеко від Бога. Я не боюсь, що Спаситель не знайде мене в день воскресіння".

І вона права. Близькість і далекість існують тільки для людей. Для Бога ж усі Його діти одинаково близькі до Нього зо всіх точок земної кулі. Він їх скрізь бачить і ніде не забуде. Бо вони скрізь воскреснуть і зберуться до Нього.

107. Вічне життя.
Ів. 5:24.

Який похмурий вигляд мають оголені дерева на протязі довгої зими! Здається, в них нема жодних ознак життя. Але ось надходить весна. Через тверду кору дерев пробиваються сила силенна бруньок, які поступово розпукуються й випускають ніжні ясно-зелені листочки. А ще через пару тижнів сади й ліса стоять вже в усій красі свого вбрання. Пробуджувати до життя те, що на вигляд здається мертве, є одним з найбільших чудес Божих у царстві природи.

Те саме чинить Господь із людьми, мертвими духовно. Він пробуджує їх до нового, святого і прекрасного життя. Але й ті люди вмирають і їх ховають на цвинтарі. Й ми кажемо, що вони мертві, а в дійсності тільки тіла їх мертві. Проте прийде час і Бог, Який так чудово прободужує до життя сковане морозом дерево, пробудить також до вічного життя й померлих людей та впровадить туди, де вже не буде смерти.

108. Христос воскрес.
Лук. 24:6.

Було багатенно на світі великих учителів і моралістів, але тільки один Христос є дійсно авторитетним учителем. Його авторитет основується на Його воскресінні. Він є єдиним живим учителем і нема Йому рівного.

Станьте при дверях мертвого міста та гукніть по черзі всіх померлих учителів та філософів:

"Будда, Конфуцій!" — "Ми тут!" — чується голос із глибини могили.

"Плантон, Сократ!" — "Ми тут!" чуєте ви знов.

"Сенека, Марк Аврелій!" — "Тут ми, тут!"

"Гете, Толстой!" — "Тут!"

"Ісус Назарянин!" — "Його нема тут, Він воскрес, ось те місце, де Він був положений". — торжественно відповідають анголи.

Ось, в чому сила та авторитет Христової науки; Автор тієї науки воскрес.

109. Христос воскрес.
Дії 13:37-38.

В одному з міст північної Індії певен місіонер проповідував Христа. По закінченні зібрання, підійшов до нього поважний магометанин і сказав:

"А однак, ми маємо дещо, чого ви позбавлені. Ось, коли ми приходимо в Мекку, то там знаходимо святу домовину; ви ж, християни, приходячи в Єрусалим, знаходите лише порожню могилу".

"Цілком вірно, — відповів місіонер, — але власне цим і підтверджується те, що ми маємо живу надію. Магомет помер і знаходиться в своїй домовині мертвий, а Христос не залишився в гробі, але воскрес і засів по правиці Отця. В Ньому ми й маємо прощення гріхів і вічне життя".

І магометянин не міг цього заперечити, бо й сам зобачив, що таки християнська надія має перевагу над магометанською.

І ми також славимо нашого Спасителя власне за те, що він не залишився в гробі, як Магомет. Краще мати порожнього гроба, але живого Спасителя.

110. Нема мертвих, всі живі.
Лук. 20:38, Еф. 2:1.

Один проповідник подорожуючи поміж горами Ірландії, натрапів на самітню хатину. Зайшовши до середини та привітавшись з господинею, він зауважив, що на білому кухонному столі стояло аж 16 тарілок. Він зрозумів, що вони були призначені для дітей і запитав: "То в вас є аж 16 дітей?"

"О, ні, — відповіла вона, — в мене їх сімнадцять, але один вже вдома, у Господа!"

Вона так говорила, як, ніби, той сімнадцятий був ось тут десь недалеко, так як і решта. Він не був для неї мертвий, а живий, і вона заперечувала число 16, а признавала число 17.

Так дивиться на справи і Господь: у Нього нема мертвих, у Нього всі живі, а тільки тимчасово переселені від інших. Але в день воскресіння вони об'єднаються знов. Мертві для Бога тільки ті, які живуть у гріхах та провинах.

111. Перемога правди.
II Кор. 6:7; 13:8.

У свому часі в Англії жили двох вчених адвокатів: Лорд Літлетон і Гільберт Вест. Обидва вони були переконаними атеїстами й противниками християнства, думаючи, що воно побудоване на непевних і фальшивих фундаментах. Вони постановили довести, що дві головних християнських позиції: воскресіння Христа і навернення Савла із Тарсу, є неіснуючими вигадками.

Після довгого, основного та документального дослідження, вони з'явились у свому Клюбі Невіруючих, щоб дати звіт. І Лорд Літлетон сказав:

"Панове, я розглянув це діло зо всіх сторін. Я зважив усі докази так само, як я зробив би це в усякому іншому випадкові й я прийшов до висновку, що Ісус із

Назарету, Який помер на хресті й був похований у гробі Йосипа, дійсно воскрес із мертвих на третій день, як свідчать Писання. Я также візнаю мою віру в Ісуса Христа, як мого особистого Спасителя і Господа".

До того самого висновку прийшов і Гільберт Вест. Вони опублікували свої висліди дослідів, які й до тепер є дуже важливими працями в обороні християнства.

З цього бачимо, що всякий щирий і чесній дослідник, не страшний для правди, бо правда завжди переможе.

112. Як Бог зможе вибрати тіла з пороху?
I Сол. 4:17.

Одного разу запитали Ньютона: "Як Бог зможе вибрати з пороху порох тіл, щоб створити з нього нові тіла для душ?"

На це питання Ньютон взяв жменю залізного пороху й змішав його з земляним порохом і запитав: "Хто й як міг би вибрати залізний порох із земляного?"

Але цього не можна було зробити. Проте Ньютон узяв сильний магнет, наблизив його до пороху й у ньому почався рух та якийсь, ледве чутний шум. Пилинки заліза почали шибко відділятися від земної куряви й прилипати до магнету.

Тоді Нютон подивився на присутніх і сказав:

"Той, Хто дав таку силу для бездушного металу, чи ж Сам не мав би сили доконати щось більшого, коли настане час воскресіння?"

Тому, що люди справді не знають Бога, тому й про діла Божі вони не мають правильної уяви.

113. Влада над смертю.
Об. 1:18.

Карл Великий, франкский король, який жив у 742-814 роках, на його особисту просьбу, був похований у сидячій позі, в королівський одежі, з короною на голові та з берлом у руці.

Біля 200 літ пізніше, на наказ німецького імператора Оттона III, могильний склеп був відкритий — і яке ж

видовище! Корона звалилась із висохлої голови Карла Великого, берло випало із мертвих, обгнилих рук і лежало в поросі, королівська одежа лежала навколо зітлівшого тіла... Карл, нажаль, не мав королівської влади над смертю і не зберіг своєї величі в могилі!

Але не так було з Христом. Він був покараний смертю як злочинець, а повстав із гробу як Цар; був похований без зовнішніх ознак величі, а воскрес в божественній славі. Він переміг смерть і розірвав кайдани могили. "І був Він мертвий, а ось Він живий на вічні віки".

114. Відбудова.
I Кор. 15:51-53.

Одного разу працівник в лабораторії видатного англійського фізика й хеміка М. Фарадея випустив у посудину з кислотою срібну чашку, яка, поки той знайшов чим її звідти дістати, розчинилася й зникла в кислоті.

Працівник побіг до Фарадея й сказав, що сталось. Той всипав у посудину якогось порошка й відразу окремі часточки срібла почали з'являтися та осідати на дно. Коли все срібло виділилось із кислости, воно було передане ювеліру і чашка була відбудована.

Отже, якщо люди вміють видобути те, що зникло, то тим більше Бог може відбудувати наше зотліле тіло в день воскресіння мертвих.

115. Воскресіння.
I Кор. 15:20-23.

Магометані вірять, що повинен з'явитися Магді, цебто посланець Аллаха, що мав би довершити діло Магомета. І ось в 1881 році як Магді виступив дервіш Мохаммед-Ахмед, який зібрав багатенно сторонників у верхньому Єгипті та Судані та очолив повстання проти англічан.

Проти нього виступив англійський генерал Г.Д. Гордон, який спочатку кілька разів переміг війська Магді, але сталось одного разу, що його армія потер-

піла поразку й навіть сам генерал попав у полон.

Коли Гордона привели до Магді, той подивився на нього та й сказав: "Білий генерале! Хвилини твого життя пораховані й ще сьогодні твоє тіло буде закопане в землю. Чи хотів би ти дещо сказати?

"Воскресну!" відповів Гордон, з абсолютним спокоєм і певністю.

На лиці чорного володаря появився жах. Він зрозумів слова Гордона дослівно, а знав із досвіду, що Гордон завжди говорив правду й що все те, що він говорив, виконувалось докладно. Отже, не було підстави мати сумніву, що й ця заява не сповниться. Тому, як що до цього часу, він, як звичайний генерал постійно перемагав, то що буде, коли він воскресне та стане на чолі своїх військ. Ні, краще вже змагатися зо звичайною людиною, ніж з воскреслою. І Магді наказав звільнити полоненого й відіслати до своїх.

Дорогі друзі, чи ми віримо в своє воскресіння так, як Гордон у своє? Правдива віра в воскресіння дійсно додає віруючим людям повного спокою навіть перед обличчям смерти.

116. Його нема тут, Він воскрес.
Лук. 24:6.

На могилі одної віруючої еспанки був поставлений дуже гарний і оригінальний пам'ятник, який надзвичайно ясно свідчив про її віру в воскресіння Христа, а тим самим і в своє власне воскресіння.

Пам'ятник представляв мармуровий гріб, з піднесеним трішки віком настільки, щоб можна було заглянути до середини.

У домовині замість мерця, була положена плащаниця, а на ній відкрита Біблія і хрест. На вікові ж домовини були вирізблені слідуючі слова:

"Його нема тут, Він воскрес!"

Дяка Богові, що Він, цебто Христос воскрес, бо то запорука й нашого воскресіння.

117. Підстава віри в воскресіння.
Дії 26:8.

Двох юнаків, вийшовши із зібрання, почали сперечатися відносно почутої ними проповіді про воскресіння Христа. Бо хоч вони вважали себе за віруючих, то в них однако був сумнів відносно такого чуда, як воскресіння.

Почувши ту суперечку пастор, покликав ідучого мимо диякона й голосно запитав його:

"Брате, на якій підставі ви вірите, що Христос дійсно воскрес із мертвих?"

Диякон так само голосно відповів:

"На тій підставі, що я ж сам бесідував з Ним сьогодні десь із півгодини..."

Юнаки зрозуміли натяк, збентежились і перестали сперечатись. Вони збагнули, що їх тому мучать сумніви, що вони не моляться й тому не мають живої спільности з Христом.

Молітесь, друзі, щоб Господь оживив душі ваші, тоді живою душею ви пізнаєте, що й Спаситель Ваш живий.

118. Христос воскрес.
II Кор. 13:4, Фил. 3:10.

На одному багатолюдному зібранні, проповідникові поставили питання: "Звідки ви знаєте, що Христос дійсно воскрес?"

Перед тим, ніж проповідник міг відповісти, встав один із присутніх і сказав:

"Я по спеціяльності машиніст і маю діло з тисненням пари. То звідки я знаю в кожну хвилину яке є тиснення пари? Я ж не бачу самої пари, але її силу я постійно бачу на манометрі, стрілка якого докладно її показує. Колись я був гірким п'яницею та рабом різних пороків. І все ж таки сила Христова виявилась вистарчальною, щоб докорінно змінити моє життя. Тому я з досвіду знаю, що Христос живий і могутній, а це ж означає, що Він воскрес".

І це правда, хто досвідчив Христову силу в своєму власному житті, той не буде сумніватися в Його воскресінні.

119. Цілісність.
І Кор. 15:42-43.

В Абісінії майже до сьогодні існують суворі закони. За грабунок і вбивство карають шибеницею, а часами засікають на смерть різками або побивають камінням. За злодійство відрубують руки а часом і ноги; за богозневагу відрізують язика.

А потім відрубані члени на очах нещасного злочинця смажать, відповідно консервують і віддають власникові для того, щоб ті члени, по смерти їхнього власника, могли бути разом з ним поховані, щоб підчас воскресіння, він міг воскреснути та з'явитися на Божий суд цілим.

Все це є тільки забобоном, але є в цьому деякий сенс, який вказує на віру, що люди мають воскреснути цілими. Проте для Господа нема потреби щоб тіло, хоч і понищене, було вкупі. Тіло може бути й спалене й попел розвіяний по вітрові, або порубане на кавалки й розкидане по цілому світі, Бог воскресить людину все одно цілою. Але буде горе таким нещасливцям, у яких сатана за допомогою гріха, покалічить душу. Якщо він повідрубує людині руки доброчинности, ноги благовістя, язика молитви, то людина такою спотвореною й стане на суд. Тому дбаймо, передусім, щоб душі наші були цілі та не скалічені перед Богом на день воскресіння.

120. Позагробове життя.
Рим. 14:12.

Часто люди свідомо відкидають позагробове життя, але несвідомо, своєю поведінкою признають його.

Ось учений, з переконання матеріяліст, який відкидає духовне буття, а все своє життя проводить у марудній науковій праці, посвячуючи для неї всі сили та ввесь час, відмовляючись, немов аскет, від усіх насолод світа. Його життя та діяльність є великою самопосвятою, яка не має сенсу, якщо нема позагробового життя. Він же помре і ніколи навіть не довідається нічого ні про себе, ані про свою самопосвяту. То який сенс у такій самопосвяті?

Або ось невіруючий політичний діяч жертвує собою, часто віддає своє єдине життя в ім'я своїх переконань задля торжества своєї "ідеї", не спостерігаючи того, що всяка "ідея" і всяка жертва безсенсовні там, де людина тільки тварина, а безсмертя нема, ані позагробового життя. Такий діяч навіть недовідається, що навіть його співтовариші радіють, що він згинув і для них очистив місце.

Або візьмімо навіть звичайну людину, яка також зараховує себе до вільнодумців, цебто невіруючих. І ось така людина вживає всі сили для того, щоб викормити, виховати та вивести в люди своїх дітей, не думаючи про те, що як тільки він помре, то за його вірою, діти перестануть для нього існувати, й тому їхня доля повинна бути для нього байдужою.

Але в усіх цих і в інших подібних випадках, люди живуть і діють під впливом неусвідомленого ними почуття свого безсмертя, почуття абсолютної вартости свого життя як рівно ж вартости життя близьких і дальніх людей і почуття відповідальности за своє земне існування.

Бо ті, які дійсно увірують, що ніякої вічности й ніякої духовости нема й що людина є ніщо інше як річ або тварина, такі й живуть, як тварини. В них нема ні сумління, ні сорому, ні моралі, ні жалю, ні милосердя і ніякого чуття відповідальности. Вони, не дивлячись на освіту та на становище, є не більше не менше як дика звірина. Ті ж, які хоч і вдають невіруючих, але живуть по людськи, вони мають неусвідомлену віру в вічне життя, а навіть у воскресіння мертвих.

121. Таємниця вічного життя.
І Кор. 15:42-44.

Погляньте на обридливу гусеницю, яка так повільно та з таким зусиллям повзе по землі. Що було б, коли

б вона розуміла людську мову й їй розповіли б про чудового, легкокрилого метелика, який пурхає з квітки на квітку та кормиться їхнім медом.

Чи ви думаєте, що гусениця в це повірила б, що вона сама через таємничу переміну, скоро стане тим чудовим єством. Чи могла б гусениця витворити собі хоч найменшу уяву про метелика? Це було б для неї абсолютно незрозуміле! Адже ж вона не має уяви, що то таке крила, що то є квітка; вона ніколи не пробувала солодкого меду й вона не могла б уявити собі життя в повітрі.

Так і ми, в цьому житті на землі, подібні на ту гусеницю. Ми нічого не можемо збагнути, що до нового життя на небесах, навіть коли б хтось намагався як найясніше нам його змалювати. Тому що ми не могли б збагнути значення тих нових слів, які прийшлось би вживати, щоб виявити таємницю вічного життя.

Тому ми цю правду приймаємо вірою, а не видінням. Коли ми воскреснемо із мертвих і опинимось в раю, то нам ще довго буде видаватись, що нам сниться райский сон.

122. Воскресіння.
I Кор. 15:42-43, II Сол. 1:10.

Англійський лорд Ліндсней був недовірком, особливо йому було тяжко вірити в воскресіння мертвих.

Але він кохався в археології й приймав уділ в археологічних розшуках. Коли одного разу винесли з одної піраміди мумію, яку науковці визнали, що вона має не менше як 3000 літ, то лорд Ліндсней знайшов у руці тієї мумії маленьку цибулку. Ясно, що він і тут не вірив, що та суха цибулка може мате в собі життя. Проте її посадили в землю, оберігали, підливали, як слід. І на превелике диво лорда, вона зійшла, а через 28 днів розцвіла чудовою квіткою.

Тоді той лорд вигукнув: "Це Сам Бог довів мені на прикладі, що Він може зберегти життя, хоч би воно й тисячеліття пролежало в руці смерти. Якщо Бог міг зберегти його в маленький цибульці 3 тисячі літ, то я

тепер вірю, що Він воскресить і моє тіло та прикрасить його".

А ми віримо Богові на слово, що воскресіння буде й що ми встанемо в славних, нетлінних тілах.

123. Зобачила отця.
Об. 22:4.

Одна сліпа дівчинка, якій операційним способом вдалося відкрити очі, мала дуже гарного і доброго тата. Коли вона зобачила його перший раз, вона не могла натішитись ним. Вона слідкувала з великою радістю за кожним його рухом. А коли він дивився на неї, то це викликало в її очах сльози радости й зворушення.

"Подумати тільки, — казала вона, тримаючи руку батька в своїй, — що я мала такого чудового тата, а стільки літ не бачила тебе".

Щось подібного буде й з нами, коли ми прокинемось у вічності та побачимо свого Небесного Отця. Тоді й ми скажемо, як та дівчинка: "Подумати тільки, ми мали такого чудового Отця, так багато про Нього чули, а не бачили, який Він великий та дивний, і який багатий та люблячий.

124. Перемагай зло добром.
Рим. 12:21.

Існує в народі таке оповідання про одну старушку, яку вважали за багату.

І ось її добром рішив поживитися поганий чоловік. Він розрахував, що найкращим часом для цього буде великодна ніч, коли всі старі й мали йдуть до церкви.

Хтось постукав і старушка подумала, що це наймічка щось забула, сміливо відкриває двері... а перед нею похмуре лице здоровенного чолов'ягі. В мент старушка збагнула, чого прийшов цей незнайомий... Але, нараз, почулося великодне дзвоніння.

І старенька радісна, немов до друга, звертається до нього з поздоровленням:

"Христос воскрес! Добрий чоловіче".

Здригнув чолов'яга.

"Воістино!... злетіло з його губ, як би ненавмисне.

"То похристосуємось! — каже старенька.

І злочинець, притримуючи повішену під пальтом сокиру, нахилився, і похристосувались.

"Ходім розговітися! — запрошує старушка.

Розговілись і не витримало зло. Той, що прийшов звірюкою, обернувся в ягня. В усьому признався й перепросив стареньку. А та надавала йому цілий мішок необхідного на свята добра, та ще й дала трохи грошей, яких він ніяк не хотів брати й розійшлися великими друзями. Потім той чоловік часто бував у старушки, але вже не як злодій, а як її оборонець, помічник і друг.

Потоптана Правда, нараз, воскресла в душі, заскорузлій від зла. Любов до Воскреслого зі сторони старушки перемогла несучого смерть.

125. Сила воскресіння.
Фил. 3:10.

Одного разу в одному західньому стейті Півн. Америки побудували величезного магазина на зерно. В магазині зробили цементову підлогу понад 30 сант. грубу. На протязі 18 місяців на тій підлозі лежало більше 16 мільйонів кілограмів зерна.

І ось коли зерно забрали, робітники зауважили, що во одному місці підлога трохи піднялась. Із цікавості, довідатись в чім справа, вони розбили підлогу в тому місці і, на своє велике здивування, зобачили там невеличну рослинку. Звідки ж узялась така могутня сила в малій рослині, що піднесла цементову підлогу?

Від сонця, яке дає життя й силу всьому, що росте.

То чи не більша ще сила Сонця Правди — Христа? Коли він освітить душу, то вона не тільки проломить цемент гріха й потягнеться до Христа, але також ті що знаходяться в гробах, встануть на Його поклик.

126. Магометанське воскресіння.
Рим. 8:5-8.

Магометани навчають, що душа після смерти знаходиться в неозначеному положенні: очікуючи дня во-

скресіння, вона немов носиться, немов блукає навкруги могили, де поховане її тіло, або то живе біля якогось джерела. Перед воскресінням буде падати сорок днів дощик, від чого спинний хребет померлих обросте м'ясом і всі знов оживуть. Пролунають три трубних звуки: перший звук печалі — потрясе всю землю й погасить сонце, яке перед тим зійде з заходу; від другого звука знищаться всі предмети, крім пекла, раю й Божого престола. Із труби третього ангола, який буде трубити 40 літ, вилетить безконечне число душ, що знайшли собі там притулок після смерти, в очікуванні суда. Суд же буде продовжуватися від тисячі до 50 тисяч літ.

Для віруючих воскреслих душ будуть приготовлені білі верблюди з золотими сідлами. Нечестиві будуть поставлені недалеко від сонця, яке знов засвітиться, й будуть стікати таким потом, що деякі зануряться в ньому по щиколодки, а більші грішники до самих уст. На праведників же буде падати тінь від Божого престола.

Всі суджені довгою низкою мусітимуть перейти через міст, гострий як лезо ножа, який проходитиме над пекельною безоднею. Грішники не витримають того переходу, згублять рівновагу й полетять до пекла; але праведні, на чолі з Магометом, щасливо перейдуть по тому мосту до раю, грунт якого буде з мускусу (пахуча речовина).

Кожен святий дістане від Бога 72 дівчині й 80 тисяч слуг. Жити вони будуть на берегах річок, яких дна виложені з рубінів і ізумрудів (це дорогоцінне каміння: рубін — червоний; ізумруд — зелений).

Ніхто ніколи не буде хворіти, не буде втомлюватись, всі ж земні функції організму будуть випаровувати, як камфора.

Оце так уявляв воскресіння і рай Магомет і магометани. Це така нечиста, тілесна та неморальна уява, що є просто гидотою в порівнянні з наукою Христа та апостолів.

Тому ми тим більше повинні дякувати Богові за Його чисте та святе об'явлення що до життя в тілі та що до воскресіння.

127. Всі воскреснуть.
Ів. 5:28-29.

Один місіонер, що працював ув Африці, розповів слідуюче:

"Мені прийшлось одного разу проповідувати Христа одному муринському королеві Макабі, що сидів серед свого двору та вождів.

Коли я в промові згадав про воскресіння Христа, а також проте, що й усі інші воскреснуть, король схопився і крикнув:

"Що? Мертві воскреснуть?"

"Так, — відповів я.

"І мій померлий батько також?"

"Так".

"І всі ті, які погинули на війні?"

"Так".

"І ті, всі, яких я повбивав?"

"Так".

На це король витягнув свою мускулисту руку, потряс пікою й крикнув:

"Тисячі людей я вбив і не вільно їм воскреснути з мертвих!"

Король явно перелякався такої можливості, щоб усі воскресли, а особливо ті, яких він повбивав. Але те, що є жахливим для невіруючих, є потіхою для віруючих.

128. Радуйтесь.
Мат. 28:9.

Одного разу М. Лютер, німецький реформатор, був дуже засмучений. Різні прикрі переживання збентежили його духа. Коли його жінка це зобачила, то вдягнула жалобні вбрання й також напустила на себе дуже сумний вигляд.

Зобачивши це Лютер спочатку здивувався, а потім затривожився й запитав, що це означає, адже ж, здається, ніхто не помер?

"Якто не помер? — сказала жінка. — А Христос, Спаситель помер".

"Так, — сказав Лютер, — але ж Він воскрес; треба радіти! Скинь твою жалобу!"

"Радіти, кажеш? — запитала жінка. — А чому я не бачу радости на твоєму лиці?"

"Ти права, — сказав Лютер. — Я так веду себе, як ніби мій Господь дійсно був би ще в гробі".

І Лютер утішився.

Так, хто без сумніву вірить, що Господь, Спаситель і Друг наш воскрес і тепер є живий, той не може безнадійно сумувати.

129. Червоне яєчко.
І Кор. 15:20-23.

Є, між іншим, така легенда, що коли донесли начальникові сторожі біля Христового гробу, що Христос воскрес, а він якраз тоді їв яйця. Вислухавши донесення, він сказав:

"Скоріше ось ці яйця можуть поробитись червоними, ніж міг би воскреснути померлий!"

І в той мент яйця поробилися червоними, як кров. Зобачивши таке чудо, начальник сторожи увірував у воскресіння Ісуса Христа.

Ось це ніби є причина, чому на великдень красять яйця. Але для віруючих сутність події не червоному яєчкові, а навіть не в формальному святкуванні, а в факті, що Христос воскрес, а тому Він Спаситель наш. Оце нас тішить.

130. Чому хліб називають пасхою?
І Кор. 5:7.

У євреїв пасхою називали ягня, кров'ю якого мазали одвірки в Єгипті, й коли ангол, що вбивав усіх первенців в Єгипті, бачив на одвірках кров, то проходив мимо. І цей вислів "пройшов мимо", по гебрайськи бринить "пейсах".

Чому ж ягня обернулось в хліб?

Отож, звичай називати баби або й узагалі білий хліб пасхою та освячувати її в церкві, походить у слов'ян ще з поганських часів. Наші предки поклонялися

богам світла та врожаю, особливо сонцю. Весною, коли життєві сили природи починають звільнятися від своїх зимових кайданів, то слов'янськи народи в торжественних обставинах вшановували вищезгаданих богів, приносячи їм в жертву хліб.

Деякі слов'яни підчас свята Святовіта й його тітки Баби, мали такий звичай: верховний жрець ставив поміж собою й народом солодку бабку, зроблену на подобу сонця й питав у зібраних, чи бачать вони її. Вони йому відповідали, що бачать. Тоді він висловлював народові побажання, щоб на другий рік вони ще не таку бабку побачили. Це мало означати, що багатий врожай наступного року дозволить спекти бабку багато більшу.

Ось той стародавній поганський весняний звичай і вплинув на те, що те поганське свято сполучили зо святом воскресіння і його охристиянизували. І бабку, яку приносили в жертву сонцю, назвали пасхою, хоч вона з пасхою не має нічого спільного, бо Пасха наша Христос, заколений за нас.

131. Святе м'ясо.
І Кор. 5:7-8.

Свиняче м'ясо у виді шинки, печеного поросяти або ковбас, яке конечне мусить бути також посвячене разом з пасхою-хлібом, також походить з поганства. Це залишки жертвоприношення сонячним богам, яким власне присвячувались тварини свинячого роду.

Тому, не тільки у слов'ян, але й у інших європейських народів, продукти зо свинячого м'яса становлять необхідну приналежність великодного стола.

Тому віруючі за Євангелію не дотримуються тих поганських звичаїв. Не називають хліба пасхою, ані не святять свинини.

НЕДІЛЯ

132. Носіть тягарі один одного.
Гал. 6:2.

Переходячи в неділю польовою стежкою, проповідник зобачив одного знайомого віруючого, дуже богобоязного чоловіка, який садив картоплі. Здивований проповідник затримався біля нього й запитав:

"А це що, невже ж ви працюєте в неділю?"

"Звичайно не працюю, — була відповідь, — але стався такий випадок, що треба помогти хворому. Є в мене самітний сусід, він хворий і бідний, і не може нікого найняти, щоб посадити картоплі, а час втікає. Так ось я й рішився помогти йому. А працюю в неділю тому, що в будні не маю часу, бо знаходжусь на службі".

Проповідник знав, що та людина скорше сама понесе втрату, ніж нарушить Божу заповідь, і був зворушений проявленням такої щирої любови до ближнього. Він зрозумів, що тут справді й не було нарушення духа Божої заповіді, бо ж і Сам Господь часто спішив на поміч хворим і вбогим у святочні дні. Любов і турбота про інших, це — закон Христів.

133. Перш Господеві.
II Кор. 8:5.

До одного настроювача піянін раз вечором у суботу з'явився посланець від багатої пані з просьбою прийти на другий день, цебто в неділю для настроєння піяніна. Але настроювач відмовився прийти в неділю, а обіцявся прийти в понеділок. Але в понеділок та панї зустрінула його дуже холодно й сказала:

"Я не привикла, щоб мої пропозиції змінювались; чому ви не прийшли в неділю?"

"Тому, що того дня я був на службі Того, Хто є багато вищим і славнішим від вас, шановна пані, — відповів настроювач. — Для Нього я й присвячую кожну неділю".

"Ах, ось як, — промовила здивована пані. — А хто ж це такий та як ви йому служите?"

"Це є Господь, Бог мій. А служу Йому я так, що ходжу на зібрання віруючих, молюся разом із ними, співаю Йому на славу та проповідую про Його спасаючу любов і про Його діла".

"Добре, — сказала пані, — я також прийду на ваше зібрання й вона почала приходити щонеділі. А по деякому часі, вона підійшла до настроювача, щиро потиснула йому руку й сказала:

"Тепер я розумію, чому ви віддаєте перевагу Господеві та ходите щонеділі на зібрання".

Нехай і нам допоможе Бог навчитися віддавати Боже Богові й служіння для Нього ставити вище всякого іншого служіння.

134. Обкрадання Бога.
II Мойс. 20:9-10, Єрем. 23:30, Мал. 3:8-9.

Це трапилось у Китаю, що один чоловік йшов на ринок дещо купити для родини й мав на шнуркові 7 великих мідяних монет: китайські гроші були з дірками. Зобачивши жебрака, що просив милостиню, він так зворушився співчуттям і милосердям до нього, що віддав йому аж 6 монет, а собі залишив тільки одну. Жебрак же, замість подяки, підкрався до нього з заду, розрізав обережно шнурка й вкрав у нього й ту останню монету.

"Яка підла людина!" — скаже не один.

І слушно, але говорячи таке, чи не осуджуємо ми самих себе? Ось, наприклад, Господь дав нам шість днів для нашого ужитку, а сьомий день мав би бути для Господа. А якже часто ми крадемо його для своїх справ. Скільки то християн виконують у неділю такі роботи, що не мають нічого спільного з Божим ділом. Або Господь поставив нас управителями над землею, з якої

Він хоче мати й Свою частину. А ми присвоюємо собі все, не вділяючи Господеві нічого. То чи це не злодійство? Хіба ж можна обкрадати Бога?

135. Для чого неділя?
Пс. 117:24.

Ув Англії жив один архієпископ із княжого роду, який мав пристрасть що неділи ходити на полювання. Це дуже гіршило одного побожного священника й він рішився докорити архієпископа за його погану звичку. На це докорений сказав, що він ходить на полювання не як архієпископ, а як князь. Тоді священик запитав.

"А якщо диявол візьме князя, то де опиниться архієпископ?"

Нажаль, є й сьогодні не мало християн, які не шанують недільного дня. Правда, ми не ставимо недільний день на той самий рівень, на якому була старозаповітня субота, бо наша справжня субота, цебто відпочинок, у Христі, а не в дневі. А проте ж і про день написано: "Радіймо та тішмося в нім!" Тому належиться того дня, коли відкинений Камінь став наріжним Каменем, радіти в Господі та славити Його, а не віддаватись буденним зайняттям.

136. Божий розрахунок.
Мф. 25:19, Лук. 16:2, Рим. 14:12.

Невіруючий фармер, що завжди вихвалявся своїм невірством, якось написав до редакції одної газети листа, слідуючого змісту:

"Пане редакторе!

Я є невіруючий в Бога, але бажаючи ще раз перевірити, чи може Бог постояти за Себе, я попробував досвідчити це на своєму полі. Я удобрював його й орав по неділях, сіяв і скородив також по неділях; і, накінець, збирав і молотив також по неділях.

І ось коли я в жовтні зробив підрахунок, я переконався, що я більше зібрав продуктів, ніж мої сусіди з таких самих полів".

Редактор похвалив досвід фармера і обіцяв надрукувати його листа в газеті. Але яке ж було здивування як фармера так і безбожного редактора, коли вони зобачили під листом маленьку дописку, невідомо ким зроблену при складанні. Ось вона:

"Бог не завжди розраховується в жовтні!..."

І дійсно, Богові нема чого спішитись, Він має цілу вічність для того, щоб розрахуватися зо всіма Своїми ворогами.

СВЯТО МАТЕРІ

137. Любов матері.
Іс. 49:15.

Одна багата арабка мала одинокого сина. Підчас другої світової війни він був покликаний до війська у французький армії. По якомусь часі він десь пропав без вісті й до матері не відзивався. Коли ж війна закінчилась, мати, охоплена тяжким горем, почала шукати свого сина. Вона шукала його передусім через Червоний Міжнародний Хрест, а також, маючи засоби, й сама обїхала всю західню Европу та північну Африку, потім — Англію і вкінці — й Америку. Вона розпитувала про сина свого по всіх головних військових урядах але надаремно.

Нарешті, після довгих шукань її повідомлено, що її любий син знаходиться в домі божевільних в одному місті західньої Африки. Вона негайно поїхала туди, й там вона знайшла його. Її материнська любов була така велика й сильна, що перемогла всі труднощі, щоб знайти сина й ще хоч раз побачити його. Але її довги та тяжки переживання, постійна невтихаюча туга за сином, надії його зобачити та щораз нові розчарування після невдач, все це ослабило її серце до краю. Й тому, коли вона зобачила його в такому жалюгідному стані, серце матері не витримало й вона впала до його ніг мертвою.

Так любити може тільки мати, яка не порахується ні з коштами, ні з турботами, ні з своїм здоров'ям, а ні навіть зо своїм життям. Вона все віддасть до остатку за для рідної дитини.

Чи розуміють діти серце своєї матері, чи оцінюють вони її любов? На превеликий жаль, вони трошечки розуміють це, поки ще маленьки, поки мама їм на кож-

ному кроці потрібна, але цілком забувають про неї, коли вже можуть без неї обходитись. Але ви матері, не падайте на дусі, Бог, Який вложив у ваші серця ту велику жертівну любов до своїх дітей, Він вас не забуде й винагородить за вашу безмежну любов.

138. Мати й діти.
Іс. 8:18.

Одному хлопчикові дали книжку "Подорож пілігріма". Він перечитав її з захопленням. Відтак перечитала ту книжку й мати. Тоді хлопчик запитав маму, хто з діючих осіб їй найбільше сподобався в тій книжці? Мати відповіла йому:

"Зрозуміло, що християнин... Він же є головним героєм цілої історії..."

"А мені найбільше сподобалась Християнка... промовив синок.

"А чому це так?" спитала мати.

"А тому, мамо, що коли християнин розпочав подорож, то він сам так і пішов... А коли Християнка пішла, то вона й дітей своїх забрала з собою..."

Оце й є чеснота християнок — матерей, що вони за всяку ціну силкуються й дітей своїх привести до спасіння. Вони й у небі не хочуть бути без дітей, Тому діти, слухайтесь своїх матерей — християнок і йдіть з ними до Господа.

139. Кому вірити?
II Пар. 20:20, Мар. 1:15, Ів. 12:36; 14:1.

Умирала двадцятилітня дівчина, вихована освіченим і шанованим, але нажаль, невіруючим і батьком і доброю, побожною мамою. Вона то підпадала під вплив батька, якого обожувала, то під вплив матері, яку ніжно любила.

Тепер, чуючи, що наближається кінець і бажаючи знайти заспокоєння від тривожних сумнівів, вона звернулась до тата з таким питанням:

"Тату! Я вже на порозі позагробового життя й хочу знати, чи все закінчиться зо мною смертю, так як

ти мене навчав, чи навпаки, це буде початок правдивого життя, як твердила мама? Кому я маю вірити: тобі чи мамі?

Нещасний батько не смів навіть поглянути на дочку, переносячи тяжки муки від свого безсиля полегшити страждання сумнівів любої дитини. Він схопився за голову, пройшовся мовчки кілька разів по кімнаті, переживаючи страшну боротьбу в своєму серці. Нарешті, він затримався перед умираючою дочкою і, повернувши до неї лице, залите слізьми, але яке світилось шляхетним рішенням, схвильованим голосом сказав:

"Люба дитино, вір тому, що говорила тобі мама!"

О, так, мама завжди скоріше відчує своєю материнською інтуїцією, де є правда, а тому скрізь по світі більше є віруючих жінок, ніж чоловіків. І нераз треба критичної хвилини, щоб і чоловік збагнув свою неправдиву дорогу та признав рацію жінці. Тому завжди, діти, слухайтесь віруючої мами більше, ніж невіруючого тата, який у критичну хвилину сам вам скаже:

"Люба, дитино, вір тому, що говорила тобі мама!"

140. Мама безбожниця і вчителька християнка.
Ів. 6:69; 10:14.

Була одна мати безбожниця, але свого сина пустила до недільної школи. Коли син повернувся, мама запитала: "Ну, що тобі там казали у цій школі?"

І хлопчик із захопленням почав оповідати: "Знаєш, мамо, мені розповідали про Христа і вчителька так хороше про Нього розповідала, що вона мусить бути або Його мамою, або сестрою, що так добре Його знає!"

Це дуже прикро, коли мама буває безбожницею, але якщо й така мама позволить своїм дітям зустрічатися з тими, які знають Христа так добре, як мама знає своїх дітей, то й діти, а через них і мама можуть пізнати Христа і спастися.

141. Чому матері сивіють?
І Цар. 22:53.

Хлопчик приглянувшись до маминої голови, каже: "Мамо, в тебе вже є декілька сивих волосинок!"

"Бо родичі завжди сивіють, коли їх не слухають діти," — сказала мама.

Хлопчик задумався, а тоді сказав: "О, тепер я розумію, чому бабуня цілком сива!"

Таким чином, мама, даючи синові неправильне пояснення причини сивіння, бажаючи на нього звалити вину, сама попалась на свій власний гачок. Синок її зловив, що вона була багато більше непослушна своїй мамі, ніж він, якщо її мама цілком посивіла.

Матері а також і батьки, ніколи не кажіть своїм дітям неправди, не вживайте неправдивих аргументів, щоб їх докорити чи налякати. Нехай від самого дитинства діти чують з наших уст тільки чисту правду.

142. Твердий характер.
І Тим. 5:10.

Дитина звертається до мами й просить: "Мамо, дай мені кусочок цукру!"

"Не дам, ти дістав уже три кусочки," — каже мати.

"Дай ще один... я так гарно тебе прошу!"

"Ну, то маєш!"

Дитина їсть цукор, а по хвилині каже: "А знаєш, мамусю, але ти твердого характеру не маєш".

І правда. Матері думають, що діти мало-що розуміють, а вони розуміють більше, ніж нам здається й використовують своїх родичів, особливо матерей, а тоді в серці своїм понижають їх. Матері, любіть ваших дітей, але не давайте приводу, щоб вони зловживали вашу любов. Майте твердий характер.

143. Пізнали.
Лук. 2:48.

У свому часі американці захопили групу індіян, які займалися розбішацтвом. У їхньому таборі знайшли, між іншим, декілька білих дітей, які були ними викрадені з різних місцевостей і які жили поміж тими дикунами по декілька літ.

Цю вістку скрізь широко оголисили, запрошуючи батьків пропавших дітей прибути й розпізнати своїх. І ось, між іншими прибула одна матір, у якої вкрадено аж двоє дітей, хлопчика і дівчинку. Вони були тоді ще цілком маленькими. Довго бідна мати оплакувала своїх дітей, не надіючись уже їх зобачити ніколи і нараз така вістка!

Зі схвильованим від надії серцем вона приглядалась до чужих лиць, намагаючись пізнати своїх дорогих, але діти дивились на неї з цікавістю, але ніхто з них не рухався з місця й вона, бідна, не могла пізнати своїх. У розпуці, вона вже відвернулась, щоб відійти, як нараз їй прийшла щаслива думка: вона витерла сльози, здушивши в собі ридання, почала співати ніжним голосом одну духовну пісеньку про Ісуса й про небо, яку вона завжди співала біля постелі своїх маленьких...

Не вспіла вона й закінчити першого вірша, як з групи вибігли хлопчик і дівчинка й з плачем кинулись до неї, повторюючи забуте, солодке слово: мама, мама!

Пам'ять про маму затерлась у серцях дітей на протязі довгих років полону, а ось пам'ять про пісню про Ісуса, співану мамою, виринула із підсвідомості в їх головках і вірна Господеві мати тепер з радістю пожала плід свого раннього сіяння...

Любі матері, чи стараєтесь вкладати вашим дітям насіннячко Слова Божого чи то словом, чи то піснею, від самої колиски? Не одна душа була врятована, будучи вже на краю погибелі, одним лише спогадом про мамину пісню чи молитву або науку про Господа в самих ранніх літах.

144. Найкращий переклад.
II Тим. 1:5.

В одному християнському студенському гуртку, виникла була бесіда про те, чий переклад Євангелії можна було б вважати найкращим. Називали різні імена осіб, що в цьому найбільше попрацювали.

Нараз, один студент сказав: "Найкращим, я вважаю, переклад моєї мами!"

"Що! Який це переклад?" — запитали здивовано співбесідники.

"Знаєте, моя мама живе згідно з Євангелією. Вона перекладає Євангелію у своє щоденне життя, перетворює в практичне діло. І я це вважаю найкращим перекладом".

145. Те, але й не те.
Прип. 31:28-31.

Тато купає свого маленького синочка. Викупав, а тоді з захопленням проказав:

"Ось, бачиш, синку, виявляється, що й твій тато може тебе викупати! А ти казав, що без мами ми ніяк не можемо обійтися!"

"Так, татку, — відповів хлопчик, — тільки що мама перед купанням чомусь завжди здіймала з мене черевички, а ти викупав у черевичках!"

Тоді допіро батько зобачив, що й справді він забувся зняти з дитини черевички, які цілком розмокли у теплий воді.

Так, дитина мала рацію: без мами ми ніяк не можемо обійтися. А тому треба завжди дякувати Богові за маму.

146. День матері.
Еф. 6:2.

Друга неділя в травні кожного року в Америці, а також і поза нею, є радісним і торжественним днем матері. Багато різних почуттів викликає той день у серцях як матерів, так і дітей. До дітей звичайно приєднуються й батьки, щоб підбадьорити жінок уважливістю, турботою та признанням. Немало й великих мужів віри та державних діячів часто в зворушливих словах признавали, що причиною їхніх успіхів, були заслуги їхніх матерів.

А почалося це признання заслуг матері від скромної вчительки, пані Джарвіс у американському місті

Філадельфії. Одного разу вона забажала влаштувати скромне прийняття для дітей своєї кляси на пам'ятку своєї мами, смерть якої глибоко її вразила, тим більше, що вона була незамужньою.

Захоплення дітей було таке велике, що вона рішила повторити це на наступний рік, але включити в програму добрі побажання для живих матерів, щоб цим будити в дітях добрі прикмети, як послух, пошану та любов до матерів.

Ця добра іскра пані Джарвіс запалила великий пожар ентузіязму, який перекинувся в інші школи, в інших містах, в церквах, в родинах. Цей рух охопив усю Америку, Канаду, перекинувся в Европу та в інші країни світа. На це звернув увагу конгрес Америки й постановив, щоб другу неділю в травні кожного року присвятити пам'яті матерям. Пані Джарвіс похована на одному з цвинтарів у Філадельфії й там що року відбуваються богослуження біля її могили, з молитвами за матерів і дітей.

Проте, це не було б досить, коли б це свято обернулось тільки в чуттєве свято на один день. Ні, ідея пані Джарвіс була, щоб цим способом узагалі будити в дітях шляхетні чуття до матерів, які проявлялися б постійно у всі дні року.

147. Мати молитовниця.
І Сам. 1:10-18.

Одну родину відвідав проповідник. Йому відкрила двері маленька дівчинка, яка того проповідника особисто не знала. На питання, чи мама в дома, дівчинка запитала в свою чергу: "А що, ви хворі?"

"Ні," — відповів проповідник.

"А що з вами трапилось?"

"Нічого," — відповів він.

"То може хто з ваших рідних чи близьких захворів, або потребує якої іншої допомоги? — допитувалась дитина.

"Ні," — сказав проповідник. — Дяка Богові, наразі все гаразд".

"Отже, тоді ви не можете говорити з мамою тепер, тому що вона від дев'ятої до десятої години завжди молиться" — сказала донечка.

Було 20 хвилин після 9-ти й проповідник мусів чекати. Рівно в 10-тій години вийшла мати. Лице її було немов освітлене якимсь невидимим сяйвом, яки, здавалось, освітлювало ввесь дім. З цього проповідник збагнув, чому її два сини були в біблійному інституті, а дочка була місіонеркою. "О, ніякі сили пекла не зможуть відірвати дітей від віри такої матері!" — закінчував проповідник спогад про ту матір.

Щасливі ті діти, які мають таку маму — молитовеницю. Вони, немов Мойсей, Самуїл та Тимофій, стануть великими Божими мужами та борцями за святі Божі ідеали.

148. Мати — виховниця.
I Тим. 5:9-10.

Хто з протестантів не знає Джана Веслея, основоположника методиської церкви, але не багато хто знає його матір, Сусанну Веслей. У неї було 19 дітей, й тому кожем розуміє, як жахливо вона мусіла бути зайнятою, а все ж такі вона якось знаходила час виховувати своїх дітей в вірі та страсі Божому.

Один чоловік, який близько знав ту родину, дав таку інформацію про ту матір: "Та надзвичайна жінка написала для своїх дітей три початкових підручинки науки християнського віровизонання. Вона сама вчила своїх дітей закона Божого, збираючи їх як би до одної кляси, а раз на тиждень вела бесіду з кожним зокрема".

Це щось просто неймовірне, а проте це правда. Цілком зрозуміло, що не кожна мати може справитись з таким великим, непосильним завданням але й не кожна мати має 19 дітей, а тому й не потребує мати такої надлюдської сили та енергії. Проте, брати приклади з таких видатних матерей, безперечно треба, а Господь допоможе.

149. Мати — робітниця.
I Тим. 5:13-14.

У одній американський газеті один батько багатьох дітей, помістив був ось таку замітку відносно матері й дітей. Він на протязі одного дня приглядався й записував, що робила мати для дітей. Ось послухайте діти, а також чоловіки, які нераз думають, що жінки не мають чого робити:

106 разів вона відкривала двері для дітей; 16 разів зашнуровувала дітям черевики; 94 рази сказала "Залиши це", або "не бери того!"; 16 разів полагоджувала сварку між дітьми; 11 разів подавала їм їжу; 28 разів найменшим допомагала при їжі; 19 разів витирала їм носи; 175 разів була запитувана дітьми й давала їм відповіді; 47 разів виходила з терпіння і, накінець, тільки задля дітей мусила пройти 4½ амер. милі.

Додайте тепер до цього ще всі інші обов'язки жінки й господині дому й ви тоді зрозумієте, чи то жінка має що робити, чи ні? Не один уже чоловік переконався, що він ніяк не може справитись із жіночими обов'язками. Тому, діти, шануйте вашу маму й не робіть їй прикростей, а ви, чоловіки, не докоряйте жінок, а радше допомагайте їм.

150. Мамини руки.
Прип. 31:13, 19-22.

Одного разу в початковій школі вчитель задав дітям написати оповідання на тему: "Мамини руки". Діти понаписували, хто що знав про мамини руки та як хто вмів. Але одне оповідання, написане одною дівчинкою, особливо вчителеві сподобалось. Вона писала:

"Мамини руки"

"Одною рукою моя мамочка робить масло. Другою рукою вона пришиває латочкина жупані мого татка. Другою рукою вона приготовляє нам обід. Другою

рукою вона заплітає мої коси, перед тим, як іти в школу..."

"Тоню, — звернувся до неї вчитель з усмішкою, — Ти пишеш: другою рукою, другою рукою, та як же це так; скільки ж є рук у твоєї мами?"

"Дві, — рішучо відповіла Тоня. — Для татка й сімох дітей — для кожного по дві руки, то виходить 16 рук. Потім для кухні, для печення хліба та для поля — знов по дві руки — всього 6 рук. А ще дві руки для бідних людей і ще для Бога дві руки — то всього 26 рук".

Учитель більше не всміхався. Він з любов'ю подивився на заклопотану дівчинку, яка й сама добре не розуміла, як це так виходить, що в її мамочки так багато рук і сказав:

"Люба дитино! Якщо дійсно в твоєї мами так багато рук, то це хіба тому, що напевно небесний Отець додає до її рук ще й Своїх дві руки! Тоню, ти написала найкраще оповідання".

А ви дорогі діти, чи пробували коли порахувати руки ваших мамів? Чи ціните ви ті мамини руки?

151. Чому не плакав?
Іс. 66:13.

Синок занадто розбавився, а що був не дуже обережний, то впав і міцно вдарився головою. Мама прийшла до кімнати й зобачила в сина гулю на голові та й каже:

Івасю, яка ж у тебе велика гуля на голові! А я й не чула, щоб ти плакав".

"Та я, мамо, не знав, що ти вдома, тому й не плакав".

Отакі то діти хитруни, часто вони не тому плачуть, що їм болить, або що інше докучає, а тому щоб мама почула та їм помогла або хоч поспівчувала. Це з одної сторони добре, що діти можуть покористати з маминої ласки, але чи ті діти проявлять коли якусь ласку й мамі?

152. Не чужа.
Прип. 10:1.

Мама почистила та прибрала дім, а донечка знов насмітила. Мама зобачила та й каже:

"Олюсю! Я тільки що прибрала в кімнаті, а ти знов насмітила. Чи ж можна так не шанувати чужу працю?"

А дитина зо здивованням відповідає: "Люба мамусю, але ж ти мені не чужа!..."

Отже, за логікою дитини, то тому, що мама не чужа, то й праця її не чужа; отже мамину працю можна й не шанувати, й можна її псувати. Зле діти розуміють, якщо думають, що тим, кого вони люблять, можна робити шкоду.

153. Без Божого закону.
Пс. 108:14.

У швейцарській газеті було одного разу подане повідомлення, що один пастор запитав одну знайому сусідку, чому вона не посилає свого сина на лекції недільної школи. Й вона відповіла:

"Мій син не має потреби в науці релігії, — дуби в лісі чудово ростуть і без релігії".

"Безперечно, — відповів пастор, — також і телята в хліві добре ростуть без релігії".

Роки йшли, а мамин синок все підростав і без релігії, без страху Божого, без моральних принципів, він навчився свавільно поводитись, грати в карти, курити тютюн, пити горілку й вести гуляще життя. Нарешті він виріс вже й на доброго дуба, а поведінка продовжувала бути телячою. Він гуляв, а мати мусіла давати йому гроші на це. Коли ж мати, нарешті, відмовилась давати йому гроші на його гуляння, то він її задушив. І ось у вересні 1910 року суд засудив цього маминого дуба на смерть.

Так марно згинули обоє: мати — з рук сина, а син — з рук ката. А могло б бути цілком інакше, коли б ті люди трималися Господа та Його святого Слова.

154. Продаються родичі.
Прип. 19:14, І Тим. 5:4.

Було це в Японії. Одна із столичних газет в Токіо помістила оголошення наступного змісту:

"Продаються родичі: батько 70 літ, а мати 65 літ. Ціна 1000 ієн, ні одної ієни менше".

Люди читали це дивне оголошення, обурювались і дивувались, та деякі казали: "Ну й часи тепер настали, діти вже й батькив своїх продають!" Інші додавали: "І як на це уряд дивиться? Та ж таких продавців повішати треба було б!"

Люди затримувались на вулицях, обговорювали цю справу між собою, передавали оголошення з рук в руки, словом витворилась ціла сенсація.

Газета попала в руки молодих людей, які недавно поховали своїх родичів. Вони були в глибокій скорботі й те незвичайне оголошення зробило на них дуже прикре враження. Ось жінка й каже до свого чоловіка:

"Знаєш, любий мій, ми вже не маємо своїх родичів, а те оголошення не дає мені спокою. Я уявляю собі, що мусять переживати такі родичі від дітей, які хочуть їх позбутися. А що коли б ми... — почала хвилюючись молода жінка. Але не вспіла вона й договорити, як втішений муж перервав її.

— "Добре, люба моя, давай заберемо їх до себе від тих негідних дітей й оточимо їх ніжною турботливістю".

Вони взяли потрібну суму грощей й поїхали за вказаною в оголошенні адресою. Коли ж вони наблизились до того місця, зобачили чудову віллу, що просто тонула в розкішних квітах. Вони завагались, думаючи, що помилились. Але перевіривши адресу й переконались, що помилки нема. Підійшли обережно до дверей і несміло подзвонили.

Відкрив їм пристаркуватий пан, але дуже приємний на вид. Молоді люди збентежились, але чоловік почав пояснювати, що вони прочитали в газеті, що продаються родичі, а тому, що вони своїх уже не мають, то хотіли їх купити. Але, боїмось, що не туди потрапили...

"Ні, паньство, ви не помилились. Будь ласка, зайдіть я зараз покличу жінку, — сказав схвильований старець. Він скоро вернувся з жінкою й почав пояснювати:

"Бачите, дорогі мої, ми є власниками як цього маєтку, так і ще більшого багатства. Але тому, що в нас нема дітей, то ми рішились оставити все це добро, але гідним наслідникам. Ми зробили це оголошення, щоб випробувати, чи є гідні люди. Ми мали великий сумнів, чи знайдеться купець на такий непотрібний та докучливий товар, як ми. Ваше бажання приносить вам честь, а нам велику радість. Ми знайшли дійсно добрих людей, яким з легким серцем можемо залишити все".

Таким чином шляхетні діти, які втратили своїх родичів, здобули собі нових хороших і багатих родичів; а шляхетні, але бездітні родичі, знайшли собі хороших і гідних дітей та наслідників.

155. Знайомий голос.
Ів. 10:4.

Одного разу в великому місті до дому вліз злодій. Господиня — вдова спала зо своїм маленьким синочком. Шум розбудив їх і хлопчик почав голосно плакати, а мати цілком спокійно почала його заспокоювати:

"Не бійся, дитино! Не плач... Нічого злого не станеться..."

Це розбійники йдуть..." — питає дитина.

"Ні, дитино, ні... Спи спокійно..."

Бандит, що пройшов огонь і воду, притих у кімнати. Тоді жінка спокійно його запитала:

"Чого ви хочете, пане? Що вам треба?"

"Пані, не бійтесь, — сказав тихо злодій. — Я не зроблю вам лиха чи шкоди... Я хотів вас обікрасти, але коли я почув, як ви ніжно заспокоювали свого хлопчика, мені пригадалась моя рідна мати... Мій рідний дім... Ваш голос і ваш спокій дивно нагадують мою маму.

Тому я тепер нічого від вас не хочу... Вибачте!..." І він раптом вискочив з дому через вікно, через яке він був уліз, щоб обікрасти.

О так, пам'ять про матір, згадка про неї відхилила не одне зло, бо голос матері — це голос божественної любови.

156. Туга за матір'ю.
II Мойс. 20:12.

Армія Наполеона стояла над морем проти Англії. В тій армії як робітник був один англійський хлопець. Він нераз стояв на крутому березі та з великою тугою дивився на ту сторону моря, де за високими скелями був його рідний дім. Спонукуваний великою тугою він потайки в заростях берега з пруття та лозини сплів невеликого човника й чекав відповідної хвилини, щоб пуститися в море. Несподівано його викрив французький вартовий і привів до Наполеона. Наполеон, який завжди цінив кожне геройство, почувши про одчайдушний замір юнака, запитав:

"Що тебе змушувало на такий сміливий крок, щоб у такому примітивному човнику пускатись в море? Чи не наречена часом?

"Ні, великий імператоре, — відказав юнак, — не до нареченої рветься моє серце, але до рідної матері, яка за тими скелями чекає на мене".

Наполеон був сильно вражений такою любов'ю юнака до своєї матері й він сказав:

"Гаразд, добрий сину, йди й потіш свою матір. Відпускаю тебе і ще дам грошей на дорогу та доброго човна".

Щира любов до матері звичайно викликає й у інших щире співчуття до таких і бажання помогти таким щось доброго зробити для матері.

157. Матірне остереження.
Прип. 1:8.

Один юнак мав дуже побожну матір, яка завжди благала його, щоб і він віддався Господеві, але він не

слухав її, хоч і любив її, але зло було сильніше. По смерті матері він опустився ще більше в гріх. Він сильно не любив одного доброго віруючого, який часто докоряв його за погані вчинки та нагадував йому його маму. Він уважав його за свого ворога й хотів його позбутись.

Одного разу він так розлостився, що рішив застрілити того віруючого. Він засів за кущами, кудою мав проходити віруючий і готовий був виконати свій злий замір, як нараз він побачив на поляні жовті квіти, які росли на могилі його матері і звідти він ніби почув голос своєї матері:

"Сину, не роби того!"

Ті слова він часто чув від матері при її житті, якими вона завжди спиняла його, коли він хотів робити щось не відповідного й тепер він знову їх почув. Револьвер випав з його руки й він вийшов назустріч свому уявному ворогові, упав йому на плече й просив пробачення. Тут він і навернувся до Господа.

Дорогі слова матірнього остереження, її молитви, часто й після смерти говорять у сумлінні дітей та напоумляють їх. Не одна така блудна дитина була затримана на краю погибелі остереженням матері, яке, нараз, виринало в пам'яті таких дітей, приходячи немов з могили.

158. Жертва дитини.
Мар. 12:33, Еф. 5:2.

У одного хлопчика був канарок. Він своїм співом тішив його з ранку до вечора. Але нараз сильно захворіла мати того хлопчика і спів пташки дуже вражав її. Хлопчик заніс клітку з пташкою в другу кімнату, але її сильний голос доходив і звідти й спричинював терпіння для матері. Хлопчик це спостеріг і просто запитав маму, чи їй тяжко слухати спів канарка. І мама не хотіла сказати неправди синові й тому вона відповіла: "Так, моя дитино".

Хлопчик побіг, узяв клітку, пішов з нею на вулицю й подарував канарка сусідським дітям. Тоді вернувся й розповів усе мамі, додаючи:

"Тепер пташка не буде більше докучати тобі!"

"Але ж ті її так любив, сину мій, як же ти міг розлучитися з нею?"

"Так, мамцю, — відповів хлопчик, — я її любив, але я тебе люблю більше. Я не хочу любити те що спричинює страждання для тебе!"

Цей поступок цього доброго хлопчика показує, що він справді щиро любив свою маму, якщо він пожертвував за-для неї свого улюбленого співака — канарка, аби тільки полегшити страждання мамі.

А ви, діти, чи готові пожертувати найлюбішим, аби тільки полегшити долю мами?

159. Світло в окні.
Рим. 5:8.

Одна мати — вдова запалювала свічку й ставила її у вікні свого дома в ночі на протязі десяти літ. Одного разу пізно вночі одна бідна нещасна жінка, зобачивши світло, зайшла з вулиці в той дім. Господиня попросила її сісти біля пічки, де тепліше, бо на дворі було холодно. Нагрівшись трохи, жінка спитала, навіщо в окні горить свічка? Господина відповіла:

"Я тримаю те світло в окні задля моєї заблуканої доні, що втекла з дому ось вже десять літ тому. Я безперестанку молюся за неї, щоб вона вернулась додому. Мене вже й лають за те, що я так турбуюсь за неї, але я не можу інакше, бо я її сильно люблю, я ж її мати. Я навіть уночи часто встаю з постелі, відчиняю двері й дивлюсь на двір у темряву, й кличу: "Ліза, Ліза!"

Слухаючи жінка почала сильно плакати, а відтак упала до ніг господині з криком:

"Мамцю, я Ліза, й я вернулась! Бог почув твою молитву й я вернулась, але чи ти можеш мене прийняти таку погану, чи зможеш мене простити?"

Але мати вже тримала її в своїх обіймах і, плачучи з радості, говорила:

"О, нехай буде прославлене Боже ймення, що Він почув мою молитву. Доню моя люба, доню нещаслива, хто ж би тебе мав прийняти, як не рідна мати!"

Дорогі матері, а також і батьки! Чи сяє також і ваше світло для ваших блукаючих дітей? Може вони ще не пішли з дому, але вони вже покинули дім вашого серця. Поставте ж свічку Христової любові у вікні вашого серця, щоб діти ваші знайшли дорогу назад до ваших сердець.

160. Вірність обітниці.
Екл. 5:3.

Підчас останньої війни був поранений один американський вояк. Йому було лише 19 літ. Потрібна була дуже болюча операція. Хірург оглянув рану і запропонував дати раненому для підкріплення трохи горілки, але той відмовився. Доктор же заявив: "Він згубив багато крови й є дуже ослаблений, якщо він не вип'є, то я не ручаюсь за його життя".

Тоді до раненого звернувся сам його полковник, який любив цього вояка й який знав це: він сказав:

"Франк, зроби це задля мене й випий цю горілку". Але ранений рішучо відмовився і сказав:

"Пане полковнику, я все готов зробити для вас, навіть негайно померти, але цього зробити не можу!"

Полковник розсердився й вигукнув: "За що ти мене так ображаєш? Ти ж виставляєш на небезпеку своє життя. Ти не маєш права цього робити. Якщо не слухаєш мене, то випий хоч із-за любови до своєї мами".

Воякові тяжко було слухати ці докори від полковника, якого він також дуже шанував. Він аж тремтів від слів, яких не могли викликати навіть найсильніші болі, але проте він відповів:

"Пане полковнику, власне із за любови до своєї мами я не хочу пити жодної горілки. Мій тато помер від горілки. Моя ж мама боялась, що я міг мати віддідичений нахил до того жахливого зла, тому я обіцяв їй, що ніколи й не попробую тієї смертоносної отруї, яка зробила її вдовою а мене — сиротою. І коли б мені навіть прийшлося вмерти, то я всеодно залишусь вірним своїй обітниці.

Вислухавший це, полковник і собі заплакав від

зворушення, чуючи про таку вірну та щиру любов до своєї мами. А шляхетний вояк мужньо переніс операцію й без горілки, й досить швидко видужав. І відтоді й полковник перестав вірити в цілющу силу горілки, а зате більше упевнився в силі віри в Бога живого, Який помагає вірним Своїм дітям.

161. Мати — суддя.
Прип. 10:1.

Мати Г. Сперджена, найбільшого проповідника теперішніх віків, багато своїм дітям свідчила та за них молилась. І видавалось, що діти якби не слухали її. Й нарешті вона молилася так:

"Господи Боже, тепер, якщо мої діти підуть дорогою гріха, то це не буде з моєї вини. Я не була до них байдужа і в день суда моя душа буде свідчити проти них, якщо вони не приймуть Христа Спасителя. Я зробила, що могла, тепер усе віддаю в Твої руки".

І Господь почув її палку молитву, її ревність за Бога, із-за якої вона готова була свідчити навіть проти власних дітей. Її син не тільки навернувся, а став одним з найбільше благословених проповідників, через якого багато тисяч пізнали Господа та прийняли Боже спасіння.

162. Мати — молитовниця до смерти.
Мат. 15:22-28.

Мати Івана Невтона молилась за нього аж до смерти й здавалось без жодних наслідків.

Її син торгував рабами, був п'яниця й боговідступник. Він усе глибше й глибше загрузав у гріх і, здавалось, не було ніяких ознак, щоб він коли навернувся. А проте в його душі часто кипіла боротьба між добром і злом, і він не міг забути молитов своєї мами, а особливо передсмертної її молитви за нього.

І ось, одного разу його знайшли на кораблі на молитві. Він стояв на колінах і благав Бога про прощення і все повторював:

"О, Боже, змилуйся надо мною задля молитов моєї мами!"

І Бог почув його й вирятував із безодні погибелі. Іван Невтон не тільки щиро попрацював для Господа, а залишив чимало чудових молитовних пісень.

Недаром кажуть наші люди, що молитва матері зо дна моря видобуде, а особливо молитва віруючої матері.

163. Атмосфера молитви.
Лук. 2:36-37.

В одної матері усі діти були хорошими віруючими дітьми Божими. Її одного разу запитали, в чому полягає таємниця такого явища. І вона відповіла:

"Вся таємниця полягає на тім, що мої діти виросли в атмосфері молитви. Коли я мила моїх дітей, я молилась, щоб Господь обмив їх душі дорогоцінною кров'ю. Коли одягала, то молилась, щоб Господь зодягнув їх ув одежу праведності. Коли я їх годувала, я просила Бога, щоб Він посилював їхні душі небесною манною. Посилаючи їх до школи, я благала Господа, щоб віра моїх дітей і там сяяла мов світильник для всіх. Кладучи їх до сну, моя молитва була, щоб Бог зберігав їх під покровом крил Своїх".

Оце дійсно таємниця, яку не кожна мати знає. Але там, де діти зростають ось у такій атмосфері матірньої молитви, вони завжди будуть благословенними християнами.

164. Синівська похвала.
Прип. 31:28.

Коли померла мати видатного чікагського проповідника Д. Муді, то й він рішив сказати пару слів. Ось що він сказав:

"Може й не годиться, щоб син промовляв у таку хвилину, але якщо я зможу опанувати себе, то я хочу сказати тільки пару слів. О, яка честь мати таку матір! Я надмірно схвильований і не знаю з чого розпочати. Я просто не в силі належно її похвалити. Передусім

скажу, що моя мати була дуже розумна жінка. В одному випадку вона виявилась навіть розумнішою від Соломона, бо потрапила краще виховати своїх дітей. Кожен раз, коли я потребував поради, я йшов до неї, і відходив від неї заспокоєний та збагачений. Яке велике щастя мати підібну матір! Ось чому я відчув, що я повинен встати й віддати їй належну честь".

Щасливі діти таких матерів і щасливі матері, про яких діти можуть щось подібного сказати.

165. Мати — місіонерка.
II Тим. 1:5.

Яков Чемберлен був славним місіонером в Індії. Про свою маму він розповів слідуюче:

"Моя мати була глибоко зацікавлена місійною працею, а тому я втягнув у себе того місійного духа з грудей своєї мами. Місіонери, що приїжджали з різних країн на відпочинок та для поправки здоров'я, з радістю запрошувались у наш дім і ми, діти, таким чином, знайомились з місіонерським життям у різних країнах. І сама мати часто бесідувала з ними та молилась про місійіні справи.

Ми ходили з родичами також на місійні зібрання, а наша мама помагала нам вишукувати способи, щоб заробити власні гроші, щоб мати що пожертвувати на місійні цілі. І тому не диво, що Бог таки, накінець, покликав мене на місійну працю.

На протязі моєї науки в університеті на богословському й медицинському факультетах — моя мати робила все, що могла, щоб я отримав найповнішу підготовку. Коли я був рукоположений і оженений за її згодою з одною з найкращих доньок Божих і були готові до від'їзду в Індію, мати на самоті розповіла мені слідуюче: що після мого народження, як тільки вона могла встати з постелі, вона взяла мене, положила перед Господом і присвятила на служення Богові як місіонера в чужих краях, якщо Бог прийме цей дар і Сам покличе мене на цю працю. Потім вона щороку поновлювала це присвячення, але ніколи мені цього не казала, а чекала, коли Господь Сам покличе, щоб я пішов за покли-

ком Самого Бога, а не щоб тільки виконати присвячення мами. Вона не сказала цього й моєму татові, будучи певною, що коли Господь мене покличе, то й тато охочо погодиться. І тільки тепер коли ми були вже готові до від'їзду в Індію, вона подумала, що це буде для нас підбадьоренням, коли ми довідаємось, що вона присвятила мене на це від самого народження й молилася про це всі ці 24 роки.

І це ще не все. Вона дала Богові обітницю, що віддасть мене без однієї сльози й того ранку, коли ми мали від'їхати, вона з'явилась з радісним лицем і прощаючись останній раз на землі, вона хоч ніжним, але міцним голосом сказала:

"А тепер, сину мій, до побачення! Я просто віддаю тебе моєму Господеві, Який мені позичив тебе на ці 24 роки, щоб підготовити тебе на служіння Йому. Я старалась зробити це з радістю й тепер віддаю тебе в Його руки. Коли ви досягнете Індії, скаже там твоїй сестрі, а моїй любій доні, Ганні, що я віддала тебе без єдиної сльози, так само як і її колись, коли вона залишала мене задля Ісуса. Може бути, що я не побачу тебе більше в цьому світі, але в нас буде досить часу побалакати про все при світлі Господьного лиця. Нехай поможе Він тобі принести багато снопів у Його клуні".

Ясно, що всю ту силу та дивна жінка випросила у Бога, провівши пів ночі в молитві перед прощанням.

Тому также ясно, що син такої матері не міг не бути місіонером. Безперечно, що таких надзвичайних матерей є не багато, але Господь може благословити дуже рясно кожну віруючу та вірну матір, навіть найскромнішу, якщо вона вповні віддасть себе та своїх дітей Господеві.

166. Мати — пастор.
II Тим. 1:5.

Пані Гілда Гувер, мати американського президента Герберта Гувера, була жінкою енергійною, невеликого зросту, смуглявою та кругло-лицею з блискучими очима, що відбивали глибину й поважність її природи.

Її прекрасне кучеряве волосся було зачесане гладенько, згідно з релігійними правилами квакерів, з яких вона походила. Вона отримала хорошу освіту в семінарії для молодих жінок а також в університеті Айова.

Вже в молодих роках вона була вибраною на місіонерку й так вона до самої смерти ходила скрізь по околицях, прислуговуючи хворим та молячись із скорботними. Вона залишила глибоке враження на своїх дітях, наставляючи їх та керуючи ними на життєвій дорозі.

По смерті свого мужа вона продовжувала проповідувати Євангелію. Мешкала вона зо своїми трьома дітьми в маленькому домикові з двох кімнат, заробляючи шиттям на своє скромне існування. Але часто цього зарібку не було досить і сусіди — квакери помагали їй, полегшуючи її тягар. Духовна діяльність та її діла милосердя здобували їй багато друзів, які й підтримували її матеріяльно. Всі троє її дітей були виховані в суворих квакерських правилах.

Пані Гувер була також ревною працівницею й членом жіночого союзу тверезости. Закінчилась її діяльність таким чином: вона пішла пішки в зібрання в досить віддалену місцевість. Її захопила сильна буря й ця подорож виявилась занадто тяжкою для її тілесних сил. Вона страшно перетомилась і простудилась. Отже, тяжко захворіла й померла з молитвою на устах за свій народ.

Отака то була мати одного з президентів із З'єднаних Стейтів Америки.

Чудова країна Америка, а в ній було й є багато чудових матерей і, безперечно, найкращими були й є ті, яких серця в руках Божих.

167. Полум'я любови до діла Божого.
Лук. 2:36-37.

Старенька матір Вольц була незвичайною християнкою. Вона потрапила виховати своїх дітей на добрих віруючих людей, постаріти, а в громаді все ще говорили, що вона аж занадто ревна. У її слабому тілі жила

огненна душа й її тягнуло вперед ніколи не згасаюче полум'я любови до діла Божого.

Вона хворіла пістряком і була дуже вже ослаблена, а проте все ще відвідувала навіть досить далеко живучі родини. Одного разу дуже здивувались в одному домі, як вона дісталась до них. Лице її було смертельно бліде, а від страждання на чолі її повиступали велики краплі поту, але очі сяяли. Вона з захопленням розповідала, як її на вулиці оточили діти й просили розповідати біблійні історії. Скоро після тих відвідин та старенька мати померла, але й до самої смерти те полум'я любови до діла Божого не згасло.

Такі матері не можуть не виховати своїх дітей на добрих християн, бо їхні огненні душі не зносять того, щоб їхні найближчі були байдужі до Бога.

168. Про що думають стареньки?
Лук. 2:36-37.

Оповідають про одну стареньку сестру, яка будучи ще молодшою, була для всіх просто джерелом доброти. Але ось вона ще більше постаріла й захворіла, від неї залишилася лише тінь. Проте, коли її відівідували, то в її очах сяла та сама доброта. Вона доживала свої роки в притулку для старців, але не переставала цікавитись громадою та окремими віруючими в її рідному місті, своїми дітьми та родиною й ділом Божим узагалі. Коли ж починала молитись та старенька матір завжди викликала подив. Вона не приносила перед лице Боже ані своїх потреб, ані щоденних турбот, ані своїх страждань. Її молитва була приблизно ось такою:

"О, Господи, дай щоб професорі в наших богословських школах були сповнені Святого Духа; щоб студенти не були зведені з дороги правди, але щоб були добре підготовлені, щоб були в майбутньому правдивими слугами Слова..."

Ось про що думала старенька мати, про діло Боже, про чистоту євангельської науки, про духовних робітників. А про що сьогодні думають молоді віруючі матері? Нажаль, якже часто трапляється, що деяки з тих матерей не думають навіть про спасіння власних дітей.

169. Що бачать сліпі?
І Тим. 5:5.

Мати Лам ослепла в 50 літ. А в 80 літ була вже дуже ослаблена. Не дивлячись на ці несприятливі обставини, вона цікавилась місійними справами. Одна сестра зустріла її на жіночому місійному зібранні, куди її привели й ось що про неї розповіла:

"Її посадили у велике крісло й вона нахилила сиву голову щоб краще чути. Вона любила слухати про все те добре, що робилось у місіях. Але коли почали готовитись до молитви, вона як би ожила. З її вуст полилось таке вислявляння Бога, яке рідко можна почути. О, як вона дякувала Богові за всю Його вірність і любов. З її молитви відчувалось, що вона бачить без порівняння більше проявів Божої сили та мудрості, доброти та любови, ніж це бачать видющі. Її молитва, подібна до псалмів, це була справжня пісня хвали.

Нажаль, якже часто молоді й видющі не знають навіть за віщо подякувати Богові. Бо хоч у них очі тілесні бачать, але душа сліпа. А така, віддана Богові старушка, хоч сліпа, тілесно, має зрячу душу, тому й має за віщо дякувати та славити Господа.

170. Тихі діти.
І Тим. 5:14.

"Ти чула, — питає чоловік жінку, — з'явилися тихі дитячі візочки?"

"О, Господи! — відповила жінка, — Коли б то почали родитись тихі діти!..."

Але тихі діти, звичайно, не родяться і це добре. Бо більшість мамів напевно не хотіли б, щоб їхні діти були цілком тихими, бо ж це означало б, що вони або німі, або нечутливі. Здорові діти мусять реагувати на все своїм криком.

171. Камінь замість хліба.
Мат. 7:9; 23:29, Лук. 11:11.

Оповідають, що одному видатному діячеві після його смерти поставили гарного пам'ятника. На відкриття пам'ятника запросили й матір померлого й показали їй того пам'ятника, думаючи потішити стареньку. І що ж? Вона подивилася, покивала головою й гирко заплакала, проказавши: "Сину мій, сину, коли ти жив, ти часто хліба не мав, а тепер вони дали тобі каменя!"

О, яка це велика правда! Як добре ця проста старенька мати схарактеризувала суспільні явища! Коли б ті померлі, яким понаставляли пам'ятників після їхньої смерти, могли встати, з яким призірством вони поруйнували б їх власними руками. Бо якже ж часто бувало, що при житті їх зневажали, бойкотували, ображали, та переслідували, а по смерті — вшанували каменем, пам'ятником. Дайте краще вашим трудівникам хліба при життю, щоб вони могли безтурботно працювати, а не каменя по смерти.

172. Того, хто приходить, не вижену.
Єрем. 3:14,22, Ів. 6:37.

Одній селянській дівчині захотілося до міста, бо вона наслухалась оповідань, що в місті є багато більше можливостей, краще жити, ніж у селі.

Отож, не дивлячись на просьби й сльози своєї вже старшої матері, щоб вона не лишала її, дівчина такі не послухалась і поїхала в Петроград.

Недосвідчена та непідготовлена до приманок та спокус великого міста, вона скоро морально впала, а потім почала опускатись щораз нижче й нижче. Але вона, однак, скоро опам'яталась і збагнула, що вона гине. Вона тяжко розчарувалась у принадах міста. А тим часом, її бідна, але віруюча старенька мама безперестанку молилася за неї.

Господь, очевидно, вислухав молитву матері, бо розпусна дочка такі не витримала своєї ролі, до якої вона опустилася й рішила вернутись до дому. Вся охоплена соромом і страхом, вона прибула до свого села вночі і, тремтячи від схвильовання, підійшла до дверей рідної хати. І, двері виявилися відкритими. Мати, пробудившись і зобачивши дочку, кинулась до неї з радіс-

ними слізьми, плачучи, обнімаючи та цілуючи її, немов найбільший скарб.

Коли ж уже добре виплакались та трохи заспокоїлись, дочка запитала: "Мамо, чому ви не замкнули двері, тож ніч, небезпечно!"

"О, доню моя, — відповіла матір, — з того часу, як ти відійшла, я ніколи не замикала дверей, щоб ти, вернувшись, могла свобідно ввійти до дому. Я їх тримала відкритими для тебе!"

І дочка знов припала до мами, виплакуючи бруд, нечистоту та ожорсточення, які прикипіли до її серця серед чужих і нечестивих людей, але які шибко розтоплювались у промінях любови віруючої мами.

Подібною любов'ю може любити ще тільки Бог, Який також від тієї хвилини, коли відійшла від Нього людина й по сьогодні ще не замкнув дверей. Він тримає їх відкритими для тебе, блукаючий друже. Прислухайся як Він кличе: "Верніться, невірні діти, й усі ваші відступства Я вилікую!" Не бійтесь вернутись, ось Господь запевнює: "А того, хто до Мене прийде, Я не вижену геть!" Тож не барись, не вагайся, поспіши до Господа, Який так любить тебе.

173. Любов матері.
Ic. 49:15.

В Альпійських горах є, так званий, Сен-Бернарський прохід, який підноситься 811 футів понад рівень моря й є дуже небезпечним для перехожих. Снігові бурі там бувають навіть літом; зимою ж вони виникають іноді цілком несподівано. Подорожні збиваються з дороги й гинуть у снігових наметах.

На верху того проходу є знаний Сен-Бернарський манастир, мешканці якого, завжди після снігових бур, виходять з сильними, витресованими собаками, на поміч тим, яких могла захопити буря. Багатьох їм вдалося врятувати, а багатьох вони відшукували тільки для того, щоб їх поховати.

Одного разу вони знайшли жінку, майже голу, що тримала в своїх руках жмут одежі, з якої ледве виглядало малесеньке личко її дитинки. Зблудивши з дороги й збагнувши, що вона вже приречена на смерть, але бажаючи рятувати своє дитятко, та мужня жінка та сповнена любови до дитини мати, знімала поступово з себе одежу й закутувала в неї немовля, надіючись, що може хоч воно буде врятоване. Шляхетні Сен-Бернарці знайшли її, але, нажаль, дитинка також була вже мертвою.

Серце хвилюється, коли уявляємо собі прояв цієї материнської любови, яка ціною свого життя намагається рятувати життя свого немовлятка.

Але чи хвилювалось коли те серце при думці про Божу любов до нас, що віддала Божого Сина на люту смерть за нас, щоб тільки нас врятувати від вічної погибелі?

174. Чий син оцей хлопець?
I Сам. 17:55, Пр. 15:20.

В одній середній школи (гімназії) вчився дуже бідний, але дуже здібний та пильний учень. Мама його не шкодувала ні рук, ні здоров'я, аби лише допомогти синові здобути освіту. А вдячний син старався з цілої сили, щоб виправдати мамини сподівання. І ось, він закінчив гімназію гарним, стрункім юнаком.

Підчас роздачи дипльомів, були присутніми в школі родичі учнів. Між ними була бідно одягнена, закутана в старий шаль, мати згаданого учня. Настала торжественна хвилина. Дипльоми були роздані, й наш юнак був нагороджений за особливі успіхи золотою медаллю.

Прийнявши її, він схвильованим голосом проказав: "Я надзвичайно вдячний проводові нашої школи та всім учителям за таке велике вирізнення моїх скромних зусиль. Але я хотів би бачити цю медалю на грудях того, кому по справедливості вона найбільше належить!" З цими словами він зійшов з підвищення, підійшов до мами і, з гарячим поцілунком, приколов до її старого шаля заслужену ним медалю.

Заля загріміла від оплесків; усі присутні були глибоко зворушені, на багатьох очах були сльози, й навіть самі вчителі були горді таким шляхетним чиному свого надзвичайного учня. А мама, тихенько плакала від переповні щастя, коли багаті пані її щиро обіймали, цілували та гратулювали, й потайки заздростили, що вона бідна жінка потрапила виховати такого славного сина, яким воїстино можна гордитись.

Молоді мої друзі, хлопці та дівчата, яку славу ви шикуєте для ваших батьків? Коли б так про вас запитали, як цар Саул про Давида запитав: "Чий син оцей хлопець?" Чия донька оця дівчина? Чи хотіли б ви, щоб при цих запитах поставили ймення ваших батьків? Чи тішилися б ваші батьки з того, що вони мають таких чудових дітей, чи може соромилися б? Від вас діти залежатиме ваша власна майбутня доля, як і слава ваших родичів.

175. Поранені руки.
Пс. 21:17, Зах. 13:6, Ів. 20:25.

"Мамцю", — запитала дівчинка, — чому в тебе руки такі покалічені, негарні, неподібні до рук інших людей? Навіть неприємно дивитись на твої руки!"

Мамі заболіло трошки серце, але вона не образилася на дитину, бо ж розуміла, що дитина говорила в простоті, не розуміючи причини й тому мама спокійно відповіла:

"Знаєш, доню, кілька літ тому, коли ти була ще цілком маленькою, вночі в нашому домі стався пожар. Почувши твій крик, я схопилася з постелі із жахом побачила, що твоя колиска в огні. Я вихопила тебе й почала гасти на тобі вогонь. Тому я попекла та попалила свої руки й через те вони стали такими негарними, але зате я тебе врятувала від смерти й від попечення".

"Мамцю, — сказала дівчинка, — покаже мені знов твої руки".

Мама показала й дівчинка схопила мамини руки, поцілувала їх, притулила до свого личка й сказала:

"Тепер, мамцю, ці руки для мене найгарніші в світі, і я найбільше буду любити оці руки й ті рани на них!"

Так, дитина зрозуміла й оцінила мамину жертву задля неї.

А ти, мій друже, чи оцінюєш жертву Спасителя за тебе. Адже ж і Його святі та пречисті руки й ноги були пробиті та порозривані цвяхами, коли Він був прибитий до хреста за твої гріхи. О, так, вони були страшно покалічені ті руки Спасителя! Але які вони милі та дорогі для тих, хто врятований ними від вічної погибелі.

176. Любов матері.
Неєм. 9:17, Іс. 49:15.

Одного разу від побожної матері втекла дочка й як вона потім довідалась, що дочка поїхала до великого міста. Мати довго й щиро за неї молилась, а відтак рішила її шукати. З тією метою вона також поїхала до того міста, але як можна знайти людину в такому людському муравлиську?

Проте, любов матері не знає перешкод. У неї виник новий плян. Вона пішла до фотографа, зробила з себе знімку, замовила їх кілька десятків, а тоді понаписувала на них такі слова: " Маринко, вернись додому, я люблю тебе, жду тебе й тужу за тобою". А відтак вона поприліплювала ті знімки в різних місцях міста там, де наліплювались афіши та різні оголошення.

Знімки з дивним написом притягали увагу перехожих і, нарешті, на одну з таких карток напала й та, для якої вони й були призначені.

"Чи це може бути? Як попала сюди знімка з моєї мами?" — Але підійшовши ближче та прочитавши написане, вона зрозуміла все. То була вістка власне для неї від мами, вістка любови і прощення. Вона відірвала карточку, подивилась у сумні материнські очі, поцілувала їх і заплакала.

Їй і самій давно вже згіркли розкоші міста, й вона не раз мріяла та тужила за тихим життям у рідній хаті з рідною мамою. Але ганьба морального упадку, сором і гордість стримували її. Аж ось, мати шукає її, кличе до дому й її, негідну блудну дочку, ще любить!

Маринка негайно зібралась і поїхала до дому, де й була прийнята мамою з відкритими обіймами. І коли

дочка розповідала мамі, що вона давно вже думала вернутись, але боялась, що мама не прийме таку негідницю, що мама її зненавідила, то мати притискала її до грудей, пестила як дитину й говорила: "Доню моя люба, я ніколи не переставала любити тебе!" І та велика, жертівна материнська любов очистила й спасла гинучу дочку.

Ось так і Бог наш, Який полюбив нас, Він в образі Сина Свого, Який невимовно прекрасно відображений у святій Євангелії, також шукає нас і кличе всіх: "Іване, Богдане, Маріє,... вернись до дому; Я люблю тебе!" Тож, ідіть на той поклик Божої любови!"

177. Мати й війна.
І Мойс. 27:12-13.

Хлопчик зобачив на телевізорі, як індіяни малювали лиця, та й запитав батька, навіщо вони це роблять.

"Готовляться до війни!" — відповів батько.

А вечором хлопчик побачив, як мама малює лице, прибіг переляканий до батька, та й каже:

"Тату, втікаймо, мама готовиться до війни!"

Чи добре хлопчик зрозумів? Майже добре. Матері, які малюють свої лиця, дійсно готовляться до війни але з Богом, з пристойністю, зі святістю. Своїм вимальованим лицем вони ясно показують, чиї вони вояки та за чиї ідеали вони готові воювати.

178. Негідна мати.
Пс. 50:7.

Мати відомого й цінимого в свому часі англійського актора Фута, була дуже легковажною жінкою. Маючи великий маєток, вона безтолково прожила його й нарешті попала до в'язниці за незаплачені борги. І ось із в'язниці вона написала до свого сина такого листа:

"Улюблений сину! Знаходжусь у в'язниці за борги. Негайно поспіши з допомогою своїй люб'ячій матері!"

На це син відповів: "Улюблена мамо! Знаходжусь там, де й ти, й тому лоб'ячій мамі не може помогти її люб'ячий син!"

Отак посміявся син зо своєї мами, яка, нажаль, заслужила на таку насмішку. Бо, маючи великий маєток якщо вона не потрапила його використати належно, а ще й наробила неоплатних боргів, за що попала до в'язниці, то туди їй і дорога. Тяжко шанувати таку матір рідному синові.

179. Несвідома дочка.
Йов. 24:13, Іс. 1:3, Єр. 4:22.

Жила на світі багата пані, яка нічого не потребувала. Між людьми вона завжди бувала веселою. Одного разу її відвідав один з її давніх друзів, який проїздом опинився в тому місті.

Підчас бесіди та спогадів з минулого, до кімнати, де вони були, нянька ввезла на візочку напівлежачу дівчинку...

"Це моя дочка, — з сумом сказала пані. — Більше десяти літ я її плекаю, кормлю її та вмиваю. Але вона мене навіть не знає, не може навіть вимовити слова — мама та й не знає значення того слова..."

Дитина була ненормальна й німа. І дійсно, яке то горе для матері, яка мусить ходити за дитиною, утримувати її на світі, а та дитина не усвідомлює навіть, що з нею роблять.

Але, чи не таке ж саме положення більшости людей по відношенні до Бога, як тієї дівчинки до мами? Вони зо всього Божого користають, але Його не знають; Бог ними піклується та опікується, а вони мовчать, навіть не знають значення слова — Бог. Ані тіні вдячности Богові за всі Його дари та милості у них нема. Але та дівчинка була ненормальна, а подібні люди є, ніби, й нормальні, а так ненормально відносяться до Бога. Певно душа в них ненормальна?

180. Знищене серце.
Євр. 6:6; 10:29.

Одного разу під ножем хирурга померла жінка; вона не витримала операції. Син же її, який був у шпі-

талі підчас операції, з жахом запитав лікаря: "Чому вона не витримала та від чого наступила смерть?"

Хірург вийняв серце померлої й показав синові, говорячи: "Дивіться. Серце цілком знищене, цілком не здібне до праці. Ваша матір мусіла пережити дуже тяжкі внутрішні страждання, які й знівечили її серце".

Син, як підкошений, впав на трупа матері у тяжкому горю та в розкаянні. Він усвідомив те, що він же ціле життя мучив її своїю негідною поведінкою. І тепер в розпуці він кричав: "Прости!...прости!" Але мертва мати мовчала.

Дорогий друже! Чи не мучиш і ти Христового серця своїми гріхами та своєю нечестивою поведінкою? Чи любов Господа та Його муки й смерть за тебе не порушують тебе? Чому ж ти й далі Його розпинаєш і знущаєшся над Ним? Знай, що в пеклі прийде час опам'ятання, але буде пізно. На твій розпучливий крик, ніхто тобі вже не відповість. Тому тепер, поки ще є час, іди до Христа, та проси прощення у Нього й Він відгукнеться на твій крик.

181. Обманлива зовнішність.
Прип. 31:30, Єр. 8:5.

Одного пастора, який був приїхав до знайомих в одному невеличкому американському місті, попросили відкрити доброчинний базар. По закінченню церемонії, пастор, оглядаючи ту випродаж, із жахом зауважив, як дивовижно були одягнені молоді дівчата.

"Яка жахлива непристойність! — сказав він до сусіда. — Ось, наприклад, хто це там з папіросом у зубах, острижений та в вузьких штанах — чи то хлопець чи дівчина?"

"Певно, що дівчина — сказав сусід, — то моя дочка".

"Ох, то вибачте! — поспішив перепросити пастор. — Я б ніколи не подумав, що ви її батько".

"Бо ж я й не батько, — була відповідь. — Я її мати".

Тут пастор цілком отуманів і вже не міг розібрати, в якому він товаристві? Дівчат не можна відрізнити від

хлопців, а жінок від чоловіків; не можна розібрати хто батько, а хто — мати? Така сьогодні обманлива зовнішність!

Але горе таким матерям і горе їхнім дочкам, які втратили свій образ і свою подобу. Це на добро їм не вийде, бо ця дорога не веде до щастя.

182. Присутність мами.
І Мойс. 28:16, Мат. 28:20.

Хлопчикові було всього чотири роки. Одного вечора, коли мама клала його спати, він знаючи, що поклавши його, мати піде в гості, почав просити її, щоб вона лишилась в дома.

Мама поцілувала хлопчика й нагадала йому, що з ним залишиться його сестра. "Бож коли б я навіть і залишилась в дома, — додала вона, — то все одно я б не могла сидіти біля твого ліжечка".

"Так, — відповіла дитина, — я це знаю, але я люблю, мамцю, чути, що це ти ходиш у помешканні".

Отже, так, як дітям приємно відчувати присутність мами в помешканні, так віруючим приємно відчувати присутність Бога в світі. І бідні ті люди, які цього відчуття не мають; вони немов сироти в порожньому від мами домі. Світ для таких людей порожній від доброї опікуючої сили, а зате повен хижої, злої сили. Тяжко жити сиротою на білому світі.

183. Сила материнної молитви.
Мат. 21:22, Фил. 1:22.

У четвертому столітті у північній Африці жила надзвичайна жінка, на ім'я Моніка, мати надзвичайного сина — Августина. Але спочатку той син не був надзвичайним, а просто звичайним гулякою, нечемним та непослушним своїй мамі.

Але Моніка була такі надзвичайною. Вона безперестанку й гаряче молилась за свого сина, і чим більше він відходив від Бога, тим більше вона зміцнялась у молитві. Нарешті син її почав будитись з гріховного

дурману, сумління почало йому докучати й він почав молитися: "Господи! очисти мене, але не відразу!"

Накінець, молитва матері була вислухана Богом остаточно й її син віддав себе Богові вповні й тоді молився вже так: "Боже, дай мені те, що ти наказуєш й накажи те, що Ти хочеш!" Цебто, Августин цілком підкорився волі Божій.

Отже, бачити велику діяльну силу молитви цієї матері за її сина не є так трудно, але багато трудніше зміряти вплив цього факту на всю дальшу історію церкви. Бо ж Августин увійшов в історію церкви як один із найвидатніших її керівників і богословів. Його писемні труди й по сьогодні мають вплив на християнський світ. І цього досягнула молитва матері.

184. Пізне покаяння.
II Хрон. 22:3, Пс. 108:14.

У штаті Індіяна в Америці, в газеті "Таймс Юніон" був опублікований лист прибитої горем матері, який так бренить:

"Пану Редаторові!

Три місяці тому я сиділа в залі суда й почула вирок судді: "Двадцять літ ув'язнення!" І це відносилось до мого сина, осудженого за п'янство, газардові гри й розбішацтво, яке мало що не закінчилось смертю підстріленого ним чоловіка.

Вирок, можливо, був би лагідніший, коли б не ароганська та не задирлива поведінка мого сина на суді з презирливістю до всього. А найстрашніше для мене було те, коли суддя поважно запитав його: "Молодий чоловіче, невже ж ти не віруєш в Бога?" І нараз, син почав голосно та довго реготати, а нарешті відповів: "Бог? А Хто Він?"

Очі всіх на суді повернулись на мене.

Дівчинкою я ходила до недільної школи й навчалась пізнавати Бога. Вийшовши заміж, я рішила знов таки відвідувати церковні зібрання й водити на них своїх дітей. Перший рік я відвідувала їх регулярно. Потім почала пропускати то одну неділю, то дві, то три.

А накінець почала бувати в церкві тільки на особливих торжествах.

О, коли б я могла вернути пропущені роки! Я по ночах тепер ходжу по кімнаті, а в моїх ушах все бринять слово мого сина:

"Бог? А Хто Він?"

Так, не одна мати через своє недбальство та поганий приклад, погубила своїх дітей. А потім приходить покаяння, але, звичайно, за пізно. Пропущеного вернути не можливо. Тому, треба використовувати нагоду, коли вона є.

185. Голос матері.
Ів. 10:3-4, 27.

Один молодий англічанин поїхав до Австралії, де сильно захворів. Його охопила велика туга за батьківщиною, а особлино за матір'ю, яка ще збільшувала хворобу. Ніякі лікі не помагали. Тоді прийшло на думку одному з лікарів сполучити його телефонічно з матір'ю. І сталося диво, хворий ожив. Часті розмови з матір'ю так підбадьорили та зміцнили його, що він скоро видужав.

Такий же вплив на хворобу духа має молитовна спільність із Христом. Хто прислухається до голосу свого Спасителя, той, звичайно, скоро видужує.

186. Носіть тягарі.
Гал. 6:2.

Трапилось, що в одній родині захворіла мати. Батько покликав лікаря, який приписав для хворої лікарство, але дуже гірке та противне. Хвора кожен раз просто мучилась, коли їй треба було приймати те лікарство.

Маленький Петрусь, дивлячись як мама страждає, як кривиться її лице, коли вона приймає лікарство, підійшов до неї і промовив:

"Мамцю, дозволь мені випити те гірке лікарство за тебе".

Мати була глибоко зворушена співчуттям її маленького синочка та його бажанням полегшити її терпіння й вона, ніжно поцілувавши його, сказала:

"О, ні мій любий синочку; я тобі дуже вдячна за твоє добре сердечко й зате, що ти хочеш полегшити мої переживання. Але, щоб видужати, то я сама мушу приймати це противне лікарство".

Так, є такі випадки, коли ніхто не може нам помогти й ми самі мусимо нести наш тягар, але вже саме щире співчуття та бажання нам помогти, сильно полегшує нам його нести. Але є й багато таких тягарів, які ми могли б помогти нести, але для цього треба мати таке серце, яке мав маленький Петрусь.

187. Чи пізнаємо один одного в вічності?
Мат. 8:11.

Маленька дівчинка втратила свою маму, яку вона дуже мало пам'ятала. Її взяла до себе одна добра й побожна жінка, яка виховувала її та плекала з матірньою ніжністю. Маля було подібне до ніжної квіточки, що розвивається та підноситься до неба, яка, однак, чомусь скоро зів'яла. Дівчинка захворіла й мусіла лежати в ліжечку. Підчас своєї хвороби вона любила слухати оповідання про Спасителя, про небо й про свою маму. Любила вона також довго приглядатися до портрета своєї мами.

Але ось настав час смерти й дівчинка втратила здібність пізнавати оточуючих. Ось підійшла до неї її виховниця й зо слізьми запитала: "Чи ти пізнаєш мене, моя крихітко?" Але дитина не відповідала. Нараз, як ніби яскрявий промінь із другого світа осяяв її лице. Очкі її відкрились і губки порушились. Піднявши до неба свої маленькі ручки й скерувавши очі в далечінь, вона крикнула:

"Мамо!" і відійшла до вічности.

Дитина пізнала свою маму. Так, у вічності пізнаємо один одного: діти пізнають родичів, а родичі дітей; пізнаємо знайомих і друзів, а зо всіма іншими познайомимось.

188. Виховання дітей.
Еф. 6:4.

Одна віруюча мати, поскаржилась проповідникові на своїх дітей і сказала:

"Я стільки говорю своїм дітям про Бога й нічого не помагає".

І проповідник відповів: "Тоді перестаньте говорити їм про Бога, а почніть говорити Богові про них".

І це правда. Бо завжди там, де наші зусилля надаремні, Бог може проявити свою силу й поміч.

189. Як учаться діти брехати?
Лев. 19:11, Еф. 4:25, Кол. 3:9.

Одного разу діти нашкодили в городі. Але, коли мати запитала, чи це вони зробили ту шкоду, діти не признались. Мати знала, що діти кажуть неправду й їй стало ще більше боляче від того, ніж від шкоди, зробленої дітьми в городі.

Нарешті, після апеляцій до сумління та після пояснень, яку то шкоду приносить брехня, та після того, як мати запевнила дітей, що не буде їх карати, вони в усьому признались. Але мати, роздумавши, проте їх покарала, ніби не за шкоду в городі, а за брехню. І що ж? Діти, безперечно, зрозуміли, що вони покарані справедливо, але їхнє довір'я до матері захиталось цілком. І на другий раз їй вже не вдасться упевнити їх, щоб вони без страху перед караю призналися в проступках. І ясно, що вони будуть тепер обманювати її ще більше. Бо якщо мама їх обманула, то чому їм не можна обманювати її?

Тож, коли бажаєш навчати правдомовності інших, будь сам правдомовним, бо інакше ніхто тобі не повірить.

190. Учи себе, а потім інших.
Рим. 2:21.

Дитина, дивлячись на картину: "Вмираючий Мойсей", спитала матір:

"Мамо, скажи, чи кожна людина молиться перед смертю?"

"Ні, — пояснила мати, — молитися треба завжди, щоб бути спасенним та піти до раю. Молитися ж тільки в хвилину смерти може бути занадто пізно й таки люди можуть виявитися погибшими".

"Але, мамо, то чому ж ви тоді з татом ніколи не молитесь? — запитала дитина.

Що могла мати відповісти на це? Вона почервоніла й збентежилась перед своїм маленьким запитувачем. Вона зрозуміла, що наука без приклада безсильна. Треба не тільки правильно навчати, але й правильно поступати.

191. Батько боїться мами.
Суд. 17:15-17.

Діти бувають дуже спостережливі. Одного разу хлопчик запитав тата: — "Татку, чи ти боїшся великого пса?"

"Ані трохи" — відповів тато.

"А левів боїшся?"

"Також не боюсь!"

Синок із здивованням подивився на батька та й каже: — "Значить, ти тільки мами боїшся!"

Може синок зробив і неправильний висновок, бо тато міг і не боятись мами фізично, але він боявся тих скандалів, які мама могла татові зробити, а тому уступав задля спокою. Однак, це не є нормально і добре, коли діти мають враження, що тато боїться мами. Скорше повино було б бути навпаки.

192. Терпеливе.
II Сам. 21:10.

"Мамцю, чому під небом летять хмаринки? — запитала маленька донечка.

"Бо під небом усе летить: пташки, літаки..."

"А ось сонечко не летить?"

"Полетіло б, але ж треба світити."

"А хіба воно може летіти?"

"Може. Будеш капризити — то махне промінням і полетить, і настане ніч."

"А ось я вже каприжу, стукаю, по шафі ножками, а сонечко не летить. Чому?"

"Тому, що сонечко таке терпеливе, як мама!"

193. Мати — формувальниця.
Дії 7:21, Еф. 6:4.

Різьбар може примусити глину, що вона в його руках прийме форму або ангола або диявола, але тільки тоді, коли глина ще свіжа. Але він не може змінити форми, якщо глина засохне. Тоді вся глина поломиться і зітреться в порох.

Отже, мати, ти — різьбар. Твоя глина така податлива, що піддається найніжнішим дотикам не тільки фізичним, не тільки дотикам формуючої руки, але й моральним дотикам усього твого життя. Усе твоє поводження, вияв усіх твоїх почувань та твоїх вражень, залишають на душі твоєї дитини якийсь слід, чи то добрий чи поганий.

Мати, ти — також садівник. Твої деревця живі, молоденьки й шибко ростуть та розвиваються. Твоє діло скеровувати їхній ріст та надавати їм форму. Настав твою дитину на початку її життя на добру дорогу й вона не зверне з неї й до старости.

Мати, чи ти бачиш, яка на тобі лежить відповідальність? Ти, коли захочеш, то можеш з Божою допомогою, виліпити, вирізьбити та зформувати своїх дітей як найкраще. А хороші діти, це — найбільший скарб для матері. Вона буде мати похвалу від людей і нагороду від Бога.

194. Мамини перли.
I Сам. 1:8, Пс. 112:9.

У давньому Римі, за яких 140 літ до Р.Х. був дуже страшний політичний моральний розклад, і рімській імперії загрожувала руїна.

І ось у ті часи один торговець перлами зайшов до хати бідного робітника напитися води. Напившись, він жартуючи, спитався:

"А чи нема у вас перел для продажі?"

"Так, я маю дві дорогоцінні перлини, — відповіла господиня.

Торговець зрадів і просив господиню показати йому ті перли. Жінка вийшла на двір і за хвилину привела двох малих хлопців.

"Оце мої найдорожчі перли, — сказала вона.

Торговець розчарувався, але зрозумів щасливу матір. Він похвалив хлопців і пішов своєю дорогою.

А ті хлопці виявилися справжніми перлами не тільки для мами, а й для цілої римської держави. Це були відомі браті Гракхі, визначні політичні та суспільні діячі, які провели багато корисних реформ у державі на користь бідних людей, чим і врятували державу від хаосу.

Певно мати Гракхів не знала живого Бога й вона виховала синів так, як вона розуміла, найкраще. Але ти, християнська мати, намагайся з поміччю Бога вкласти в свої "перли" навищі духовні якості, наскільки ти можеш. І сама будь для них постійним добрим прикладом.

195. Татко застрахований.
Йов. 2:9-10.

"Мамцю, чи можна мені попливати?" — питається синок.

"Ні, дитино, тут дуже глибоко" — каже мати.

"А чому татові можна? Подивись, аж куди він заплив!"

"О, про нього нема чого турбуватись: адже ж він застрахований! — відповіла мати.

Страхувальниками бувають або певні організації, або й держави. Страхування буває майна, здоров'я, або й життя на певну суму грошей. Дехто страхуються на досить велики суми на випадок смерти, а особливо смерти він нещасного випадку.

Отже муж цієї доброї мами був застрахований, тому вона не боялася, що він міг би втопитися, бо вона дістала б страховку. А синочок не був застрахований,

то вона не хотіла його стратити без жодної користи. Добра була мама!

196. Забудькуватість.
Пс. 105:13, Єр. 2:32, Як. 1:23-25.

Один хлопчик питає другого: "Чому в тебе зав'язаний вузлик на хустинці?"

"Це мені його зав'язала мама, щоб я не забув занести листа на пошту".

"Ну й що, ти заніс його?"

"Та ні, бо мама забула дати мені того листа!"

Отаке, буває часто зо всіма нами, як з тією мамою Ми іншим наказуємо, не забути того чи іншого, а самі забудемо.

197. Неправильне виховання.
Ест. 2:20, Іс. 1:2.

Ось їде в автобусі мати з десятилітнім сином. Перед ними хитаючись і трясучись на кожному повороті, ледве тримаючись на ногах, стоїть старушка. А мати задоволена, що її бельбас сидить і їй навіть у голову не приходить, щоб сказати йому встати та дати місце старенькій бабуні.

В цьому випадкові шкода не стільки струшку, скільки нерозважну маму, яка не привчає з малку свого сина шанувати чужу старість. То чи можна сподіватись, що він пошанує мамину старість? І якщо той "бельбас" у 20 літ ударить маму по лиці, то треба буде винуватити маму, що вона своїм нерозсудливим вихованням привела до цього.

Німці називають таке виховання "мавп'ячим вихованням", якщо родичі дбають тільки про тимчасовий добробут дітей та про їх чисто особисту вигоду, а не про справжнє людське виховання.

198. Безглуздість.
Пс. 93:8, Як. 2:14-16.

Колись у Парижі жила багата маркіза. У неї був син — юнак, великий шалапут. Він нічого не робив, не

вчився, не читав, а ввесь час проводив на тенісовому корті. Коли вчителі скаржились матері, то вона збентежено відповідала:

"Ну що ви зробите? Хлопчик цілком занурився в теніс". — А віддтак з гордістю додавала: "Але зате він у Парижі перший грач!"

Одного разу це почула маркізина гувернантка та й сказала: "Подумайте, маркіза, який глузд у тому першенстві в грі? Хіба в тому сенс життя? Я бачила одного разу підлітка — курця, який плював через усю кімнату. І коли б він почав розвивати свою здібність, то, чого — доброго, дійшов би до того, що навчився б плювати через вулицю, а потім через ріку і став би першим плювакою в світі. Але який же в тому глузд?"

І дійсно, значення діла не в його розмірах, а в сенсі, пов'язаному з розміром. Якщо ми робимо щось непотрібне та безглузде, то чим воно більше, тим гірше. Тому матері повинні привчати дітей до зайнять розумних, потрібних і корисних.

199. Виховання.
І Сам. 1:26-28.

В оповіданні рос. письменника Н. Лєскова "Островяни", є, між іншим, момент бесіди маляра Істоміна з одною панночкою Ідою.

Іда оглядала альбом, а маляр запитав, яка з жінок, що знаходяться в альбомі, найбільше їй подобається, яка найближча до її ідеалу.

"Ні одна, — відповила Іда.

"А хто ж, всетаки, є вашим ідеалом?"

"Мати Самуїла!"

"Он хто!... здивувався маляр. — А за що це вона в такий фавор попала?"

"А за те, що вона виховала такого сина, який був і людям любий, і Богові милий."

І дійсно, така мати заслуговує на повну пошану, яка вміє виховати таких дітей, як Самуїл.

200. Не знаю її.
Мат. 10:33, Ів. 18:25, Тит. 1:16.

Одна молода та дуже гарна жінка в Нью Йорку вернулась додому, якого, на свій жах, застала в огні. А в домі ж було її дитятко. Тому, раніше, ніж люди отямились, вона кинулась в огонь, вихопила дитя з ліжечка і врятувала дитину. Сама ж мати була тяжко покалічена вогнем, особливо сильно постраждало її неприкрите лице. Коли вона вийшла з лікарні й подивилася в дзеркало, вона жахнулася, як страшно було спотворене її лице.

Але мати тішила себе думкою, що її донечка, коли виросте та довідається про її жертву, яку вона принесла задля її рятунку, буде для неї вдячною.

І ось, дівчинка росла, гарно розвивалась і стала вирізнятися своєю небуденною красою, якою просто дивувала багатьох. Одного разу літом мати з дочкою звершали подорож пароплавом по ріці. Красуня постійно знаходилась в колі своїх поклонників, які жартували та весело сміялись. Мати підійшла до дочки, щось їй тихо сказала й відійшла зайнявшись своїм багажем.

Але, коли вона відійшла, один шикарно одягнений юнак запитав красуню: "Хто це та обридлива пані, яка підходила до вас?" Дівчині було соромно признатись, що то її мати й вона тихо відповіла: "Не знаю, хто вона".

Але мати проте почула її слова й серце її гостро заболіло від думки про таку грубу невдячність дочки, для якої вона віддала не тільки всі сили, свою власну красу, а не пожаліла й життя.

Нас обурюють вияви подібної безсердечності та невдячности. Нам видається, що ми так ніколи не поступили б.

А однак, є ж фактом, що люди й то християни, соромляться свого Господа й Спасителя. Найгірших речей, які вони коять, вони так не соромляться, як признатися, що вони хочуть славити Бога та жити для Нього.

Правда, що й обличчя Спасителя було спотворене від биття, ран та крови, але Він воскрес у славі. А проте якже багато є таких, що цілим своїм життям та поведінкою голосно кричать: "Не знаю Його!"

201. Любов Матері.
Рим. 5:8.

На морі загорівся корабель. Огонь шибко обхопив усе судно. Всі вже були в рятункових човнах, залишилась ще тільки одна жінка з хлопчиком. Але в рятунковому човні можуть прийняти ще тільки одну особу. В розпуці вона поглянула на переляканого синочка, що курчово хапався за її спідницю, вона шибко вирішила: "Її дитина повинна жити!" Полум'я шаліло навколо. Вона притиснула синочка до грудей останій раз і сказала:

"Васильку, скажи татові, що я вмерла за тебе!"

Хлопчика прийняли до човна, який шибко відплив від палаючого корабля, а шляхетна та кохаюча мати загинула в огні за свого сина. Це вияв божественної любови.

Так Син Божий, за згодою Отця, віддав Самого Себе за наше спасіння.

202. Любов матері.
Лук. 23:34.

Існує стародавня французька народня пісня, яка має такий зміст:

Ось, раз на світі хлопець жив,
Він злющу дівчину любив.
Вона ж сказала: "Пам'ятай,
І серце мами свиням дай..."

І хлопець маму зарубав
Та серце із грудей дістав
Та біжучи, спіткнувсь об сук,
Він серце випустив із рук...

Ось, серце в куряві лежить
І чує голос син в ту мить;
Той голос рідний був такий:
"Чи ти не вдарився, сину мій?"

У цій пісні виявлена самовіддана любов матері. Син її вбив, вирвав серце, кинув його в куряву, а воно, те материнське серце все ще турбується про нього.

Так і Господь наш Ісус Христос любить грішників. Вони Його б'ють, мучать, опльовують, розпинають, насміхаються, а Він молиться за них: "Отче, прости їм, бо вони не знають, що роблять".

203. Мати.
І Сам. 1:26-28.

Мати Джона Веслея, творця методизму була не тільки хорошою виховницею, але взагалі вона стояла на висоті свого покликання.

Коли її сина запрошували до Америки, то він рішився поїхати, якщо мама на це погодиться. То вона на це так відповіла:

"Коли б я мала 20 синів і вони всі віддались святій праці для Господа, я б тішилась навіть тоді, коли б я знала, що більше ніколи їх при житті не побачу".

Оце геройська мати! Тому не диво, що вона виховала такого великого й славного сина.

204. Не йди з ними.
Ів. 10:5, II Кор. 6:14.

Було це в Лондоні. В родині, яка складалася з чоловіка, жінки та двох синів, дійсно віруючою була тільки мати. Старший син заручився також із ненавернено-ою дівчиною і заручиновий бенкет назначили на неділю на таку годину, коли було зібрання. Тоді віруюча мати заявила молодим, що вона на той бенкет не піде, бо вона повинна бути тоді в зібранні.

Просив її чоловік, просив син, просила майбутня невістка, але нічого не помогло. Мати рішучо заявила

що вона в молитві питалася в Господа, чи йти чи ні, але Господь сказав: "Не йди з ними!"

Ті знов почали просити, що це ж тільки раз в житті, то чому не можна було б пропустити одного зібрання?

Мати знов помолилась, питаючись у Господа, що їй зробити, але Господь виразно сказав їй в душі: "Не йди з ними!"

І вона не пішла, а навпаки, пішла на зібрання. І, нараз, проповідник почав свою проповід про Валаама й прочитав вірша, де написано, як Бог сказав Валаамові: "Не йди з ними!"

Це було як би печаткою на рішення матері.

А потім невістка їй сказала: "А знаєте, мамо, мені справді було прикро, що вас не було, але коли б ви були прийшли, то я дуже розчарувалася б".

І це факт, не можна занедбувати Божого задля людського. Ми тоді маємо авторитет, коли підкоряємось Божій волі й коли діло Боже в нас на першому місці.

205. Мама нам потрібна.
Фил. 1:24, II Тим. 4:11.

Родина вибиралась на пікник. Все було приготовлено та складено до авта, що стояло при дверях. Аж, нараз, хтось зауважив, що мама не збирається їхати з ними. І враз піднявся крик:

"Що, мама не їде? Вона ж нам найпотрібніша. Ми не можемо обійтись без мами! Вона тільки може всім добре розпорядитися та все належно приготовити. Ні, ми без мами не поїдемо!"

І мама була задоволена та щаслива від свідомости, що вся родина її потребує.

І дійсно, тяжко тій родині, де нема мами. А ще тяжче, де нема Бога. Бо й Богові приємно, коли віруючі люди, які признають Його за свого Отця, усвідомлюють, що вони Його потребують.

206. Не розпещуйте дітей.
Прип. 23:13-14.

Англійський принц Едвард, який пізніше став королем Англії Едвардом VII, маючи 10 років уже вважав себе, що він є чимсь без порівняння вищим від інших людей і що йому все можна.

Будучи одного разу літом зо своєю матір'ю королевою Вікторією, на острові Уайт (в каналі Ламанш), він, бавлячись на березі, із за порожньої зарозумілости, перекинув кошика з мушлями якомусь хлопчикові, яких той назбирав.

"Якщо ти мені ще раз це зробиш, то дістанеш доброго прочухана, — сказав хлопчик.

"Ти мені нічого не зробиш, бо я принц. Ось позбирай свої мушлі й побачиш, що я їх знов висиплю".

Хлопчик мушлі зібрав, а задиркуватий принц взяв і знов їх висипав.

Тут розлощений хлопець так його віддубасив, що певно жоден інший принц не дістав чогось подібного. З губ йому йшла кров, очі попідбивані, ніс скривився. Мати коли зобачила, то жахнулась. Але вона була розумною матір'ю, вона все докладно розізнала, що саме трапилось, а тоді добре пробрала свого синка, сказавши:

"Оце тобі по заслузі, сину. І, якщо ти ще коли надумаєшся щось такого робити, то знай, що кожен раз будеш так же покараний".

Це ясно, що той хлопчик занадто вже суворо покарав принца й королева йому співчувала, але цього не виявила й таким чином поступила мудро. І син напевно й королем ставши, не забув тієї лекції. Бо дітей жаліти, охороняти та любити треба, але пестити та потурати не можна. Не одна мати піднесе тарарам і готова бігти в суд, якщо її бельбас цілком заслужено дістане по задку. А це не добре. Сліпа любов сильно шкодить у вихованні; вона розпещує дітей, а не освідомлює.

207. Малодушність.
Мар. 8:38.

В Англії був такий випадок. Одна жінка рано стала вдовою, залишившись з малолітнім синком. Хлопчик ріс на радість мамі та дуже добре вчився. Мати працювала день і ніч, щоб дати синові належну освіту.

І ось він став дуже знаним в Англії хірургом. Він оженився з дівчиною з визначної родини й жив у місті Едінбурзі в роскішному приміщенні тоді, як старенька мати скромно доживала свій вік у селі. Своїй дружині він ніколи про маму не оповідав, соромлячись її низького походження.

Але сумління його мучило й він хотів помогти мамі, але так, щоб жінка про це не знала. І ось він видумав брехню і сказав жінці, що в селі живе його старенька нянька, якій він хотів би дати притулок у себе, а тим більше, що в них на піддашші є вільна кімната. Жінка відразу погодилася та ще й похвалила його за добре серце. Тоді син написав мамі листа, в якому вияснив своє положення й запросив її переїхати на життя до нього, але з тією умовою, щоб жінка не знала, що вона його мама.

Прикро було для матері таке принижуюче положення, але материнська любов перемогла й це і старенька приїхала. Не будемо описувати всього, що переживав син і мати в цій новій ролі, досить того, що дружина доктора, відчула й догадалась, що чоловік її ошукав і що та нянька не є нянькою.

І коли одного разу лікар повернувся з лікарні до дому, жінка його зустріла вся в сльозах та зо справедливими докорами за обман. А відтак обоє пішли на верх до старенької "нянькі". Там невістка впала перед нею на коліна, притулилась лицем до лиця своєї свекрухі й ридаючи сказала:

"Прости нас, мамцю; будь мені за правдиву маму, бо ж у мене її нема, вона давно померла".

Плакав і син, просячи прощення за свою малодушність. Й тоді відразу усім стало легко й радісно та утульно. І ясно, що старенька мати не лишилась далі на піддашшю, ні, вона зійшла в низ, їй дали хорошу, простору та ясну кімнату. Вона не тільки знов стала правдивою мамою своїх улюблених дітей, але й діти стали для неї правдивими дітьми. І скоро вона стала правдивою господинею цілого дому. І ніколи синові не прийшлося більше соромитись за низьке походження своєї мами.

Так і духовно. Доки в нас нема відваги дати Богові та Спасителеві нашому першого місця в нашому житті, поки ми із за сорому перед людьми, уміщуємо Його "на піддашшю", доти ми щасливими, духовно не будемо. Даймо Господеві належне Йому місце, тоді запанують нормальні духовні взаємовідносини.

208. Вина родичів.
Єр. 50:12, Єз. 16:44.

Перед судом стояла 18-літня дівчина, на ймення Елька, за те, що в однім склепі вкрала шалика. Суддя придивився до дівчини й пізнав її. "Чи ви часом не стояли вже тут раз за подібне оскарження?"

Дівчина підтвердила це.

Тоді суддя сказав: "Минулого разу вам було прощено кару, бо ви обіцяли, що більше не допуститесь подібного вчинку. Чому ж ви це зробили?"

Дівчина заллялась слізьми й простогнала: "Мати моя в цьому винна! Я в неї крала цукор, сметану та інші речі, але вона мене не тільки за це не карала, а навіть ніколи й не витлумачила, що це не добре. Потім я крала в сусідів грушки та інші овочі в городі, а вона мене ще й хвалила, що я спритна дівчина. Ось так я привикла красти".

Ледве оскаржена закінчила ці слова, як між публикою почувся страшний потрясаючий вибух ридань якоїсь старшої жінки, яка впала й зомліла. Це була мати Елькі. До цього моменту вона спокійно прислухалась до розправи. Можливо, що вона не усвідомлювала своєї вини. Але тепер, як почула це вповні оправдане оскарження з уст дочки, вона так перейнялася цим, що не витримала. Два тижні пізніше, поки ще Елька перебувала в поправчому домі, її мати померла в майже божевільному стані, постійно повторюючи слова:

"Це я завинила! Я завинила!"

Дорогі родичі, візьміть собі це до серця і збагніть, що до чого дитина привикне з малку, те буде робити й коли виросте. Тому виховуйте дітей, навчайте їх та усвідомлюйте, щоб вони цурались поганого та уникали його.

209. Радісне небо.
Об. 12:12; 18:20.

Мати розповідала своєму хлопчикові про небо. Але вона його представила дитині в таких суворих барвах, що хлопчик слухав, а в кінці запитав:

"Мамо, а чи можна буде коли-небудь зійти з неба до пекла погратися?"

Ясно, що та мати сама не розуміла ні неба, ні Бога. Бо ж справді в небі люди не будуть, як мертві мумії, там будуть веселощі й радість для всіх, як великих так і для малих.

210. Вплив матері.
Ів. 13:15, І Пет. 2:21; 5:3.

Великий голландський маляр В. Рембрандт був, що до освіти взагалі, самоучкою. Він був другом усіх понижених та нещасних. Був щиро релігійним, але далеким від фанатизму.

І ці якості маляр отримував із Біблії, яку він читав регулярно, й мав до неї велику любов.

І ось ту любов і те своє глибоке розуміння Біблії Рембрандт отримав, головним чином, від своєї матері, яку він сильно любив, а яка була смиренною та чистосердечною християнкою.

Так, вплив матері є безумовний в добру або погану сторону. Тому, віруючі матері піддайтесь під вплив Господа, тоді ваш вплив на дітей буде як найкращий.

211. Вплив співу.
Кол. 3:16.

В лікарні вмирав старий шотландець. Його відвідав проповідник й хотів йому сказати дещо про спасіння. Але той відвернувся до стіни й злісно пробурчав: "Залишіть мене та йдіть собі з вашою релігією!"

Проповідник сказав: "Гаразд, як ви хочете вмерти в гріхах, то це ваше право. Ніхто вам релігію накинути не може. Тому позвольте тільки заспівати одну пісню й я піду собі". І проповідник заспівав стародавню шотландську духовну пісню. І що ж?

Хворий шибко повернувся до проповідника й запитав: "Де ви навчились цієї пісні?"

"Моя мама навчила її мене ще в дитинстві", — відповів проповідник.

"І мене мама також її вчила, — сказав хворий і заплакав.

"Я бачу, що ви любите свою маму і своє дитинство, то чого вам триматися того зла, яке до вас пристало пізніше!"

І дійсно шотладець пригадав собі свою маму, своє далеке минуле, ті слова, які мама йому говорила про Христа й нараз душа його затужила за минулим і він почав благати Бога простити йому гріхи.

Отже, як бачимо, що тут пісня збудила спомин, а спомин поставив на перше місце маму, а мама вже скерувала думки до Бога. Щасливі такі мами, що спомин про них і в старості порушує серця.

212. Походження людини.
II Пет. 2:12.

На одному зібранні виникла бесіда віруючої жінки з невіруючим молодим чоловіком на тему: "Звідки постала людина?"

Віруюча твердила, що людину створив Бог, а невіруючий настоював, що людина походить з мавпи. Розпалювалась суперечка, але підійшов один віруючий старший чоловік і сказав жінці:

"Сестро, залишіть суперечку, адже ж той чоловік краще від вас знає своє походження. Якщо він упевнює, що він походить від мавпи, то не треба сперечатись, він же краще знає, хто його мати".

Молодий чоловік скіпів і ввесь почервонів, рахуючи слова віруючого за образу. Здавалося, що він почне бійку. Але тут втрутились інші люди, які сказали йому: "Ти, хлопче, не маєш чого сердитись, бо той чоловік цілком правий і нікого не ображав; він тільки підтвердив те, що ти сам доводив, ображаючи себе та інших, доводячи, що людина походить від мавпи".

Люди сміялись, а безбожник був посоромлений. Це дивно, що безбожники такі непослідовні, доводять походження своє від мавпи і сердяться, коли хтось натякне, що їхня мати — мавпа.

213. Як тривога, то до Бога.
Лук. 21:25-28.

Одного разу декілька родин їхало за місто. Діти пустували й галасували. Нараз потяг влетів у тунель і стало темно. Діти притихли. Коли ж потяг вискочив з тунелю, то виявилось, що кожна дитина була біля своєї матері. Хоч і в темноті, а проте кожна дитина знайшла власне свою маму, бо діти інтуїтивно відчувають, що вони найбільше безпечні при своїй мамі.

Так і Божі діти, коли все гаразд, то можуть попустувати та погаласувати, але коли прийде морок випробовувань, скорбот та тривог, тоді кожен шукає Бога, як свого Отця, Який так само добрий та ніжний, як і найкраща мати.

214. Жертва матері.
Ів. 15:12-13.

В Стокгольмі в Швеції в лікарні була доконана рідкісна операція перещеплення уха з одної особи на другу. Операцію перевів професор хірург Аллан Рагнель і вона дуже добре вдалася.

Причиною операції була зворушлива та романтична історія. Один молодий чоловік, що мав 28 років, народився був без правого уха, що було для нього приводом невимовних моральних терпінь. Юнак від природи інтелігентний і розумний, бачучи однак, що він відрізнюється від нормальних людей через брак уха,

терпів на комплекс нижчости й був дуже несміливий. На додаток до всіх нещасть, він покохав гарну дівчину, але не смів виявити їй своїх почуттів. Дівчина його також кохала й обоє були нещасні.

Нарешті в приступі розпуки він розповів мамі трагедію свого життя. А та, не надумуючись ані хвилини, постановила посвятитись для сина та піддатись операції перещеплення уха. Завдяки жертівний любові матері, юнак був привернений до нормального життя, отримавши від мами ухо, а відтак наречену.

Так, матері готові на всякі жертви для своїх улюблених дітей, але діти не завжди вміють оцінити ті материнські жертви.

Адже ж і Христос віддав за людей Своє життя, а як же мало тих, що приймають та оцінюють ту жертву.

215. Вона його жде.
Лук. 12:36, І Пет. 3:20.

Він був сином бідної вдови, але був дуже здібним, а тому й мати переїхала з ним до міста, де був університет, щоб пильнувати сина й тим допомогти йому в науці. Але мати була розумна й не хотіла накидати синові примусом своїх принципів.

Тому мати йому сказала так: "Мій сину, я не хочу тебе зв'язувати. Ти можеш іти, куди ти хочеш, і прийти, коли хочеш. Але пам'ятай, що я не буду спати, поки ти не вернешся й подивишся мені в очі та скажеш: "Добраніч!"

І син відходив зо своїми товаришами, але пам'ятав, що мати його в дома чекає та за нього молиться. Багато спокус наближалось до нього, але як тільки йому нагадувалась очікуюча мати, він завжди знаходив силу їх перемагати.

Дорогі друзі, так само й Христос чекає на нас і навіть молиться за нас. Чи пам'ятаємо ми про це й чи поводимось ми так, щоб могти сміло глянути в Його святі очі, які бачать нас наскрізь?

216. Тепла рука.
Іс. 18:4, Об. 3:15-16.

Одна багата але бездітна пані звернулась до бідної вдови, яка мала 5 чи 6 дітей, щоб вона їй одне віддала, обіцюючи його усиновити й зробити своїм наслідником. Довго плакала й тужила бідна мати, але скрайня вбогість примусила її віддати найменшу дівчинку. Дитина скоро забула свою маму, а почала називати мамою свою нову годувальницю. Вона поправилась і значно підросла.

Одного разу пані з дівчинкою прогулювались по саду, мимо якого проходила справжня мати, йдучи до міста. Зобачивши донечку, їй аж серце стиснулось від тугі та любови до рідної дитини. Вона підійшла ближче, щоб краще приглянутись до дитини, а пані яка її зауважила, запросила навіть до саду. Тут вони взяли дівчинку одна за одну ручку, а друга за другу й так деякий час ходили та розмовляли про звичайні речі. Коли ж мати попрощавшись відійшла, дівчинка запитала:

"Мамо, чому рука тієї тітки така тепла, а твоя холодна?"

Певно, що пані не сказала дитині дійсної причини, але вона відома. Гаряча любов, яка кипіла в серці рідної матері, немов електричний струм, неслась по руці до руки рідної дитини та й гріла руку й дитина це відчувала.

Так і духовно. Тільки духовно мертва, гріхом знечулена людина не відчуває любови простягненої до неї руки Спасителя. Але кожен, хто раз за неї вхопився, той відразу відчує її теплоту.

217. Надія на вічне життя.
І Сол. 4:13-14.

У Британській Колумбії в Канаді в одній індіянський родині померло дитя. Мати його так страшно плакала над могилою, що здавалось, серце її не витримає. Коли ж могилу стали засипати, вона почала рвати на собі волосся.

А ось там само другий випадок похорону. Знов таки хоронили дитя. І мати, так само стояла над могилою. Але вона не рвала на собі волосся й не голосила на цілу околицю. Тихо спливали сльози з її очей і также тихо вернулась вона до дому.

Чому ж така різниця в поведінці цих двох матерів? А в тому, що одна була поганкою й не мала надії на вічне життя. Навпаки, для неї це була розлука на віки. А друга була віруюча, навернена християнка. Ця знала Спасителя, вірила в воскресіння, вірила в зустріч зо своїм дитятком у Господа, тому їй легше переносити гіркоту розлуки. Надія на вічне життя осолоджує й саму смерть.

218. Не огірчуй матері.
Об. 10:1.

Коли Джорджові Вашингтонові було 16 років, він рішив записатися в матроси. Матері його це дуже не подовалось, але вона погамовувала свої почуття. Але коли речі сина були вже положені на бричку й він сам з'явився в дверях, мати не витримала й залилась слізьми.

Зобачивши маму в такому горю, Вашингтон негайно наказав принести свої речі до дому й додав:

"Я не повинен спричинювати біль своїй мамі, залишаючи її".

Коли б Вашингтон був цього не зробив, то можливо, він ніколи не був би тим, чим він став в історії З.С. Америки.

Не надаремно існує така думка, що "рука, яка гойдає колиску, керує світом".

Як моряк, Вашингтон може й став би адміралом, але напевно не став би президентом великої країни й не виборов би для неї незалежности.

Бог благословляє тих, що шанують родичів і не огірчують їх.

219. Вплив матері.
ІІ Мойс. 2:7-10.

Авраам Лінкольн, один з найвидатніших президентів З.С.А., сказав так про свою матір: "Все, чим я є й чим сподіваюся бути, я обов'язаний своїй матері".

При цьому треба підкреслити, що матір Лінкольна померла, коли йому було тільки 9 років. І за такий короткий час вона потрапила вложити в його свідомість так багато доброго. Тому, нема сумніву, що вплив матері є сильніший від усякого іншого впливу на людину.

Тому, матері, не занедбуйте нагоди, щоб зформувати душі ваших дітей як найкраще.

220. Материнське виховання.
Прип. 4:3, II Тим. 1:5.

Великий американський винахідник Томас Едісон так висловився про свою матір:

"Моя матір відповідальна за моє виховання. Вона настільки була упевнена в мені, що це давало мені постійне відчуття правдивої підтримки та свідомости, що є хтось, для кого я повинен жити й кого я не повинен ні в чому розчарувати".

Щасливі ті батьки, а особливо матері, які прищепили дітям таку свідомість.

А ще більше ми повинні мати свідомість, щоб не розчарувати нашого Господа та Спасителя.

БАТЬКО

221. Селянин і Біблія.
V Мойс. 6:6-7, Еф. 6:4.

Одного разу селянин привіз свого сина до шевця в науку. Майстер запровадив хлопця до його кімнати, де той почав викладати свої речі. Побачивши поміж речами хлопця Біблію, швець сказав:

"О, то в тебе Біблія? Вона тут непотрібна. Віддай її батькові, нехай забере додому!"

"Звичайно, — сказав батько, входячи до кімнати, — Біблію я заберу, але з нею заберу також і сина. Де нема місця для Біблії, то не хочу, щоб і син мій там був. Посклади, Івасю, знову свої речі! — сказав та й пішов разом із сином. А швець не знав, що й казати.

Щасливі ті діти, яких батьки обережні при виборі для них учителів.

222. Без виховання.
Іс. 5:6; 23:4.

Один англійський письменник Джон Телвол, доводив своєму другові, що дітей не треба виховувати в релігійному відношенні так довго, аж поки вони настільки розвинуться, що могтимуть самі розбиратись, що прийняти, а що відкинути. Так розмовляючи, дійшли вони до одного кутка в городі, що ввесь заріс бур'яном.

"Оце город" — сказав приятель до письменника.

"Який це город" — засміявся той, — коли тут тільки бур'ян!"

"Правда, — відповів власник, — але це тільки тому, що тут не попрацював огородник. Він усе чекав, що може бур'ян сам зникне, що може город сам опам'я-

тається та розвинеться до такої міри, що почне зроджувати прегарні квіти та смачні плоди".

Письменник зрозумів лекцію й перестав доводити, що дитина може виховатись у духовно-моральному відношенні без докладного ознайомлення з релігійними принципами. Душа дитини без релігійного виховання заросте моральним бур'яном, як той куток городу.

223. Спокій в хаті.
Прип. 17:1, Мат. 11:28-29.

Одного разу діти запитали тата: "Тату, скажи, що було, коли ще не було ні радія, ні телевізії?"

"Був спокій в домі", — відповів батько.

І це, нажаль, правда. Бо хоч ми не понижуємо значення цих винаходів, але вороги людського роду використовують ці винаходи для своїх користолюбних цілей і дослівно розкладають морально людство та приносять неспокий не тільки в доми але й у душі.

224. Хто багатший?
Пс. 125:4-5.

Хтось одного разу поставив був питання: "Який батько є багатший? Той, що має мільйон, чи той, що має дванадцять дітей?"

"Розуміється, що той, хто має мільйон", — була відповідь.

"А ось і помиляєтесь, — сказав запитувач. — Бо той, хто має мільйон, хоче ще мільйон, а хто має дванадцять дітей, вважає, що цього з нього досить".

Певно, що це тільки жарт, але є фактом, що хто мав би дванадцять дітей, а ще до того віруючих, то з таким скарбом не зрівняються ніякі мільйони.

225. Маляр.
II Мойс. 18:21, II Тим. 2:2.

Запитали одного батька: "Яку кар'єру ви хотіли б вибрати для вашого сина?"

"Я думаю, що я вчитиму його за маляра", — відповів батько.

"А що, чи в нього вже зауважується талант?"

"Щоб талант, то не сказав би, але він з дитинства жахливо все маже. То нехай би вже мазав і далі!"

Отак тато розумів малярство, як "жахливе мазання". Нажаль, не один тато не розуміє правильно нахилів своїх дітей, а тому часто спонукують дітей вчитись не того, до чого дитина має справжній нахил. Тому й виходять діти не малярами, а мазунами; не спеціялістами, а партачами.

226. Батько шукає.
Лук. 19:10, Ів. 4:23.

Наближувався фронт. З містечка населення евакуювалось, бо там мав розгорітись бій. Старий батько відіслав свою родину, але сам рішив залишитись.

Під вечір хтось постукав у двері. Старий відчинив і радісно здивувався. Перед ним стояв його молодший син — вояк.

"Здоров, тату, наша частина недалеко... Ось я й відпросився на дві години... А де мама й сестри?"

"Евакуювались, — сказав батько, обнімаючи сина, — бо було таке розпорядження, але я залишився. Що мені?"

"Надаремно, тату, ти не пішов з ними, але я радий бачити тебе!"

Час шибко проминув і син мусів поспішити до своєї частини, обіцюючи прийти на другий день.

На другий день з ранку засвістали кулі, загриміли гармати. Взриви порушували землю, й тільки під вечір усе затихло, але син не прийшов і батько почав хвилюватися. Він думав:

"Чому не прийшов? Може не пустили, а може... — й батько відганяв страшне припущення.

Батько нетерпеливився. Він узяв ліхтарню й пішов туди, де шалів бій. Серце йому стискалось від болю, бачучи стільки навколо побитих.

Батько почав шукати й кликати: "Іване, тато тебе шукає!"

Він усе ходив, освічував побитих, заглядав у лиця й кликав. І нараз почув недалеко стогін. Батько кинувся туди й пізнав свого раненого сина. Він обережно взяв його на плечі й приніс додому, й так син був урятований.

Друже, поранений гріхом у життєвій боротьби, чи ти не чуєш, що Небесний Отець кличе тебе? Може ти згубив уже всі свої духовні сили та всяку надію на рятунок? Може ти думаєш, що ти самітний і забутий, залишений на погибель? Ні, Отець шукає тебе й кличе! Як не можеш обізватись, то хоч застогни до Бога, дай знак Богові, що ти почув Його голос і ждеш на Його допомогу. Бог моутній і люблячий шукає тебе й Він може порятувати тебе й уздоровити. Відгукнись тільки!

227. Помічниця.
Еф. 6:1-4, І.Сол. 2:11-12.

Маленька Маринка зобачила на татовій шкарпетці дірку та й сказала:

"Тату, я тобі її обов'язково зашию, коли виросту".

Добра дитина, та чи тільки дочекається та шкарпетка, поки вона виросте й чи залишиться в самої неї таке саме бажання, щоб помогти батькові? Звичайно буває, що діти, коли виростають, то й за батьків забувають.

228. Південний вітер.
Рим. 12:21.

Дівчинка накинулась на свого брата, бажаючи прогнати його зо свого крисла, але брат і не думав уступитись. Тато спостеріг, незлагоду між дітьми й покликав донечку й розповів їй наступне оповідання:

"Сьогодні рано, коли я йшов до міста, я зустрів "північного вітра", який був дуже злий, він з люттю накинувся на мене. Він хотів зірвати з мене пальто, але я тільки насміявся з нього, а пальто ще краще позастябав.

Але в південь, коли я вертався додому, мене зустрів "південний вітер". Він мав уже інші манери, ніж північний. Він делікатно наблизився до мене й поцілував мене. Потім, ніжно бавлячись моїм волоссям і гладячи мої щоки, він тихо сказав: "Скінь, будь ласка, своє пальто, бо ж тобі гаряче".

І я негайно послухався, бо мені приємний був дотик південного вітру, який освіжував мене.

"А яким вітром є ти, моя доченька, бурним — північним, чи ніжним — полудневим?"

"Південним, татку! — відповила донечка. Вона зараз підійшла до брата, поцілувала його, погладила й сказала: "Добрий Володінька, прошу тебе, пусти мене на крісло!"

Володя, нічого не сказавши, негайно схопився з крісла, схопив маленького "полудневого вітра", посадив на кріслі, поцілував аж два рази й побіг бавитись.

Дійсно, багато більше можна осягнути добром, ніж злом. Добра була татова наука.

229. Батьківська несправедливість.
Пс. 81:2.

Розсерджений батько телефонує до крамниці й каже: "Я послав мого хлопця, щоб купив два кілограми сливок, а він приніс додому тільки один колограм! У вас недобра вага!"

Йому відповіли: "Вага в нас є в порядку. Але ви свого сина важили?"

І дійсно, логічно крамничний урядовець був правий. Бо міг же син з'їсти частину сливок, міг також когось почастувати, а татові того не сказати. Й тому не було справедливо обвинувачувати крамницю, що в них неправдива вага.

230. Жорстокий батько.
Пс. 77:19, Іс. 7:13; 59:1-2.

Один чоловік, їдучи потягом, тримав на руках гарну маленьку дівчинку; ця дворічна дитина дуже хотіла спати. Вона жалісливо плакала. Одначе коли вона

затихала й пробувала заснути, батько примушував її сидіти прямо. Він немилосердно струшував її, після чого бідна дитина знову починала гірко плакати. Так тривало довший час. Всі пасажири булі обурені, а одна пані не витримала. Вона назвала батька немилосердним і жорстоким; він повинен дати дитині заснути. Усі підтримали думку пані:

Але батько сказав: "Моя донечка випила отруту й я везу її до лікаря. Якщо вона засне то помре. Тому я не можу позволити їй заснути!"

Тоді присутні негайно змінили думку щодо батька й його поведінки.

Дуже часто подібні явища трапляються й у царині Божих дій. Нераз путі Господні нам видаються дивними й незрозумілими, й люди нераз уважають відносини Небесного Отця до людини жорстокими, але вони завжди сповнені мудрости та любови.

231. Любов батька.
Ів. 3:16.

Індіяни, що замешкували околиці Ніагарського водоспаду мали дивний і сумний звичай. Вони вірили, що в водоспаді живе дух їхнього бога й вони щороку приносили йому в жертву молоду дівчину, на яку випадав жереб і та дівчина ставала "Нареченою Водоспаду".

Одного року випав жереб на дочку вождя того племені, на його єдину красуню-дочку, яку він невимовно любив. Він міг, як вождь, заперечити цьому, але він не вжив свого привілею. Він або не хотів нарушити стародавнього звичаю, або й сам щиро вірив у слушність жертви, але він мовчав.

Білий човник стояв приготовлений, прикрашений гарними квітами. За пару хвилин "Наречена" попливе ним і в Водоспаді зустрінеться з "духом". Всі стояли нерухомо, коли вождева дочка спокійно сіла в човник і тихо попливла Ніагарою, щоб умерти в холодних хвилях. Нараз старий вождь кинувся в інший човник і стрілою помчався за дочкою. Він обігнав її, щоб ще раз

подивитися в її лице, а відтак вирівняв свого човника й поплив поруч неї, щоб разом померти з рідною дитиною. Яка хвилююча сила батьківської любови! Він не міг врятувати дочки, але не захотів залишатись без неї.

Зате наш Небесний Отець віддав за нас Свого, також Однородженого Сина, щоб не тільки разом з нами вмерти, а навпаки, щоб Своєю смертю спасти нас від вічної смерти.

232. Невидима рука.
Рим. 1:20, Євр. 11:1.

Маленька дівчинка захотіла поговорити з татом. Пішла до його канцелярії та ніяк не могла відкрити дверей, бо ще за-слабенька була її ручка. Але нараз ручка дверей піддалася, двері відкрились, а дитина, вбігаючи, радісно крикнула:

"Татку, я вже змогла саменька відкрити двері!

Щаслива дитина не знала, що тато, почувши її намагання ввійти, протягнув свою руку з середини й відкрив двері, тому вона подумала, що то вона "саменька" відкрила.

Так нераз у житті, Отець наш Небесний приходить нам на поміч, роблячи можливим те, що для нас неможливе. Не приписуймо ж собі наших успіхів, як та дівчинка. Коли двері для нас відкриваються та дороги прояснюються, то дякуймо Богові за Його поміч для нас.

233. Де ти?
І Мойс. 3:9, Ів. 10:3-4.

Уявіть собі, що дитина заблудила в лісі. Надійшла темна ніч. Дитину обгорнув холодний жах і невимовна розпука. Нараз вона чує знайомий, милий голос свого тата, що кличе її по йменню. Тато шукає її й кличе. Дитина ще не бачить тата й темрява ночі не зменшилась, усі зовнішні обставини не змінились, але в серці дитини нема вже страху. Розпука вже не сковує її, вона сміливо й з радістю біжить на голос тата й кричить: "Тату, я тут!" Присутність тата віддаляє ввесь страх, усю розпуку з серця дитини.

І нас оточує в світі цим темрява жахливої духовної ночі. Страшні примари різних небезпек виступають з тієї темряви. Вся свідоміша частина людства скована жахом насуваючих грізних подій і в розпуці не бачить способів, як їх відхилити. Але з тієї темряви постійно лунає й голос нашого Небесного Отця: "Дитино моя, де ти? Відгукнись, дай мені знати, чи ти хочеш, щоб я рятував тебе?"

І слава Господеві, то тут, то там чуються голоси: "Отче мій, я тут, рятуй мене, випровадь душу мою з тієї жахливої темряви!"

Друже мій, а ти чи чуєш той покликуючий голос Небесного Отця, чи може затуляєш вуха твого серця, щоб не чути його? Знай же, що може наступити хвилина, коли Господь перестане кликати тебе, й ти навіки втратиш яку будь сполуку з живим Богом, і пекельна ніч навіки проковтне тебе! Жахайся такої долі!

234. Послух.
I Сам. 15:22, I Пет. 1:22.

Одного разу, приятель видатного вченого, запитав восьмилітню донечку того вченого: "Чого тебе тато навчає?"

Він думав, що "такий" вчений батько повинен би ознайомлювати дитину з якимись особливими таємницями науки. Але яке ж було його розчарування, коли дівчинка не задумуючись відповіла:

"Мене тато навчає послуху!"

А проте послух власне й є ключем до всіх таємниць науки. Коли б учений тато надумався напихати дитину тими науками, які сам знав, то дитина могла б їх не перетравити й вони могли б їй остогиднути. Але, коли дитина через послух навчиться дисципліни, вона в майбутньому знайде ту науку, яка їй буде по силі й по душі, й вона вповні осягне її таємниці.

235. Людина.
I Мойс. 1:26-27, Пс. 8:5.

Один із пацієнтів доктора Пірогова раз запитав був доктора: "На якому полі діяльности ви хотіли б бачити вашого сина?"

"Що ви маєте на думці? — перепитав доктор.

"Мене цікавить до чого ви підготовляєте вашого сина?"

"Бути людиною!" — відповів великий вчений хірург. — "Хіба ж ви не бачите, як багато є професорів, докторів, адвокатів, урядовців, а як мало правдивих людей?" — додав він.

І справді, світ переповнений народом, а як тяжко знайти в ньому правдиву людину, а тому великий батько хотів бачити свого сина, передусім, людиною.

Друже мій, також небесний наш Отець, хоче бачити нас правдивими людьми, створеними на образ і подобу Божу.

236. Фальшиве розуміння.
V Мойс. 7:10, Ів. 15:18, 23.

Один старий вже батько мав дві дочки, обидві були вже замужем. Вони обидві чомусь уявили собі, що тато одну більше любить, ніж другу й обидві гнівались на нього. Особливо одна ожорсточилась до краю. Що батько не робив, щоб те фальшиве поняття розвіяти, нічого не помагало. Він посилав їй хороші листи з грішми, а вона повертала їх, не відкривши. Нарешті батько розділив свій маєток докладно по рівний частині для обох дочок і доручив своєму адвокатові сповістити дочок про це. Коли ж адвокат поїхав до тієї завзятої дочки, то її муж попередив його:

"Майте на увазі, що ви не повинні говорити зо мною про мого тестя, я не бажаю, щоб імення того лицеміра вимовлялось у моєму домі".

І навіть коли адвокат прочитав їм волю батька, то й тоді нічого не помогло, вони відкинули любов батька.

Що було робити після того? Хоч серце батька й обливалось кров'ю, але він змушений був відсахнутись від такої лютої та впертої ненависти своєї дочки й позбавити її всякого права на його посідання.

Проте любов батька є лише дуже слабеньким відбиттям великої Божої любови до людини. Але коли людина замкне перед Богом двері свого серця, потопче до кінця Божу любов, буде знущатися над нею й зневажати її, то хто буде винен, коли Бог відсахнеться від такої людини й позбавить її вічного наслідця.

237. На зустріч батькові.
Іс. 63;16, Лук. 15:18.

Проповідник їхав конем у досить далеке село, де мав проповідувати Євангелію. Дорога проходила через великий ліс. Тому що проповідник за пізно виїхав і його захопила темрява, то він мусів у селі через яке проїжджав, позичити у знайомих ліхтаря.

Переїжджаючи через темний ліс, він, нараз, зобачив двох хлопчиків, які міцно тримались за руки й хоч, безперечно, боялись, бадьоро йшли по лісовій дорозі. Зобачивши світло, діти дуже втішились, що хоч частину дороги будуть їти при світлі слідуючи за проповідником. Він запитав їх, куди вони йдуть, у таку темну ніч і отримав відповідь, що вони йдуть на залізничу станцію зустрічати свого тата, що повертався додому після довгої відсутності. Радість побачити тата перемогла їхній страх!

Проповідник провів їх майже до станції, а відтак почав думати, як часто християни, при далеко кращих умовах, не шукають нагоди зустрінутись з небесним Отцем. Найменша причина їх стримує від спільности з Богом і вони не мають ні бажання, ні радості мати якусь зустріч з Ним. Бо вони, очевидно, блудні або непокірливи діти, а тому, можливо, соромляться, або й бояться такої зустрічі. Але правдиві діти Божі, переможуть навіть зовнішні небезпекі і страхі, аби лише мати радість зустрічі зо своїм небесним Отцем.

238. Любов до тата.
Ів. 14:15, 21, 23, Рим. 8:28.

Один батько мав аж дванадцять синів. Для пошанування батька в день його народження був улаштований торжественний обід. Підчас обіду один із синів узяв слово й сказав: "Любий тату, ти був для мене дуже добрим батьком. Тому я хочу перед усіма висловити тобі свою сердечну подяку за все те добро, що ти зробив для мене і ще хочу сказати, що я тебе дуже люблю!"

Інші сини почали сміятись і сказали: "Оце сказав; то ж тато й так знає, що ми всі любимо його!"

Проте після обіду, коли всі почали розходитись по своїх домах, батько підійшов до сина що висловив йому свою любов і сказав: "Дякую тобі, любий сину, за твоє висловлення твоїх почуттів до мене. Бо хоч справді я знаю, що й інші сини люблять мене, а проте мені було дуже приємно чути з твоїх уст, що ти любиш мене. Нехай тебе Бог благословить!"

Після того батько скоро й несподівано помер. І цей син більше радів, що висловив татові свою любов тоді, коли решта синів залишились з таким почуттям, як ніби вони щось татові не віддали, ніби не сплатили якогось боргу.

Любі друзі, небесний Отець також знає, чи ми любимо Його чи ні, а проте й Йому приємно, коли діти Божі виявляють Йому свою любов, якщо вона є щирою. Тому, не соромтесь своїх щирих почуттів і скажіть Господу, що ви любите Його, дякуйте Йому за всі добродійства Його. Може ви цим збудите ревність ще й інших, що й вони забажають прославити Його; Бо Бог наш достойний хвали!

239. Задля сина.
Ів. 5:23, Гал. 3:26, І Ів. 5:11-12.

Маленька, виснажена дівчинка ледво дійшла до розкішного дому, оточеного прекрасними квітами й садом. Вона була обдерта й дуже брудна, бліда й голодна. Вона насилу відважилась подзвонити, але коли зобачила великого, гарно одягненого мужчину, який

відкрив двері, то так злякалась, що хотіла втекти. Але він запитав її чого вона хоче? Язик її плутався, сльози затуманювали зір і вона ледве витиснула з себе: "Я хочу тут залишитись!"

Великий чоловік здивовано перепитав:

"Ти, тут залишитись? Чи ти не бачиш, яка ти брудна? Іди геть звідціля!"

Перелякана дитина, плачучи, знов залепетала: "Пане, я знаю, що я брудна, але він мене сюди послав перед смертю. Я довго йшла, не знала дороги. Я спала де небудь, мене не пускали до домів. Я дуже голодна..."

Великий пан ухопив її за руку й хотів вивести на вулицю.

Нараз вийшов другий пан, з добрим приємним лицем і ласковими ясними очима. Зобачивши сцену, він запитав:

"Чого хоче та дівчинка? Якщо вона просить хліба, то їй треба дати!"

"Ні, пане, вона хоче тут залишитись". — відповів слуга.

Дитина нараз упала на коліна й тримтячими руками, подаючи листа, з риданням вигукнула: "Татко мені сказав сюди прийти!"

Пан нахилився, взяв листа, пізнавши знайомий характер, він схопив дитину й крикнув:

"Та це ж дитина мого любого сина!"

Він поніс її до дому, приговорюючи: "Бідна дитино, ти тепер удома. Я тепер буду твоїм татом, а ти моєю донечкою".

Син цього шляхетного батька був місіонером за згодою батька. Але ті, яких він любив і яких він хотів спасти, вбили його дружину й його самого побили до смерті. Коли він прийшов до пам'яті, то ще вспів написати адресу свого батька, пару слів і дати дитині того листа з коротеньким поясненням, а відтак знов згубив притомність і помер. Дитина просто чудом добилась до дому свого діда й таки доручила йому того листа, на якому були тільки такі слова:

"Це — моя дитина, прийми її, якщо вона дістанеться до тебе, задля мене!"

Так і наш Небесний Отець послав на цей світ Свого улюбленого Сина, щоб звістити нам вістку спасіння. Злі люди вбили Його Сина, після Якого лишилося однак багато Його дітей, народжених Його святим Словом та Духом Святим. І Бог усіх тих дітей Свого Сина приймає до Себе як власних дітей "задля Сина" Свого Ісуса Христа.

Отож, не бійтесь, що ви бідні та брудні, а Божі обітниці такі багаті та розкішні. "Задля Сина" Свого Отець небесний приймає всіх, хто приймає до серця свого Божого Сина.

240. Батькове знання.
Пс. 91:7, Дії 17:30, II Пет. 3:16.

Синок учився в школі. Через пару років, він почав учитись географії. Довідався про різні землі, гори, моря та ріки. Одного разу він довідався про високі гори — Альпи та не збагнув, де вони? Прийшовши до дому, він запитав у батька:

"Тату, де є Альпи?"

А батько й не знав, що це таке, але не хотів перед сином виявити свого незнання. Він думав, що це якась домашня, жіноча річ та й сказав:

"Запитай у мами, вона вічно все переставляє".

Цим він хотів сказати, що мама, очевидно, десь ті "Альпи" переставила, тому, він батько, й не знає, де вони є.

Це прикро, коли батько не може відповісти дитині на такі прості питання, але ще прикріше, якщо батько вдає, що знає те, чого він не знає й тим осмішує себе в очах своїх дітей.

Треба мати відвагу, бути щирим перед дітьми і вчитися навіть від них.

241. А ти все одно мій тато?
Іс. 63:16.

Тато був військовий. Маленька донечка завжди бачила його вдягненого по військовому. Аж нараз, во-

на перший раз зобачила його вдягненого по цивільному.

Вона здивовано вдивилась в нього, а тоді з непевністю запитала:

"А ти все одно мій тато?"

"Так, дитино, так: як би я не вдягнувся, то я все одно є твоїм татом", — відповів батько, сердечно цілуючи свою збентежену донечку.

242. Любов батька.
I Мойс. 37:32-35; 42:38, II Сам. 18:33.

Одного разу коні, запряжені до великого воза, чогось налякались, і кинулись бігти. Господар скочив до їх голів, ухопився за поводи і стримував їх, аж поки не зачепився за щось і не впав. Коні перебігли через нього разом і з возом, і сильно його побили. Коні ж були стримані іншими.

Коли господаря запитали, чому він конечне намагався затримати коні, ризикуючи життям, він тихо проказав: "Пойдіть, загляньте до воза".

Коли ж туди заглянули, то знайшли там маленького хлопчика, переляканого, але непошкодженого.

Отже, батько, боячись за сина, ризикнув своїм життям, щоб його рятувати. Ясно, що спонукала його до цього батьківська любов до рідної дитини.

Так-то, діти, не раз буває, що родичі готові життя своє віддати за вас, бо люблять вас. А ви як відноситесь до ваших родичів?

Або, скажім, Христос віддав же за нас усіх своє життя, щоб спасти нас. А як же ми віносимось до Нього?

243. Руки отця.
Пс. 118:173, Іс. 50:2; 59:1, Ів. 10:28.

В одному випочинковому місці загорілась вілла. На другому поверсі в кімнаті, спала маленька дівчинка. Родичі булі відсутні: мати замкнула сплячу дитину й пішла на ринок. На пожар збіглись люди; прибігла й мати дівчинки, але на другий поверх не можна вже

було дістатись, бо сходи вже горіли. Крик і метушня розбудили дівчинку, яка, вибігши на балкон і збагнувши в чим діло, кинулась до дверей, але двері булі замкнені. Вона знов прибігла на балкон. Чоловіки й жінки кричали до неї й просили її щоб вона скакала їм в руки, але вона боялась і не могла рішитись. Накінець, прибіг її тато, підняв руки і просив свою донечку скакати, запевнюючи, що він її зловить і вона не поб'ється. І дитина відважилась. Хоч зо страхом, але скочила просто в руки отця, який притиснув її до себе й ніжно цілував.

Друзі, під вами бушує пекло, шаліє огненна стихія, яка в свому часі розтопить земну кору й оберне землю в озеро вогняне. Тому поспішіть скочити з того палаючого будинку в надійні руки Небесного Отця й ви знайдете в них повну безпеку.

244. Ідеал чи користь?
Мат. 7:26; 12:36, II Кор. 10:11.

Є в української письменниці Марко Вовчок твір, під назвою "Тепле гніздечко", в якому є, між іншим, і такий момент, як один учитель — ідеаліст старався виховати в таких же ідеалістичних принципах і свою єдину дочку. І доня щиро прийняла ті принципи.

Коли ж вона почала підростати й ті принципи застосовувати в житті, то батько злякався за дочку. Він подумав, що вона зустріне великий спротив від свого оточення, що її "заклюють", і тому почав намовляти доню, щоб вона де в чому поступилася загально прийнятому способові життя. Словом, радив їй пристосовуватись до світу цього.

І письменниця зробила такий висновок: "Колись Авраам готовий був віддати в жертву Богові сина свого Ісаака, а сьогоднішні батьки готові відректися всіх своїх богів, щоб тільки затримати для себе своїх Ісааків".

Нажаль, так воно дійсно й є, що сьогодні ввесь ідеалізм буває лише на словах та в теоріях. А на практиці — відступаємо назад задля користі та вигоди.

245. Хитрун.
Пс. 88:22; 103:28, Іс. 50:2.

Маленький хлопчик зайшов з батьком до харчової крамниці. Господар крамниці нахилився до хлопчика та й каже:

"Настав ручки, я насиплю тобі горішків".

"Дайте краще моєму таткові", — каже хлопчина.

"Ах ти хороший такий! Ти любиш татка?"

"Та ні, але в татка більші руки!"

Отже, вийшло, що синок не думав, щоб горішки були для татка, він хотів тільки використати таткови великі руки для себе. Нажаль, воно майже завжди так буває, що дітям не тато потрібний, а його руки.

246. Віра бачить Невидимого.
Пс. 15:8, Дії 2:25, Євр. 11:27.

Уявіть собі темного погреба, в якому знаходиться батько, а над погребом стоїть хлопчик, його син. Батько кличе сина до себе, але син відповідає, що він боїться впасти та вдаритись. Батько заохочує його й каже: "Не бійся, скачи просто, а я підхоплю тебе!" Хлопчик ще вагається й каже: "Тату, але я тебе не бачу".

"Зате я тебе бачу, — заспокоює батько, — й ти переконаєшся, що я тебе підхоплю".

Синок, чуючи заохочуючий голос батька, скаче в погреб і попадає просто в невидимі руки отця.

Оце й є довір'я. Так чинив і Мойсей, який, як би бачив Невидимого, був твердий.

247. Довір'я до батька.
Іс. 63:16, Мат. 6:9.

В альпійських горах подорожував один збирач квітів. Зобачивши на обриві скелі прекрасну рідкісну квітку, альпініст звернувся до хлопчика, який недалеко бавився, з просьбою спуститись на шнурові вниз і дістати йому ту квітку. Хлопчик погодився, але тільки при тій умови, що він покличе тата, який потримає шнурка. Хлопчик вповні довіряв тільки батькові.

Це чудовий приклад. Бо кому з поміж людей можна більше всього довірити, як не рідному батькові? Коли б ми так і духовно довіряли більше всього Небесному Отцеві, ми менше переживали б небезпек. У Нього сильні руки.

248. Керівник життя.
Пс. 22:4.

Сильна буря на морі захопила корабля. Величезні хвилі кидали його, як тріску, і що хвилини загрожували його проковтнути. Всі пасажири були перелякані, непокоючись за своє життя. Серед загальної тривоги на палубі з'явилась маленька дівчинка, дочка капітана й запитала в оточуючих її, хто стоїть при стерні. Їй відповіли, що сам капітан.

Лице дівчинки відразу прояснилось, страх зійшов з нього й вона з упевненням сказала:

"Якщо тато при стерні, я можу йти спокійно спати. Все буде добре". Вона була упевнена в містецтві свого тата, що він щасливо виведе корабля з бурі.

Друзі мої, а хто стоїть при стерні вашого човна та хто ним керує по життєвому морю? Якщо Отець Небесний, то можете бути спокійними: Він проведе його щасливо через усі життєві бурі. Але якщо ви самі собою керуєте, або інші люди вами керують, або, не дай того Боже, сатана вами керує, то, як ви думаєте, куди вас заведуть такі стерничі?

Тому, візьміть приклада зо згаданої дитини, та довірте керівництво вашим життям Небесному Отцеві.

249. Страшний докір.
Єзек. 20:18, 30.

Оповідають про одну дівчину, яка провела свої кращі літа в грішних та нечистих приємностях, чого вона навчилась головним чином від свого батька й яка, накінець, сильно захворіла. Знаходячись при смерти, вона покликала батька й сказала йому:

"Тату, я тепер бачу, що твоя душа чорна, як пекло, й я тебе оскаржую в моїй погибелі! Коли б ти не

навчав мене грішити, а навчив жити для Бога, я була б спасеною, а так я гину, гину на віки!... Ось уже диявол іде взяти мою душу!.."

При цих страшних словах, лице її жахливо викривилось, очі виявляли жах і розпуку й дихання її припинилось.

Страшний докір і страшна смерть! Якто було батькові це слухати й це бачити? А тому батькі й матері, якщо не бажаєте бачити подібної смерти своїх дітей і чути від них подібних докорів, то скеровуйте їх на дорогу спасіння, а не на дорогу погибелі. Не навчайте дітей грішити своїм негідним прикладом. Збагніть, що ваші діти дивляться на вас, прислуховуються до ваших балачок і навчаються від вас.

250. По слідах.
Єзек. 16:44; 20:30.

Один батько зимового недільного дня вийшов з дому й рушив через площу до коршми, залишаючи на свіжо випавшому снігу свої сліди. Нараз він почув, що хтось за ним іде, він оглянувся й зобачив свого синочка.

"Ти куди йдеш, збиточнику?" — грізно крикнув батько.

"Татку, я йду по твоїх слідах", — відповів хлопчик. І "татко" мусів вернутися, щоб не показати синові до кінця своїх слідів.

Отже, батькі, які ви сліди показуєте своїм дітям? Знайте, що які б вони не були, то діти підуть по них. І коли ви будете дітей зате карати, що вони йдуть по ваших слідах, ви їх цим не навчите, а тільки озлобите. Бо не можливо наказати дітям не робити того, що роблять самі родичі: діти їх не послухають, а обов'язково підуть "по їхніх слідах!" Не наказ стримає дітей від зла, а добрий приклад їхніх родичів.

251. Такою мірою відміряють.
Мат. 7:12, Мар. 4:24.

Є оповідання про одного старенького дідуня. Очі його затьмарились від старості, руки й ноги тряслись

і чув він недобре. Коли він сидів за столом, то ледве міг тримати ложку й часто суп йому вихлюпувався на стіл. Син і його дружина дивилися на старенького з відразою. Накінець, вони помістили старого в куточку за пічкою, та подавали йому туди їжу в маленький дерев'яній скринці, щоб не розбилась, якщо випаде йому з рук. У старого часто очі заходили слізьми, і він з сумом поглядав на накритий стіл.

Через кілька днів після того, як син з дружиною відправили батька в запічок, вони зобачили, як їх власний чотирьохлітній синок, сидячи на підлозі, складає якісь дощинки.

"Що ти робиш?" — запитав батько.

"Скриньку", — відповів хлопчик, — "щоб кормити з неї тебе й маму, коли ви постарієте!"

Чоловік і жінка переглянулись і заплакали. Від того часу вони знов стали садовити старенького тата разом з собою за стіл і ніколи більше не відносились до нього грубо.

Маленький синок навчив родичів, як відноситись до старого дідуня. А це, при тому, є й Божий закон, що як ви відноситесь до інших, так інші будуть відноситись і до вас.

252. Лихослів'я батька.
Пр. 20:20.

Один негідник насміхався зо свого батька й назвав його глупим стариком.

І нараз, один із приятелів того негідника, сказав до нього:

"Ось, якто можна помилитися в людині! А я ж завжди вважав твого тата за розумного а виявляється, що він глупий. То чого тоді очікувати від тебе, як від сина глупого?" Зневажник батька з соромом замовк, а всі відчули до нього призірство.

Бо ж дійсно, гідна призірства людина, яка не шанує своїх родичів і ще й насміхається над ними.

253. Дідичність.

Пс. 5:7, Прип. 17:21; 23:24-25, Ів. 3:6, Рим. 5:12,19.

У одного розпусного, забріханого п'янюги родились не зовсім нормальні діти, які рано вмирали. Один лише син з поміж них виріс і, здавалось, був цілком нормальним. Юнак був чесний і працьовитий. Відправившись на пошукування праці, він влаштувався у південній Швейцарії.

Аж, нараз, одного дня батько дістав від нього безумного і страшного листа, такого змісту:

"Презренний батьку!

Коли ти отримаєш цього листа, мене вже не буде на світі. Але раніше, ніж умерти, я мушу послати тобі прокляття. Ти був ганьбою нашої родини, ти загубив нашу маму й твоїх дітей. Навіщо ти й мене сплодив на світ? Я давно вже відчуваю, що в мені ворушаться твої поганющі нахили, отримані від тебе в наслідда й я надаремно змгався з ними: я збагнув, що я не в силі встояти проти них, але я не хочу стати таким злочинцем, як ти. Тому, я повішусь ще сьогодні вночі, а ти будь проклятим на віки!"

І син виконав свій задум. Але як страшно отримати такого листа від рідного сина. Серце холоне при одний думці, що ми, родичі, можемо спричинитись до гибелі своїх дітей. А треба признати, що не одні батьки заслуговують на подібні листи.

Тож пам'ятайте батьки й матері, що ви своїми добрими або поганими якостями наділюєте своїх дітей, дивлячись по тому, які якості в вас переважають.

254. Відповідальність родичів.

І Сам. 3:13.

Ув одного побожного батька був син, який ріс без жодного догляду та виховання. Юнак здружився з негідними хлопцями й від них навчився та набрався різних порочних звичок. Одного разу він прийшов до дому п'яним. Це так обурило батька, що він викинув сина з дому й сказав:

"Як тобі не соромно ганьбити наш дім? Я не хочу мати сина — п'яницю. Якщо тобі подобається таке жит-

тя, то йди з моїх очей! Краще нехай у мене не буде сина". І син п'яною ходою побрів вулицею.

А батько задумався: "Як це могло статись, що мій єдиний син дійшов до такого стану?"

Чим більше він думав і пригадував, як ріс його син, він не міг пригадати, щоб він коли поважно порозмовляв із сином, щоб коли почитав з ним Слово Боже, або хоч коли разом з ним помолився.

"Ні, видно, я сам винен, що син мій пішов такою дорогою. Так, безперечно, я в усьому винен. Але де він тепер? Як виправити це зло?

І, на щось рішившись, батько встав і пішов шукати сина. Після довших розшуків, він знайшов його сидячого біля чужого плота. Батько тихо підійшов до нього, ніжно обняв його, витер хустинкою його брудне лице, на якому були сліди рясних сліз і сказав:

"Сину мій, прости мені, що я був грубий і несправедливий до тебе, бо ж це я винен, що не дав тобі належного наставлення! Дозволь мені хоч частинно виправити свою помилку. Ходімо до дому, я хоч раз хочу разом з тобою помолитись, щоб Господь простив нас обох. А потім робитимеш як уже захочеш".

Батько з любов'ю допоміг синові встати і під руку повів його до дому. А в дома батько дістав Біблію й перший раз у житті прочитав синові, що Бог любить грішника й не хоче його погибелі, а хоче його спасти. Тоді обидва схилили коліна й батько щиро та глибоко каявся і син каявся також. І коли вони встали, тоді вже син підійшов до батька і сказав:

"Прости й мені, тату, що я так недобре поводився. Даю тобі слово, що з цього дня, я з допомогою Божою, хочу жити новим життям для слави Божої".

Любі родичі, чи усвідомлюєте ви свою відповідальність перед Богом за своїх дітей, як усвідомив це оцей побожний, але недбалий батько? Учіть дітей добре, виховуйте їх у наставленні Господньому й показуйте їм добрі приклади з вашого життя.

255. Оце, Я з вами.
Пс. 144:18, Мат. 28:20, Ів. 14:18.

Одного разу їхав у потязі з батьком семилітній хлопчик. Його захоплювали залиті яскравим сонцем поля, ліса, села, що шибко проминали. Хлопчик постійно зіскакував зо свого місця та підбігав до вікна, щоб вигідніше розглядати картини, що проносились мимо. Нараз потяг з великим шумом влетів у якусь темряву і продовжував нестись у такому мороці, що нічого не було видно. Потяг проходив через тунель. А в ті часи ще не було електричного світла ні в туленях, ні в потягах.

Хлопчик злякався, бо ж він не чекав такої шибкої переміни. А головне, що в темряві він не бачив батька й не був певним, чи він сидить на своєму місці. Боязливо й обережно простягнув він руку, щоб переконатись,чи сидить ще біля нього тато. Намацавши батькому руку, він зрадів і всадив у неї свою руку.

"Чого ти хочеш, мій маленький?" — запитав отець.

"Нічого, татку, я хотів тільки знати, чи ти тут". І він тримався за руку батька, поки потяг не виїхав з тунеля знову на простір залитих сонцем полів.

Чи не варто й Божим дітям повчитись у того хлопчика? Якщо в житті вас нараз охопить морок і ви не будете знати, як вам вийти з того положення, то вхопіться вірою за руку Небесного Отця і держітесь, аж поки Він виведе вас на ясний простір. Коли Отець наш буде з нами, то ніщо нас не буде лякати.

256. Поцілунок любови.
Дан. 11:16-19, Євр. 11:27, Об. 1:17.

У лікарні лежав поранений вояк, цілком сліпий. До нього приїхав батько. При виді нещасливого сина, серце отця переповнилось такою любов'ю й жалістю до сина, що він не міг вимовити й слова, а тільки підійшов до нього й гаряче поцілував його.

Син не знав, що батько приїхав, але через той поцілунок він пізнав його і, раніше ніж батько міг вимовити хоч одне слово, сказав:

"Тату, як я радий, що ти приїхав!"

Так син без слова пізнав свого тата, пізнав через один тільки дотик батьківських уст, через поцілунок любови.

Так і діти Божі без слів пізнають свого Небесного Отця, коли Він торкається до них. Вони відчувають Його ніжний "поцілунок" на лиці свого серця й тоді невимовна радість наповнює душу в такі хвилини.

257. Шануй батька.
II Мойс. 20:12, Прип. 15:20, Мал. 1:6.

Один бідний чоловік зужив усі зусилля, щоб дати своєму синові добру освіту. Одного разу він захотів відвідати сина. Зібрав трохи грошей та й поїхав до міста, в якому знаходився університет, де вчився його син. Яке ж було його здивування та огірчення, коли син, зустрівшись з ним, на його привіт грубо відповів: "Ви помилились, добродію, я не ваш син".

У сина якраз гостювало кілька студентів, і він не хотів, щоб вони довідались, що його батько бідний селянин. Він посоромився батька й відрікся від нього.

Що міг зробити старий батько? Він мусів з розбитим серцем і гірким розчаруванням вернутись до дому. Син, для якого він так багато зробив, не захотів навіть подивитись на нього.

Є багато таких дітей і сьогодні, особливо в духовному значенні. Бог, як Отець, дає людям життя і все, а вони соромляться навіть признати Його за свого Отця. Невдячні діти!...

258. Батьківський заповіт.
Єр. 35:14, Євр. 9:15.

Один молодий чоловік залишив свій дім, як був ще цілком малий і багато років не було про нього жодної вістки. Але він якось довідався, що помер його батько. Тоді він рішив повернутись до дому й мати прийняла його з радістю. З цієї нагоди зібралась вся родина, щоб прочитати заповіт батька. В заповіті була мова й про нього, як про сина. Але на початку батько скаржився на сина, як на неслухняного та впертого, який

нарешті тяжко образив батька й покинув дім. Слухаючи ці слушні докори, молодий чоловік розсердився і, недослухавши до кінця, з обуренням вийшов з дому та й знову пішов на скитання.

Проте, живучи в злиднях, та роздумуючи про батьківські докори, він збагнув, що вони були слушні, що він дійсно на них заслужив. І по трьох роках такого злиденного життя, він знов таки повернувся до дому, готовий на цей раз вислувати ще й більші докори. Яке ж було його здивування, коли він довідався, що батько залишив йому в спадку 15 тисяч долярів. Тепер він остаточно зрозумів, що не ненависть батькова до нього викликала ті скарги, а скорбота з причини синового бунту. Він збагнув, що батько все одно його любив, жалів і не обминув спадком, хоч син на це й заслуговував.

Він тяжко каявся та стоячи на колінах над безмовною могилою батька, перепрошував його за своє минуле. Він також дуже шкодував, що стільки літ він змарнував у зайвих турботах, труднощах і злиднях тоді, коли в дома був повний достаток і всі можливості добре жити, вчитись, стати людиною заможною та корисною. А так він провів золоті літа непотрібним волоцюгою.

Ось так воно є й духовно. Поки людина нерозкаяна, неусвідомлює свого гріховного положення, то вона й не бачить Божої любови та доброти. Вона коли слухає Божий заповіт, то чує тільки докори та осуд і ніяк не може дослухати до кінця. Така людина сердиться на Бога й утікає від Нього. Але коли людина приходить до свідомости, кається та смиряється, тоді вона починає розуміти незбагнену Божу любов та бачити той спадок, який Бог людині пропонує.

259. Отець Небесний з нами.
Пс. 55:4, Прип. 3:25-26.

Один віруючий розповів про себе такий спогад: "Коли я був малим хлопчиком, я мусів ходити літом що-вечора по молоко до недалекого маєтку.

Одного разу я трохи спізнився, а тому коли вертався, стало вже смеркати, а до того ще й насувала буря. Я проте мужньо спішив до дому, але коли я ввійшов у невеличкий ліс, мене охопив безпричиний страх. Коли ж іще блиснула блискавка, то в моїй дитячий уяві почали видаватись різні чудовиська, що приховуються за деревами й які в кожну хвилину можуть мене схопити.

Нараз я почув наближення чиїхсь кроків, а відтак і голос мого батька: "Це я, Карлуша, рішив вийти тобі на зустріч, щоб ти не боявся!" І дійсно, коли батько взяв мене за руку, то всі мої страхі негайно зникли й я, з почуттям повної безпеки, йшов до дому, тримаючись батьківської руки.

Те саме буває і духовно. Дарма, що ми не маленькі діти; проте серед цього великого світу, ми відчуваємо себе як малі діти. Нам необхідна свідомість, що наш Отець Небесний з нами. І коли уявні або й дійсні небезпеки, темнота та бурі захоплять нас, то не дивлячись на них, ми можемо бути певними, що Небесний Отець постійно супроводжує нас і не залишить нас.

260. Вплив віруючого батька.
Ест. 2:20, Еф. 6:4.

В історії різних місіонерів, є також оповість про великого шотландського місіонера Джона Патона, який проповідував на островах Південного Моря. Тисячі тубильців прийняли Спасителя через його служіння.

А виріс цей муж Божий у скромній родині, де батько постійно молився за своїх дітей на самоті а також і з дітьми, читаючи їм Слово Боже.

Коли Джон виріс, він рішив піти до Біблійної школи, до якої йому треба було пройти пішки 40 миль. Батько, проводячи сина, ішов з ним аж 6 миль, бо любив його й не міг розлучитись з ним. Але нарешті вони таки мусіли розлучитись і батько проказав: "Нехай поблагословить тебе Господь, сину мій, Бог твого отця нехай пошле тобі успіх та охоронить від усякого зла".

Після зворушливого прощання, батько повернувся а син пішов далі. Сльози щораз наповняли його очі зі зворушення, коли він згадував різні моменти з життя свого батька й він отак ідучи дорогою, постановив у серці, що він, з Божою допомогою, так буде поводитись, щоб ніколи не огірчити та не обезславити свого отця.

Не один певно скаже: "Ну що ж, бо це був хороший син, то й шанував свого батька". Але це не так. Це був, передусім, хороший батько, тому він і виховав хорошого сина. Вплив родичів на дітей є часто рішаючим або в добру, або в погану сторону. Коли ж батькі недбалі у вихованні своїх дітей, то вони мусять знати, що їм їхніх дітей виховає вулиця. Але вони з того виховання не будуть мати потіхи.

261. Суд без милости.
Як. 2:13.

Біля 500 літ до Р. Х. жив у Римі Люцій Юній Брут. Він заснував римську республику й був її першим консулом чи, по теперішньому, президентом. По короткому часі в Римі була виявлена змова проти республики, а тим самим і проти Брута. Трагедія цієї змови полягала на тому, що серед змовників виявились двох синів Брута. Консул, не дивлячись на свою батьківську любов, виніс їм смертний вирок нарівні з іншими учасниками змови.

Сини, а особливо молодший, тремтячи від жаху, з риданням благав батька про помилування. Але той був немов би глухий до тих благань.

Він устав у своїй величі правосуддя і, повернувшись до катів, сказав:

"Передаю їх вам!"

Усі присутні заплакали. А кати, за знаком руки батька — судді, схопили юнаків, роздягнули, зв'язали й повідрубували їм голови. Брут дивився на цю криваву картину з незмінним виразом лиця, хоч безумовно він страждав більше всіх, разом узятих. Але ж він не

міг поступити інакше, бо ж власне такої кари для змовників вимагав закон країни. А покарати інших, помилувавши синів, було б несправедливо. Тому трагедія мусіла статись.

Щось подібного станеться і в царині духа. Христос оснував царство небесне. Він це шикує для нас, для нашого вічного добра. Ми ж у сліпоті своїй бунтуємось проти Нього та проти Його царства. Він з муками та слізьми над нашою недолею, запрошує нас до опам'ятання, до покаяння та до примирення. Але є границя навіть для Божого милосердя. Прийде час Божого суда та покарання всіх безсовісних бунтарів і нечестивих грішників. Тоді не поможуть ні благання, ні жах, ні крик, ні скрегіт зубів. То ж шукайте помилування та примирення, поки ще існує час ласки.

262. Жертва спокуси.
Мат. 18:6-7, I Ів. 2:15-17.

Один безбожний батько, обіцяв своїй віруючій доньці, купити нову модну суконку, якщо тільки вона в ній піде з ним на танцювальний баль. Нещасна піддалась спокусі, але на балю вона простудилась і смертельно захворіла.

Перед смертю вона попросила принести до себе ту суконку, покликала батька й сказала:

"Ось, за цю суконку продала я душу свою!" й при тому вона гірко заплакала.

Плакав і батько, та з великою скорботою каявся, що відтягнув дочку від Христа й погубив її молоде життя. Але вороття не було.

Молоді друзі, чи не продаєте й ви свої душі за якісь скороминаючі приємності? А також ті, які вірують Богові, не піддавайтесь ніяким спокусам, хоч би й зі сторони найближчих людей. А також і ви батькі, якщо ви самі служите гріхові та йдете до погибелі, то не тягніть за собою хоч би своїх дітей.

263. Скромність.
Рим. 12:3.

В середніх віках один молодий чоловік, син сільського коваля, будучи надзвичайно здібним вояком, звернув на себе увагу короля, який наблизив його до себе. А ще пізнише за велики заслуги в боях, король надав йому шляхетську гідність і нагородив багатими маєтками.

Одного разу король, згадуючи свої воєнні переживання, пригадав і свого героя та побажав відвідати його. Всім зобов'язаний королеві, той хоробрий вояк поробив усі потрібні приготовлення до прийняття визначного гостя. Була приготовлена розкішна гостина. Король, сідаючи за стіль, запропонував господареві дому зайняти місце біля себе. На це достойний, але скромний рицар, так сказав:

"Якщо дозволите мені звернутися до вашої величности з просьбою, то я бажав би, щоб гонорове місце за столом було дане не мені, бо я його недостойний, але мойому старенькому батькові, якому я зобов'язаний не тільки життям, а й щастям і всім, що я маю. Коли б не його благодійний вплив і не мудре виховання, то не звернули б ви, мій пане, вашої ласкавої уваги на мене. Йому й належиться сидіти на гоноровому місці!"

Заздрощу батькові, який має такого вдячного та вирозумілого сина, — сказав король, зворушений просьбою рицаря, — й тепер я не маю сумніву, що батько є таким же достойним як і син, якщо потрапив виховати такого рицаря".

І король з охотою й приємністю бесідував із простим старичком, від якого однак багато чому навчився.

А ви, молоді воякі Христові, чи ви також є вдячні вашим духовним батькам і виховникам? Чи ви також є такими скромними, як той вояк? Чи може ви готові відсунути простих старичків, а самім зайняти гонорові місця?

264. Навчайте дітей доброго.
Еф. 6:4.

Батько з маленькою дівчинкою йшов вулицею. В одному місці з другої сторони вулиці сидів жебрак і просив милостиню. Батько послав донечку дати жебракові монету.

"А чому ви самі не дали жебракові милостиню, а послали дитину?" — запитав знайомий.

"Тому, що я хочу привчати з малку дітей до добрих учинків", відповів батько.

Щасливі ті діти, яких батьки самі вправляються в добрих ділах і дітей своїх привчають до них.

265. Молитва віри.
Мар. 11:24.

Відомий проповідник Чарлз Фіней розповідав, що він знав одного дуже доброго віруючого, батька кількох дітей, який проте не розумів вистрачально значення молитви віри, а тому всі його діти виросли ненавернеными. Нараз, один із його синів смертельно захворів. Батько почав молитися за сина, але тому ставало щораз гірше і, здавалось, що надійшов його останній час.

Розпука батька була безмежною. Він почав дослівно змагатися з Богом. Йому, зрештою, не так залежало на тілесному життю сина, як на його спасінні. Поступово його віра міцнішала й він уже молився так, як ніби не могло вже бути відмови на його просьбу. Нарешті він здобув упевненість, що син його не тільки видужає, але й навернеться; притому не тільки він але й решта дітей навернуться також. Зібравши всіх домашніх, він заявив їм, що син його не вмре. Всі дуже здивувались, але він твердив:

"Кажу вам, він не помре! Й ніхто з моїх дітей не помре в своіх гріхах!"

І дійсно, син видужав і всі діти навернулись.

Ось таку упевненість повинні мати всі віруючі, тоді б їх молитви не лишалися б без відповіді.

266. Читайте Біблію.
Ів. 5:39, II Пет. 1:19.

Один молодий англічанин втік з дому й виїхав в одну з далеких колоній. Родичі все ж таки довідались про місце його перебування й батько написав йому листа. Син відкрив листа, але побачивши, що в листі нема грошей, не захотів листа й читати.

Рік пізніше він тяжко захворів і лежав самотньо в лікарні. Одного разу, перебираючи свої папери, він знайшов батькового листа й, не маючи чого робити, став його читати. А в листі батько повідомляв, що він набув для нього маєток, і що послав йому на такий-то банк гроші на дорогу до дому; причім була й згадка, що батько все прощає та просить скоріше вертатись.

Але, нажаль, вже було за-пізно; він був при смерті із пропозицій батька скористатись не міг. Як він шкодував тепер, що не прочитав листа зараз після одержання; тепер він був би щасливою людиною, а так мусить умирати на чужині й на самоті.

То ж, дорогі неспасені друзі, читайте Біблію. Вона є листом небесного Отця, а в ньому повно найдивніших та великих обітниць. Якщо ви не прочитаєте її із пропозицій Господніх не скористаєте, то в пеклі будете цілу вічність шкодувати, але буде вже пізно.

267. Виховання дітей.
Еф. 6:4.

Одного разу вчитель запитав одного веселого учня, з ким би він хотів зустрітися в майбутньому небесному житті? Але хлопчик на це відповів, що він до неба не піде.

"Як, хіба ти не хочеш бути на небі?" — запитав здивований учитель.

"Ні, — була спокійна відповідь учня. — Мама і сестра будуть там, я ж волію йти з татом."

А тато його був місцевим лікарем і невіруючою людиною. Учитель, зустрівшись з ним, розповів йому свою бесіду з сином і запитав:

"Куди ж це ви, мій друже, думаєте попасти після смерти, та й ще сина за собою тягнете?"

Батько був збентежений і не знав, що казати. Бо хоч він, як невіруючий, розумів так, як і всі невіруючі, що людина помре й пропаде, і нічого по ній не залишиться. Але він також, так як усі невіруючі, не мав у цьому певності. І тому тепер, коли він побачив, що його невір'я перейняв і його улюблений син, то він збентежився, бо він синові не впоював свого невір'я, а лише часом сперечався з дружиною, яка була віруючою. А синок, хоч, ніби, й не прислухався до суперечок родичів, але він усе чув і йому аргументи тата видавались більше хоробрими та бунтівничими й більше імпонували його вдачі. Він нераз чув, як батько, дразнячи маму хвалився, що він піде до пекла й там всіх "чортів" порозганяє. То завзятому синкові хотілось помогти татові навести порядок у пеклі. А тепер батько сам злякався свого впливу на сина. Бо ж йому й самому нераз закрадалась думка, що як, не дай Боже, пекло справді буде, то було б жахливо. А тут виявляється, що він не сам туди іде, а ще й сина тягне.

Тому, невіруючі батьки, затямте собі це, що ваші між собою балачки та ваш особистий приклад, залишає на дітях глибоке, незатерте враження. А тому виховуйте їх так, якими ви хотіли б їх бачити.

268. Слава Отцеві.
III Ів. 1:4, I Кор. 4:14-16, Еф. 4:1.

У стародавній Греції відбувались так звані олимпійські гри. Це були національні свята греків і переможців на тих грах дуже вшановували, навіть за життя ставили їм пам'ятники.

Одного разу старий грек Діагор, який сам за молоду отримав 7 олимпійських вінків, привів на гри двох своїх синів.

Отримавши перемогу, сини Діагора отримані ними вінки поклади на батька, а відтак підняли його на свої рамена й носили як переможця.

Глядачі обсипали старця квітами, називаючи його щасливцем, а деякі навіть кричали:

"Помри, Діагоре, бо тобі нема чого більше бажати!"

Дійсно, це є честь і радість батькові, коли діти його зроблять щось славне. Так і в духовному житті: славна громада — це слава пресвітера; славні віруючі — це слава Господа. Безчесна поведінка зі сторони віруючих — це безчестя для їхніх наставників, як рівно ж для Бога, Отця нашого небесного. Тож будемо поводитись гідно покликання.

269. Взірець терпіння.
Мат. 24:12, Як. 5:7-8, 10-11.

У 202 році в місті Картагені, в північній Африці була замучена, між багатьма іншими, одна молода християнка, Перпетуя. Вона була аристократичного походження, що й но рік була замужем; мала двомісячну дитину й була любимою донею свого батька.

Легко уявити собі, якими жахливими мусіли видатись їй умови тодішньої в'язниці в порівнянні з батьківськими сальонами. Але все те було ніщо в порівнянні з її моральними муками, особливо коли відвідував її батько та ще й приносив її маленького синочка. Батько був невіруючий поганин і не розумів дочки, вважаючи твердість її віри за впертість. Він, по черзі, то лаяв її, заклинав, то благав з гіркими слізьми підкоритись волі проконсула. Він, звичайно, клав дитя на солому, а сам падав до ніг її, цілував її ноги й руки, коли вона хотіла піднести його й у самих зворушливих словах говорив їй:

"Доню моя, май співчуття до мого сивого волосся! Змилуйся над твоїм батьком як що я гідний того йменя? Не віддавай мене на ганьбу перед людьми. Залиши твою горду думку, якщо не хочеш погубити всіх нас. Змилосердись над твоїм малесеньким сином, який не перенесе твоєї смерти!"

Такими й подібними словами він благав її, причому рвав на собі волосся й гірко ридав. І це все було

для неї тяжче від найтяжчих тортур і гіркіше від самої смерти. Вона не знала, що робити й що казати батькові, бо ж він її не розумів. Її серце обливалось кров'ю, але вона залишалась вірною Господеві.

Накінець, вона зі своєю подругою та іншими була присуджена на розшматування звірями. Радісно й спокійно зустріла вона смерть і ввійшла в радість свого Господа.

Ось, такі люди, поклавши руку на плуг, не будуть оглядатись назад. Вони переможуть усе й досягнуть мети.

270. Заохочення.
Євр. 10:24-25.

У 202 році за царювання імператора Севера, був, серед багатьох інших в Олександрії, арештований і засуджений на смерть вірний Леонід, батько видатного Орігена, одного з богословів і отців церкви. Славний син Леоніда, бувши тоді ще хлопчиком, переслав батькові до в'язниці писемне заохочення й умовляння залишитись вірним Господеві до смерти. Та й сам він був готовий померти разом з батьком, так що мати мусіла була сховати його одежу, щоб затримати його, щоб він не побіг до суду й не видав себе.

Так, це дійсно було заохочення не тільки словом але й ділом. Щасливі батьки, які мають таких синів.

271. Любов до кінця.
Ів. 13:1, II Кор. 5:14.

Були родичі, що мали одного тільки сина, який, як звичайно одинак, був дуже розпещений. Багато горя він спричиняв батькам тим, що прогулював та розтринькував не тільки свої заробітки, але й батьківське добро. Ніякі просьби, ні сльози, ані навіть погрози родичів не помагали.

Нарешті, батько сильно захворів, та й матері нездоровилось, а син і не думав помогти хоч чим-небудь своїм батькам. Але ось батькові стало дуже недобре; всі думали що приходять його останні дні. Тому зі-

брались рідня й сусіди з метою відвідати хворого та попрощатись з ним на всякий випадок. Син був також у дома й тому, підчас розмови торкнулись і його. Рідня, особливо ближча, радили просто вигнати негідного п'янюгу та розпусника з дому, щоб не ганьбив родини своєю поганою поведінкою. Син мовчав, але видно було, що в ньому кипить і він злісно поглядав то на одного, то на другого. Не відомо, чим би ця скандальна парада закінчилась, але батько врятував ситуацію. Ось він поворухнувся, зібрав останні сили, піднісся на ліжку й сказав:

"Не добре ви радите, то ж він є все-таки мій син, і поки в мене буде кусок хліба, то я дам йому".

Знеможений батько впав на подушку, але в той мент сталося щось несподіваного. Син, нараз,підбіг до батьківського ліжка, впав на коліна й, цілуючи батькові руки, з ридання почав просити в нього прощення.

Безмірна батькова любов перемогла таки, зворушила й смирила буйну вдачу сина. Він цілком відродився і з тієї хвилини став найбільше взірцевим сином. Чого не можна було досягнути гнівом та докорами, того досягнула любов.

272. Який батько, такий син.
Мат. 7:16-20, Гал. 6:7.

Один батько докоряв свого старшого сина за те, що той пропрацював ціле літо, а на зиму приїхав до дома без гроша. На це син відповів йому:

"Я твого нічого не пропив, а ти пропив усе те, що нам залишив покійний дідуньо."

Гірко було батькові слухати це, але то була правда. Бо ж як можна вимагати тверезости від інших, бувши самому п'яницею?

273. По слідах легко.
І Пет. 2:21.

Батько з сином вирушили пішки до міста. Йти було досить тяжко, бо нападало досить багато свіжого

снігу. Батько йшов попереду, а хлопчик за ним. По деякому часі батько оглянувся й запитав:

"Івасю, чи ти не змучився, чи тобі не тяжко йти?"

"Ні, тату, — була відповід. — По твоїх слідах іти легко".

Виявилось, що хлопчик ставив свої ноги туди, куди ступав батько й тому сніг не дуже йому перешкоджав.

Так і нам, віруючим, не тяжко йти по слідах нашого Господа, але як то було Йому?

274. Голос дитини.
Рим. 8:15.

Один багатий фармар мав єдиного сина, який був глухо-німий, а тому він віддав його до школи для глухо-німих. Чотири роки син перебув у тій школі, й ні разу не приїжджав до дому. Там навчили його трохи говорити. Коли ж він, нарешті, вернувся до дому, то, протягнувши батькові руку, він цілком ясно сказав: "Добрий день, тату!"

Батько був так зворушений цим привітом, що потім усім казав:

"Я до смерти не забуду тієї хвилини, в яку моя дитина перший раз мене татом назвала!"

З радости та вдячности він, крім платні за науку, послав ще щедрі подарки вчителям за працю над його сином.

А скільки то праці треба присвятити на те, щоб хоч одного грішника навчити говорити з Богом, з Небесним Отцем? Скільки-то є християн, які глухі й німі серцем, що до Бога. І коли хоч один дійсно від серця в перший раз скаже Богові "Отче мій", тоді радіє все небо, що ще один "німий син" навчився говорити з Отцем своїм, що на небі.

275. Зрада рідних.
Мат. 10:21.

Підчас шаліючої в Іспанії інквізиції в місті Валладолідзе в 1581 році один батько власноручно запалив костра, на якому згоріли дві його дочки.

Подібних випадків було не мало, що рідні один одного видавали на муки й на смерть. Деякі робили це з переконання, а деякі через страх, щоб і їх агенти інквізиції або К.Г.Б. не потягнули до відповідальності. А кати чи то чорні, чи червоні одобрюють це диявольське діло.

А ми кажемо, що ганьба таким церквам і таким урядам, що подібні методи вживають, і ганьба таким батькам і дітям, які видають своїх рідних.

276. Допитливість.
V Мойс. 32:7.

Діти часами ставлять такі питання, які видаються для дорослих недоречними, але для дітей вони вповні логічні. Ось, одного разу батько, незадоволений питаннями сина, каже:

"Сину якщо ти вже хочеш постійно докучати мені своїми питаннями, то питай хоч про щось розумне..."

"Тату, тільки одне ще питання: коли ж померло Мертве море?"

І батькові це питання знов видалось глупе, але для дитини воно було цілком логічне. Бо ж якщо всі інші моря не є мертві, а тільки одне, то справді, коли ж воно померло і чому? Дитина ж не знала причини. Тому дітям усе треба вияснити й вони зрозуміють.

277. Історія повторюється.
Екл. 1:9-10.

Синок дістав у школі погані відмітки й боявся, щоб тато його не збештав. Але, нараз, пригадалось йому, як тато колись розповідав про свої пригоди в школі, та й сказав татові:

"Тату, пам'ятаєш, як ти розповідав, що ти мав у школі погані відмітки?"

"А чому ти, нараз, пригадав про це?" — запитав батько.

"Я, бачиш, звичайно подумав, що історія повторюється."

Ну й що батько мав на це казати? Син же не винен, що в його житті повторилась батькова історія.

278. Непродуманість.
Прип. 8:8-9, І Тим. 4:1.

Один полковник, будучи вже на пенсії, одного разу зробив велику подорож по Європі. Він часто описував свої враження для своїх рідних, що залишилися в дома.

Одного разу, будучи в Греції, він написав своєму синові, студентові університету: "Якраз в цей момент стою на скелі, з якої спартанці скидали в море своїх невдалих дітей. Як я хотів би, щоб ти був тут!"

І син дуже образився цим бажанням батька, бо подумав, що батько його вважає за "невдалу дитину" й хотів би, щоб він був там, щоб, за прикладом спартанців скинути його в море.

Але батько цього не думав, а просто хотів, щоб і син бачив ті різні історичні місця. Але батько не ясно висловився, тому й вийшло прикре непорозуміння. Тому висловлюючи наші думки чи бажання, говорім ясно, повно і закінчено.

279. Краще, щоб я відійшов.
Ів. 14:2-3.

Один батько, який безмірно любив своїх дітей та турбувався за них, одного разу сказав їм таке:

"Любі мої діти, я мушу вас на довго покинути й поїхати в далеку дорогу".

Діти перелякались і почали благати тата, щоб він не їхав та не лишав їх.

Але тато відповів: "Ні, діти, я таки мушу це зробити для вашого ж добра. Я поїду до Америки, там лишилось велике наслідда після мого брата, на яке я й ви маємо право, й я їду по цьому ділі. Коли ми отримаємо те наслідда, то ви не знатимете вбоства".

Ось, тому й Спаситель відійшов, щоб приготовити нам наслідда. І Він обіцяв, що коли все для нас приготовить, то прийде знову й забере нас до Себе.

280. Самовиховання.
Мат. 5:48.

Один хлопчик мав хорошу родину, але не мав тата, який помер скоро після його народження. Проте, коли хлопчик підріс, то мама часто йому оповідала, який тато був добрий, шляхетний, відважний, як тяжко працював, щоб родина мала достаток. Оповідала, як він любив свого малесенького синочка, а відтак мама повісила над ліжком хлопчика портрет з тата й дитині здавалось, що вона вповні знає свого тата. Хлопчик цілою душею полюбив його й вирішив, що він мусить бути таким, як тато.

Отже, тато любив родину, дбав про маму та сестру, то й він намагався бути для них корисним. Тато його був відважний і сміливий, то й він мусить бути відважним і рішучим в усіх своїх справах. Тато вчився і щораз здобував більше знання, тяжко працював для родини, то й він не повинен бути неуком та лінивим. Батько любив правду та справедливість і всіма силами намагався їх застосовувати в житті, то й він це буде робити.

Ось так хлопчик ріс, а разом з ним зростали в нім батькові чесноти. А сусіди й ті, що знали його батька, приглядались до хлопця й казали: "Як дивно він подібний до свого батька! Оце дійсно син гідний свого тата!

Дорогі діти Божі, ми також маємо Отця, Який до безконечності перевищує Своїми чеснотами всіх найкращих отців з поміж людей. Чи пробуємо ми наслідувати Його та уподібнюватись до Нього? Чи ми є славою чи ганьбою для нашого Небесного Отця?

281. Тільки перед людьми.
Мат. 5:48.

Існує секта, так званих "досконалих". І ось один член такої секти свідчив, що він досконалий, від інших вимагав досконалости і взагалі проповідував досконалість.

Але його дочка сказала: "З тієї досконалості батька, ми вдома найменше бачимо!"

З цього висновок, що та досконалість була тільки на устах та для пропаганди, а не в життєвій та духовній практиці.

Добре, якщо за досконалих нас буде вважати Бог та наші найближчі — жінка, діти, а не ми самі себе. Бо це ж і є найбільша не то що слабість, але й гріх, коли ми самі себе виносимо.

282. Прикладний син.
II Мойс. 20:12.

Бідний сторож одного дома в великому місті, намагався всіма силами дати синові добру освіту, й син став адвокатом.

Одного разу син приїхав на суд обороняти справу в тому місті, де жив батько. Але тому, що він приїхав таким потягом, що не мав часу зайти до дому, бо мусів поспішити на суд, то рішив зайти після суда.

Але проходячи по вулиці мимо приміщення батька зо своїм товаришем, також адвокатом, він зобачив батька, як той замітав улицю. Він підійшов до нього, зняв капелюха, привітався й поцілував батька в руку. Батько аж заплакав від радости. Син пояснив батькові, чому він так спішить і пішов далі. Догнавши свого товариша, який трохи відійшов, а тому не чув добре, що син говорив з батьком, але бачив, що він робив, а тому сказав:

"Пощо ти компромітуєш себе, цілуючи в руку якогось там замітача вулиць та ще й на вулиці!"

"Та друже мій, то ж то мій батько, — відповів шляхетний син.

Щасливі батьки, що мають таких синів та дочок, які не соромляться своїх простих родичів.

283. Батьки, свідкуйте дітям.
V Мойс. 6:7.

Відомий американський проповідник Торрей розповів слідуюче:

"Одного разу я відвідав у лікарні вмираючого юнака. Я зробив усе, щоб його навернути до Христа,

але він був байдужий. Наостаток я йому сказав: "Молодий чоловіче, ваш тато дуже затурбований вашим положенням".

Юнак поволі повернув до мене своє лице, подивився на мене сумним поглядом і запитав: "Що ви сказали?"

"Я сказав, що ваш батько непокоїться за вас. Сьогодні, коли я говорив з ним про положення вашої душі, то він плакав. І я прийшов сюди по його просьбі".

Юнак знов допитливо подивився на мене й сказав: "Чи це не дивно? Адже раніше батько ніколи й ні слова не говорив мені про Бога та про релігію!"

Такий батько — це душогубець своїх дітей! Як видно, він хотім би чужими руками привести своїх дітей до Бога. А тим часом батьки повинні бути і першими місіонерами, першими вчителями, пасторами і прикладами для своїх дітей.

284. Радість спільности з батьком.
Пс. 102:13, Прип. 23:24-26.

У Французького письменника Євгена Сю, є твір під назвою: "Паризькі тайни". Там описується один князь Рудольф, який мимо волі своїх родичів, оженився з одною англійською графінею Саррою. Родичі князя розбили те супружжя, від якого все ж таки народилася дівчинка. Графіня, яка виявилася негідною матір'ю, віддала дитя якомусь нотареві, а той віддав якійсь злодійці Пугачці, й так дитина загубилася.

Дівчинка росла в жахливих умовах, а втікши від Пугачки, потрапила до в'язниці, а нарешті попала до дому роспусти.

Князь Рудольф припадково її зустрів, вона йому сподобалась тим, що нагадувала її маму. Розізнавши де вона, він забрав її до себе та постарався дати їй виховання та освіту, не знаючи, для чого він це робить. Але після багатьох подій, випадків та дослідів, князь, нарешті, довідався, що вона його дочка.

Бажаючи їй відкритись, він почав їй розповідати, що він знайшов її батька, що він високого роду, баже

жаючи таким способом її підготовити, щоб потрясення не було занадто сильним.

Але дівчина категорично заявила, що вона батька не знає, а він, з того часу, як вирвав її з того жахливого болота, займає в її серці місце отця.

"Я не винна, — сказала вона, — що так сталось. Вас я знаю, а батька ніколи не бачила. Він не знає мого минулого, а коли довідається, то пожаліє, що знайшов мене, якщо він до того ще й з високого роду. Він без сумніву буде соромитись мене".

"Тебе соромитись! — сказав князь. — Хіба ж це ти винна, що попала в таке положення? О, як я щасливий, що можу підняти тебе рівно високо, як було велике твоє пониження! Чи ти чуєш, моя люба дитино...дочко моя. Я, я є твоїм батьком!"

"Боже! — вигукнула Марія, складаючи руки, як ніби до молитви. — Отже не диво, що я так любила тебе. Тож ти мій отець! Боже!...Дякую! — Не могла докінчити. Потрясення все ж таки було занадто велике. Марія в зомлінню впала в обійми батька.

Марія скоро прийшла до свідомости й була невимовно щаслива, що знайшла батька, як рівно ж і батько радів невимовною радістю, що знайшов дочку.

Подібні явища часто відбуваються в духовній царині, коли грішники приходять до свого Небесного Отця. Тоді Отець їх підносить рівно високо, як був низьким їхний упадок. Він їх, підніжків сатани, чинить Своїми дітьми, цебто Божими дітьми. Чи це не щастя?"

285. Яка ти дитина?
Кол. 3:20, І Пет. 1:14.

Один юнак, що вчився у вищій школі в місті далеко від своїх батьків, пишучи до них листи, завжди закінчував словами "ваш син..."

Одного разу батько йому написав: "Що ти наш син, це ми знаємо. Але ми хотіли б знати, який ти син?"

І незабаром родичі отримали листа, закінченого словами: "Ваш слухняний та люблячий син..."

Так і духовно. Те що ми признаємо Бога за свого Отця, а себе вважаємо Його дітьми, є, безперечно, добре. Але Небесний Отець хоче, щоб ми були слухняними дітьми та люблячими як Отця, так і Його інших дітей.

286. Кінець ділові вінець.
Рим. 2:7, II Тим. 3:17, Об. 2:26.

У 1809-98 роках жив ув Англії визначий державний діяч, прем'єр-міністр Вільям Гладстон, якому сучасна Англія повина бути вдячна за багато прекрасних і справедливих законів.

Походив він із бідної купецької родини, але навчений батьком всяке діло доводити до кінця, виробив у собі рідкісну працездатність і уміння досягати визначеної мети.

"Всяке діло, раз воно розпочате, необхідно доводити до кінця", — впоював батько Гладстона дітям. І це правило Вільям присвоїв собі вже з малих літ. Ось раз вечором діти забавлялись стрілянням з лука. Почало темніти й діти рішили йти до дому, зібравши стріли. Але одної стріли ніяк не могли знайти. Тоді Вільям став раненько й стратив дві години на розшуки, але стрілку таки знайшов, заслуживши від батька гарячу похвалу за наполегливість.

Ось чому Вільям Гладстон досягнув такого високого положення.

Цю ідею, щоб усяке діло доводити до кінця, треба було б засвоїти також духовним працівникам.

287. Відповідальність родичів.
І Сам. 3:13.

18-ти літьного хлопця ведуть на страчення. За різні бандитські злочини його засуджено на шибеницю. Хлопець просить останньої милости, щоб дозволили йому попрощатись з батьком. Суддя дозволив.

Підходить старий, пригноблений скорботою отець. Син гарячково схопив батька, вкусив собі язика

й тією кров'ю плює батькові в лице, а відтак відпихає від себе й кричить:

"Панове, повісьте мене, бо я на це заслужив, але раніше повісьте мого батька, бо він винен більше ніж я. Я крав, він знав про це й мовчав; я нападав і грабив, і він ніколи не докорив мене за це; я зневажав матір, він ніколи не заступився за неї; я робив, що мені до голови прийшло, а він як би й не бачив. Ось так він мене виховав, то чи я тільки маю гинути? Нехай раніше він згине!"

Це дійсно жах, від якого кров холоне в жилах чути таке батькові від рідного сина. Але, нажаль, багато є батьків, що заслуговують на подібний докір.

Нехай же Господь дасть ласку батькам, особливо віруючим, щоб вони вміли виховувати своїх дітей.

288. А ти?
Рим. 2:1-3; 21.

Колись в Англії був такий звичай, що непоправних п'яниць засаджували в клітку й виставляли на людське посміховище.

І ось в одному містечку, де такий п'яниця був, що не тільки пив, але напившись — буйствовав та чинив бешкети. Нарешті магістрат вирішив його посадити в клітку й поставити на пляцу біля церкви. Це було досить моторошне видовище. Навколо стояли люди й дивилися на нього, як на тварину, дехто зі співчуттям, а дехто — з огидою.

Одна маленька дівчинка, яку тато тримав на руках, запитала: "Тату, чому його посадили в клітку?"

"Бо він непоправний п'яниця, — відповів батько.

"Тату, а коли тебе посадять у клітку? — з невинним видом і в простоті серця запитала дитина батька, який також був непоправним п'яницею, тільки не такий бешкетник, як той, що сидів у клітці.

Питання дитини змусило батька подумати й він поважно налякався такої можливості попасти в клітку й він рішив перестати пити.

А ти, друже мій, чи не заслуговуєш на те, щоб і тебе посадити в клітку? Знай, що хоч би тобі й удалося уникнути людського суда, то Божого ти не уникнеш, якщо не покаєшся.

289. Духовна вбогість.

Існує легенда, що був один чоловік, який жив праведно, нікого не кривдив, чужого не бажав, але чесною працею любив збирати багатство. Сини його були вже дорослі, отже робити було кому, сам же він також умів добре покерувати та попрацювати, — то й зібралось досить того багатства.

Але прийшов час померти старому й душа його понеслась до воріт небесних. Довго стояв він там і чекав, та не відкривалися ворота. І став він згадувати своє земне життя та передумувати, чи не грішний він часом чимсь, але нічого поганого він не знайшов за собою.

Нарешті відкрились ворота, вийшов ангол Божий і каже до нього:

"Твого ймення нема в книзі життя, ти винен перед Богом."

"У чому?" — запитав здивований старик.

"Ти прогрішився перед своїми дітьми, що нічого їм не залишив."

"Якто нічого не залишив? — запитав старий, — стільки багатства й усякого добра я залишив для них. Ні, неправедний суд Божий!"

Тоді взяв його ангол на землю, щоб він подивився, як живуть його сини. І ось синів його нема. Старший сидить у в'язниці за те, що забив брата свого підчас поділу маєтку. Самий молодший десь повіявся по світі. Господарство зруйноване, все спустошене. Нивістка сидить обдерта, а навколо неї напівголі діти й жалібно просять хліба.

"Бачиш, — пояснив ангол, — ти не потурбувався, щоб збагатити душі своїх дітей, а турбувався тільки за проминаюче та марнотне, й ось тобі наслідок."

Зрозумів тепер нещасний батько свій тяжкий гріх і признав праведним суд Божий.

Батьки, чи не грішите й ви подібним способом проти своїх дітей, стараючись збагачувати їх матеріяльно, а нічого не даючи їм духовно? Який то буде з того наслідок?! Не забувайте ж, що Христос сказав: "Не хлібом одним буде жити людина, а всяким Словом Божим, що походить із уст Божих".

290. Віра дитини.

Пс. 90:1-2, Мат. 19:26, Лук. 1:37.

Хлопчик, біля п'яти рочків, завжди віддавав свому татові до реперації попсуті забавки. Він так був упевнений в мистецтві свого тата, що коли в дома щось псувалося, то він звичайно казав:

"То нічого, тато зреперує!"

Одного разу той хлопчик виліз на дах шопи. Перелякана мати швидко побігла, зняла його звідти та поважно сказала:

"Чого ти туди поліз? То ж коли б ти впав, то зламав би собі шию".

Але малий ані трохи не злякався нещастя, яке могло статися. Він спокійно відповів:

"То нічого, тато зреперував би!"

Ясно, що дитина була наївна й вона перебільшувала спроможності тата, але наш Небесний Отець є всемогутній і дійсно може в найбільше трагічних випадках нас порятувати. То чи покладаємося ми на Нього так, як той хлопчик на здібності свого тата?

291. Бог знає, що ми можемо.

І Кор. 10:13.

Хлопчик Іван стояв зігнувшись і ждав, поки тато накладе каміння до прив'язаного на плечах кошика. Проходить мимо сусід і питає:

"Іване, чи не досить з тебе того каміння? Ти не донесеш і того, що вже накладено!"

"Не думаю, — відповідає Іван, — тато знає, скільки я можу донести!"

Скільки то часу вимагається іноді для віруючої людини, щоб прийти до пізнання того, що було відоме тому Іванові: "тато знає..."

Людина, яка цю правду пізнає, перестає виявляти незадоволення, але з дитячим довір'ям дозволяє Небесному Отцеві наладувати на свої плечі стільки, скільки Він "знає". Він же не накладе на нас тягарю більше, ніж стільки, скільки ми можемо понести.

292. Відношення до дітей.
Еф. 6:4, Коли. 3:21.

У російського поета В. Жуковського є опера, під назвою: "Богатир Альоша Попович або страшні руїни". В тій опері є, між іншим і такий момент, як київський вельможа Громобой змушував свою дочку Любіміру, вийти замуж за богатиря Каліту. А любіміра терпіти не могла Каліту, а всім серцем кохала другого богатиря Альошу Поповича. Вона почала благати батька не губити її, а він їй на це так сказав:

"Любіміра...я ще хочу бути твоїм батьком...Бійся мене роздражнювати!"

Любіміра на це відповіла: "Я то пам'ятаю, що ти мій батько; але для чого ти забуваєш, що я твоя дочка? Для чого ти хочеш мого нещастя?"

І дійсно, скільки то дітей стали нещасними з ласки своїх родичів тому тільки, що ті родичі забули, що їхні діти не речі, а живі душі. Це певно, що діти не повинні гнівити своїх родичів, але й ті не повинні свавільно й насильно змушувати дітей до того, що їм не по душі.

293. Тату, я йду за тобою.
І Сол. 2:11-12, І Тим. 3:12.

Батько з малим синком ішли на гору по вузенькій стежечці. Підйом був трудний і небезпечний, й нараз хлопчик крикнув до батька:

"Тату, йди обережно й вибирай безпечну стежку, бо я йду за тобою".

Так, це факт, що діти йдуть за батьками. Вони їх наслідують, а часом дослівно їх копіюють. А тому батьки повинні так обережно ходити, щоб у всьому дати для дітей доброго приклада.

294. Брехня.
II Сол. 3:9, I Тим. 4:12, Тит. 2:7.

"Не, бреши! — навчав батько шестилітнього сина. — Я, як був таким хлопчиком, ніколи не брехав!"

"Тату, а в скільки років я могтиму розпочати брехати?"

Як видно, що синок не раз чув, як сам тато брехав, а тому й подумав, що брехати не вільно тільки до певних літ, а потім уже можна.

Діти спостерігачі, а тому батьки, як хочете навчити дітей, говорити правду, то й самі говоріть правду. Наказами тяжко навчити дитину, а прикладом — легко.

295. Посмертна згадка.
Пс. 108:14, Об. 18:5.

Помер одного разу гіркий п'яниця, руїнник своєї родини й погану згадку залишив він по собі.

Ось прийшла мати — вдова з праці, сама що-будь перехопила, аби трошки голод пригасити й добре, а ось синочка шкода. Залишилось ще пів кварти молока — віддати хіба йому.

"Іванцю, піди до комірки, там в горшку молочко є, принеси сюди та поїж на здоров'я".

Іванцьо з радістю побіг, та нараз розплакався й кинувся назад до матері.

"Чому ти, синочку?"

"Мамо, боюся, там таткові чоботи стоять".

"То що ж, що чоботи?"

"Мамцю, вони б'ються, боюсь, — сказала дитина й сховала голову в маминих обіймах.

І мама заплакала. Згадала й вона, як билися ті чоботи, скільки дісталось від них штовхань та ударів і їй і дитині; видно, що добре налякався він їх при житті

батька, що й тепер, коли вже батька нема, то самих чобіт боявся.

Пішла мати сама до комірки, тяжко зітхаючи, сховала чоботи й принесла молоко.

Батьки, коли ви зійдете з цього світу, яку згадку по собі залишите ви своїм дітям?

296. Коли син кається, то батько прийме.
Лук. 15:20-24.

Син одного заможного батька, був офіцером на кораблі. Родичі його були віруючі, але він вибрав широку дорогу. Він наробив боргів і втік з корабля, зганьбивши добре ім'я своїх родичів. Але батьки не переставали молитись за нього.

І ось, після довшого часу, хтось у вечорі подзвонив у двері. Наймичка відкрила двері й зауважила моряка, який тихо запитав:

"Чи пані вдома?"

"Ні, нема! — відповіла запитана.

Моряк хотів уже віддалитись. Але батько пізнав голос сина й побіг за ним і закричав:

"Михасю, Михасю! Вернись! Ти завжди є для нас дорогим гостем!" І син опинився в обіймах батька, зо слізьми перепрошуючи його за все, що він зробив.

Цей молодий чоловік розраховував тільки на прощення своєї мами. Але не надіявся на прощення батька. Але він помилився. Бо батько простив його раніше, ніж мати.

Так і Небесний Отець хоче простити кожного грішника. Але такий грішник мусить звернутись до Нього, визнати свою вину й перепросити та покаятись перед Богом.

297. "Акуратний" батько.
Рим. 13:8.

Вже немолодий чоловік зайшов до крамниці з різними дитячими приладдями та й каже:

"Я хотів би заплатити останню вплату за дитячого возика".

"Будь ласка, — сказав крамарчук. — А як там поживає ваша дитина?"

"Дякую, у неї взавтра весілля".

Скільки літ було тій "дитинці", що в неї мало бути весілля, ми не знаємо; може 20 літ. Фактом є, що батько за той час ще не виплатив за возика, що був куплений для тієї "дітинки". Добре, що в того "акуратного" батька було ще трохи сумління, що він приніс останню вплату хоч через 20 літ, бо міг він її й не вносити, бо власник крамниці напевно забув. Але така акуратність батька подібна до злодійства й доброго прикладу дітям не дасть.

298. Обман.
Тит. 2:7.

Маленький Грицьо, який є на три роки старший, ніж він виглядає, опинився перший раз у потязі, почав весело бігати в вагоні та сідати на кожне порожнє місце.

Його тато, згубивши терпіння, каже до нього: "Якщо ти не сядеш на своє місце, то я тобі дам гарячого ляпаса!"

"Якщо ти це зробиш, — відповів Грицьо, — то я скажу контролерові, скільки мені років".

І батько замовк, бо синок їхав, як маленький, без білета. Тато обманув залізничників, зменшивши вік сина, а син розумів це й батька шантажував цим обманом. Тому, батьки, коли хочете мати авторитет і пошану в дітей, то самі мусите в усьому поводитись бездоганно.

ТРОЙЦЯ — (Зісл. Св. Духа)

299. Провід Духа.
Мат. 3:16, Ів. 1:32, Рим. 8:14.

Один караван часто перетинав щасливо велику аравійську пустиню й ніколи не зблудив. І це тому, що провідник каравану завжди мав при собі голуба. І, як тільки караван губив напрямок, тоді провідник випускав голуба, тримаючи його за нитку й куди голуб брав напрямок летіти, туди й він скеровував караван. І ті вказівки голуба завжди були непомильні.

Тим більше непомильним буває керівництво Святого Духа, Того Божественного Голуба, на духовній дорозі по земній пустині. Хто має Св. Духа, то Він його проведе щасливо, але хто не має Його, заблудить напевно.

300. У чому сила.
Нав. 1:9, Суд. 5:21; 6:14, І Сам. 2:4, Пс. 59:14.

У стародавні часи бували дуже кровопролитні війни між персами й греками. Перси завжди мали величезне військо, але його треба було змушувати йти до бою карами, насиллям, жорстоким биттям. У греків же всі вояки були патріотами, які з радісним ентузіязмом кидались у бій. Тому греки завжди перемагали й розгромлювали без порівняння сильніші й чисельніші армії персів.

Так і в духовній боротьбі, перемога буває не по стороні більшості, а по стороні якості. Хто не має в собі отого небесного патріотизму, того святого ентузіязму, який походить від Святого Духа, там нема чого очікувати якоїсь перемоги. Але в кому є ті святі духовні поривання, той переможе. Бо перемагають тільки сильні духом.

301. Нема вогню.
Пс. 38:4, Єрем. 20:9, Лук. 12:49, Об. 3:15-16.

Коли тонув морський велетень "Титанік", то як звичайно, бездротний телеграф розніс благання про поміч. Телеграми були схоплені двома кораблями: "Каліфорнією" і "Карпатією".

Остання зараз відповіла: "Тримайтесь, летимо на всіх парах!" І дійсно, з великим поспіхом вона приплинула до місця катастрофи, де їй вдалося вирятувати 800 пасажирів.

"Каліфорнія" ж не зробила ніякого руху, хоч була ближче до "Титаніка", ніж "Карпатія". Бо виявилось, що "Каліфорнія" застряхла поміж кригами льоду, їй забракло вугілля, щоб витворити досить пари, та пустити в рух машини; словом, вона сама потребувала помочі.

Так і діяльність людини та її вплив на інших залежить від того, в якому стані знаходиться наш внутрішній чоловік. Якщо в нас нема "вогню" любови, та "пари" Святого Духа, Який порушив би нашу духовну "машину" ревности та здібностей, то ми не зробимо ніякого руху, щоб спасати душі.

302. Долина смертної темряви.
Пс. 22:4, II Пет. 2:12.

На острові Ява, в Індійському океані, є так звана "Долина Смерти", що отримала таку сумну назву тому, що там з землі виходить угольний газ, що стелиться по її дні. Тварини, які перебігають через ту долину, чадіють, падають і вмирають. Тому вся долина покрита кістьми різних тварин.

Доросла однак людина, може безпечно перейти ту долину, тому що вишина угольного газу не досягає голови. Але горе кожному, хто ліг би або сів би в тій долині; він задихнеться газом і рідко буває, щоб хтось догадався скоренько встати на ноги й піднести свою голову поверх газу.

Біля міста Неаполя в Італії є невелика печера, яка також має прикмети "Долини Смерти", тому що в ній на один аршин знаходиться вугольний газ.

Цілий наш світ, в якому ми живемо, духовно є такою "долиною смерти" й то без огляду, чи то буде справжня фізична долина, чи й на горах. В ньому гинуть мільйони. Але діти Божі, які не лежать у лихому, а ходять просто, вони дихають чистим повітрям Святого Духа й безпечно проходять ту долину смерти. Ті ж, які хочуть відпочити в ній і опускаються в її смердячу атмосферу, рідко підносяться знов, а звичайно гинуть. То ж не будьмо як нерозумні тварини, які забігають в ту "долину смерти" й там гинуть. А будьмо як Божий народ і піднесім наші голови вище, до Бога, в атмосферу Духа Святого, й там буде безпечне духовне життя, бо туди гази гріха не досягають.

303. Однодушність.
Еф. 4:3, Фил. 1:27.

Багато людей та з'єднаними силами можуть звершити велике діло. Єгипетські піраміди складені з велитенського каміння. Деяке, з того каміння, таке велике, що трудно уявити собі, щоб людські руки могли підняти їх та ще й на таку висоту. Але тисячі рук можуть звершати великі діла, якщо один дух і одна воля буде ними керувати.

Така однодушність необхідна й у християнський діяльності. Там, де кожен діє по своїй волі, успіху не буде і, вже напевно, великих діл звершено не буде. Але громада, яку охопить і з'єднає один Дух Христів, може звершити велике та святе діло.

304. Смерть без Святого Духа.
Гал. 2:20.

У лондонському зоологічному паркові є, між іншим, озеро, із штучною морською водою, в якій живуть морські риби. Але, хоч у склад тієї води були дані в точній пропорції всі ті елементи, які, при пильному аналізі, були знайдені в правдивій морській воді, то

риби все-таки, в тій воді вмирали, поки не було додано до неї що найменше 3% правдивої морської води.

Цей досвід показує, що в морській воді є якийсь елемент, якого вчені не можуть відкрити за допомогою своїх аналітичних дослідів, а без якого, однак, риби, які привикли до тієї стихії, не пожуть жити.

Щось подібного діється і в духовному житті. Люди можуть аналізувати й довідатись, із яких елементів складається християнське життя й штучно його підроблювати. Але, в такому підробленому християнському житті напевно буде брак того, без чого душа жити не може, цебто Святого Духа. І цього ніякі вчені богослови підробити не можуть. Можна використати всі людські природні, інтелектуальні й моральні сили але, якщо до них не приєднається той недослідимий і незрозумілий для світа елемент Святого Духа, то ми духовно помремо, як ті риби в штучній воді.

305. Заступництво Духа.
Дії 8:26.

Одна бідна жінка лежала в лікарні, терплячи на запалення й пухлятину коліна. Лікарі випробувавши різні способи лікування, прийшли до висновку, що ногу треба ампутувати. Настав день операції. Хвору поклали на операційний стіл і дали хлороформу. Під наркозом та жінка почала говорити, але слова її не були гнівними чи лайливими, ні, це були слова молитви.

"Дорогий мій Спасителю, — молилась вона, — Ти знаєш, що мені нога необхідна, щоб я могла заробляти на своє життя. Господи, дай лікареві розуміння і вкажи йому спосіб вилікувати мою ногу, не видіймаючи її.

Лікар, який готовився до операції, чув ті слова молитви й вони зробили на нього сильне враження.

"Ми відкладемо операцію і спробуємо ще один засіб", — сказав він до оточуючих. І, нараз, новий спосіб лікування виявився дійсним. Нога, з Божою допомогою була вилікувана.

Ми не знаємо, як часто та жінка повторювала свою молитву, але одне ясне, що коли вона лежала під

наркозом, вона свідомо молитись не могла. Тому, безперечно, її устами молився Дух Святий, Який заступився за неї й навів лікаря на нову думку.

Тож, будемо молитися й ми, а Дух Божий зміцнить і нас у немочах наших і заступиться й за нас у тяжкі хвилини.

306. Єдність.
Еф. 4:3,16.

Кожен механізм необхідно намазувати оливою, особливо найбільше діяльні частини. Бо інакше від сильного тертя ті частини починають скрипіти, можуть загорітись та взаємно знищитись.

Те саме відбувається в кожному організмі. В суглобах кості виділяють із себе тлущ, яким змазуються суглоби. Якщо в суглобах є недостаток тієї смазки, то відчувається гостра біль.

Подібні явища трапляються й у Христовому організмі — в церкві. Якщо там нема олії любови та помазання Святим Духом, які змазували б усі суглоби в тому духовному організмі, а особливо найбільше діяльні частини його, то там також відчується скрипіння, гостра біль, та моральне взаємознищування. Але любов Божа та помазання Духом Святим чинить ті частини Христового організму делікатними, ніжними й єдність приємною.

307. Божа дія.
Еф. 3:2, Фил. 2:13.

Один віруючий індіянин ув Америці перший раз побачив водяного млина. Він довго приглядався, як то він діє, а потім сказав до місіонера:

"Пане, й ми духовно подібні то того млина. Я ось приглядався й зауважив, що ввесь рух походить від великого колеса, на яке падає вода. Але як би тільки припинилась би вода падати на колесо, то все стане. В нашому житті тим великим колесом є серце. Поки на нього проливається потік Святого Духа, то все в нас

духовно живе й діє, й той рух усі бачать. Де ж нема допливу того духовного потоку, там усе завмирає".

Цей індиянин мав ясну уяву про джерело нашої духовної сили. Він не добачував її в наших природних якостях, а в Дусі Святому.

То ж чи є Дух Святий порушуючою силою й у твоєму житті?

308. Дух Святий навчить.
Лук. 12:11-12.

Підчас російсько-японської війни в 1904-5 роках, японський адмірал Того розбив російську ескадру адмірала Вітгефта, а потім ще й сполучені ескадри адміралів Рождєственского й Небогатова.

На пам'ятку тієї перемоги був улаштований бенкет, на який був запрошений увесь дипльоматичний корпус. Між запрошеними був і американський амбасадор В.Ж. Бріян, знаний в дипльоматичних кругах як віруюча людина.

І ось, коли був запропонований тост в честь адміральських перемог, то всі встали й наповнили свої чаші вином. Багато хто знали американця як неп'ющого, тому з цікавістю слідкували за ним, як він вийде з положення. Але він спокійно встав, налив у свою чашу води й сказав:

"Тому, що наш вельмешановний адмірал всі свої перемоги одержав на воді, я й п'ю в честь його перемог воду, коли ж він переможе коли-небудь і кого небудь на вині, я тоді питиму вино!"

Оплески признання почулись зо всіх сторін. Переможець-адмірал та інші японські представники були дуже задоволені такою тактовною винахідливістю дипльомата, та й усі гості вважали амириканця дуже розумним.

А справді, коли людина Божа попадає в трудні та спокусливі обставини, то Дух Святий навчає її, як треба повестися в таких випадках.

309. Невидимий картач.
Ів. 3:8.

1930 року 15 вересня в польській газеті "Краківський кур'єр" повідомлялось, що за останні часи радянське комуністичне радіо почало сприймати різні докірливі, антирадянські й пропагандивні промови. Ті загадкові авдиції надавались, ніби-то, радіо-надавчою станцією генерала Кутьопова, але звідки саме того невідомо.

Отже, з цього бачимо, що сьогодні навіть люди знайшли вже спосіб, що можуть докоряти й картати один одного й то так, що голос чуєш, а не знаєш, звідки він приходить. Тим більше Бог Духом Святим може докорити грішника й невидимо говорити до його серця так, що грішник чує голос у своїй душі, а не знає, звідки він приходить.

310. Письмо Христове.
II Кор. 3:3.

Видатний американський вчений Веньямін Франклін, після безуспішних старань переконати своїх земляків у корисності удобрива землі вапном, ужив споглядального прикладу. На полі, засіяному пшеницею, по близу рухливої дороги, він висипав вапном слідуючі великі слова:

"Тут удобрено вапном!"

І ось, на тому місці, де земля була удобрена, пшениця зійшла й виросла вдвоє вища й зеленіша, ніж на неудобреній землі й люди довго могли читати слова, які ясно відрізнялись на полі: "Тут удобрено вапном!"

Ось так ті сильні стеблини пшениці служили живим доказом і проповіддю про те, наскільки корисне таке удобриво.

Ми Христове поле, Божа нива, на якій посіяна правда. Удобривом цієї ниви є Дух Святий. Найкращим доказом для всіх про те, що ми дійсно удобрені, цебто відроджені Святим Духом, буде те, якщо в нас рясно виростуть плоди Святого Духа. І це письмо Христове кожен прочитає.

311. Життя піддостатком.
Ів. 10:10.

У південий Азії, під гарячим промінням сонця та при багатому зрошуванні, ростуть так звані тропічні ліси. Ті ліси розкішно буйні й дивно різноманітні. Нема на світі такої багатої рослинности, як там. Але чому? Тому, врожайна земля, багато сонячного тепла й багате зрошування; три необхідних умовини буйного життя природи.

У Христі ми маємо також усі ті умови: Він Духом Святим удобрює наші серця, Сам як Сонце Правди, огріває їх і живою водою Слова Свого напуває їх. Тому й наше життя повинно бути буйним у доховному відношенню.

312. Безодня премудрості.
Рим. 11:33-36.

Блаженний Августин, видатний богослов і філософ нераз задумувався над божеськими проявами Себе, а особливо його турбувала таємниця троїстості Бога, чи, як кажуть "Тройця". Він не міг збагнути, як то один Бог може бути в трьох Особах.

Але, одного разу Августин проходив берегом Середземного моря, роздумуючи якраз на цю тему й нараз зобачив хлопчика, що переливав маленьким черепком воду з моря до маленької ямки в піску.

"Що ти робиш, дитино?" — запитав Августин.

"Хочу перелити море в цю ямку", — відповів хлопчик поважно.

"Це тобі ніколи не вдасться,моя дитино", — сказав філософ і, нараз, його охопила думка:

"А чи не подібний я до цього хлопчика? Чи ж не намагаюсь і я безконечний океан Божої премудрости вичерпати моїм маленьким черепком?"

І від того часу він заспокоївся, просто довіряючи Богові та Його об'явленням. Те саме належиться зробити й усім мудрагелям, щоб вони перестали мудрувати над незбагненим, а сприймали вірою об'явлене.

313. Не знаєте, якого ви духа.
Лук. 9:55.

У Венеції в Італії, в двірці дожів (верховних правителів) є одна довга галерея лев'ячих голів з вікритими пащами. В ті пащі кожен міг вкинути донос та кого б то не було; вони падали в кімнати інквізиторів і оскаржений на другий вже день отримував наказ з'явитися в інквізицію.

Оскаржених саджали до в'язниці, яка була зполучена з двірцем маленьким, покритим і цілком темним мостиком. Той мостик називається "Ponte dei Sospiri", цебто "міст зітхань", тому, що приречених на смерть вели по ньому до кімнати інквізації, звідки вже їх відсилали на страту або в спеціяльну в'язницю під дахом, виложену свинцевою бляхою, яка від сонця так розпікалась, що люди в ній просто смажились і в страшних муках вмирали.

Оце так поступали "святі" інквізитори, духовні отці, католицькі пастирі зо своїми вівцями. Й вони це диявольське діло робили в імення Христа, чим зневажали Його. Бо чи ж то в Христовому Дусі доконувалося це злодіяння? Ясно, що ні. Ті люди не знали, якого вони духа. Бо ж безперечно, що такі страшні та не людські злочини впоював їм сатана, а не Христос.

314. Боротьба зі злом.
Еф. 6:17, Євр. 1:7.

У грецькій мітології є оповідання, як національний старогрецький герой Геркулес убив лернейську девятиголову гідру. (Гідра — це змія, чудовисько, яка жила в Лерні, це болота в середущій Греції).

Та гідра пожирала людей і тому цей герой рішився її знищити. Але, що махне мечем, зрубає голову, а на її місці в мент дві з'являється. Чим більше рубає, тим більше стає голів.

Збагнув Геркулес, що саме рубання не поможе Тому він узяв в ліву руку величезного смолоскипа, а в праву — меча. Й тоді зрубає мечем голову, а смолоскипом припалить і так гідра згинула.

Зло в людському житті — це стоголова гідра. Звичайна боротьба з ним людскими способами не поможе. Нехай людина буде сильною, як Геркулес, вона гідру зла не вб'є. На це потрібна Божа зброя: меч духа — Слово Боже й огонь Святого Духа. Зло треба рубати Словом Божим і припікати огнем Духа Святого, тоді воно згине.

315. Дух Святий.
Дії 1:8, Рим. 8:14, I Кор. 3:16.

Мадярські газети повідомили, що майстрові скрипок Артцу й одному молодому хемікові вдалося викрити секрет милозвучности скрипок Страдіваріуса. Довго думали, що той секрет містився в спецільному лакові, яким видатний майстер покривав свої скрипки.

Але Артц прийшов до висновку, що справа не в лакові, а в речовині, якою Страдіваріюс протравлював дерево, з якого робив свої скрипки. При допомозі знайомого хеміка він знайшов суміш тієї речовини, якою пробував протравляти деку звичайних скрипок, після чого вони набували "страдіварійовську милозвучність".

Чи так воно, чи ні, ми не перевірили, але в духовному житті, то ми знаємо напевно, що найкраща душа не може мати Христової милозвучности, радше співзвучності з Христом, якщо вона не сповниться Святого Духа. І, навпаки, навіть найгірша душа, якщо її охопить Дух Святий, вона стане Христоподібною.

316. Духовний інстинкт.
I Кор. 2:10.

Одного разу в Лондоні був розпроданий звіринець. Причому лишилось чимало соломи, яка вживалась для підстілки звірям. Ту солому купив власник кінської ферми. Але коли в стайнях постелили ту солому на якій лежали дикі звірі, то коні нізащо не хотіли увійти до стайні. Вони ніколи в своєму житті не бачили львів, але вроджений інстинкт остерігав їх перед небезпекою.

Так само й людина, що має Святого Духа, має той Божественний інстинкт, який остерігає її перед небезпекою зла. Буває іноді, що проста, навіть неграмотна людина не знає з Писання, чи те або інше є гріхом, а проте вона отим духовним чуттям непомильно вичує, що така то справа є недобра.

317. Боже керівництво.
Рим. 8:14.

У королівській лікарні в Лондоні є 100 годинників і всі вони йдуть одинаково, що до секунди. Це може видатись великим чудом годинникарського мистецтва, а на ділі справа значно простіша.

Виявляється, що всі ті годинники пов'язані електричними дротами з головним, центральним годинником, в якому є докладний і повний механізм, і від того головного годинника приводяться електрикою в рух всі стрілки на інших годинниках, тому вони йдуть всі одинаково.

Як чудово було б, коли б кожне життя вірючих людей керувалось би Духом Святим. Тоді не було б того, що сьогодні називають "розбіжністю думок", не було б непорозумінь, суперечок та розділень. Бо один Божий центр через Духа Святого керував би всіма думками та почуттями.

318. Внутрішня теплота.
II Тим. 1:6.

Зимою, як відомо падає сніг. Він накопичується на дахах домів, а особливо на дахах селянських хат.

Але в тих домах, де живуть люди й у них є досить внутрішньої теплоти, сніг підтоплюється й часом зсувається цілими купами. З тих же домів, які порожні або слабо нагріті сніг майже не спадає. Бо в них нема досить внутрішньої теплоти, щоб підтопити сніг настільки, щоб він не міг втриматися на даху.

На світі є чимало людей, що мають в собі теплоту Святого Духа й їх можна зауважити. Тягар багатьох

гріхів зсувається з їхнього життя та розтоплюється від внутрішньої духовної теплоти.

Ті ж, які не мають Святого Духа, залишаються під тягарем своїх гріхів. Бо в них нема тієї очищаючої та відновлюючої сили.

319. Множення.
Дії 6:7; 9:31.

Був випадок, що один проповідник запитав другого: "Як там ідуть справи в вас у церкві?"

"Добре, — відповів запитаний. — В нас хороший молитовний дім, грошові збірки не погані, проповіді добрі, спів гарний — все, дяка Богові, добре".

"Ну, а скільки в вас навернень за рік?"

І той, в якого було все добре, замовк.

Тоді перший сказав: "Знаєш, заколихав ти громаду й сам заснув".

"О, ні, ні — й він почав рахувати членів.

"Так, так, — все це складання, добре, що хоч нема відіймання, але потрібне множення. Є ж написано, що дуже множилося число учнів. А це тому, що віруючі ходили в страсі Божому й Дух Святий був їхнім Множником". Тож подумаймо, чи не залишив і нас часом отой множник — Дух Святий?

320. Дар мов.
Дії 2:4, I Кор. 12:10.

Вістка спасіння облетіла майже всі країни світу й та вістка мусіла була кимсь туди бути занесеною на мові тих людей. Слово Боже є перекладене близько на 1500 мов. Хто звершив це велитеньське діло?

95 відсотків усіх мовознавців як перекладачів так і місіонерів, це були люди, які були спонукані до того Духом Святим.

Ось звичайний швець Вільям Карей поїхав до Індії як місіонер. І той малознаний муж переклав там Біблію, а особливо Новий Заповіт на 36 мов і говірок. То хіба це не чудо? Хіба це не дар Святого Духа?

Це праця просто надприродня. Бо написати 36 книжок, це є можливо, але вивчити 36 мов настільки добре, щоб на ті мови можна було перекладати Слово Боже, то без надхнення і освітлення розуму Духом Святим, просто не можливе. Тому ми глибоко віримо, що всіма тими місіонерами та перекладачами керував Дух Святий та подавав їм той великий дар.

321. Вода Святого Духа.
Ів. 7:37-39.

Від часу до часу подають газети сумні вістки, що в одній або в другій країні була засуха і всі збіжжя повисихали. Тоді такій країні загрожує голод. Так, засуха — це страшний ворог. Навіть найбільше врожайна земля на світі нічого не вродить, якщо не буде води.

Ось на місяці нема ніякої рослинности, ані ніякого життя, бо там нема повітря й нема води.

Так і для духовного правильного зросту потрібні духовно ці самі елементи. Найкращим духовним грунтом на світі є Біблія, але й на ній нічого не виросте якщо вода Святого Духа не змочить його.

Тому ніде нема й бути не може правдивої побожности, де вона не основана на Слові Божому й де нема впливу Святого Духа.

322. Дух очищує.
Мат. 3:11, I Пет. 1:7.

Коли б хто хотів вимити кавалок угля, то це була б даремна робота. Можна було б його довго мочити в воді, милити милом, терти щіткою, він все-одно залишиться, чорним.

Але, коли його вкинути в огонь, то чорний колір переміниться на золотий.

Так воно діється і з людиною. Чорний колір гріха тоді тільки зникає, коли душу обгорне огонь Святого Духа. Й тоді тільки людина стане світлом для світу. Ось таких розпалених та освічуючих вуглин потребує світ.

323. Дух Святий бачить.
Пс. 32:13-15, Пр. 15:3.

У свому часі обслуговував у Берліні чеську громаду проповідник Іван Госнер. Був то муж сильний вірою і словом. Про нього ходили між людьми поголоски, що він знає не тільки те, що в людей у серці, але також і те, що є в людей у кишені.

Одної неділі двох п'яниць рішили зробити пробу: отже взяли до кишень по пляшині горілки й пішли на зібрання.

Якраз тієї неділі Госнер проповідував на тему. "Горілка і безбожність". Він у яскравих барвах намагався змалювати упадок людей у гріх і те, як їм у цьому помагає горілка.

"Подивіться! — вигукнув він. — Яку безбожність бачимо навколо! Народ групами суне до шинків, до розвагових заль та до інших місць, щоб догодити тілові! А про душу хто думає? Багато людей навіть ідучи до церкви, вносять з собою до святині свої домашні думки, а навіть свої погані пожадливості! Є й такі, що й до церкви йдуть із пляшиною горілки в кишені. Й замість слухати уважно проповіді, вони думають про лихе".

При цих словах п'яниці полякались, вони переконались, що Госнер дійсно все знає. Бог заговорив до сердець п'яниць і посіяв у їхні серця зародок нового життя. А справді, чи Госнер знав чи бачив, що в них є в кишенях? Ні, це Дух Святий знав і бачив, Який давав надхнення проповідникові.

324.Ким керується церква?
Дії 9:31; 20:28, I Тим. 3:4-5.

У російського письменника Н. Лєскова є твір, під назвою "Печерські антикі", в якому, між іншим, розповідається й про такого антика, як студент теології Аскоченський. Він вирізнювався надзвичайною силою та непогамованим зухвальством

Одного разу на лекції церковної історії професор Серафим, після викладу своєї лекції, закінчив її такими словами:

"Отож, ми ясно бачили, що наша мати, свята православна церква в Росії, прийнявши від апостолів богозасновані постанови, сьогодні керується самим Духом Святим".

"В генеральському мундирі! — відізвався Аскоченський.

Професор збентежився і, бажаючи як би затушувати недоречне втручання студента, повторив:

"Самим Духом Святим!"

Але Аскоченський знов не витерпів і ще голосніше проказав:

"Так, у генеральському мундирі!"

"Що ви під цим розумієте? — запитав його Серафім.

"Ніщо інше, як військового генерала Н. Протасова, що займає посаду обер-прокурора найсвятішого синоду". (треба пояснити, що найсвятіший державний синод за царської Росії керував православною церквою в абсолютному значенні. А обер-прокурор був предсідником синоду з правами міністра. Отже, він по суті й керував церквою в імені синоду).

Тому, Аскоченський був цілком правий, бо яке може бути керівництво в церкві Духом Святим, якщо справді нею керує як хоче військовий генерал? А тим більше, що церква в Російській імперії ніколи не була вільною організацією, а завжди була державною установою й не раз керувалася "генеральськими мундірами".

325. Найголовніша причина.
Рим. 8:9.

Оповідають, що одного з генералів французького короля Людовика XIV обвинуватили в тому, що він не наказав артилерії стріляти тоді, коли це було необхідне.

Король зажадав від генерала вияснення, чому він так поступив? І генерал сказав:

"Ваша величносте, у мене є тисячі причин. По-перше, не було ані зернятка пороху..."

"Досить, — сказав король. Доведіть мені цю єдину причину, а решти не треба".

І справді, пощо решта причин. Адже ж кожен розуміє, що хоч би не було ніяких більше причин, то як пороху нема, стріляти не можна.

У духовному житті тим "порохом" є надхнення Духом Святим. Іноді коли запитаєте такого духовного неробу, чому він нічого не робить для Господа, він знайде вам для свого виправдання "тисячі причин", а в дійсності там є одна тільки причина: "нема пороху". Коли, нібито, віруюча людина не має Святого Духа, то вона й не може робити духовного діла, бо вона тілесна й центром її зацікавлення є тіло, а не дух. Оце й є найголовніша причина.

326. Не тільки буква, але й дух.
II Кор. 3:6.

Помер один видатний маляр. І ось прийшов до вдови маляра хлопчик знайомого сусіда й попросив пензля маляра. Той хлопчик бував у майстерні маляра, приглядався, як той працював і як у нього той пензель легко ходив по полотні, то він подумав, що тим пензлем і він міг би щось намалювати.

Але коли вдова дала йому того пензля, а в хлопця нічого не вийшло, вона йому пояснила, що для того, щоб добре малювати, то треба мати не тільки малярського пензля, а й малярського духа.

Так само й у духовному житті, щоб бути християнином, не досить знати деякі християнські обряди або знати докладно катехизм, а треба мати Христового Духа. А також щоб бути проповідником, то також не досить мати та знати Біблію, а треба ще й мати Святого Духа.

327. Помазання.
I Ів. 2:20, 27.

Ось снідає якийсь пан. А двері в їдалні жахливо неприємно скриплять. І кожен раз, як хто їх відчинить,

то вони так заскриплять, що панові аж лоб зморщиться.

Нараз увійшов слуга, який як тільки зауважить, що щось треба зробити, то й відразу робить. Як тільки він почув, що двері неприємно заскрипіли, він негайно помазав завіси оливою і скрипіння затихло. А панові навіть снідання видалось смачнішим.

Є багато навіть, так званих, віруючих людей, подібних до тих скриплячих дверей. Як тільки хто попробує відкрити двері їхнього серця, просячи чогось доброго; чи то про допомогу комусь, чи про якусь пожертву, чи про якусь працю, чи про відвідини когось, то вони почнуть так скрипіти, що хоч уші затуляй та втікай".

На такі серця треба кілька краплинок оливи Святого Духа і скрипіння відразу втихло б, і духовне життя пішло б тихенько і мирно. А коли люди не мають тієї Божої благодаті Святого Духа, то вони до того скрипіння так привикають, що воно вже їх і не вражає.

ПЕРЕОБРАЖЕННЯ

328. Вплив світла.
Мал. 4:2.

Часто можна зустрінути в полі чи на луці квітку, цілком подібну на огородничу. Ось, наприклад, іноді звичайна квітка рожевої конюшини подібна до квітки повної шипшини. Чому?

Її переображують соняшні проміння, що просто на неї світять.

Як переобразилось би наше життя і все наше духовне обличчя, коли б ми постійно знаходились під благодійним впливом Сонця Правди.

329. Біблія.
Ів. 5:39, Дії 17:11, II Тим. 3:15-17.

У російського письменника Н. Лєскова є твір, під назвою "Юдоль" = (доля), в якому, між іншим, оповідається про одну княгиню Палагію Дмитрієвну, яку за її жвавість, сміліть і оригінальність в молодості називали пустухою. І вона дійсно багато напустувала, але нарешті в ній пробудилось сумління.

Вона почала відвідувати богослуження, манастирі, прочитувати книжечки, якими наділяли її "старці" та "пастирі", але "все це було не те" і не задовольняло її духовної потреби.

Нарешті, вона зажадала від свого парафіяльного священика Біблію. Але Біблії в церковному обіході не знайшлося. За нею послали в Орел і там дістали її в ректора семинарії. Але свій священик перестеріг її, що "то книга світська й читати її небезпечно".

Інші також пробували відмовляти княгиню, "Щоб не зійшла з розуму, прочитавши Біблію". Але вона була

непохитною й таки прочитала всю Біблію і, розуміється, зійшла з розуму й почала робити різні нісенітниці.

"Нісенітниці" ж ті виявлялись у тому, що вона перестала бути "пустухою", а почала бути зрівноваженою, щирою, скромною, такою що "втекла від свого болота" і "переображеною". В Біблії вона, накінець, знайшла "те, що було потрібне".

Так, тільки Біблія й може робити з людиною такі "нісенітниці", що "зводить її з тілесного розуму на духовний", і "переображувати" її так, що з пустухи стає людина зрівноваженою, щирою, скромною і втікаючою від свого болота.

Цікаво також підкреслити, що в церковному обіході не знайшлося Біблії; що ж то за церква без Біблії, і що за священик, що вважав Біблію "світською й небезпечною книгою?" Ясно, що така церква й такі священики ніколи не зможуть переобразити людини.

СВЯТО ПОДЯКИ

330. За все дякуйте.
I Сол. 5:18.

Сталася велика залізнична катастрофа.

Потяг вискочив з рейок, багато вагонів порозбивалось та багато людей побились на смерть, а ще більше покалічились. Але один чоловік вийшов з катастрофи живим і неушкодженим. І він при кожній згадці про цей страшний досвід, казав:

"Я завжди залишуся вдячним Богові, що Він щасливо вивів мене з цього нещастя".

Але цей чоловік їздив тим потягом біля п'ятьдесят разів річно через довгі роки й ніколи не було ніякого прикрого випадку, й він ніколи не дякував за це Богові, аж поки не сталася катастрофа.

Отже, треба дякувати Богові не тільки за рятунок у катастрофі, а також за рятунок від катастроф. За все дякуйте!

331. Зіпсута жертва.
Мал. 1:14, II Кор. 11:3.

Учителька недільної школи запитала дітей, чому Бог не прийняв жертви Каїна? Діти давали різні відповіді, але один хлопчик сказав:

"Я думаю, що Каїн, як рільник, приніс у жертву Богові овочі. Але, поки він зібрався їх принести, то вони попсувалися... Тому Господь не захотів прийняти попсованої жертви!"

Можливо, що в даному випадкові якраз це й не було причиною, але хлопець угадав Божу думку. Зіпсуті жертви Бог дійсно не приймає. Але Бог не приймає й добрих жертов, якщо їх жертвує зіпсута й не розкаяна людина. Бог вимагає насам перед у жертву Собі нас самих, а тоді Він прийме від нас і всі інші наші жертви, що походитимуть від вдячного серця.

332. Згадування Божих добродійств.
Пс. 102:2.

На зібрання привезли на візку спаралізовану людину й поставили візка недалеко катедри. Проповідник попросив хворого запропонувати заспівати якусь духовну пісню.

"Ласку та любов Господню пригадай", — запропонував спаралізований. І на його лиці не видно було тіні якогось невдоволення, а в голосі — якогось болю чи хоч якоїсь нотки нарікання, хоч ця людина назовні була найбільше нещасливою з усіх присутніх. Але серце цієї людини вміло відчувати та згадувати усі Божі милості та благословіння й належно їх оцінювати.

Вдячне серце може пригадати багатенно Божих добродійств і подякувати Богові за них.

333. Вдячний.
І Сол. 5:18.

У одного бідного, але віруючого господаря не вродила картопля. Було не багато, а до того ще й багато дрібної. Ось тут сатана й почав йому нашіптувати:

"Бачиш, яку заплату дає тобі Бог, Якому ти так вірно служиш..."

Але господар вигукнув: "Геть від мене, сатано, бо ж коли я служив тобі, то я не мав жодної картоплі!" А відтак господар віддав хвалу й подяку Богові за те, що він мав, а Бог подбав, щоб Його дитина не бідувала, хоч картопля й не вродила.

Нема потреби вірючим хвилюватися ні від яких обставин. Бог іноді випробовує нашу віру, але не оставляє нас без Своєї опіки.

334. Наше багатство.
Мат. 6:19-21.

Німецький король Фридріх Вільгельм IV запитав одного разу багатого кельнського купця, скільки становить його маєток.

"Чотири тисячі талєрів", — відповів купець.

"А я вважав тебе за значно багатшого", — сказав здивований король.

"Ви праві, ваша величність, — сказав купець. — Але діло в тім, що тих 4000 талєрів я віддав на діло Боже, тому вони забезпечені, а решту я можу в кожну хвилину втратити.

Друзі мої, скільки ви вложили в Боже діло? Бо ж треба це добре усвідомити, що тільки те є воістино наше, що в Боже діло вложене, бо воно хорониться у Божому банкові.

335. Небесний дім.
Мат. 6:19-21.

Жила в свому часі дуже багата віруюча пані, яка, проте була скупа й мало жертвувала на діло Боже. Зате її фурман, хоч і був бідний, постійно помагав потребуючим зо свого скромного зарібку. Пані на нього сердилась за це та говорила:

"Ти все роздаєш, а сам нічого не маєш".

Але, нараз тій пані приснився сон, що ніби, вона опинилась на небі. Проходячи з анголом, що був її провідником, по одній прекрасній вулиці, вона зобачила багато новозбудованих домів, різних розмірів і краси, але ще невикінчених.

"Для кого будуються ті доми?" — запитала пані ангола.

"Для тих, які скоро прийдуть сюди, щоб жити в них", — відповів ангол.

"А хто буде жити ось у тому чудовому палаці?"

"Твій фурман", — була відповідь.

"А хто буде жити в тому малесенькому домику?" — спитала пані.

"Ти" — була коротка відповідь.

Пані сильно перелякалась. Вона сподівалась, що коли дім її фурмана такий розкішний, то для неї мусить бути ще кращий. А тут виходить навпаки. Й вона зо слізьми запитала ангола:

"Чому ж мій домик такий маленький та біднень-кий, а мого фурмана такий великий та прекрасний?"

"Тому", — відповів ангол, — що ти не присилаєш нам засобів і ми не маємо за що збудувати тобі кращого. Тоді коли твій фурман постійно надсилає засоби на свій дім".

Прокинулась та пані й збагнула, що її сон був від Бога, щоб показати їй, що бути багатим на цьому світі, ще не означає, що таким людина буде й у вічності. Там багатим буде той, хто, тут багатіє добрими ділами, хто збирає скарби на небі. Чи посилаєте ви засоби в небо на будівлю ваших вічних домів?

336. Соромно не жертвувати.
II Пар. 31:5-6, Прип. 3:9, II Кор. 9:7.

Один хлопчик, ще досить маленький, але син віруючих родичів, був навчений, що треба жертвувати на діло Боже. Раз він сидів у зібранні поруч з бідною жінкою. Коли прийшла черга на збірку пожертв, то всі почали діставати свої гроші й той хлопчик дістав і свою монету. Але він спостеріг, що сусідка не рухалась і нічого не діставала, а це означало, що в неї нічого не було.

В міру наближення тарілки, хлопчик все більше хвилювався, бо він розумів, що не пожертвувати нічого, це — соромно, а сусідка так і не готовилась до цього. Коли ж тарілка була цілком близько, хлопчик, нараз повернувся до жінки, всунув у її руку свою монету й прошепотів:

"Візьміть це й положіть на тарілку, а я сховаюсь під лавку, поки дядя з тарілкою пройде". І поки жінка опам'яталась, малий уже був під лавкою.

Такі чулі серця, як у того хлопчика, трапляються рідко. Є немало навіть членів церкви, й то не бідних, які нічого не жертвують і не хвилюються, коли тарілка проходить мимо них. Але це або безсоромні скупарі, або люди духовно відпавші, які засохли як ті неплідні галузки, то вже й сорому не відчувають від того, що вони неплідні.

337. Надмірність.
Пс. 22:5, II Кор. 8:12-14; 9:8.

Ув Африці є озеро, що називається Чад, в яке впадає ріка Шарі, яка підчас весняних та літних дощів несе так багато води, що озеро переповнюється. Дуже часто буває, що вода з озера переливається через східній берег і тоді озеро посилає надлишок своїх вод на північний схід в долину, що лежить на півдні пустині Сахари й чинить ту долину дуже врожайною.

Друзі мої, якщо Господь надмірно переповнює ваше життя всяким добром, радістю та благословенням, то не забувайте, що є люди, які знаходяться в пустинній долині горя й нужди. Нехай переллється ваш надлишок на них. Від цього ви не збіднієте, а вони збагатяться потіхою, яку Господь на вас проливає.

338. Що ви сієте?
Пс. 125:5, II Кор. 9:6, Гал. 6:7-8.

Йоган Гете, найбільший німецький поет, мав одну цікаву пристрасть: ходячи на прогульки, він любив набирати в свої кишені насіння різних гарних квітів і, проходячи по полях, лісах, видряпуючись на гори та спускаючись в долини розкидав те насіння де попало. І скрізь, де він проходив, з бігом часу виростали гарні квіти.

Ясно, що по деякому часі, не можна вже було окреслити які квіти посіяв Гете, а які самі виросли, але краси стало в світі більше.

Друзі, що ви сієте? Чи те, що світ прикрашує, чи те, що його опаскуджує? Чи сієте ви квіти Христової любови, чи кукіль ненависти? Знайте ж, що "що людина посіє, то теє пожне".

339. Діла милосердя.
Мих. 6:8, Мат. 25:34-40.

Один багатий чоловік довго і тяжко хворів. Накінець йому покращало й він видужав. Був чудовий день, коли він після хвороби вийшов у сад. Небо було ясне,

молода зелень яскраво блищала, навколо співали пташки, в повітрі пахло свіжими листочками. Багач відчув такий наплив щастя, що в нього виступили сльози, й він, піднявши очі до неба, голосно проказав:

"О, Боже, чим я можу віддячитись Тобі за дароване мені здоров'я? Я б охочо пожертвував усе моє майно!"

Це почув один старичок, що проходив мимо. Він підійшов до багача й попросив його піти за ним. Багач послухався й вони скоро прийшли до бідної, напіврозваленої хатини. Господар її лежав хворий, жінка плакала, а всі разом з дітьми були голодні.

"Поможи цим нещасним, — сказав старик, — вони менші браті Христові!"

Багач поспішив щедро помогти тій бідній родині і поставив їх на ноги. Тоді той старичок, зустрівши знов того багача, сказав йому: "Роби завжди так: спочатку скеровуй твій вдячний зір на небо, а потім на землю, кому б то на ній помогти. Тоді Боже й людське благословення буде на тобі спочивати".

Власне так повинні робити не тільки багаті, а всі без вийнятку. Бо ж хто не може помогти матеріяльними засобами, то може силою своїх рук, або хоч добрим словом, співчутливістю та ласкою. Все, що робиться в імення Боже для полегшення долі ближнього, це буде ділом милосердя. І взагалі християнство, це не є нова релігія, система догматів, ні; християнство, це — життя, це віра, діюча любов'ю.

340. Божа охорона.
Зах. 2:9.

У світі існують різні страхові організації. Застраховують люди свої маєтки, здоров'я й навіть життя. Один заможний чоловік ув Англії, довіряючи Богові, застрахував свій маєток у Бога, обіцяючи страховочну плату вносити на діло Боже поверх того, що він і так вносив.

Одного разу отримав від нього 50 фунтів і Джордж Мюллер, видатний опікун сирот, з такою дописком:

"Це моя річна страхова платня, або радше жертва подяки Богові за охорону від огню. У мого сусіда недавно згорів дім і майстерня. Огонь охопив і сусіднього дома по другій стороні моїх домів, який також згорів. Моїх же домів огонь не торкнувся, хоч він бушував дослівно навколо. То хіба це не милостива Божа охорона? Надо мною дослівно виконалось оте слово: "Я буду огняним муром навколо тебе".

І ось тепер та вдячна людина прислала свою страховку для сиріт.

Чи віримо й ми, що Бог може нас охороняти? Правда, милість Божа нераз сягає далі нашого довір'я. А всеж таки тих, що вповають на Нього, Бог береже особливим способом.

341. Батько сиріт.
Пс. 67:6.

Одного разу видатний опікун сиріт, Джордж Мюллер, отримав такого листа:

"Дорогий брате! Недавно мені прийшла така думка, що є ж написано, що Бог є Отцем сиріт. Якщо це так, то кожна Божа дитина повинна вважати їх за своїх братів і сестер. Тому, кожен раз, коли моя родина сідає за стіл, я згадаю за дітей, які не мають родичів і вважаю за свій обов'язок підтримати тих малих.

Раніше я забував про це, але тепер, коли ми дякуємо за поживу, ми ставимо на стіл скриньку з написом: "Для сиріт", щоб наша подяка була не тільки на словах а й на ділі. Учора вечером, після вечері, ми відкрили скриньку і знайшли там 17 карбованців, які й посилаю вам для сиріт".

Коли б кожна родина так робила, то всі сироти були б забезпечені.

342. Вдячність.
І Сол. 5:18.

Один потребуючий маляр на протязі багатьох літ отримував допомогу від своєї далекої кревної, не знаючи звідки й хто був його доброчинцем. Але кожен,

раз, по отриманні допомоги, він невідмінно робив замітку в своєму щоденнику й додавав: "Нехай поблагословить Бог невідомого доброчинця".

Бог нас постійно обсипає Своїми щедрими дарами. І Той наш небесний Доброчинець не є нам невідомий, а добре відомий. То ж чи є ми Йому вдячні так, як той маляр своєму?

343. Блаженніше давати.
Дії 20:35.

Один молодий княженко був на прогульці зо своїм учителем. Вони проходили узліссям мимо селянських полів. Селянин доорював одну нивку, а його патинки й торбина з хлібом лежали під кущем біля воза під лісом. У княженка з'явилась думка:

"Давайте, сховаємо патинки того селянина й самі сховаємось в кущах та й побачимо, що він буде робити? Це буде цікаво!"

Але шляхетний та розумний учитель, не бажаючи загамувати енергію хлопця, рішив скерувати її на добре діло; тому він запропонував:

"Ти краще поклади в кожен патинок по дукатові (золота монета), це буде багато цікавіше!"

Княженко так і зробив. По короткому часі селянин закінчив оранку, прийшов змучений, запріг коні до воза, поклав плуга на віз та почав взувати свої патинки. Але, відчувши, що туди щось попало, зняв його й витрусив. Яке ж було його здивування, коли звідти випала велика золота монета. Коли ж це саме повторилось і з другим патинком, то селянин упав на коліна, піднявши очі до неба, голосно та з великим зворушенням почав дякувати Богові, що Він почув його молитву й чудовим способом послав йому допомогу в тяжкій нужді.

Молодий княженко все це бачив і чув, і його не зіпсуте ще серце сповнилось невимовною радістю, а очі були повні сліз зворушення та свідомості, що Бог його вжив, щоб відповісти на молитву Свого слуги. Він також збагнув, що блаженніше давати, ніж брати.

Тішився й учитель за свого учня, що йому вдалося вибух капосності спрямувати в шляхетне річище й дати своєму учневі спробувати солодощів доброчинності.

344. Життя для Христа.
II Кор. 5:15.

У середніх віках, коли різні князівства були в постійній війні поміж собою й коли князі забирали на війну не тільки своїх придворних, але навіть своїх жінок, то один молодий князь був узятий в полон разом зо своїм двором і зо своєю красунею — жінкою.

Переможець наказав усім полоненим постинати голови. Молодого князя охопив жах, але не за себе, а за свою жінку. Він її сильно любив і його жахало власне те, що через нього мусіло тепер загинути й це молоде життя.

Упавши ницьма перед переможцем, він благав його взяти його самого на найлютіші тортури, але тільки звільнити його дружину. Він так гаряче просив, що переможець зм'як і звільнив усіх полонених. Звільнені, з великою радістю кинулись на коліна і в найвишуканіших словах дякували великодушному переможцеві за дароване життя. Одна лише княгина залишилась мовчазною. Коли ж здивований муж запитав її потім, чому вона не знайшла слів подяки для їхнього великодушного простителя, вона відповіла:

"Я навіть не бачила того, хто хотів нас погубити, я вся була захоплена огляданням людини, яка хотіла прийняти всі муки задля мого спасіння. Йому й належить вся моя подяка!"

Диявол переміг людський рід, бажаючи всіх нас погубити. Христос за нас заступився і взяв на Себе нашу провину й нашу кару, і в тяжких муках помер за нас і тим самим спас нас від вічної погибелі. Чи вдячні ми Господеві за це? Чи ми оцінюємо Його жертву за нас? Чи стоїть перед нашими очима образ нашого Спасителя так, як стояв образ мужа перед очима згаданої молодої княгині, який тільки хотів умерти за неї, тоді коли Спаситель наш дійсно помер за нас.

345. За все дякуйте.
І Сол. 5:18.

Одного разу чотирьохлітній хлопчик переніс тяжку й дуже болючу операцію. З причини слабості хлопчика, лікарі не відважились оперувати його під наркозом, так що йому прийшлось перенести всю біль, залишаючись при повній свідомості. Після ж положили його в гіпс, в якому він мусів бути кілька тижнів і це було не легко пролежати рухливій дитині стільки часу майже без руху.

Коли ж, нарешті, лікар зняв гіпс, то хлопчик, передусім, поцілував його в руку й сказав:

"Дякую вам за те, що ви повернули мені здоров'я; мені тоді не було вже так занадто й боляче".

Лікар був зворушений тим жестом дитини та її словами подяки й сказав до матері:

"Хороший ваш хлопчик! Це — рідкий вийняток. Бо ж дорослі майже ніколи не дякують мені, коли видужують, а ця дитина не забула за це".

А ми, коли Господь, наш духовний Лікар, уздоровлює наші душі, чи дякуємо Йому за це? Як мало взагалі на світі вдячних людей! Зідхати та скаржитись ми всі вміємо й часто це вживаємо, а дякувати та славити Господа ми часто забуваємо.

346. За все дякуйте.
І Сол. 5:18.

Одного разу видатний опікун сиріт Джордж Мюллер отримав 105 карбованців з наступним листом:

"Посилаю вам на сиріт 105 карбованців, як жертву подяки Богові за те, що я якраз стільки поніс втрати в торгівлі".

Оригінальна подяка! Люди, звичайно, дякують за прибуток і то рідко, а ця людина дякує за втрату. Але проте вона була права. Бо ж могла вона втратити й багато більше, а вона втратила тільки 105 карбованців; то якже не дякувати за це Богові?

Так, за все треба дякувати!

347. Не падай на дусі.
Лук. 18:1, II Кор. 4:8.

Коли російський імператор Петро II, позбавив князя А.Д. Меньшікова в 1727 році всіх заслуг, орденів, маєтків і вислав його в Сібір разом з його родиною, то Меньшіков виявив подиву — гідну твердість духа і дякував Богові за те, що Він покарав його за його гордість.

Нажаль, цей князь не тільки мав гордість, але ще й інші великі пороки, як хабарництво та крадіж державних грошей. Але в засланні він підкорився своїй долі і, звичайно, говорив:

"Чеснота — правдивий вождь, а щастя — тільки припадковий супутник в житті".

Ось таку твердість духа повинні мати всі християни, щоб дякувати Богові не тільки за милості, але й за кару.

348. Почуття вдячности.
Кол. 4:2, І Сол. 5:18.

У 5-му столітті жив у Палестині один подвижник Савва Освячений. Одного разу, збираючи коріння, якими, він кормився, він наскочив на чотирьох розбійників, знесилених і голодних. Він висипав перед ними все коріння, приніс води та їх накормив і напоїв. І від того часу вдячні розбійники часто приносили йому то хліба, то плодів. Тоді Савва говорив до себе:

"О, горе для моєї душі! Ці люди за одне лише добро є такими вдячними й так щедро мені відплачують; а ми, отримуючи щоденно стільки милостей від Бога, забуваємо навіть подякувати Йому, а в лінивстві та недбальстві проводимо наші дні, не виконуючи навіть Його наказів!...

Так, нажаль, ми занадто невдячні Богові, а так користаємось з Божих добродійств, як ніби — то Бог обов'язаний нами піклуватись. А Слово ж Боже нагадує нам: "За все дякуйте".

349. Опіка над сиротами.
Як. 1:27.

Видатний опікун сиріт Джордж Мюллер побудував ув Англії в місті Бристолі великий сирітський притулок. На утримання сиріт жертвували й багаті, й бідні.

Ось, одного разу бідна кравчиха пожертвувала на сиріт 1000 карбованців, які вона дістала як спадок після своєї бабуні. Знаючи її бідненькі заробітки, Мюллер не хотів прийняти її пожертву, але вона сказала:

"Господь Ісус віддав за мене всю Свою кров, а я б мала жаліти для сиріт тих 1000 карбованців?"

На це Мюллер нічого не міг заперечити. Він з великою вдячністю прийняв її жертву, бачучи, що це Сам Бог вибрав цю бідну кравчиху, щоб і їй прийняти уділ в опіці над сиротами.

Любі друзі, а чим ви віддячуєтесь Богові за Його любов до вас та за пролиту кров за вас Його Сина? Якщо ваша побожність є правдивою, то чи покористалися з вашої опіки сироти та вдови? І, чи покористалося хоч якоюсь допомогою діло Боже взагалі? Чи може ваша подяка є тільки на устах, а не на ділі?

350. Духовні прикраси.
І Пет. 3:3-4.

Певна молода християнка написала раз до Джорджа Мюллера, основоположника сирітських притулків у місті Бристолі в Англії, листа, слідуючого змісту:

"Вельмишановний брате Мюллер!

В останньому звіті ви згадали, що коли б кожна віруюча жінка в Англії поклала б усі свої прикраси у ніг Христа, то після обернення їх на гроші, була б зроблена велика допомога ділові розповсюдження царства Божого на землі, а такі жінки придбали б собі нетлінні скарби на небі.

Ця ваша заувага глибоко порушила мене й я сказала сама собі: "Поки в ділі Божому стільки нужди, то правдиві діти Божі мало будуть мати радости від

тих прикрас". Тому я й посилаю вам усе, що маю й моє бажання, щоб Спаситель милостиво прийняв мою жертву, як колись Він прийняв жертву Марії".

Таке рішення, яке зробила ось, ця віруюча англічанка, придалось би для віруючих християнок й у всіх інших країнах. Тоді діло Боже отримало б ще більшу поміч. Але, нажаль, чутливих до діла Божого та вірних Богові сердець є дуже мало.

351. Вдовина жертва.
Лук. 21:1-4.

Із одної лікарні надійшло для сиріт, що знаходились у притулку в місті Бристолі в Англії півтора доляра з насутпним листом:

"Шановний в Господі брате Мюллер!

Посилаю вам ось цю маленьку пожертву й тішуся, що Бог дав мені ще можливість хоч що небудь послати для дорогих мені сиріт. Вам же нема потреби й відписувати мені, бо я вже скоро залишу цей світ, то не буде кому й читати вашого листа. Будьте здорові до зустрічі в небі."

Ця бідна, смертельно хвора жінка, на протязі багатьох літ жила в милостині, і притому ніколи не забувала чим-небудь помогти утримувати сиріт. І ось тепер, перед смертю, вона прислала решту, все що в неї ще залишилось.

Ось така жертівність воістино свідчить про Божу любов у серці такого жертводавця. Бо жертвувати з надлишка може кожен, але жертвувати з нужденної жебранини, може тільки Божа любов.

352. Любов до Невидимого.
І Пет. 1:8.

Одна побожна мати вчила свою маленьку донечку, що треба любити Бога. Але дитина відповіла:

"Мамцю, я ніколи не бачила Бога; як же я можу Його любити?"

Матері було трудно вияснити дитині, що можна любити й не бачивши, але їй прийшов на поміч слідую-

чий випадок. Скоро після того дівчинка дістала від одної тітки дуже гарну книжку з картинками, розглядаючи яку, вона вигукнула:

"О, мамцю, як я люблю ту мою тітку, яка прислала мені цю чудову книжку!"

"Але ж ти ніколи не бачила ту тітку", — сказала мати.

"Так, — пояснила доня, — але я люблю її за її прекрасний подарок!"

"Оце ж то, дитинко, так само треба любити й Бога за Його ще гарніші дари для нас," — сказала поважно мати. — Бог дав нам життя і все для життя; дав чудові картини природи, ясне сонечко; дав Сина Свого за наші гріхі; то як же нам Його не любити та не дякувати Йому за всі Його дари?"

"О, так, мамцю, я тепер буду любити Бога". А відтак, трошки подумавши, додала: "То ж Бог і тебе мені дав; чи не так, мамцю? І ту добру тіточку, яка прислала мені книжку."

"Так, доню моя, так; все від Бога й тому треба Його любити та дякувати Йому за все!"

Будемо любити Його й ми та будемо вдячні Йому за всі добродійства Його до нас.

353. Утеча від подяки.

Лук. 6:35.

Є на світі всякі люди. Ось рос. письменник І. Тургенєв у своєму творі "Весняні води" оповідає про одну багату жінку, Мар'ю Миколаївну. Вона не була релігійною, а навіть, свого роду, капризною та жартівливою. Одного разу вона поїхала на прогульку верхи на коні. Її супроводжував її приклонник Санін. Вони собі весело перебендювали та жартували й, нараз, зустріли старого жебрака. Зобачивши його, Мар'я Миколаївна сказала до свого супутника:

"Ось цього я б не могла любити, — але ощасливити його я готова. Гей, діду, візьміть! — крикнула вона й кинула до його ніг солідного каманця. Тяженький гаменець стукнувся об дорогу. Жебрак здивувався,

затримався, а пані зареготала й пустила коня галопом.

"Вам так весело їздити верхи? — запитав Санін, догнавши її.

"Це не те, але я хотіла втекти від подяки. Хто мені дякує — псує моє задоволення."

Ось це цікавий тип людини, що не хоче за добро подяки. Це, певно, не звільняє того, кому зроблене добро, від вдячности. Але доброчинець має право не чекати на вдячність. Тим більше, що щиро вдячних людей дуже мало.

Тому християни повинні робити добро задля вдячности до Господа, не чекаючи її від людей. Бо в іншому випадкові, вчинене добро, буде вже не добро, а вислуговування вдячности.

354. Це тільки збірка.

Мат. 6:20, Лук. 12:21, І Кор. 16:2.

Підчас свята подяки один хлопчик уважно прослухав пояснення, чим відрізняється жертва від звичайної збірки. Глибоко перейнявшись усім почутим, хлопчик вернувся додому, де чекав його розкішний обід. Йому дали великий кусок м'яса, в якому, звичайно були й кості. Хлопчикові, під враженням почутого, захотілось принести правдиву жертву та віддати її вірному псові Гарро; цебто віддати йому все м'ясо разом з костями. Але тато не дозволив, а заставив хлопця самого з'їсти м'ясо.

Після обіду, хлопчик поніс собаці, як звичайно, всі зібрані кості, але без м'яса, й сказав їй:

"Це властиве, мала бути жертва, але тепер із неї вийшла тільки збірка!"

Друзі мої, шо ви даєте на діло Боже — жертву, чи тільки збірку? Збірка — це коли ми даємо надлишок, жертва ж — це, коли ми даємо, позбавляючи себе чогось.

355. Бог не лишає вдячних.

Пс. 24:3, Прип. 28:25, Іс. 40:31.

В родині одного бідного але віруючого ткача не стало хліба в домі. Прийшов час обідати, а на столі

стояв тільки збанок з водою. Проте господар з родиною дякували Богові й за цей Божий дар та за охорону життя. Як тільки вони закінчили молитву, хтось постукав у двері, увійшов незнайомий чоловік і, положивши наповненого чимсь великого мішка серед кімнати, віддалився, пояснивши певно в чім справа. В мішку були різні харчові продукти.

Хто в живого Бога не вірить і досвідів віри не має, той все це може сприйняти за байку. А справа ця пояснюється досить просто. Того дня багата дідичка святкувала день свого народження і їй прийшло на думку послати свого слугу з подарками для бідних. Причому вона дала йому оригінальне доручення:

"Сідай на одноконку й їдь і біля якого дома кінь стане, там і віддай продукти." І ось, тварина затрималась власне біля дому ткача.

Все воно, ніби, сталось натурально, а проте є в цьому й елемент чуда. Бо ж тільки Бог міг передбачити такий дивний збіг обставин: щоб у бідних віруючих забракло їжі, щоб багачка святкувала день народження, щоб їй прийшла на думку така не щодення ідея та таке її дивне доручення і накінець, щоб кінь якраз затримався біля того дома, де була скрайня потреба.

Так, Бог знає як порятувати тих, що на Нього покладають свої надії та дякують Йому за все.

356. Вдячність.
Еф. 5:2, І Сол. 5:18.

Відомий англіканський єпископ д-р Гуттон затримався на одній луці, зліз з брички, відійшов декілька кроків від дороги, схилив коліна й помолився. Коли він вернувся до брички, його супутник запитав за причину такого поступка, на що Гуттон відповів:

"Бувши хлопчиком, я одного холодного дня проходив сюдою босо, не маючи на ногах не тільки черевиків, але навіть шкарпеток. Мені сильно померзли ноги. І ось, на тому місці, де я тепер молився, лежала корова, яку я зігнав, щоб на нагрітому нею місці, нагріти свої ноги".

І тепер той чоловік, проїжджаючи сюдою, пригадав собі це незначне добродійство й за нього подякував Богові. А також і за те, що тепер він не мусів мерзнути в ноги.

Отже, щоб бути вдячним, то треба згадувати всі випадки Божої благодаті до нас.

357. Подякою досягаємо більше, ніж просьбою.
II Кор. 2:14, Фил. 4:6.

Певен дворянин звернувся з просьбою до короля, щоб той зробив його воєводою в одному незайнятому воєвідстві. Король йому відразу заявив, що він того воєвідства не дістане. Дворянин дуже чемно та щиро подякував королеві. Тоді король ще раз йому повторив, що він нічого не дістане. Але дворянин низько королеві вколнився і знов сердечно йому подякував. Збентежений король сказав йому потретє: "Ти дякуй чи не дякуй, то воєвідства не дістанеш!" Та дворянин знов таки йому гаряче подякував.

Тоді здивований король запитав його: "Завіщо ти властиве мені дякуєш, якщо ж я твою просьбу відкинув?"

"Ах, ваша величносте, два добродійства ви мені зробили: поперше, ви не заставили мене довго чекати та переживати сумніви; а подруге, те що ви допустили мене перед своє лице та говорили зо много, це хіба нічого не значить? Не всі мають щастя говорити з королем!"

І королеві сподобалась ця відповід і той так полюбив дворянина, що зробив його воєводою.

Недармо кажуть, що "на добродійство заслуговує вдячний" і що "вдячність є чеснотою взнеслих душ". Вдячній людині хочеться помогти.

358. Все на добро.
I Кор. 15:57, II Кор. 2:14, Кол. 2:7.

За панування в Англії королеви Марії Кривавої жорстоко переслідувано протестантів. Багатьох палено живцем на вогні. Серед тих мучеників мав згинути

один проповідник, що звався Гіплін, який відрізнявся тим, що за все дякував Богові.

Ось везуть його на смерть і вояки, жартуючи, питають: "Ну, чи ти й тепер дякуєш Богові за те, що тебе везуть на спалення?"

"А чому ж би я не мав дякувати моєму Господеві, — відповів Гіплін. — "Він буде зо мною так само, як був з трьома юнаками в навуходоносоровій печі!"

Коли ж вони так розмовляли, бричка наїхала на камінь і перекинулась. Гіплін що мав зв'язані руки, випав і зломив собі ногу.

"А тепер ти також дякуєш Богові, що так зле дбає про тебе? — сміялись вояки.

"Так, дякую і за це!"

І було за що, бо закон не дозволяв казнити скаліченого. А поки він перебував на лікуванні, то трон захопив протестант, який наказав звільнити з в'язниць усіх однодумців. Тепер Гіплін тим більше був вдячний Богові за зламану ногу, бо це врятувало йому життя.

Все, що Бог допускає, воно дітям Його служить на добро. Тому за все дякуйте!

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

359. Різдво.
Мат. 1:18.

Ув одному славному університеті в Америці один професор сказав своїм студентам написати слово "Різдво".

"Тепер, — він сказав їм, а їх було аж 40 душ, — пишіть усе те, що вам це слово нагадує".

І ось, що те слово нагадало тій університетській молоді: "ялинку", "дарунки", "вечерю", "гостину", "забаву" й таке подібне.

З усіх сорока душ ніхто й словечком не згадав про народження Ісуса Христа, — ніхто не пригадав про Нього, як про свого Спасителя! А всі ж вони святкують Різдво, а навіть не думають про Того, чиє Різдво святкують.

360. Народження.
Мат. 1:21.

У світі постійно народжуються люди. Але більшість людей не залишають на світі навіть і сліду після себе, але є такі, що лишають по собі великі сліди. Скажім, народження французького бактеріолога Пастера, принесло мільйонам людей спасіння від фізичної смерти, але народження большевицького диктатора Сталіна, принесло мільйонам фізичну погибель. Народження Мойсея принесло євреям рятунок, але народження Гітлера принесло їм погибель. Народження А. Лінкольна означало для багатьох визволення з рабства та з тяжкої неволі. Але народження Христа несе всім людям визволення з далеко страшнішої неволі — з неволі гріха та з кайданів смерти.

Чи скористав ти, друже, вже з Христового народження?

361. Ялиночка.
Мат. 2:11.

В одній заможній родині шикували на Різдво ялинку. Діти, сестричка і братік тішились як ялинкою так і подарками, які вони сподівались дістати ввечері.

Нараз сестричка каже до братіка: "Дивно, як це в світі є: в одного багато, а в другого — нічого. Ось і ми очікуємо хороших подарків, у нас є чудова ялиночка, ми будемо тішитись; а в нашому ж домі живе безробітний і в його хороших дітей не тільки не буде ялинки, а напевно не буде й хліба".

Добрий хлопчик на хвилинку задумався, а тоді рішучо сказав: "Знаєш що? Ходім до мами й попросимо в неї дозволу запросити тих дітей до нас на ялинку, то й нам буде веселіше!"

Мама дозволила й хлопчик пішов за дітьми. В помешканні безробітного не було й святочного духу. Правда, кімната була чистенька, але дівчинка лягла на свою вбогу постельку голодною, а хлопчик сидів у куточку, спустивши голівку.

"Милосердний Боже! — думав хлопчик, — у багатих сьогодні ялиночка, а ми голодні. Пішли моїй сестричці хоч би гарний сон, нехай вона хоч у сні побачить ялиночку..."

Скрипнули двері й увійшов батько. "Радій, жінко, після свят у мене буде праця. Добрий пан подарив мені навіть карбованця на свято. Ось він, біжи, купи дітям булочку. У хлопчика виступили сльози. "О, дякую Тобі, Боже, Отче Небесний, за татка, за маму, за сестричку й за себе й зате, що Ти нас не лишаєш".

Хтось постукав у двері. Мати відчинила й зобачила гарно вбраного хлопчика, який чемно привітався й сказав: "Я прийшов від імені своєї мами попросити вас, щоб ви дозволили вашим дітям прийти сьогодні в 5 годині до нас на ялинку в помешкання №1".

Жінка з радістю подякувала хлопчикові за запрошення й повернулась, щоб об'явити радісну вістку своєму синові, який і сам чув усе. І вона зобачила, що хлопчик стоїть на колінах і гаряче молиться.

Заможні віруючі люди, чи ви чуєте це все? Чи ваше сумління говорить, до ваших сердець так як воно говорило до тих заможних дітей, що запрагнули поділитися своєю радістю з бідними дітьми? Скільки є в світі нужди, то чи ж можете ви, при її наявності, насолоджуватись самі, не дбаючи про те, що інші голодні? Чи не побуджує нас Дух Святий робити все, щоб зменшити горе в світі та побільшити радість нещасних. Будьмо, як діти!

362. Порядок.
Мат. 2:11.

Власник певного підприємства приготовив різдвяні подарки для своїх робітників: Біблії або 10 доларів. Вибирати вони повинні самі. Перший робітник сказав, що Біблія є хорошою книгою, але йому на Різдво потрібніші гроші. Інші пішли за його прикладом. Але останній сказав, що він давно вже хотів мати Біблію.

"Прошу дуже, прошу візьміть і читайте, тільки не згубіть закладку! — сказав власник, подаючи йому Біблію.

Робітник обережно відкрив Біблію і знайшов у ній закладку — стодоляровий банкнот.

Зобачивши це інші робітники, ахнули з подиву і з жалю, але було вже пізно. Що ви хотіли б мати в подарок на Різдво? Коли хто шукає тільки тілесного, може втратити духовне; коли ж хто шукає духовного, то може знайти й тілесне.

363. Не опакування, а зміст.
Мат. 2:11.

З великим напруженням і з радістю очікувала Марійка цьогорічних різдвяних свят.

Родичі Марійки були незаможні й тому вона надумалась зробити їм якийсь, хоч скромненький подарочок. Цілий рік збирала дрібні гроші й перед Різдвом купила хороший горщик на квіти. Але видавши усі

гроші, не мала за що купити спеціяльного паперу до опакування.

"Ет, — потішала себе в думці, — найголовніше, це — подарок, а не опакування". Запакувала горшка в газетовий папір і пречепила картку з таким написом:

"Подарок для мамуні й татка. Опакування не має значення. Зміст є добрий". Відтак тихенько підійшла до ялинки й положила під нею свій скромний подарок.

І справді, дитина не помилилась. Ось, подарок, якого Бог дав людям, виглядав дуже скромно: бідне Дитятко в яслах. Але те Дитятко, то — був Божий Син, Спаситель світу.

364. Безконечне в конечнім.
Ів. 1:1-3, 14.

Є критики, які відкидають ідею втілення Бога, опираючись на думку німецького вченого Д. Штрауса, що абсолютне не може вміститись у відноснім, або безконечне в конечнім.

Але це відкидання нерозумне. Бо, якщо Бог — Слово втілилось в людині, то це ще не значить, що безконечне вмістилось в конечнім, воно тільки з'єдналось з конечним. До Божої істоти приєдналась людська істота. І хто може сказати, що Бог всемогутній не може приєднатись до людини, або радше приєднати людину до Себе? Тому ясно, що втілення Божества є можливе й тому Різдво Христове не є ілюзією.

365. Відпихання від церкви.
Дії 20:35, Рим. 15:1, 1 Сол. 5:14.

Був випадок, коли дві молодих сестрі відійшли в світ через те, що їм на Різдво не позволили сказати віршів тому, що вони були в суконках з короткими рукавами.

Одна з тих сестер особливо старанно вивчила свого вірша. У неї в дома не було електричного світла, бо батьки по бідності не могли заплатити за нього й їм виключили світло. А дівчина дуже хотіла вивчити вірша. Вона дістала десь кусочок свічки й при її слабому світлі вчилася, а коли й свічка згоріла, а вона ще не досить знала, вона підходила до чужих домів, де світло падало з вікон, і там доучувала свого вірша. Яке ж було її горе, коли при таких труднощах, пов'язаних з вивченням вірша нараз їй заборонили його деклямувати й то тільки тому що, суконка її була з короткими рукавами. І це знов таки не тому, що сестра наложила ту суконку з капризу, а тому, що другої не було, бо батьки по бідності не могли їй купити другої. Та молоденька сестричка плакала два дні день і ніч, не спала й нічого не їла. На третій же день вона заспокоїлась, але в зібрання більше не пішла. Вона залишила церкву й один Бог знає, чи вернеться вона коли, чи ні?

Цей факт показує, як безтолково й жорстоко можна відіпхнути душу від церкви. Не можна діяти суворістю та погрозами. Цим слабих душ удержати не можна. Лише любов'ю, допомогою, ласкавим та підбадьорюючим словом, і хорошим особистим прикладом можна підтримати слабих.

360. Історія ялинки.
Дії 6:14.

Ялинка стала такою важною частиною Різдвяних звичаїв між християнськими народами, що сьогодні нема вже майже дому, багатого чи бідного, в якому не ясніла б вона підчас різдвяних свят.

Ніхто не знає докладно, чому саме ялинка стала символом Різдва. Дехто пробував виводити цей звичай з поганських релігій скандинавських народів, але докладніші досліди виявили, що ялинка виникла в Римі й то не в поганському, а християнському середовищі. У Римі є писемні згадки про різдвяну ялинку вже в третьому столітті, але допіро аж в 1646 році появилась в Німеччині з західньої сторони ріки Рену. І тільки в 1700 році вона перекинулась через Рен і поширилась по тодішній Німеччині. У Фінляндії ялинка почала з'являтись у 1800 році, у Данії в 1811 році, у Швеції — в 1817 і в Норвегії аж у 1828 році.

Перше ж Різдво з ялинкою в Англії відбулось у палаті королеви Вікторії в 1841 році. А започаткував той звичай муж королеви, Альберт, який привіз той звичай з Німеччини.

До Америки привіз звичай різдвяної ялинки молодий німецький хлопець Август Імгрет, який у 1847 році приїхав до брата і на Різдво влаштував братовим дітям гарно прибрану ялинку.

А відтак німецький пастор Шван перший раз на америк. континенті прибрав ялинку в своїй церкві в 1851 році в місті Клівленд, Огайо.

Люди спочатку цьому спротивились, посуджували пастора в ідолопоклонстві, але він довів, що це звичай християнський і походить з перших віків, і що в Європі вже давно він поширений між християнами. Люди заспокоїлись, а навіть полюбили цей звичай, який скоро поширився по цілій країні.

Зо своєї сторони ми скажемо тільки те, що є багато різних народних звичаїв, яких віруючі, з поміж тих народів тримаються, і ніхто їх за те не судить. Бо якщо звичай не шкідливий і в своїй суті не грішний, то кому він що перешкоджає? Так і ялинка є звичаєм не шкідливим, на духовний світогляд уємно не впливає, а навпаки, радісний настрій дітей — підносить, тому може собі бути.

367. Той, що зійшов з неба.

Іс. 64:1, Ів. 6:35, 38.

У Китаю є одна свята гора, на верху якої побудований величезний буддийський храм. Посередині того храму знаходиться великий камінь, навколо якого кружляють день і ніч, тримаючись за руки, буддийські священики. Вони постійно змінюються, щоб той рухомий круг не переривався ні на хвилину. Кажуть, що це продовжується вже понад 2000 літ.

Що ж спонукує тих буддийських фанатиків віддавати таку честь каменеві? Не його нефоремна маса притягає їх зір до нього, а його походження. Це метеор! Він упав з неба! І це власне придає йому таку цінність

у їхніх очах і надію, що він звершить якесь чудо на їхню користь.

О, коли б ті нещасливці знали, що Бог не каменя послав на землю, щоб задоволити голод Своїх дітей, а Хліб життя, Який дійсно зійшов з небес в особі Господа Ісуса Христа, тоді б вони залишили свого мертвого каменя.

368. Вияв любови.

Дії 28:2, II Кор. 2:8, Євр. 6:10.

У 1104 році німецький імператор Генрих IV був скинений його сином з престолу й посаджений до темниці. Там він і сидів на передодні Різдва згаданого року, всіма залишений, забутий, в холодній та сирій темниці. Його ж рідний син хитрістю та підступом заманив його в сілце й позбавив його царства й волі. Старого охопила розпука, життя йому обридло й він благав смерти у Бога.

Нараз відчинились тяжелезні двері й до темниці увійшла білявенька гарна дівчинка з тацею, на якій були тісточка, овочі, чай, а посередини світилась воскова свічка. Це була дочка в'язничного начальника. Після наполегливих благань, батько дозволив їй піти й занести дещо самітному старичкові, щоб він не почував себе забутим на передодні свята.

Зо слізьми на очах обняв старенький Генрих це дитя й життя знов отримало в його очах ціну і значення.

Будемо ж і ми виявляти любов та уважливість особливо до самітних і забутих. Нехай промінь світла осяє їхній присмерк, а дари любови нехай осолодять їхню гірку долю.

369. Чи народився вже Христос?

Іс. 1:14, Лук. 2:11.

В оповіданні рос. письм. І. Горбунова, під назвою "На передодні Різдва", є між іншим, і така сценка:

Хлопчик на печі спить, але нараз пробуджується й питає бабуню:

"А як там, бабуню, чи ще Христос не народився?"

"Ні, ще не дзвонили. Як в церкві задзвонять, так Він і народиться. А ти спи поки що".

"А ти пампушки скоро будеш пекти?"

"Печу, печу. Після утрені прийдеш — то першу пампушку тобі дам".

"Тільки щоб із сиром..."

"А якже можна розговлятись без сира?"

Залунав удар дзвона...Хлопчик кинувся з печі.

"Тепер народився?"

"Народився, народився Цар наш Небесний".

Чому з такою нетерплячкою очікував народження Христа згаданий хлопчик? Адже ж, справді, він ані його бабуня нічого про Христа не знали. Вся суть була в тому, щоб після довгого посту, можна було поїсти пампушок та ще й з сиром. І ця сама суть Різдва для більшости, так званих християн, залишається й по сьогодні. Як є що поїсти, а ще важніше — попити горілки, то є й свято. А про значення Різдва ніхто справді й не думає.

370. Подарки.
Мат. 2:11.

Звичайно на день народження люди дають подарки тому, чий день народження обходять. Вийняток чомусь зробили тільки для Христа. Бо коли святкують Його день народження, то хоч тоді також дають подарки, але не Христові, а собі.

Ось і виходить так, як оповідають про одного чоловіка, який ніби-то дуже любив свою жінку. І в день її народження він пішов щось купити їй на пам'ятку. Ну й купив собі гарного капелюха.

Чи думаєте ви, що такий подарок самому собі, дуже потішить дружину? Напевно ні, бо це ж акт самолюбства, а не любови до дружини.

Так воно є й духовно. Різдво то ми святкуємо Христове, а подарки купуємо собі та й взагалі догоджуємо собі. А про Христа та про ціль Його народження ніхто й не думає. То чи може таке святкування тішити нашого Спасителя?

371. Зоря.
Мат. 2:1-2

В одній недільній школі перед самим Різдвом, учителька розповіла дітям, як зоря привела мудреців до Христа. А відтак закінчила оповідання наступними словами:

"Бог і сьогодні наказує зорям, щоб вони провадили людей до Христа й хто піде за ними, ті знайдуть Христа. Чи ви не могли б мені показати таку зорю, яка веде людей до Христа?"

Після хвилевої мовчанки, один хлопчик, дивлячись на вчительку, сказав:

"Я можу показати! Ось ви, пані є для нас тією зорею!"

Так, щасливі ті вчительки та вчителі; щасливі ті проповідники, які є тими Христовими зорями, що ведуть людей до Христа.

Бо є багато в світі "Зір" в різних ділянках мистецтва, але ті зорі ведуть людей тільки до могили, якщо не до пекла. І тільки ті, що ведуть до Христа, ведуть до вічного життя.

372. Різдво — рекляма.
Лук. 2:7.

Перед Різдвом усякі крамниці висталяють у вітринах ясла, подають через гучномовці різдвяні пісні тощо. Намагаються це зробити як найгарніше та оригінальніше.

І цим способом вони справді не Різдво й не Христа намагаються реклямувати, а свої товари. А Різдво служить для них для реклями їхніх крамниць.

Проте не самі гандлярі в цьому винні, а й народ. Бо коли, б народ не дбав на це свято тільки про тілесне то його й реклямні "ясла" не зманили б.

Проте прикро, що люди найсвятішу та найтрагічнішу подію в світі, використовують для торгової реклями.

373. Нагого зодягніть.
Іс. 58:7, Мат. 25:36.

В селі жила бідна кравчиха, вдова, яка ледве могла прогодувати двоє дітей, сліпу маму й себе. Старший 8-ми літній Федя ходив до школи, а молодший 4-рох літний зимою цілий час сидів на печі, бо крім сорочини, не мав більше ніякої одежі.

Надходило Різдво. Учитель організував хор і діти пильно вивчали колядки. Одного разу діти попросили, щоб учитель їм щось розповів про Христа й той розповів, як то Христос буде судити людей за те, що вони бідних не кормлять, нагих не одягають тощо. А один хлопчик запитав: "А де ж ті нагі, ми їх не бачимо?"

А вчитель сказав: "О, їх скрізь є багато! Ось у Феді є менший братик, він уже з місяць сидить на печі, бо не має в що зодягнутися. Він також з радістю прийшов би подивитись на ялинку, але в нього, крім сорочечки, нічого більше нема. Може б ви його одягнули".

Діти щось пошептали й розійшлись, а вчитель пішов у ліс по ялиночку. Ледве вчитель повернувся, як збіглися діти. Хто приніс сорочечку, хто штанці, хто черевики, хто жупанця...

І на Свят-вечір Федя привів до школи свого братіка, одягненого в пожертвувану одіж, і маленький з захопленням приглядався, як діти вбирали свою ялинку. А коли заспівав хор, то хлопчик думав, що він на небі, а колядки співають анголи.

Любі друзі, чи ви думаєте, що таке могло бути тільки в одному селі? Ні, воно може бути в кожному селі, в кожному місті, скрізь може бути там, де є люди, що знають науку Христа та знають людей і співчувають їм.

374. Нема місця.
Лук. 2:7.

Одного разу на передодні Різдва зайшла в одне село бідна жебрачка, та ще й з малою дитинкою. На дворі було дуже холодно й падав сніг. Вона ходила

від хати до хати й просила, щоб її прийняли на ніч. Але люди були зайняті приготовленням до свят і бідну жінку відсилали ні з чим і всі, як би змовились, казали їй те саме:

"Нема місця!"

Це якраз те слово, яке казали Йосипові та Марії у Віфлиємі також на передодні Різдва.

Отож, обійшовши все село й не знайшовши місця на ночліг, змучена та зламана в душі, з тяжким передчуттям у серці та з гіркими слізьми на очах, вона залишила село й пішла по дорозі в поле, керуючись до наступного села. А за той час сніг посилився, розпочав дути вітер і зірвалась сніговія. Нещаслива жінка, збившись з дороги та втомившись до краю, присіла в наметі снігу відпочити й на другий день знайшли її там замерзлу разом з дитиною.

А в селі, де її не прийняли на ніч, люди святкували Різдво Христове. Бо ж то були християни; не якісь там нехристи — недовірки. Але ми кажемо, що вони всі до одного разом із священиком, були самі справжні безбожники — душогубці. Вони всі разом загубили дві душі мученичою смертю. Святкуючи Різдво Христове, вони одночасно розп'яли Христа в своїх серцях. Бо ж людина, яка немає краплиночки співчуття до нещасних, не маючи для них місця в хаті й висилаючи їх на ніч на холод, в сніг, то чи має така людина місце для Христа в серці? Вони те свято шикували не для Христової слави, а для догодження свому правдивому богові — череву та тілесним пожадливостям.

СВЯТА

375. Свята.
ІІ Мойс. 12:13-14.

Хліборобство в китайців уважалося не тільки головним, але й самим почесним зайняттям. У них у свято хліборобства сам китайський імператор ("Син неба"), зорював невеличке поле.

У євреїв найбільшим святом було свято пасхи на честь того дня, в який Господь вирятував їх з єгипетської неволі.

Ну, а як встановити дійсне свято у християн? Дуже просто, воно подібне й до китайського, й до єврейського. Коли правдивий "Син Неба", Господь Ісус Христос виоре невеличку ниву в серці людини, де засіється насіння Слова Божого й душа звільниться від гріховного Єгипту, то це й буде найбільше свято. Бо тоді навіть анголи на небі радіють.

376. Походження свят.
Is. 1:13-14.

У давнину в різних манастирях подвизалися та "спасалися" багато різних подвижників. Їхнє життя звичайно записувалось у тих манастирях, де вони жили.

Але ось, у 1547 році в Москві був скликаний собор, на якому, між іншим, було постановлено, щоб святкувати певні визначені дні на честь "святих подвижників". Тоді ж було постановлено, щоб скласти богослуження до тих святих і описати їхне життя. Ту, безперечно, велику працю виконав московський митрополит Макарій який написав велитенську збірку біографій, відому під назвою "Четьї Мінеї", цебто по нашому "Місячні читання".

Таким чином виникли православні свята як в Росії так і на наших землях, на честь різних святих. Але

Господь не тільки ніколи не наказав святкувати таких свят, а навіть про Господні свята, святковані негідно, написано: "Усі ваші свята — ненавидить душа Моя, вони стали Мені тягарем".

377. Благочестя на свято.
Ic. 1:14, Oc. 9:5, Ам. 5:21.

Видатний американський проповідник Г. Бічер, висловив одного разу таку думку:

"Багато людей роблять із благочестя пирога життя, цебто щось-таке, що ховають до кредeнсу й тільки тоді виймають, коли мають гостей та хочуть їх добре вгостити, щоб гості бачили, що в нас є й пиріг, цебто благочестя. А справді благочестя повинно бути хлібом життя й повинно з'являтися не тільки в свято, але й у щоденному житті".

А як є справа з нашим благочестям? Чи воно є в нас хлібом чи пирогом, цебто чи воно є в нас лише на свята при гостях, чи також є і в будні дні?

378. Щастя.
I Тим. 6:6-8.

Італійський король Гумберт, проходжуючись одного разу, зобачив двох хлопчиків, які про щось сперечались. Хлопчики не зводили з короля очей і часто показували на нього пальцями. Нарешті, один із них рішучо підійшов до короля, зняв шапку, поклонився і сказав:

"Вибачте мені пане, це ж ви, здається, король? тому що... — і хлопчик замнявся.

Але тут підхопив другий: "У вас нема на голові корони, а він думав, що королі завжди носять корони. А я йому казав, що королі носять корони тільки в свята, чи не так?"

"Ні, мій друже, — відповів поважно король. — У мене тоді свято, коли я забуваю, що в мене є корона".

І дійсно, свято та щастя не в короні, не в багатстві чи славі, а в благочесті й задоволенні. А король Гумберт не володів тими чеснотами. Він був честолюб-

ний і зажерливий. Нерозумна колоніяльна політика в Африці та бажання грати ролю монарха ніби першорядної держави, зруйнували країну економічно й настроїли проти нього народ; і він був убитий анархістом Бреші в місті Монці. Отаке йому зробили свято!

Щаслива людина побожна й задоволена; бо в такої завжди свято, чи вона буде в короні чи без корони.

379. Переміна назви.
Єр. 10:2, Єзек. 5:6-8.

Коли нашим людям накинено Володимиром християнську релігію, то вони її прийняли, тільки формально, самі ж християнами не стались. Всі вони по суті лишилися поганами як у своїх думках, так і в щоденному житті. Навіть багатенно форм, свят, обрядів і звичаїв лишилось поганських.

Та щоб це не компромітувало християнства, то духовні дали їм християнські назви, але зміст лишився той самий.

Ось так замість поганського бога Волоса, маємо свято святого Власа, замість Івана Купайли, встановили свято Івана Христителя; замість зимового свята Сонця, встановили свято Різдво; а замість Перуна сьогодні кидає громи та блискавки святий пророк Ілля, і.т.д.

І навіть переміна назви поган на християн не змінила їхної суті. Люди так і залишилися поганами й їхні свята лишилися поганськими.

ЗІБРАННЯ

380. Чому не ходиш на зібрання?
Євр. 10:27.

Один віруючий, але недбайливий чоловік, мав дуже богобоязливу жінку. Нераз вона, збираючись у неділю на зібрання, благала й мужа, щоб і він ішов. Але він завжди знаходив якусь відмовку та все приказував:

"Маргаритко, ти вже помолись там і за мене!"

І Маргаритка дійсно молилась за нього, бо бачила, що чоловік відпадає й тому вона благала Господа, щоб Він пробудив засинавшу душу мужа.

І ось сталось, що жінка засмучена знов пішла на зібрання сама, а чоловік, зайнятий в дома різними рахунками, заснув. І приснилось йому, що він помер разом зо своєю дружиною й ось вони обоє стоять біля небесної брами. Його охопив страх непевности. Він міцно схопився за руку жінки й схвильовано говорив їй:

"Тримай мене, Маргаритко, я тепер хочу увійти з тобою разом".

Нараз ангол відкрив двері, і звертаючись до дружини, поважно промовив:

"Ти постійно молилась за себе й за нього, тому і в рай ти ввійдей за себе й за нього, йому ж місця тут нема".

І вмить вона відділилась від нього й зникла за дверима, які зачинились йому перед самим носом. Нещасний, він опинився на зовні сам і враз спостеріг що він летить в якусь чорну безодню. Від жаху він прокинувся ввесь покритий холодним потом. Правда, він сильно втішився, коли опам'ятався й переконався, що це був тільки сон, але він також збагнув, що це сон від Бога. Він негайно зібрався й побіг на зібрання й там

же покаявся у свому недбальстві. Після того він уже інакше приказував:

"Маргаритко, тепер будемо разом молитися й разом у зібрання ходити, щоб разом і в рай увійти!"

Тож, усі ліниві та байдужі, бережіться, щоб не сталось з вами чогось подібного в дійсності!

381. Божий огонь.
II Мойс. 3:2, Єрем. 20:9, Дії 18:25.

Були й є такі віруючі люди, що не люблять ходити в зібрання віруючих. Ось, раз трапився в Америці такий випадок: загорівся молитовний дім і на пожар збіглися люди. Проповідник тієї громади, зобачив у натовпі одного такого зо своїх членів який ніколи не відвідував зібрань, сказав до нього з докором:

"Чому ви не відвідували церкви, як вона стояла, а прийшли тільки тоді, як вона горить?" (Ув Америці й молитовні доми називають церквою).

"Коли б вона завжди горіла, — відповів той, — то я б завжди приходив".

Правда, відповідь була жартівлива, але в ній крився докір також проповідникові та осуд усій громаді. Тоді, постійно відсутній член церкви, своєю відповіддю, дав проповідникові зрозуміти, що його церква холодна, нема в ній Божого Вогню Христової любови, тому не цікаво до неї йти. І дійсно, коли б не молитовні доми горіли, але живі церкви щоб горіли огнем Святого Духа, то така стихія завжди притягає людей.

382. Підвищення голосу.
II Пар. 20:19, Лук. 17:15, Дії 4:24.

Ув Америці, в одному домі відбувались євангельські богослуження. Мешканці дома, чуючи голосні співи, скаржились господареві дому, який був євреєм.

"Друзі мої, — відповів той, — коли б я знайшов Месію, я б ще не так кричав від радости".

І той єврей мав рацію. Чого соромитись або боятись проголошувати Його святе ймення як можна го-

лосніше, щоб усюди, по всіх закамарках, пройшла вістка про Нього.

383. Бодріться, ворог близько!
I Пет. 5:8.

Старі вояки знають, що на бойовій лінії сутичок, всі повні бадьорости й оживлення, тому що там очікується постійно щось безпосередньо можливого. В таборі ж іде сумна, чорна праця, бо там нічого не очікують, поки передові лінії не розбиті.

Так і в громадах: де є свідомість присутности ворога й де ведуться з ним постійні сутички, там є оживлення й бадьорість. У тих же громадах, де тієї свідомості нема, ведеться сумна таборова праця. Там сонні напівмертві зібрання; нема ні страху, ні радости; словом, там не фронт, а табір, де нічого не чекають.

384. Богослуження.
Дії 12:12; 20:8.

У 376 році собор в місті Гангре оголосив анатему на тих, що звершають церковні зібрання в домах без священика чи єпископа.

Вже з цього рішення видно, що до 376 року якісь зібрання відбувались і тільки в міру зросту духовного честолюбства пресвітерів, яким імператор Костянтин дав певні привілеї та через присвоєння ними виключно собі певних прав, такі зібрання почали забороняти.

Але хоч собор їх заборонив, то Слово Боже дозволяє. А тому будемо й далі за дозволом Писання та за прикладом Христа й апостолів, збиратися де прийдеться, аби Господь поміж нами був прославлений.

385. Сплять у зібранні.
Дії 2:9.

Контролер одного театру, проходячи мимо лож, знайшов при дверах одної ложі черевики й записку:

"Будь ласка, збудіть мене в пів до одинадцятої".

Бувають подібні відвідувачі й релігійних зібрань. Так, нажаль, є такі, що приходять у зібрання, здається, тільки для того, щоб поспати. Такі приносять безперечну шкоду як собі, так і іншим. Вони не виспляться належно, а іншим псують настрій та вносять у зібрання сонную атмосферу.

386. Слухаючи, не чують.
Мат. 13:13-16.

Людина прийшла в зібрання з поважною ціллю послухати Слово Боже. Але, здіймаючи рукавичку спостерегла відсутність на пальці цінного бриліянтового персня. Виходячи з дому, вона мила руки й уявила, що перстень лишився в мідниці. Думка про те, що персня могли вилити з помиями до помийної ями, так хвилювала ту людину, що вона не тільки не могла уважно слухати проповідь, але не могла навіть висидіти в зібранні. Перстень був для неї тепер дорожчим від душі й вона зірвалась і побігла до дому.

Так буває з багатьма. Вони приходять ніби-то слухати Слово Боже, а внутрішньо зайняті цілком чим іншим. Той зайнятий діловими або родинними проблемами, інший цікавиться самим проповідником, ще інший забавляється розгляданням жіночих прикрас. А є й такі, що уважно приглядаються до якогось дрімаючого старичка. А Слово Боже так і не досягає їхніх сердець. Вони, слухаючи, нічого не чують.

387. Перекручене поняття.
Ів. 16:1-2.

Христос попередив учнів, що будуть такі, що навіть душогубства будуть вважати як діло Боже. І ось, це поняття прищепилось до католицької церкви, яка спалювання "єретиків" живцем на кострах називала з еспанського "Auto da Fe", цебто по-нашому "діло віри".

І це диявольське діло звершалось, звичайно, в неділю. Рано на світанку, при звуках дзвонів у всіх церквах міста, тягнувся торжественний похід із інквізиційної в'язниці до якоїсь з головніших церков. Спереду йшли монахи — домініканці, несучи прапор з написом: "Правда і милосердя", а за ними йшли в жовтих розмальованих малюнками демонів, одежах ті, що були осуджені на спалення. В церкві відправлялось торжественне богослуження, після якого читали єретикам вирок і після того вели їх на площу міста, де й палили їх живцем.

І це таке було, "діло віри" й така це була католицька "правда і милосердя!" Отже, ясно, що гріх і сатана перекрутив людям як їхній розум, так і їхні відчування, тому вони найгірше зло душогубства та найстрашнішу жорстокість назвали "ділом віри", а справжнє діло віри, назвали єрессю.

388. Фальшиві християни.
II Кор. 11:13-15.

Іван IV, прозваний Лютим, російський цар, був дійсно лютим. Він був хворобливо підозріливим, скрізь добачував зраду. Вбиваючи найближчих людей, він не стримався навіть перед вбивством рідного сина. А проте при всіх тих злочинах і безконечних убивствах він свій палац ув Олександрійській Слободі переробив майже на манастир, в якому сам, в монашому убранні, відправляв богослуження. І ось часто підчас богослуження, цар робив найжорстокіші накази.

Таке поєднання фанатичної побожності й скрайньої жорстокості може відбуватися тільки в слугах сатани, який також може бути одночасно й анголом і левом.

Жорстокість не може мати місця в християнському серці, як рівно ж не може там бути й жодного іншого улюбленого гріха. Тому всі ті християни, які сполучують в собі релігійність і безбожне зло, богослуження й злочинність, є фальшивими християнами.

389. Церковна мова.
I Кор. 14:19, Фил. 2:11.

Коли просвітителі слов'ян Кирил і Методій, які жилі в 9 столітті, рішились проповідувати й відправ-

ляти богослуження для слов'ян слов'янською мовою, то вони зустріли великий спротив зі сторони латинського духівництва. Вони твердили, що молитися Богові можна тільки на тих мовах, на яких був напис на хресті Спасителя, цебто на єврейській, грецькій і латинській, і що тому, слов'янське богослуження Богові не вгодне.

Але ясно, що це одна з багатьох католицьких єресей. Бо ж апостоли навчали, що найкраща мова для богослужень, це — зрозуміла мова і що "кожен язик має визнавати Господа".

390. Формалізм.
I Кор. 14:12, 19.

У видатного українського письменника М. Гоголя є твір, під назвою "Мертві душі", в якому описано кілька цікавих типів. Одним із головніших, це — пан Чічіков. Ось у того — то Чічікова був слугою Петрушка, який любив читати книжки, змістом яких він не цікавився. Для нього було все одно, що він читає: чи то пригоди закоханого, чи просто букваря чи молитовника, — він усе читав з одиноковою увагою. Коли б йому хто дав хімію, то він і від неї не відмовився б. Йому подобалось не те, що він читав, а в головному сам процес читання, що, мовляв, із буков завжди виходить якесь слово, яке часами й невідомо, що воно означає.

Скільки то є людей, подібних на того Петрушку в релігійному відношенні. Ось вони йдуть до церкви, слухають службу Божу, приглядаються до всього і, звичайно, нічого не розуміють. І їм подобається не сенс богослуження, а процес. Ціле життя вони ходять на ті служби Божі, й їх сенсу так і не знають: та вони й не завдають собі труда, щоб збагнути щось. Їм було абсолютно байдуже, яке богослуження, аби богослуження. Такі люди ніколи не досягнуть духовного зрозуміння і в своїй релігійній байдужності, залишаться завжди тільки формалістами.

391. Згіршення.
Мат. 18:7, Рим. 16:17, I Кор. 10:32.

Одного разу проповідник відвідав в'язня, а той йому каже: "А я вас пізнав!"

Проповідник зацікавився, звідки він його знає й в'язень розповів йому наступне:

"Я був у зібранні, де ви проповідували. Ви так добре й легко викладали свої думки, що й у мене зродилось бажання стати віруючим. Я хотів більше та глибше дещо довідатись і лишився, щоб побесідувати. Але ви йшли не самі, а в оточенні інших віруючих. Ви говорили легковажно, про пусті речі, жартували та реготали. Це саме чинили й ваші супутники. Я йшов слідом за вами, але на мене ніхто й уваги не звернув. Так я й не дочекався, коли ви ту глупу бесіду закінчите. Я тупнув ногою й сказав: "І це мають бути християни? Якщо християнство таке, то нехай вони самі з ним залишаються!" І я пішов своєю дорогою.

А тепер я ось у в'язниці. То ж знайте, проповіднику ви винні в моєму положенні, я згіршився вашою поведінкою!"

З цього висновок, що християни мають бути християнами не тільки в зібранні, не тільки за кафедрою, а й поза кафедрою. Інакше те, що вони за кафедрою збудують, поза кафедрою — зруйнують.

392. Побожний вчений.
Дії 10:2, I Тим. 4:7-8; 6:6,11, Як. ь:ыщ.

Одного разу визначний англійський фізик М. Фарадей, читав доповідь про свої відкриття із царини природи та електро-магнетизму. Ті відкриття та досліди були цілком нові, дивні й цікаві, й присутні слухали їх не тільки з увагою, а з захопленням. Коли він закінчив, то здавалось, що приміщення хитається від бурі аплодисментів. Сам тодішній князь Валії, пізніший Едвард VII встав, щоб виявити йому своє щире признання. Присутні сподівались, що на все це й Фарадей скаже ще й своє слово, але його вже в залі не було. Де ж він подівся?

Отож, якраз в той самий час, коли закінчилась доповідь, починалось молитовне зібрання громади, до якої він належав. Тих молитовних зібрань він ніколи не пропускав. Серед оплесків, він непомітно залишив залю й поспішив на зібрання, яке до речі відбувалось не далеко від місця, де відбулась доповідь.

Це показує, що й серед великих вчених бувають глибоко побожні люди, які більше воліють зустріч з небесним Царем, ніж із земними королями.

393. Невірний в малому.
Лук. 16:10, II Кор. 6:14, Євр. 3:12.

Пруський король Фридрих II Великий мав відважного підстаршину, Томаса, що відзначався ревністю в службі, а притому був побожним. Він завжди ходив на релігійні зібрання одного братства, що в ті часи відзначалося своєю правдивою побожністю.

Одного разу король запитав його: "Я чув, що ти ходиш на євангельські зібрання?"

"Так є, ваша величносте! — відповів сміло Томас. "Ну, добре, служи ж також вірно й мені, а я зроблю тебе старшиною".

І ось, тут Томаса обхопив сумнів. Він не міг добре збагнути королівських слів: Чи король похвалює ці відвідини зібрань, чи осуджує?

Після певних міркувань, підстаршина вирішив, що певно буде краще, якщо він ті зібрання залишить.

За якийсь час, при певній нагоді, король знов запитав його: "Чи ти ще й далі ходиш на ті твої зібрання?"

"Ні, — відповів Томас.

"Ну, в такому разі, я не можу тебе зробити старшиною. Хто відрікається від своєї віри, той не надається до моєї армії, — сказав король.

І воно так, звичайно, є, що хто невірний Богові, невірний і людям. А невірність великий порок.

394. Запрошування в зібрання.
Йоіл. 2:15-16, Ів. 10:3, Об. 17:14.

У місті Едінбурзі в Англії була хороша євангельська церква, де був пастором д-р Олександер Вайт, благословенний слуга Божий.

Був тоді також в Англії роз'їздний торговець Рігбі, який хоч не був проповідником, але завжди запрошував когось на зібрання туди, де він відчував, що там робиться діло Боже. Це він завжди робив також в Едінбурзі, коли там бував у звязку зо своєю торгівлею.

Останній раз він туди завів одного католика, який навернувся. На другий день, Рігбі рішив зайти до самого пастора Вайта, щоб познайомитись з ним. А то вони співпрацювали, а не були знайомі.

Коли Рігбі назвав своє ім'я, пастор вигукнув. "А, нарешті; то ж то ви той чоловік, якого я шукаю вже кілька років!" І він показав Рігбі пакет листів, ось з такими висловами:

"Кілька тижнів тому я в неділю був Едінбурзі й подорожуючий продавець Рігбі, привів мене до вашої церкви. Почута мною проповідь змінила все моє життя..."

"Я ще молодий. Недавно тому, я, на запрошення певного чоловіка Рігбі, прийшов послухати вашу проповідь і на тому зібранні я рішив віддати себе Христові".

Далі д-р Вайт розповів ще про 12 листів від молодих людей, з яких чотирьох в той час були вже проповідниками.

Таку благословенну роботу виконував звичайний роз'їздний продавець, запрошуючи людей на зібрання, де діяв Господь. Так бо сказав Христос: "Піди на дороги й на загороди, та й силуй прийти, щоб наповнився дім Мій".

395. Одна головешка і в печі не горить...
Пс. 21:26; 34:18, Євр. 10:25.

В полудневій Африці служив у білого колоніста мурин, який був дуже пильний і добрий робітник, але щонеділі ходив до церкви, що була віддалена кілька

кілометрів. Панові це не подобалось і він сказав:

"Слухай, чого ти так далеко ходиш до церкви? Чи не можеш помолитися вдома? Адже Бог є всюди присутній!"

Замість відповіді, слуга вигорнув з печі велику жарину. Та жарина відразу почала пригасати, й за хвилину була вже чорна. Тоді мурин підгорнув її назад до вогню й вона в мент розгорілась знов.

"Оце, пане, моя відповід на ваше питання. Я йду на зібрання, щоб там знову розгорітись, тоді й для Вас є з цього користь, бо я не стаю гіршим слугою. Коли б я перестав ходити на зібрання, то це й ви самі скоро помітили б і напевно з моїх поступків були б незадоволені. Бо ж одна головешка і в печі не горить, а кілька — і в полі не гаснуть.

396. Неуважливість.
Пс. 1:5, Прип. 21:16.

"Ах, як я своє зібрання люблю! — сказав один член церкви до другого.

"Чому? — запитав той.

"Тому, що коли я приходжу туди, тоді сідаю, витягаю свої ноги й...ні прощо не думаю!"

Нажаль, багато хто так роблять, цебто, "ні прощо не думають". А тому, що вони до зібрання нічого не приносять, крім свого "нічогонедумання", то й із зібрання вони нічого не виносять. А з нічого й виходить — нічого.

397. Подвиг у приведенні душ до Христа.
Ів 10:16, І Пет. 3:18.

Видатний америк. євангелист д-р Торрей розповів був такий випадок:

"Одного разу я проповідував у певному місті й на ранішньому зібранні сказав: "Я хотів би, щоб сталось щось надзвичайного. Щоб піти до людей, яким ще ніхто й ніколи не говорив про Христа, щоб їх спасти.

Після зібрання підійшло до мене чотирьох братів і сказали: "В нас тут є один інвалід, він з великим трудом порушується на милицях; отже є цілком безпомічною людиною, але одночасно є запеклим насмішником і зневажником".

"Гаразд, — сказав я. — Зробіть подвиг і приведіть його в зібрання, а я, з Божою допомогою, зроблю все можливе, щоб спасіння стало для нього бажанним".

І тих чотирьох братів пішли до нього. Він їх з початку висміяв, вилаяв і прокляв. Але, коли вони почали його майже зі слізьми просити прийти на зібрання та послухати Божого слова, то він заспокоївся, але почав відмовлятись, зсилаючись на своє каліцтво. Тоді вони сказали, що вони за ним приїдуть і його привезуть, а також доставлять додому, заопікуються ним так, щоб його ніхто й не попхнув. І він погодився.

В зібранні я проповідував виключно для нього; намагався довести, що Бог особливо любить таких хворих, безпомічних, самітних. Але Бог і від них чекає навернення та покаяння. Він хоче уздоровити їхню душу, щоб вони були придатними не тільки для землі, а головним чином — для неба. І ось, на заклик, хто хотів би примиритися з Богом, цей нещасний перший підніс руку.

Я розпустив зібрання, а сам говорив і молився з тим нещасним інвалідом, який смирено віддався Христові. І це було якраз вчас, бо кілька днів пізніше, його до решти спаралізувало й він помер.

Отже, в ділі спасання душ, треба також звершати подвиги, а також треба спішити. Коли б ця чвірка не зробила була цього подвига з цим інвалідом, то він міг відійти до вічности неспасенним.

ВЕСІЛЬНІ.

398. З ким женишся?
Пр. 15:27, Єр. 22:17.

Одного разу в одній з канадійських газет "Вінніпегська Трибуна" появилось оголошення:

"Фармер, 38-ми років, бажає познайомитись з панною в віці 30-ти літ, з метою одруження. Дуже прошу до листа приложити знімку з трактора".

З цього висновок, що цей фармер хотів справді оженитися з трактором і його він хотів бачити хоч на знімці. Жінка ж його не цікавила, вона мала бути тільки неприємним додатком до трактора.

Чи може таке супружжя бути щасливим?

399. Не оженився.
Прип. 19:13.

"Чому ви до цього часу не оженились?" — запитала старша пані знайомого старого кавалєра.

"А ось чому, — відповів той. — Одного разу я припадково таки добре стукнувся на вулиці з одною дамою. Вона, як звір, кинулась до мене, подряпала лице, а тоді, отямившись чи роздивившись, сказала: "Вибачте, я думала, що ви мій муж!"

Отже, так я й залишився сам, бо якось мене не манить така перспектива, щоб мені жінка очі видирала.

На превеликий жаль, часто поведінка деяких жінок відстрашують нежонатих від одруження.

400. Щасливий.
І Кор. 14:34, І Пет. 3:4.

Жінка вернулась з міста й каже чоловікові: "Знаєш, була в дентиста й позволила вирвати собі зуба, який мені так довго докучав".

"Щасливий зуб" — зітхнув чоловік.

"Чому це?" — запитала жінка.

"Бо він тепер опинився поза сферою дій твого язика!"

Як видно, добре той язик жінки допік чоловікові, що він позаздростив навіть вирваному зубові. Недаром то написано у Святому писанні, що одною з головних чеснот жінок, має бути мовчання.

401. Мирна розмова.
Прип. 17:14.

Зустрілось двох товаришів Луць і Гриць. Ось Луць і каже до Гриця: "Знаєш, іду я, йду біля церкви, а там крик, як би п'ятьдесят людей молилося голосно нараз".

"Ну? — питає Гриць.

"Жадне ну! Це біля церкви так собі мирно розмовляли Іван Чубатий зі своєю жінкою".

Оце дійсно "мирна розмова" та ще й біля церкви. Де так чоловіки з жінками розмовляють, то не тільки їхні діти, а й чужі люди з хати втікають.

402. Засіб від грубіння.
Прип. 10:16, Єзек. 24:12.

Грубенка жінка пішла до лікаря й питає: "Пане докторе, я жахливо грубію. Що могло б мені помогти?"

Кілька годин праці щотижня на будівництві", — відповів лікар.

"Оце добре, я пошлю туди свого чоловіка", — сказала втішена жінка.

Як видно, що ця люба жіночка в усьому заставляла чоловіка робити все замість себе й хіба тільки їла за себе й за нього, тому й грубіла. А лікар добре радив. Хто буде їсти скільки треба, а робити — скільки можна, той грубіти не буде.

403. Ощадність.
Прип. 11:24.

Шотландців уважають за скупих або занадто ощадних. Оповідають, що одна шотландка після смер-

ти мужа, наказала покласти йому на могилі таблицю з таким драматичним написом:

"Жити без тебе не можу".

Але після року вийшла заміж другий раз. Знайомі звернули їй делікатно увагу, що при наявності такого факту, вона повина б змінити таблицю на могилі першого чоловіка.

Але нова таблиця — це новий розхід. Отже ощадна шотландка знайшла дешевший спосіб. Вона наказала висікти на таблиці, при кінці напису, доповнююче слово "сама" й тоді напис отримав такий сенс:

"Жити без тебе не можу сама".

Отакі то жінки й такі ж чоловіки: жити одне без одного не можуть, а помре одне, чи друге, то друге при перший нагоді одружується.

404. Налякав признанням.
І Кор. 6:10.

Чоловіка довго щось мучило. Він носив у серці якийсь гріх супроти своєї дружини. Нарешті не витримав і рішився признатися. Входить зажурений до дому й каже:

"Дорогая моя, я мушу тобі де в чому признатися. Знаєш, я жонатий".

"Як ти мене налякав! А я думала, що в тебе вкрали авто!"

Бідний чоловік, а ще бідніша жінка! Те її не злякало, що чоловік має ще другу жінку, а злякала думка, що може авто вкрали. А проте, що вона ж сама, хоч і не знаючи, вкрала чоловіка в другої жінки, це її не злякало. Горе на світі як в родинах, так і в народах від того, що люди не бояться гріха, а бояться лише матеріяльних втрат та шкоди особистої.

405. Подружжя.
І Мойс. 3:15.

Одного разу вчитель в школі запитав дітей: "Хто встановив подружжя?"

"Господь Бог", — відповіла одна дівчинка.

"Добре, дитино, а де?"

"В раю!" — відповіла вона знову.

"А може ти й знаєш, якими словами?" — запитав учитель.

"Знаю", — відповіло дівчатко, — "І Я покладу ворожнечу між тобою й між жінкою!"

Ясна річ, що дитина наплутала й приточила не ті слова, якими Бог установив подружжя. Але не навмисне вона виявила дійсний стан не одного подружжя. Скільки то справді є подруж, що поміж ними не любов панує, а лежить ота ворожнеча, яка отруює їхнє життя. Їм треба навернутись до Бога, до джерела любови, й Він знищить оту лежачу поміж ними ворожнечу.

406. Порок серця.
Дії 22:28.

До дочки почав присватуватись старий, але самітний вдовець. Дочка його не хотіла, а мати все його хвалила та намагалася переконати дочку, щоб вона його не відкидала. Нарешті дочка розсердилась і сказала:

"Залиши ти мене, мамо, в спокої! Чи ж ти не бачиш, що пан Браун старий, негарний і противний! Єдина його вартість — це його гроші..."

"Чого ж єдина, доченько? — сказала мати, — Не забувай, що він ще має порок серця!"

Цим мама дала зрозуміти дочці, що хоч багатий пан Браун старий, негарний і противний, але має велику вартість у тім, що має порок серця, а це означає, що він може скоро й несподівано сконати, а тоді все його багатство залишиться дочці й вона, як багата молода вдова зможе вийти заміж другий раз уже за того, за кого сама захоче.

Так що є можливості спекулювати навіть подружжям.

407. Вірний вибір.
Еф. 5:25, 28.

Оповідають, що один молодий, дуже багатий англійський лорд, забажав оженитись із любові. Проте

він хотів не тільки полюбити самому, а щоб його подруга любила його також. Але він боявся, що багатенно дівчат готові будуть піти за нього із за його багатства тоді, коли він прагнув безкорисної любови.

І ось йому прийшла думка. Він поїхав до Америки й почав там працювати в фабриці простим робітником. Після деякого часу йому сподобалась одна хороша дівчина, фабрична робітниця. Він з нею познайомився ближче й переконався, що вона до нього також не байдужа. Вони одружились, продовжували працювати й були обоє щасливі. Молодий лорд упевнився, що знайшов те, чого хотів.

Тоді, по деякому часі, він запропонував дружині, щоб поїхати на відвідини його батьківщини. Зібрали необхідну суму грошей та й поїхали найдешевшим способом. Але, коли приїхали в порт в Англії, то там їх чекав роскішний повіз із прекрасними кіньми. Молода дружина завагалась, але муж спонукав її сісти. вона здивована подумала, що може її чоловік служив колись у якогось лорда й той з ласки прислав за ним цей повіз. Але ось під'їхали до чудового замку й їм на зустріч вийшли ліврейні слуги. Тут молода жінка цілком розгубилась. Але тільки тепер муж вияснив їй в чім справа й сказав: "Люба моя, ти покохала мене як бідного робітника, покохала мене безкорисно як людину, тому тепер усе, що я маю, належить також тобі. Ти ділила зо мною труд і недостатки, тому я з радістю хочу розділити з тобою роскіш і багатство".

Це оповідання не тільки змальовує шляхетне серце молодого лорда та щастя бідної але хорошої робітниці, але це чудово нагадує нам обітниці нашого Господа, Який виконає їх підчас другого Свого приходу. Тоді всі, хто Його безкорисно полюбив, для Нього жив, для Нього працював і терпів, будуть узяті Ним до Його небесних палаців для вічного блаженного життя.

408. Використовування.
Прип. 14:1.

Одна жінка купила лотерейний білет і сказала чоловікові:

"Якщо я виграю, то куплю собі нове вбрання".
"А якщо не виграєш?" — спитав муж.
"Тоді ти купиш!" — відповіла жінка.

Отже, чи так чи йнакше, а вбрання мусить бути. Дружина втратити не може, а не розуміє, що втрати мужа, це є й її втрати. Бо не встоїть добробут такої родині, де одне буде будувати, а друге — руйнувати.

409. Десять правил для подружжя.
Прип. 31:10.

Кожен, хто хоче одружитись, мусить перед тим дуже важливим кроком у житті, глибоко застановитись і пильно подумати, чи він надається до подружнього життя. Хто чесно перед Господом Богом зможе відповісти на десять слідуючих питань додатньо, той може й повинен одружитись. Ось ці питання:

1) Чи вмієш бути вирозумілим і легко прощати?
2) Чи вмієш зберігати добрий настрій навіть тоді, коли бувають життєві згризоти?
3) Чи вмієш спокійно в повній рівновазі духа переносити нещастя?
4) Чи вмієш покрити й забути минуле й то не лише своє власне?
5) Чи можеш бути веселий і милий, коли в хаті повний балаган?
6) Чи можеш зректися останнього слова й не домагатись, щоб твоє було зверху?
7) Чи можеш встати до дитини вночі й заколисати її до сну, коли вона кричить?
8) Чи вмієш бути дотепним, ввічливим і привітним?
9) Чи вмієш оберігати себе від того, щоб не говорити дурниць та дрібних колючок?
10) Чи вмієш і чи бажаєш кожного дня приготовити другій стороні хоч якусь малесеньку, несподівану радість?

Ці питання відносяться до хлопців і дівчат, і можна з певністю сказати, що коли обидві стороні будуть

чесно й щиро дотримуватись вказаних у питання принципів, то подружжя буде щасливе.

410. Забудькуватість.
Як. 1:23-25.

Одного разу композитор Олександер Бородин поїхав з жінкою за границю. При перевірці пашпортів пограничний урядовець нараз запитав Бородіна, як зветься його дружина.

Композитор, який вирізнявся розгубленістю ніяк не міг згадати ймення своєї дружини й мовчав. Урядовець підозріло дивився на нього. Але в той момент увійшла дружина Бородіна. Він кинувся до неї з запитом:

"Катю! Як тебе називають?"

Отака комедія...Сам називає, а питає, як звати. Це дійсно забудькуватість, а проте це не дивота, бо бувають випадки, що людина забуде навіть своє власне ймення, а не тільки ймення дружини.

411. Нова мама.
Прип. 23:22.

Чоловік оженився другий раз. Ось він і питає свого маленького синочка:

"Ну як, сину, подобається тобі твоя нова мама?"

Синок подивився співчутливо на батька та й каже:

"Знаєш, татку, я думаю, що тебе ошукали. Вона не така то вже й нова".

Певно, хлопчик це слово "нова" не добре зрозумів; він думав молода. А вона не була молодою, тому він і подумав, що тата ошукали й замість нової, дали йому стару маму.

412. Бідний.
І Цар. 21:25.

Багатий закохався в бідну дівчину. Мати відмовляє дочку:

"Відмов йому, він багатий, а ти — бідна, не буде щастя. Він буде докоряти тебе, що не маєш нічого, що ти не рівня йому".

А донька на це: "Не хвилюйся, мамо, як тільки я вийду за нього заміж, він відразу стане бідним".

Яким способом та дівчина збиралась зробити бідним свого майбутнього багатого мужа, ми не знаємо; може це їй тільки вихопилось таке слово. Але є фактом, що в дуже багатьох випадках буває, що як тільки люди одружаться, то негайно починають робити бідними, а то й нещасними одне одного. А особливо коли одружуються без Бога й без любови.

413. Посередник.
Еф. 2:14-16.

Сьогодні розводи увійшли в таку моду, що сила силенна подруж розходяться з самих незначних причин. Ось посварились за якусь дрібницю молоді ще люди й жінка забрала дитину — хлопчика й залишила чоловіка. Той, розпалений гнівом, обвинуватив жінку в суді й зажадав розводу.

Надійшов день розправи.

Жінка, тримаючи на руках дитину, зайшла до ждальні, де вже був її чоловік. Отже вона стала з другої сторони, не бажаючи з ним зустрічатись. Але нараз хлопчик зобачив тата. Він вихопився з рук матері й побіг до тата кричучи:

"Таточку, мій любий таточку!"

Схвильований батько схопив сина й притулив його до грудей. Але невгамована дитина обернулась до мами й гукнула:

"Мамо, мамусю, дивись, татко є тут!"

Молода жінка завагалася, але потім, якби її попхнула яка невидима сила, підійшла до мужа й кинулась в його обійми.

Справа розводу була зліквідована й примирене та ущасливлене подружжя разом відправились до дому.

Дитина їх помирила.

414. Хто винен?
Ос. 4:16.

Подружжя посварилось. Довго змагались, поки знайшли якийсь компромис і погодились, що вони обоє одинаково винні.

"Гаразд, — каже жінка, — я признаю, що ми обоє одинаково винні, особливо — ти!"

Яка жахлива, вперта гордість. Тому й не дивно, що так багато є прикрих непорозумінь і сварок в родинах, де жінки або чоловіки за всяку ціну стараються обвинуватити одне одного. Бо справжній мир міститься в смиренні, в прощенні й уступливості.

415. Вірність.
Єр. 3:20.

У Швейцарії є цікава організація під назвою: "Товариство витривалих мужів". Членнами того товариства можуть бути чоловіки, які є вже жонатими не менше 25 літ. Ось управа того товариства погодилася відповісти на питання, які нераз хвилюють нежонатих. Одне з таких питань було таке:

"Які жінки є найвірнішими й відданими; блондінки, брюнетки чи рижі?"

Й відповідь була така: "сиві!"

Інакше кажучи старі. Й це, очевидно, не жарт. Зате ті, які вірні Богові, вони й вірні своїм чоловікам.

416. Жінка вченого.
Йов. 23:6.

Жінки вчених мусять бути особливі, щоб розуміти своїх чоловіків. Не одна така жінка скаржиться, що її чоловік увесь час проводить у зайняттях, а про неї цілком забуває.

Одна з таких жінок сказала до свого чоловіка: "Я б хотіла бути книжкою, тоді б ти від часу до часу звернув би увагу й на мене".

"Ти маєш рацію", — відказав муж, — я б, наприклад, хотів, щоб ти була календарем, — але тільки річним".

Цебто таким, де числа всіх місяців подані на одній сторінці, а тому людина потребує торкатися до нього тільки раз на рік, коли його треба зняти, щоб повісити другого.

Отже, в даному випадкові, не були праві ні жінка ні чоловік; тут треба взаємного зрозуміння й усе може бути гаразд.

417. Уважливість.
Євр. 10:24.

Чоловік із жінкою були в гостях у їхніх друзів. І ось чоловік питає у жінки, чи там нема протягу, де вона сидить.

Жінка, порушена уважливістю мужа, який звичайно, не був до неї делікатним, відповіла:

"Дякую, дорогий мій, тут нема протягу".

"Тоді давай поміняємось місцями. Бо тут жахливо дме з вікна".

Ось, така то уважливість чоловіка до жінки! Щоб свою шкіру рятувати від протягу, то він не знайшов кращого способу, як жінку посадити на своє місце. А коли б вона простудилась і захворіла, тоді мав би підставу ще більше її гризти.

Тяжко жити з такими чоловіками й жінками, які не мають Божої ласки у своїх серцях.

418. Родинна рівновага.
Ос. 9:11.

Сучасний німецький педагог Фрідріх Шнайдер стверджує, що родина безперечно встановлена Богом. Бо коли ще не було держав і націй, то родини вже існували споконвіку.

Особливо є щось незбагнене й чудесне в тому, що число народжень чоловічої й жіночої статі є приблизно однакове. А ще більше подивугідне, що після воєн, на яких гинуть більше мужчини, народжується біль-

ше чоловічої статі, ніж жіночої; як ніби спеціяльно для того, щоб осягнути порушену рівновагу.

Тому, не може бути, щоб це була випадковість. Хтось керує законами регуляції народжень, інакше могла б бути катастрофа. І тим Кимсь, не може бути ніхто інший крім Бога Творця.

419. Гріх — розлучник.
Прип. 16:28, Іс. 59:2.

В місті Омага, в штаті Небраска, ЗСА жило одне подружжя, яке було щасливе. Але гріх розбив те щастя. Муж зрадив свою дружину. А вони ж кохали одне одного, а гріх розлучив їх. Коли жінка довідалась про гріх, вона сказала чоловікові: "Йди й більше не вертайся; я не хочу більше й бачити тебе". І чоловік пішов.

У них була одна маленька донечка, Мері, яка часто питала: "А де ж татко? Чи скоро він прийде? Чому він не приходить?" Бідна дитина про дещо догадувалась, хоч мама й нічого не говорила, але з туги вона захворіла.

Покликали лікаря, який після докладних оглядин, заявив: "Пані, вашу дитину пригноблює якась туга, а від цієї хвороби ніяке лікарство, ані ніякий другий лікар нічого не поможе. Ви мусите дати дитині те, що вона хоче.

Мати була в розпуці, але рішившись на все, вона сказала до донечки: "Доню, скажи, що ти хочеш, і я все зроблю або дам тобі".

"Все, чого б я захотіла, то даси мені?" — перепитала дитина.

"Так, чого б ти захотіла", — відповіла мати.

"Я хочу татка!"

Це було для матері майже не можливе, але любов до дитини перемогла й телеграма була послана, й батько на другий день приїхав. Коли він увійшов до кімнати, мати вийшла другими дверима, не бажаючи зустрінутись з чоловіком.

Коли він нахилився над ліжечком, худенькі рученятка обхопили його за шию, а устонька проказали:

"О, таточку, я так радію, що ти прийшов; я так довго тебе ждала!" Тато в сльозах цілував худенькі щічки дитини та говорив їй ласкаві слова своєї любови. І враз вона оглянувшись зо здивованням сказала: "А де ж мама? Покличте маму сюди!" Її покликали й вона з тяжкою боротьбою, але мусіла прийти, бо ж не могла відмовити дочці.

Дитина взяла своїми маленькими рученятами руку мами й поклала на своє сердечко. Відтак знайшла руку татка й поклала на руку мами й вони обоє відчували биття її маленького серденька. Не кажучи ні слова дитина положила свою руку поверх їхніх рук і скільки мала сили притиснула їх до себе.

Муж перший нарушив мовчанку й сказав: "Жінко, я розумію, що хоче цим сказати наша люба доченька. Вона ж просить, щоб ми помирилися. Я знаю, що я заслужив на повне відкинення, але задля Мері прийми мене й дай їй цю радість". І по хвилинці вагання, жінка сказала: "Добре, задля Мері забудьмо все минуле!" Й вони, тримаючи руки на серці дитини, поцілувались поцілунком примирення. Але в той момент рука матері яка лежала ближче до серця дитини, перестала відчувати биття серця; воно затрималось назавжди. Вона з'єднала їх і відійшла.

Гріх розлучає, але діти часами з'єднують. Хоч буває сотки тисяч випадків, що гріх до того ожорсточує серце родичів, що вони й на дітей не подивляться й не порахуються з їхньою недолею. Бог судитиме всіх руїнників родин.

420. Хочеться заміж.
І Кор. 7:28, 36.

На дворі була вітряна й сльотава погода. Дві подруги сиділи й розмовляли про свої почуття. Ось, одна й каже:

"Чи не правда, Зіночко, що в таку жахливу погоду, як сьогодні, то й нічого не хочеться робити?"

"О, ні, — відповіла Зіночка, — мені навіть і в таку погоду хочеться вийти заміж!"

І це щиро. Бо всі молоді люди, як хлопці так і дівчата хочуть одружитися, не всі вони тільки знають, які обов'язки накладає на них цей акт одруження. І може це також добре, бо інакше не одній "Зіночці" відпала б охота виходити заміж.

421. Хто має уступити?
Пс. 33:15.

Дочка радиться у мами й питає: "Знаєш, мамо, я посварилась зо своїм нареченим. Як ти думаєш, хто повинен перший уступити?"

І мама порадила: "До весілля, доню, розуміється, мусиш ти уступати, а після весілля то, це відомо, що мусить він!"

Але ми не похвалюємо пораду цієї мами. Бо задля родинного спокою, повинна уступити сторона розумніша, а задля справедливости, повинна уступати сторона винніша.

422. Різні характери.
Прип. 23:21; 6:9.

Є такий жартівливий віршик, як зійшлися двох чоловіків і стали нарікати на своїх жінок. І ось, один каже:

"Вернусь домів, а тут жона."

"А ну, дихни!" — Кричить, грізна".

А другий відповідає:

"А ось моя — не та вже є:"

"Прийду — й дихнути не дає!..."

Отже, ясно: один був п'яниця, тому й жінка змушувала його дихати, щоб переконатись, чи він пив чи ні? А другий був ледар, тому жінка його й підганяла до праці.

423. Злиття.
Іс. 62:5, Мат. 19:6.

Є невеличкий віршик про те, що річки, коли вже зустрінуться і торкнуться одна одної, то вже ніколи

не розходяться, а зливаються з собою й далі вже пливуть разом.

А люди, робить висновок поет, за що будь посваряться і втікають одне від одного:

"Люди розлучаються розводяться —

А в річок такого не водиться..."

І це правда. Колись і в людей такого заведення не було, як що вже побрались, зіллялись, то вже йшли разом аж до кінця. А тепер, як видно, люди сходяться, але не зливаються.

424. Пораніній поцілунок.
Прип. 24:26, Лук. 15:20.

В Зах. Німеччині в місті Гісені в університетсьому Інституті Психології як рівно ж і Поліція довго досліджували причини автомобільних катастроф тверезих людей і прийшли до висновку, що в таких випадках дуже велику ролю відігравав настрій, в якому людина покинула дім.

Тому Інститут радить жінкам, щоб вони рано не чіплялись за будь що до чоловіків, не ставили їм багатенно дрібних вимог, не звертали увагу на їх бурчання за що небудь і.т.п., словом, робити все, щоб чоловік не поїхав розстроєним. А головне, ніколи не забути перед від'їздом поцілувати його. Бо це упущення буде для жінки живим докором на протязі цілого дня, а то й назавжди, коли б щось сталося. Досліджено що 70% усіх катастроф сталося з тверезими чоловіками через те, що вони рано посварилися з жінками й те розстройство не було пригашене примирливим поцілунком.

Візьміть це, жінки, під дуже поважну увагу, щоб не погубили ви нехотячи своїх чоловіків.

425. Бажання гарної жінки.
Ест. 5:6, Прип. 11:23.

Чоловік одного разу запитав свою жінку, чи вона знає п'єсу під назвою: "Бажання гарної жінки?"

Жінка відповіла: "П'єси тієї то я не знаю, але бажання тієї пані мені добре знайомі!"

І дійсно, бажання кожної жінки є подібні до себе так само, як і бажання кожного чоловіка. Але ми не повинні керуватись виключно своїми бажаннями, а тим, що є добре і справедливе для всіх.

426. Чому чоловіки воліють бути поза домом?
Прип. 21:9.

Бюровий працівник заходить до директора й каже: "Пане директоре, я хочу вас повідомити, що я вчора оженився".

"Знаменито! Поздоровляю. Я дуже ціню жонатих працівників. Вони охітніше залишаються в бюрі після визначених годин праці".

Це чому? Адже ж вони повинні спішити до дому, до жінки, а тут виходить навпаки, вони охітніше залишаються в бюрі. Певно домашня атмосфера, яку створюють жінки, не манить їх до дому.

427. Принадність розтрачена.
І Тим. 6:10.

Підчас розводового суду суддя й каже до жінки: "Було ж у вашому чоловікові щось принадного, раз ви вийшли за нього заміж?"

"Та було, було, — відповіла жінка, — але воно все вже розтрачене до останнього гроша".

Отже, вияснилось, що вся принада в чоловікові, це — були його гроші. Коли ж люба жіночка розтратила їх до останнього гроша, то й уся принада зникла й чоловік став безпринадний, отже й не потрібний.

428. Телефони від собачки.
Ос. 4:2, Як. 1:22.

Чоловік у сні вигукнув ім'я "Моніка". Жінка почула й рано запитала, яку то Моніку він кликав?

"О, це собачка. Така маленька, дуже мила собачка, яку мій начальник тримає в канцелярії, — відповів недбало чоловік.

У вечорі, прийшовши додому, чоловік запитав: "Ну, що нового?"

"Майже нічого, — сказала жінка, — тільки Моніка, собачка твого начальника, кілька разів телефонувала!"

Таким чином виявилась брехня і зрада чоловіка, яка на довго внесла в родинне життя тяжку незгоду.

429. Звалювання вини.
ІІ Хрон. 28:10, Єр. 3:13.

Син докоряв маму за свої невдачі, а мати й каже: "То так виходить, синку, що в усіх твоїх невдачах я винна. А на кого ж ти будеш звалювати свою вину, як мене не стане?"

"Не журіться, мамо, я тоді оженюся!"

Це, ніби, жарт, але він містить у собі велику правду. Тому, дівчата й хлопці, пильно приглядайтесь до вибранців ваших сердець, як вони відносяться до своїх батьків, так вони й будуть відноситись до вас. Якщо синок звалює свою вину на батьків, то потім буде звалювати на жінку. Те саме й робитимуть і доньки.

430. Чий потомок?
Прип. 26:21.

"Перестань плакати, Івасю!" — каже мати. — Чого ти завжди плачеш, як ми з татом сваримось?"

"Тому що... тому що.. якщо ти називаєш татка.. ууу..гіпопотамом...а він тебе...ууу дурною гускою... то хто тоді я?"

Бідний хлопчик не міг розібратись, чи він татів чи мамин, чи він гіпопотамчик, чи гусачок? Хто він, чий потомок?

Чоловіки й жінки, рахуйтесь з вашими словами, а особливо при дітях.

431. Реакція свідка.
Прип. 14:5, Іс. 59:12.

Було це в суді, де судився чоловік з жінкою. Отже суддя питає свідка:

"Свідок, отже, коли ви побачили, як та жінка вдарила свого чоловіка залізком по голові, то що ви зробили?"

"Я негайно потелефонував до своєї нареченої і сказав, що я передумав і не буду женитись", — відповів свідок.

Бідна наречена, може б вона ніколи не піднесла залізка, щоб вдарити в голову свого чоловіка, та ось чужа жінка своїм поступком відстрашила від неї нареченого. Погано бути свідком чиїхсь поганих діл.

432. Родинне служіння Богові.
Нав. 24:15.

Одного разу молода віруюча пара прочитали в Біблії такі слова: "Я і дім мій будемо служити Господеві", які їм так сподобались, що вони замовили собі з цими словами текста на стіну.

Але збігом часу, муж здружився з поганими людьми, навчився грати в карти, а потім попивати, що підкопувало родинне щастя. Аж вернувшись одного разу додому, муж зауважив, що нема текста на стіні. Він звернувся до жінки з домаганням, щоб вона знов його повісила на місце, але жінка рішучо заявила:

"Мусить бути одне з двох: або текст мусить бути усунений з хати, або спосіб твого життя мусить бути змінений! Але обманювати Бога, людей і самого себе — не можна!"

Муж опам'ятався й зірвав зв'язки з тими, які втягнули його в гріх і покаявся перед Богом. Текст знов появився на стіні й життя родинне знов увійшло в річище мира і радости.

Так Бог і сатана, святість і гріх не сумісні. Не можна служити Богові й сатані.

433. Важних справ не доручай іншим.
Ів. 17:4, Єф. 2:10.

Австралійська письменниця Маннінг любила й була взаємно люблено. Її наречений переїхав в Індію і звідти, коли вже там належно влаштувався, написав їй листа, з пропозицією одруження. Але він необачно поставив їй таку умову, яка стала для них обох трагічною. Він написав, що коли вона його ще продовжує любити, то нехай напише, якщо ж успіла вже розлюбити, то може й не відповідати.

Наречена з радістю відповіла "так". Але була дощова погода, тому її брат погодився занести листа на пошту.

Пройшло пару літ. Жених не приїхав і більше не писав. Бідна наречена довідалася, що він оженився з іншою. Гірке розчарування й здивування охопило її. Але 20 літ пізніше, підчас ремонту дома, вона натрапила на маринарку брата, всунула автоматично руку в кишеню і знайшла там листа, пом'ятого, пожовтілого, але заклеєного і з значками. Тут-то вся справа й вияснилась, чому не приїхав жених. Він відповіді не дістав, тому що брат листа на пошту не заніс. Не дармо наші люди кажуть: "Чужими руками тільки жар добре загрібати".

Так воно й духовно. Ось, Христос, через Свого листа до нас — Євангелію, робить нам предложення, бажаючи з'єднатися з нами вічним союзом. Чому ж ви не відповідаєте Йому? А може ви вашу відповідь носите в "кишені"? А тим часом Господь шукає інших. А може ви іншим доручили вашу відповідь, щоб вони молилися за вас, а вони мовчать? Самі відгукнітесь на Божу пропозицію.

434. Чемний.
Тит. 1:16.

До автобуса ввійшла жінка, але за недостатком місця, мусіла стояти.

Один же молодий чоловік сидів і, здавалося, спав, бо мав заплющені очі. Сусід його зауважив це й рішив розбудити його, бо боявся, що він промине свою остановку. Й він сказав:

"Пане прокиньтесь!"

"Я не сплю, — відповів молодий чоловік.

"Не спите? А чому ж у вас закриті очі?"

"Бо я, бачите, не можу дивитись, коли жінки стоять в автобусі".

Ось, який чемний; не може дивитись, як жінки стоять в автобусі й тому закриває очі, а сам проте не встане й місця свого не дасть. Є не мало подібних "чемних", або навіть і "святих" на язиці, але того, про що вони говорять, не видно на ділі.

435. Дорогоцінна дружина.
І Тим. 4:1.

Власник подорожуючого звіринця Горєлов припадково зустрівся в місті Козєльську зо своєю бувшою дружиною, з якою вони розійшлись. Вона мала також свій звіринець, з яким також подорожувала.

Отже, зустрівшись в Козєльську, супруги помирились і, того ж дня по місті були розклеєні рекламні афіші, такого змісту.

"Через щасливий збіг обставин, звіринець мій побільшився прибуттям у Козєльск моєї дорогоцінної дружини, про що маю шану повідомити шановну публику", Горєлов.

Вийшло так, що дружина собою побільшила звіринця свого чоловіка, цебто була зарахована до звірів тому, що в оголошені не було згадки, що вона мала також своїх звірів.

Це показує, який може вийти кур'йоз, якщо не точно хтось висловиться. Тому, щоб не було непорозумінь, треба висловлюватись ясно й точно.

436. Засіб проти сварки.
Пр. 17:14; 25:24.

Чоловік і жінка часто сварились, від чого їхнє життя ставало щораз тяжчим. Одного разу, коли чоловік був при праці, до їхнього дому зайшов якийсь подорожній і попросив чого-небудь поїсти. Поки жінка приготовляла, подорожній розговорився з нею й, розпитуючись, довідався, яке в них горе через сварки з чоловіком.

"Я можу вам помогти в цьому, — сказав подорожній. — Ось вісьміть цю пляшечку з цим лікарством. Воно не має ніякого смаку й цілком не шкідливе, а помагає на сварку чудово. Отже, як тільки прийде чоловік, візьміть трохи цього лікарства в рот, але не ковтайте, аж поки чоловік не заспокоїться й не почне говорити лагідно, тоді проковтніть лікарство й говоріть до чоловіка також лагідно й тоді зобачите, як воно чудово поможе".

Жінка з радістю взяла пляшечку з чудотворним лікарством і все зробила, як їй порадив подорожній. І чоловік був дуже здивований, що на його, як звичайно, грубі слова, жінка покірно мовчала.

"Що з тобою трапилось, Марійко? Чому ти все мовчиш? — запитав муж вже лагіднішим тоном. — Чи ти нагнівалась, чи що? То ти вже мені прости й не гнівайся!"

Жінка проковтнула лікарство і в свою чергу сказала: "І ти мене також прости", й притому заплакала.

Чоловік був так зворушений цією несподіванкою, що підійшов до жінки, обняв її й ніжно поцілував.

З тих пір, як тільки приходила до жінки спокуса посваритися з чоловіком, вона спішила взяти в уста чудотворного лікарства й, не будучи в стані говорити, великодушно мовчала й сварка не розпалювалась. Поступово вони цілком відвикли сваритись і були обоє дуже задоволені, особливо жінка, яка була певна, що це помагає оте лікарство. Вона так і не додумалась, що це була звичайна чиста вода й справа була не в тім, що вона помагала, а в тім що маючи воду в устах, вона не могла говорити, а мусіла мовчати. І в цьому, цебто в мовчанні й була вся суть.

Умійте, жінки а також чоловіки, розумно змовчати тоді, коли вам кортить сказати гостре слово, і все буде гаразд. Просіть у Господа сили, такту та розуму, що й як сказати, й у вас не буде сварок.

437. Жінка причиною доброго і злого.
І Тим. 2:14-15.

Коли Теофілові, майбутньому візантійському імператорові, були показані кілька гарних дівчат, з яких він мав вибрати дружину, то йому сподобались

дві: Кассія й Федора, й він вагався, котрій з них віддати золоте яблуко, як вибранці.

Нарешті він проказав: "Від жінки виникло все зло".

На це Кассія відповіла: "Від жінки ж виникло й усе добре".

Незадоволений, що йому заперечено, Теофіл вручив яблуко Федорі.

А проте Кассія мала рацію. Теофіл був іконоборець і за 13 літ свого царювання він майже очистив церкву від ікон. Але після його смерти, його дружина Федора в 842 році знов запровадила іконопочитання і пролила багато крови, переслідуючи інакше думаючих Отже, від неї виникло все найпоганіше. Але від діви Марії народився Спаситель; значить від неї виникло все, що найкраще. Тому від жінок, як рівно ж і від чоловіків виникає і зле, і добре.

438. Про що думав чоловік?
Мат. 16:23, І Тим. 6:17.

Одного чоловіка, якого жінка була в лікарні, відвідав його сусід. Вони були фармери. Підчас балачки, сусід запитав: "А як там ваша дружина?"

А той якраз думав про ціну на пшеницю, та й відповів: "На два центи впала!"

Таке то буває, що жінка в лікарні, а чоловік не про жінку думає, а про пшеницю й то так глибоко, що й не спостерігає, про що його питають. Біда, коли якесь одне чуття чи думка захоплять людину так, що їй видається, що й усі інші думають також про те саме.

439. Ким цікавиться чоловік?
Йов. 21:1, Іс. 28:23, Євр. 10:24.

Ось чоловік сидить на кріслі й читає газету. Жінка ж сидить на дивані й щось в'яже. Нараз, вона перериває мовчанку й каже:

"А знаєш, Петрусю, я вчора була в лікаря".

"Га, ну й як він себе почуває?" — відповів чоловік.

Отже, чоловік не поцікавився, чого жінка була в лікаря й як вона себе почуває, а як лікар себе почуває.

Дуже прикро, коли подружжя такі байдужі одне до одного, як цей чоловік до своєї дружини.

440. Яке волосся?
І Тим. 2:9-10, І Пет. 3:3-5.

Запитали одного чоловіка: "Чи ваша жінка блондинка чи брюнетка?"

"Не знаю", — відповів запитаний, — Пішла ще з ранку до перукарні й досі не повернулась".

Це дійсно трагедія, коли чоловік не знає, якого кольору волосся його жінки й коли та жінка по цілих днях просиджує в перукарні.

Далеко більше виграла б така жінка в очах мужа, коли б вона краще подбала про красу свого серця та про порядок свого дому, а ніж про своє волосся.

411. Не залежить від кольору.
Пс. 70:18, Іс. 46:4.

Ось жінку, обхопив сентиментальний настрій, і вона запитала чоловіка:

"Скажи, любий, чи ти будеш мене любити, коли моє волосся посивіє?"

"А чому ж би й ні? — відповів муж, не відриваючись від газети. — Адже ж любив я тебе, коли твоє волосся було чорне, русяве, риже, фіолєтове, тощо. То яка буде різниця, як воно стане сиве?"

І дійсно, справа не в кольорах волосся, а в тому, який кольор жінка надає життю, чи ясний, веселий, чи чорно — сумний.

442. Що за багато, то нездорово.
Дії 15:28, Рим. 12:3.

Є такий японский жарт, що одного разу жили собі в селі старик та старушка. Й ось старий пішов до лісу за хмизом. Там він зобачив невеличкого струмочка та й напився з нього води. І, нараз, зробився цілком молодим і здоровим чоловіком.

Він побіг до дому й жінка, коли зобачила його, то не могла пізнати. Довідавшись, у чім справа, вона й

собі побігла в ліс, щоб напитися відмолоджуючої води.

Але час минав, а жінка не верталась і стривожений муж пішов її шукати. І ось бачить біля струмочка лежить маленька дитинка. Старушка напилася за багато води й обернулась в немовля.

Приказка каже: "Що за багато, то нездорово". Це добре бути здоровим і молодим, але коли людина занадто тільки про це дбає, то стає немов дитина.

443. Сварливість.
Прип. 17:19.

Новоодружений чоловік, звертається з докором до жінки:

"Ми ж одружені перший день, а ти вже зо мною сваришся".

"Але ж я чекала цього дня аж цілих два роки", — відповіла жінка.

Ми не знаємо, хто сварку спровокував, але якщо жінка на це чекала, то вона, значить сварлива. А тому, бідний такий чоловік, який має сварливу жінку; він не матиме спокою. Бідна також і така жінка, бо й вона нераз дістане від чоловіка за свого язика. Щасливі люди спокійної та згідливої вдачі.

444. Не моя жінка.
Ос. 2:4.

Кличуть раз одного чоловіка й кажуть:

"Пане Ковальський, жінка просить вас до телефону..."

"Просить? — перепитує пан Ковальський, — То це не моя жінка!"

Цей пан цим виявив, що його жінка ніколи не просить, а наказує: іди!...зроби!...мовчи!... "Старий, обід на столі!" "Стара, а ще доки я буду чекати на тебе?" А ну, рухайся скорше!

Так, звичайно, жінки й чоловіки звертаються до себе. І це не тільки негарно, не делікатно, але грубіянсько та образливо. Там бракує взаємної любови та пошани.

445. Мученик чи глупий?
І Кор. 7:27.

Помер один чоловік і душа його скеровується до раю. При дверях його питає ангол:

"А що ж ти зробив, щоб попасти до раю?"

"Я був два рази жонатий!"

"О, тоді заходь, бо ти мученик".

Слідуючий чоловік думає собі: "Ну, то й моє діло в порядку", — і гордо заявляє святому воротареві:

"Я був жонатий три рази!"

"О, якщо так, — відповідає ангол, — то іди геть звідси, бо мучеників ми приймаємо, але глупих — ні!"

Цей анекдот показує, що коли людина невдало одружиться раз, то вона може ще мати надію, що друга жінка буде кращою. Але якщо й друге одруження виявиться невдале, то треба бути глупому, щоб ризикувати ще третій раз.

Але по нашій думці, глупий є кожен і кожна, хто одружиться не розважно, поспішно й без Бога та без духовної підготовки. Вони будуть мучениками й мученицями і в рай за те не попадуть.

446. Хто командує?
І Тим. 2:12.

Є таке оповідання, що був один чоловік, який багато подорожував по світі й мав нагоду приглянутись до людей, дав своєму синові пару добрих коней, доброго воза й великий кошик яєць і сказав:

"Сідай сину на цього воза й їдь і по дорозі заходь у кожен дім. Якщо ти переконаєшся, що в домі головою є муж, віддай йому одного коня. Якщо ж там верховодить жінка, дай їй яйце.

Син пустився в дорогу, бажаючи точно виконати волю батька. Від'їхавши недалеко від батькового хутора, він зобачив скромну хату й зайшов туди. Він розповів про своє доручення й жінка рішучо заявила: "Я завжди роблю так, як бажає мій Іван. Він мій володар. Чи не так Іване?"

"Так", — підтвердив Іван.

"В такому разі, я мушу подарувати вам коня. Якого хочете?"

"Я думаю, — сказав Іван, — ми візьмемо гнідого".

"Якщо надається право вибора, чоловіче, то безперечно, сіра кобила краще для нас підійде", — сказала жінка.

"Ні, — відповів Іван, — я стою за гнідого: у нього широкі груди й міцні ноги".

"А я так не думаю, — сказала жінка. — Сіра кобила, по-моєму, багато краща, й я не буду мати спокою, як ти відмовишся її взяти".

"Ну що ж, — погодився Іван, — раз ти так рішила, то візьмемо сіру кобилу".

"Дякую вам, — сказав молодий чоловік, — то ж дозвольте мені подарити вам яйце".

По короткому часі вернувся син на возі, запряженому парою коней, але з порожнім кошиком.

Чоловіки і жінки, коли б той молодий чоловік до вас заїхав, що б він вам подарив; коня чи яйце? Хто в вашому домі є головою: чоловік чи жінка?

447. Вартість жінки.
Прип. 18:22; 31:10.

Американські статистики перевели на мову цифр цінність жінки. За підставу обрахунку взято платню, яку треба було б платити особам, найнятим для виповнення домашніх праць, які виконує жінка.

Отож, середня вартість жінки в Америці оцінена на 8,285.60 щорічно.

Тож, нехай чоловіки добре подумають над цією оцінкою й нехай не кажуть, що жінки нічого не роблять.

448. Навчила.
Прип. 31:13-19.

Хтось звернув увагу на молодого чоловіка й сказав йому:

"Відразу видно, що ви одружені".

"По чому? — запитав молодий чоловік.

"У вас всі гудзики пришиті".

"А, це власне перше, чого мене навчила жінка".

Отже, справді, не жінка йому пришивала гудзики, але його самого змусила це зробити. Але й це вже є добре. Бо якщо жінка має багато іншої роботи, то чому б чоловікові не пришивати собі хоч гудзиків?

449. Розвід.
Лук. 10:40.

Жінка на суді каже:

"Я домагаюся, щоб нас розвели: бо муж без мого відома продав кухонні каструлі, а гроші пропив".

Це домагання підтвердив і муж такими словами:

"Я також прошу розвести нас: бо ж продажу каструль жінка зауважила тільки на шістнадцятий день!"

Цим чоловік довів, що каструлі були непотрібні, бо їх жінка не вживала й ніколи в них нічого не варила.

Подумайте над цим, жінки та пригадайте французьку приказку, що дорога жінки до серця мужа через шлунок. А коли вдома нема чого поїсти, то й не дивота, що чоловік опиниться там, де є що з'їсти та випити й що, накінець, він може і каструлі продати.

450. Відпочинок.
Мар. 6:31.

"Чи ти після їдження відпочиваєш трохи?" — запитав одного чоловіка його приятель.

"Гм...Після обіду моя жінка робить собі одногодинний відпочинок", — відповів запитаний.

"Я не питаю тебе, про твою жінку, а про тебе, чи ти відпочиваєш?"

"Власне, як жінка спить, то я відпочиваю".

Бідні ті чоловіки, які відпочивають тільки тоді, коли їхні жінки сплять. І бідні ті жінки, які не дають спокою своїм чоловікам. Такі подружжя не бувають щасливі. Коли б вони знайшли відпочинок у Христі, тоді б вони давали б той відпочинок і одне одному.

451. Зустрічання.
Прип. 21:19.

Чоловік просить розводу й пояснює перед суддею причину:

"Я змушений просити розводу. Раніше, коли я приходив з праці, то пес вітав мене гавканням, а жінка приносила пантофлі. А тепер все навпаки: пес приносить пантофлі, а жінка гавкає".

Це сумна дійсність, яка однак буває, а яка не побільшує подружнього щастя. Взагалі гавкання не приносить честі ні жінкам ні чоловікам. Краще стрічатися з привітливістю та любов'ю.

452. Ювілей.
І Мойс. 31:36, Єзд. 9:6.

Жінка каже чоловікові: "Знаєш, чоловіче, треба заколоти нашу свиню: скоро якраз сповниться двадцятип'ятиліття нашого подружнього життя".

"Так за віщо ж свиню колоти? Хіба вона винна в тому?" — відповів муж.

Ми не знаємо, яку й чому вину добачував муж у тому двадцятип'ятиліттю, але напевно якась вина була й винною муж не вважав свиню, але себе, або дружину, а може й обох.

Погане таке подружнє життя, яке виникло в наслідок якоїсь вини. Подружнє життя мусить базуватись на чистій і святій любові.

453. Після шлюбу.
Еф. 5:22-23, 33.

Одна подруга інформує другу: "Ти чула, Алінка вийшла заміж за свого начальника".

"А як вони живуть?"

"В загальному в них нічого не змінилось. Тільки раніше він їй диктував, а тепер вона йому диктує".

Як це негарно бринить і як це перечить природі та Божому Слову. Щоб подружжя було щасливе, то

все мусить бути на своєму місці: муж — голова, а дружина — серце.

454. Пояснення.
Іс. 3:22-24.

Муж каже до жінки: "Ви, жінки в багатьох випадках обов'язані тваринному світові".

"Цього я не розумію", — каже жінка.

"Так ось я тобі поясню. Наприклад, лисиці, куниці, видри мусять давати вам хутро на шуби, крокодилі мусять давати шкіру для ваших торб, гадюки — для ваших туфлів. А, накінець, завжди мусить знайтися осел, який за все те платить".

Це дуже прикре пояснення, але певна доля правди в ньому таки є. Хоч, що правда, це саме можна прикласти й до чоловіків.

А, назагал, усі ми обов'язані тваринному світові й бідні ми були б, коли б його не стало.

455. Диктатура жінки.
Іс. 3:12.

Один молодий чоловік зацікавився досить гарною дівчиною, яку він відвідав у її домі, щоб ближче з нею познайомитись. І ось, у відповідний момент, дівчина мрійно поглянула на стелю й сказала своєму співбесідникові:

"Чоловік, за якого я вийду заміж, мусить володіти всіма якостями. Він мусить бути музикальним, мусить уміти розповідати, співати, танцювати, не повинен пити, ані курити й за моїм наказом мусить відразу замовкати.

Після цього, її гість відразу встав, взяв свого капелюха й, стоячи вже на порозі, сказав:

"Ви панно, помилились. Вам потрібний не муж, а телевізор!"

І правильно, телевізор і грає, й співає, розповідає й показує танці, не п'є й не курить, і на кожне бажання замовкає. До людини ж такі вимоги й таку диктатуру застосувати не можна.

456. Шукання кухаря.
II Цар. 4:8, Єр. 7:18, Лук. 10:40.

В одному французькому жруналі з'явилось оголошення, такого змісту: "Їжджу автом, їжджу на коні, пливаю, граю в теніс. Шукаю для можливого одруження молодого чоловіка, що вміє куховарити".

Оце буде добра жінка, яка вміє все те робити, що для життя майже непотрібне, а не вміє зварити їжі, а хоче щоб чоловік це робив. Але може який кухар знайдеться.

457. Головне — гроші.
Ів. 12:6, Дії 8:18-20; 24:26.

Дівчина сказала батькові про хлопця, яким вона зацікавлена й закінчила оповідання такими словами: "Я упевнена, тату Густав тобі сподобається".

"А чи є в нього якісь гроші? — запитав батько.

"І до чого ви подібні один до одного!" — сказала доня. "Точнісінько таке саме питання він задав мені й про тебе".

Отже, тато цікавився грішми майбутнього зятя, а той цікавився грішми майбутнього тестя, а дочка була тільки посередником.

458. Підносити.
II Цар. 2:1, Мат. 11:23.

"Ти просто не можеш мене належно оцінити, Павлуню; цілий час ти мене обсипаєш тільки одними докорами! Інший на твому місті, може підніс би мене аж до неба!" — каже жінка.

"І я, мій друже, з приємністю зробив би те саме, коли б я тільки був упевнений, що ти звідти не вернешся!" — відповів чоловік.

Ми не знаємо, хто був причиною такого побожного бажання чоловіка, що він був готовий піднести свою жінку аж до неба, аби тільки вона звідти не вернулась, але факт, що тут була трагедія. Може була винна одна сторона, а може друга, а найскорше — обидві. Але там, де докори та незлагоди й бажання позбутися одне одного, там щасливого життя не може бути. А його створюють люди самі.

459. Суд.
Екл. 3:16, Іс. 59:8, Ав. 1:4.

У французькому місті Ліоні підчас сварки муж відрізав дружині коси. Суд, що до сварки, признав обох одинаково винними, проте засудив на певну кару тільки чоловіка за законом, який забороняє займатися перукарською діяльністю без патента.

Оце так суд; вміє розбиратись у справах. Значить, коли б чоловік мав перукарський патент, то міг би жінці й обголити голову й був би невинний. А коли б так мав катівський патент, то тоді міг би й голову відрізати, й було б все гаразд. Не дармо сказано, що буква вбиває.

460. Розчарування й вияснення.
Прип. 15:16; 31:10.

Молода жінка напала з докором на чоловіка:

"І тепер, через кілька днів після весілля, я довідуюсь, що ти не багатий. Який це жах!"

"Але ж моя ти дорогенька, — каже чоловік, — я ж тобі цілий час казав, що ти — мій єдиний скарб!"

І коли б воно було так, як пояснив муж, то ще не було б трагедії. Але якщо наречена надіялась на багатство чоловіка, а наречений надіявся на багатство нареченої і з того вийшло так, як каже приказка: "Надіявся дід на мід, та й втратив обід".

461. Остання мода.
II Хрон. 29:11, Єр. 48:10.

Жінка показує чоловікові новий журнал мод і каже: "Подивись, в цьому році мужчини носитимуть сорочки без гудзиків".

"Оце добре! — каже муж. — Значить, я вже п'ятнадцять літ одягаюсь згідно з останньою модою".

Цим він виявив, що жінка не пришивала гудзиків, а це недобре. Дбайлива жінка повинна допильнувати, щоб гудзики біля одежі завжди були пришиті.

462. Дар Божий.
Мат. 27:14, Ів. 9:27.

Одна жінка звернулась до лікаря й каже: "Я боюся, пане докторе, що в мого мужа є поважна психічна хвороба. Іноді, буває, що я йому годинами щось розповідаю, а потім виявляється, що він нічогісенько не чув".

"О, це не хвороба, прошу пані, — заспокоїв жінку лікар. — Це дар Божий!"

І справді, треба великого Божого дару, щоб вислуховувати перебенді деяких жінок і нічого не чути. Бо за той час чоловік може багато чого доброго та корисного передумати.

463. Хто командує?
Ic. 3:12.

Французький інститут досліджування суспільної думки звернувся до мужів із запитанням:

"Хто командує в вашому домі?"

Було перепитано 500 мужчин. Триста п'ять мужів відповіли: "Моя жінка", а 194 сказали: "Моя теща". І тільки один із запитаних рішучо заявив: "Я!"

Але, коли перевірили, то виявилось, що той мужчина вже чотири роки тому, як овдовів. Отже в нього не було кому командувати, крім нього.

З цього висновок, що вдома скрізь командують жінки.

464. Без сварки.
II Тим. 2:24.

В місті Н'юпорт, стейт Техсас, подружжя Скот відсвяткували 70-ти ліття свого подружжя, в яке вони вступили 21 квітня 1901 року.

Джон Скотт, оповідаючи та вихвалаючи свою дружину, сказав, що за всі сімдесять літ у них не було

ні одної сварки, ані найменшої суперечки й що їхній шлюб "був оснований на небесах".

Йому 91 рік, а його дружині 87 років.

Це надзвичайне подружжя, якщо взяти під увагу, що він коли женився, то мав тільки 21 рік, а вона виходячи заміж, мала 17 літ. Такі молоді, недосвідчені, а потрапили так згідливо і мирно жити.

465. Зрозумів.
Об. 19:7-8.

Хлопчик питає маму: "Мамо, чому наречена завжди в білій суконці?"

"Тому, що білий колір — це колір радости", — відповіла мати.

Хлопчик задумався, а відтак каже: "О, тепер я зрозумів, чому наречений завжди в чорному!"

І він зрозумів, по дитячому, логічно, що чорний колір є протилежний білому. І, якщо білий є символом радости, то чорний є символом смутку. А воно дуже часто так і буває.

466. Те, що найдорожче.
Єр. 15:19, Мат. 13:44-46.

Жило собі одне подружжя, чоловік та жінка, але дітей вони не мали. Жінка сильно любила свого чоловіка, та той вирішив таки розвестися з нею, і, за законами свого народу, розвід одержав.

Плакала невинна жінка, але нічого вдіяти не могла, — мусіла вертатися до дому своїх батьків...А батьки її жили в сусідстві біля них.

І ось на передодні розлуки розчулений чоловік каже до неї:

"Не плач. Як будеш вертатися до батьків своїх, візьми собі з мого дому те, що тобі найдорожче, що тобі найбільше до вподоби".

І вночі, коли чоловік міцно заснув, — жінка покликала слуг і звеліла їм тихенько перенести до дому своїх батьків ліжко зо своїм чоловіком...

Прокинувся вранці чоловік, побачив себе в чужій господі — й здивувався.

"Що це ти мені наробила? — запитався жінки.

А жінка йому відповіла:

"Ти мені дозволив узяти зо свого дому найдорожче, що найбільше мені до вподоби. Я й узяла собі те, що я люблю понад життя своє...Ти завжди був правдомовний, і хіба й тепер не зречешся свого слова..."

І переконався чоловік, як сильно любить його жінка, щиро перепросив її й вони знову зійшлися, і вже ніколи не розходились.

Жінки, чи любите ви так своїх чоловіків, що вони для вас найдорожчі? Чоловіки, чи оцінюєте ви любов своїх жінок?

Знайте, що де любов у родині, там щастя. А де любов у громаді, там успіх і користь.

467. Обережний муж.
Еф. 5:15.

Одного разу сусіди запитали чоловіка:

"Чому ти виходиш на балкон, коли твоя жінка починає співати?"

"А тому, щоб мене люди бачили й щоб ніхто не подумав, що я свою жінку б'ю!"

Як видно, що жінка співала таким переразливим голосом, що це було більше подібне на крик битого, ніж на спів, тому чоловік і боявся, щоб про нього зле не думали.

468. Непорозуміння.
Суд. 16:15-19.

Жінка, під впливом любовних почуттів, каже до чоловіка: "Мій любий, щось ти давно вже мені не говорив, що готовий задля мене кинутись в огонь..."

"Моя ж ти дорогенька, — відповідає муж. — А за кого ж ти виходила заміж — за відповідального урядовця чи за пожежника? Чого ж би я мав кидатись в огонь без потреби?"

Нажаль такі слова часом закохані вживають, але вони є ніщо інше, як приємна брехня. Бо кохаюча жінка ніколи чоловіка в огонь не пошле, а розумний чоловік ніколи в огонь не кинеться без абсолютної потреби.

469. Родинна рівновага.
Рим. 12:16; 15:5, Фил. 2:2.

Чоловік докоряє жінці: "То невже ж моя думка не має ніякого значення?"

А вона відповідає: "Та що ти таке кажеш, нічого подібного! Якщо ми з тобою одної думки, тоді, безперечно рішаюче значення має твоя думка; але, якщо ми протилежних думок, тоді рішаюче значення має моя думка".

Отже, виходить, що чи так чи інакше, то всеодно мусить бути так, як вона хоче. Це добра рівновага, при який скоро супружній віз перекинеться.

470. Чи краса є конечна?
Прип. 11:22; 31:30.

Всім відомо, що самотність не є любою для нікого, а особливо для дівчат. Але дівчата роблять велику помилку, коли вони сподіваються звернути на себе увагу одною тільки зовнішністю.

Ось в одному американському університеті була роздана анкета, в якій студенти мали висловитися, яку вони хотіли б мати жінку? І ось якій наслідок тієї анкети:

1) На перше місце попав "Добрий характер".
2) "Розум" попав на друге місце.
3) На третє місце поставлено "поступливість, уміння співжитти".
4) На четверте місце попала — чарівність, принадність".
5) На п'ятому місці подано "чутливість, співчуття".
6) На шостому місці іде "здоров'я та працьовитість".
7) І аж на сьомому місці опинилась "краса".

Ясно, що коли б цю анкету виповняли віруючі студенти, вони напевно на перше місце поставили б "правдиву побожність", але й ця анкета показує, що для кандидатів на мужів головну ролю не грає краса. Мальовану красуню добре повісити тільки на стіну, але вдома, в щоденному житті потрібна жива, добра та практична людина.

471. Спізнений жаль.
Прип. 6:23-25.

Жив у 16 столітті в голландії поет і реформатор Д. Акоста, який одного разу висловився так:

"Коли я збирався оженитись, то так був закоханий в теперішню свою жінку, що із непомірної до неї любови хотів її з'їсти й тепер дуже шкодую, що того не зробив".

Напевно не один мужчина має цей спізнений жаль, але в цьому винні бувають часто самі жінки. Вони бувають занадто посолоджені перед шлюбом, а потім стають занадто гіркими.

472. Випробовування.
Прип. 31:27-28.

В середньовічних англійських церквах звичайно стояла невеличка, але досить тяжка скриня, якою випробовували молодих наречених. Кандидатка на жінку мусіла була підняти ту скриню одною рукою. Якщо вона не могла цього виконати, то вона рахувалась занадто слабою для виконування обов'язків домової господині й наречений мав право розв'язати весільне домовлення.

Певно, ми сьогодні дещо інакше дивимось на ці речі. Ми з досвіду знаємо, що часто малосильні наречені бувають дуже хорошими та справними господинями, а сильні — бувають невдалими та невмілими, або й недбалими. Але принцип залишається той самий: якщо молода жінка не потрапить бути доброю господинею, вона й не буде доброю жінкою.

473. Безгрішна.
Лук. 14:8-11.

Ось сусідка питає молоду жінку, яка недавно вийшла заміж: "Ей, сусідко, як же ви поживаєте з чоловіком?"

"Живемо добре, не сваримось, не сумуємо. Коли я права, то він мені уступає".

"А як він буває правий?"

"О, цього в нас не буває!"

Можна тільки пожаліти таку безгрішну жінку, бо чоловік не завжди буде уступати, то що тоді стане? Може наступити зудар і катастрофа. Уступливими мусять бути обоє, тоді й зударів не буде.

474. Найголовніше.
Іс. 62:5.

Одна товаришка звертається до другої та й каже: "Я не знаю, що ти знайшла особливого в тому Юрчикові, — він не цікавиться спортом, не любить танцювати, чим же він, властиво, цікавиться?"

"Мною!" — відповіла запитана.

А це для дівчини найголовніше, бо що їй з того, якщо хлопець буде цікавитись усім, але не нею?

475. Фальшива любов.
Пс. 25:4, Рим. 12:9.

Чоловік купив жінці персня з бриліянтом, а жінка питає: "Скажи щиро, чи бриліянт, якого ти мені подарував, є правдивий?"

"Такий, як твоя, любов, моя дорога!"

"І ти хочеш, щоб я щось подібного носила? — сказала жінка з огірченням і не спостерегла, що вона цим призналася чоловікої в фальшивості своєї до нього любові.

Так, нажаль, є багато таких жінок, а також і чоловіків, що за свою фальшиву любов, жадають повноцінних подарків.

476. Непорозуміння.
Прип. 20:18.

У певному місті мешкало одне подружжя. На їхньому подвір'ї був кусочок землі, на якому можна було дещо посадити. Муж, бажаючи зробити приємність своїй дружині, нічого їй не кажучи, насадив там бобу — який жінка дуже любила.

Трапилось, що й жінка, нічого не знаючи, подумала те саме й на тому самому кусочкові землі, посіяла хріницю — квіти, які подобались мужеві.

По певному часі муж зобачив, що зійшла хріниця, повиривав її говорячи: "Я тут бобу насадив". Те саме зробила й жінка та повиривала боб, коли він зійшов.

І, в кінці, на тому клаптику землі не росло нічого. Непорозуміння, таке неприємне на початку, потім вияснилось і чоловік з жінкою довго потім сміялись самі з себе.

Проте, в цьому випадку є дві лекції: перше та, що не треба мати досади, поки справа не вияснена. Бо ж може бути що в певному непорозумінні прихована є любов дорогих для вас людей. А друга та, що в певних випадках конечне таки треба якось порозумітись, щоб ненавмисне не наробити собі шкоди.

477. Молитва примирює.
Мар. 11:25.

Певне подружжя жило в постійному розбраті. Нарешті муж поскаржився на своє життя пасторові, а той його запитав: "А чи молитесь ви разом з жінкою?"

"Та вона ніколи на це не погодилась би, — відповів муж.

"А чи ви їй коли пропонували це, — запитав пастор.

"Ні, — відповів муж.

Коли він повернувся до дому, то жінка йому заявила, що вона не може далі з ним жити й буде жадати розводу.

"Що ж, — сказав муж, — Силою тримати тебе не буду. Але раніше, ні ж ми розійдемося, прошу тебе

давай хоч раз при кінці разом помолимось. Ми ж ніколи цього не робили, як довго живемо".

І раніше, ніж жінка могла щось сказати, він упав на коліна й почав голосно молитись. Правда, він і молитися не вмів, тому почав проказувати: "Отче наш..." але так, що вкладав у ту молитву всю свою зболілу душу. Коли він дійшов до слів: "І прости нам провини наші, як і ми прощаєм винуватцям нашим..." причім голос його надривався від ридань, то жінка також розплакалась. А при словах: "І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого..." жінка кинулась в обійми чоловіка й почала просити прощення.

Так вони й не розійшлись і думку про розвід відкинули. Від того часу вони не лишали спільної молитви. Це, поперше навчило їх молитись; а подруге, відхиляло непорозуміння й примиряло їх з собою.

Напевно в багатьох родинах нема спокою тому, що там нема спільної молитви.

478. Які бувають мужі?
І Сам. 25:3.

Запитали одну молоду вдову: "Чому ви не виходите заміж?"

"О, я цілком не збираюсь цього робити! В мене є кіт, пес і папуга, вони чудово заміщають мужа", — сказала вдова.

"Та якже це може бути?"

Дуже просто: собака гарчить, папуга лається з ранку до вечора, а кіт кожну ніч втікає з дому!"

Добре порівняння! А проте є такі чоловіки, що вони так власне себе ведуть. То за таких, дійсно не варто виходити заміж.

479. Турботливість.
Лук. 12:25-26, Ів. 12:6.

До трамваю увійшли чоловік, жінка і хлопчик. Чоловік захопив вільне місце, сів і почав лаятись:

"Проклятий трамвай, ніколи в ньому не знайдеш вільного місця, щоб сісти".

"Тату, але ж ти сидиш", — зауважив хлопчик.

"Так, але ж твоїй бідній мамі приходиться стояти". — відповів турботливий муж.

Так, є багато таких турботливих і ввічливих на чужий рахунок, а самі й власній жінці не дадуть місця.

480. Танці причиною розводів.
Суд. 21:21, Мат. 14:6.

Гастон Легов, французький адвокат, що мав у Парижі велику практику з розвідних справ, довів на підставі довголітнього досвіду, що добрі чоловіки, звичайно, цілком не танцюють, або є дуже нездалими танцюристами.

До цього висновку він прийшов із спостережень, що чоловіки, яких родинне життя розбилося, завжди були добрими танцюристами. Він дійшов до того, що коли йому попадала в руки розводова справа, то він відразу питався: чи клієнти добре танцюють?

Отже, яким чином танці ведуть до розводів? Таким, що танцюють, звичайно, з чужими жінками й чоловіками, а це ж спокуса до малих, або й великих зрад, підозрінь, ревнивости, сварок, гніву й так доходить до розводів. Словом, танці до добра не ведуть.

481. Одруження з грішми.
Пс. 36:16; 61:11, Прип. 11:16.

Молодий чоловік з'являється до дому банкіра й каже: "Я хотів би одружитись..."

Банкір його перериває: "Це дуже добре...Тож майте на увазі: Моїй старшій дочці 40 літ і я даю їй посаг півмільйона. Другій дочці 30 літ і її посаг двісті тисяч. Молодій 23 роки, посаг за нею сто тисяч.

Молодий чоловік вагається а відтак каже:

"А скажіть, будь ласка, чи не знайдеться у вас дочки так біля шестидесяти літ?..."

Отже, тому молодому чоловікові не залежало на літах жінки, а на кількости грошей. Він так розрахував, що коли банкір, починаючи від молодшої за кождою

подвоював посаг, то коли б у нього була ще старша, то він, як стій, дістав би за нею мільйон.

Цей чоловік по суті хотів оженитися з грішми банкіра, а не з його дочкою.

482. Незмінні почуття.
Еф. 6:24.

"Ти питаєш, чому я розриваю наші заручини? Тому, що мої почуття до тебе змінились", — каже дівчина.

"Ось, як. В такому випадкові, ти маєш повернути мені мого брильянтового персня", — сказав наречений.

"О, ні. До персня мої почуття не змінились".

Колись апостол Павло сказав: "Я шукаю не вашого, а вас". але більшість людей роблять якраз навпаки, вони шукають нашого, а не нас. Так як і в тієї дівчини, почуття до нареченого змінились, але до його брильянтового персня — залишились незмінними.

483. Аби мільйони, то пошана буде.
П.П. 8:7, І Сол. 5:12.

Один бідний юнак запитав дівчину, яка йому подобалась: "Скажи, коли б тобі треба було вибирати поміж мільйонером, якого зневажаєш і бідним, якого ти любиш, кого б ти вибрала?"

"Ах, залиши такі неможливі припущення", — сказала дівчина.

"Чому неможливі?"

"Тому, що я не можу уявити собі мільйонера, до якого я б відносилась зневажливо!"

Після того той юнак більше тією дівчиною не цікавився. Він зобачив у ній продажну душу.

Нажаль, так було, є й буде, що багатого негідника будуть шанувати, а до пошани гідного, але бідного віднесуться з погордою.

484. Економія чи скупість?
II Кор. 9;6.

До шотландського міста Абердин приїхала молода жінка — факір (в Індії факірами звуть фокусників). Вона показувала "чуда голодання". На протязі восьми днів вона лежала в шклянній домовині, закритій і за печатаній, неприймаючи ніякої поживи. Після своїх сеансів, вона отримала багатенно шлюбних пропозицій.

Які міркування побуджували женихів робити ці пропозиції тій жінці, що вміє жити не ївши, тяжко сказати; чи економічні, чи скупарські? Справді таку жінку мати вигідно, яка по вісім день не їсть, та ще й гроші за це бере.

485. Не все залежить від науки.
Пс. 142:10, Прип. 29:19.

В Америці в великій моді є "шлюбні школи". Навіть при університетах є шлюбні факультети на яких читають лекції психологи, лікарі, судді тощо.

Слухачі отримують "дипломи". І ось один відомий американський банкір Хоутон і артистка Сюзанна Уайт — обоє пройшли повний курс в одній із "шлюбних шкіл" і поженились в надії, що їх подружнє життя буде ідеальним.

Але, нажаль, через півроку вони розійшлись і стали злюшими ворогами. Дипломи не помогли.

Значить не всього можна навчитись, треба дещо мати від природи та від Бога. І ця остання Божа школа найкраще помагає.

486. Сварлива жінка.
Прип. 21:19; 27:15.

Була на світі така сварлива жінка, що кожного дня створювала чоловікові бурю. Але ось вона захворіла й померла. Підчас її хвороби цілий час на дворі була хороша погода, а як тільки вона померла відразу знялась жахлива хуртовина.

Дивлячись на це, її чоловік сказав: "Оце так баба; не вспіла померти, а вже й на небі зчинила бурю!"

Певно, той чоловік сказав так тому, що в народі є таке повір'я, що як хтось поганий помре, то буде буря. Але так воно не є. Бо людина тільки при житті має волю робити, що хоче. А після смерти погана людина йде до пекла й там їй вже не дано створювати бурі.

Проте жінки не повинні так поводитись, щоб про них ішла така погана слава. Вони повинні вносити в свої родини тишину та мир, а не бурю.

487. Вдячні чоловіки.
Рим. 16:3-4.

У свому часі в Америці, в місті Оклагома-Сіти, пастор Вебб організував товариство "вдячних мужів". Кожен новоприйнятий член мусів був скласти присягу, наступного змісту:

"Торжественно присягаю, що кожен день не менше одного разу поцілую свою жінку, скажу їй, що люблю її, похвалю їжу, яку вона приготовляє і т.д.".

Після довшого часу, після організації, те товариство нароховувало всього лише 30 членів.

З цього виникає, що вдячних мужів є небагато. А хто цьому винен? Ясно, що жінки. Бо коли жінки будуть хороші, то чоловіки будуть вдячні. Цим ми не хочемо сказати, що жінки гірші від чоловіків, або вже такі погані, що й жити з ними не можна. Ні, але ось товариство "вдячних мужів" не росте. Як видно, нема за що бути вдячними.

488. Адамове ребро.
Пс. 144:17, Об. 15:3.

У єврейського поета С. Фруга, є вірш, під назвою "Адамове ребро", в якому він описує, як молода та гарна римська патриціянка, в бесіді зо старим рабином, сказала:

"Я не знаю, як би поступив Зевс; але, рабине, це ж не додає чести й хвали Саваотові, Владиці всесвіту, немов нічному злодієві, вкрасти в людини частину

її тіла — Ним же Самим із пороху створенного, а притому ще й — у сплячого!"

Рабин глянув на неї й сказав: "Одного разу в ночі заліз до мене злодій і вкрав мого старого залізного світильника, а замість нього залишив мені — злодюга — золоту лямпаду найделікатнішої роботи, з багатьма великих блискучих алмазів..."

"О, рабине! — вигукнула римлянка: — То який же він злодій?... Замість залізної лямпадки..."

Але тут вона зрозуміла, що ж і вона в такому ж злодійстві обвинувачувала Бога, вона збентежилась і почервоніла.

Бо ж і справді, яке то злодійство, взяти в Адама кусочок кости й тіла, а в заміну йому дати прекрасну жінку; твір найделікатнішої роботи.

Так, правий Господь в усіх ділах своїх.

489. Чи будуть жінки в раю?
Пс. 118:86, Іс. 10:1.

Згідно з магометанською релігією, жінки не можуть попасти в рай, тому що Магомет навчав, що рай не буде раєм, якщо кожен муж знов зустріне там свою жінку.

Але це несправедливе відношення до жінок! Адже ж жінки не завжди винні в поганому подружньому співжитті. Часто жінки бували далеко кращі від чоловіків. То на якій підставі погані чоловіки мали б іти в рай, а хороші жінки до пекла?

Але сама ідея, що рай не був би раєм, коли б усі туди попали без перебору, є правильною. Тому туди попадуть тільки спасенні Христом, прощені Отцем та відроджені Духом Святим.

490. Жінка — ворог.
Пс. 54:13-15, Мих. 7:6.

У зв'язку зі смертю Наполеона І, трапився такий випадок:

Коли прем'єр міністер лорд Кастлере, отримав першу вістку про смерть Наполеона, то негайно поїхав

докласти про це королеві Георгові IV. Король, між іншим, дуже погано жив зо своєю дружиною Кароліною, проти якої розпочав був навіть розводовий процес, але тільки себе цим осоромив.

Отож, коли міністер доложив: "Помер найбільший ворог вашої величности!"

"Чи не королева часом? — запитав король.

"Її величність, королева, дяка Богові, жива й здорова, а помер Наполеон Бонапарт". — відповів лорд.

"Тож, знайте, — сказав король, — що королева для мене є більшим ворогом, ніж Наполеон!"

Яка це трагедія, мати жінку — ворога! І все ж це факт, що жінка проти волі, не люба й не любляча, є справді ворогом і притому таким ворогом, від якого найтрудніше відчепитися.

А тому, щоб подружнє життя було щасливе, то треба одружуватись з другом, а не з ворогом.

491. Багатоженство.
І Мойс. 2:18.

У рос. поета В. Вєлічко є вірш, під назвою "Багатоженство", в якому він описує певний епізод, про який він запевнює, що то була правда. Мало це статись на пишному бенкеті в перського посла, якого запитала якась легковажна пані:

"Скажіть, невже ж у вас в Персії й до цього часу існує таке жахіття, як багатоженство?"

Перс не збентежився, тільки засвітились його чорні очі.

Так, сказав, багатоженство,
Це жахіття, — на біду,
Так докладно, як в Європі,
Так і в нас воно в ходу.

Умовно ж багатоженство
Дозволяє нам закон:
Ми мусимо прокормить їх,
Й не чіпати чужих жон!

Ну..а тут мужі, — наскільки
Я звичаї взнати встиг, —
Мають тайно жон багато,
І не дуже кормлять їх!...

І справді, ми дивуємося з багатьох узаконених потворностей магометан та поган, а самі ті ж самі потворности робимо без закона. Магометани можуть мати кілька жінок, але вони обов'язані утримувати їх, а так звані християни, мають багато жон тайно, і не втримують їх цілком. В цьому дійсно мав рацію той перський дипльомат.

492. Острижені жінки.
І Кор. 11:6.

Бабуня остригла собі волосся. Коли маленький внук зобачив це, то довго дивився на неї й нарешті проказав:

"Бабуню, ти тепер цілком не виглядаєш як стара жінка".

"А як же, милий? — спитала задоволена бабуня.

"А так, як старий дідусь, — відказав внук.

Бабуня сподівалась, що внук скаже, що вона виглядає, як молода жінка. але внук правильно окреслив. Жінки острижені подібні до мужчин, а це їм виходить не на користь.

493. Мовчання жінок.
І Кор. 14:34, І Тим. 2:12, І Пет. 3:1-4.

"Тату, — запитав син — підліток свого батька, — з чого був зроблений перший гучномовець?"

"Із ребра, мій сину, — відповів батько, маючи на думці свою дружинку та її попередницю Єву.

Правдиве покликання жінки, а особливо християнки, бути тихою й мовчазною. Але вони, нажаль, так часто бувають "гучномовцями".

494. Подружній мир.
Прип. 17:1, Мат. 10:12.

У маловідомого рос. поета Л. Гуляєва є віршик, під назвою "Рідкісне явище", який бринить так:

"Муж й жона живуть прекрасно,
Хочте вірте, хочте — ні.
Йде життя гладенько, ясно,
Без докорів і сварні.

Завжди радісні їх лиця,
Вдень і ніччю тишина...
Він є вільний, мов, та птиця,
Вільна є також вона.

Пара ця живе в тій вірі,
Що щасливша всіх вона,
Це тому, що муж в Сибірі,
А в Італії — жона".

Останні слова пояснюють, чому "муж і жона живуть прекрасно". Нема дива, якщо він в Сибірі, а вона в Італії, то їм не трудно й жити прекрасно з собою. Але справді щасливе є те подружжя, яке живе разом і прекрасно, "без докорів і сварні". Тільки Господь може дати такий подружній мир.

495. Як дівчата псуються?
І Мойс. 6:11-12.

Кравці радять, ніколи не купувати тих матеріялів, які лежать на виставах. Бо на сонці й найліпший матеріял линяє і втрачає на якості.

Це нас наводить на думку про нашу молодь, а особливо про дівчат. Вони подібні до тих виставочних матер'ялів. І з такої дівчини ніколи не буде доброї жінки, яка любить себе виставляти перед цілим світом на оглядини та на обмацування, а злим язикам на обговорювання. Дівчина, яка постійно мусить бути в товаристві другої статі, та все себе прикрашувати, під-

мальовувати, витанцьовувати і, взагалі, водитися з будь ким, вона псується як той матеріял на виставі.

496. Жона нехай боїться свого мужа.
Еф. 5:33.

У рос. письменника А. Чехова є оповідання, під назвою "Необхідна передмова", в якому оповідається, як молода, тільки що повінчана пара, вертались із церкви додому.

"А ну, Варцю, каже муж: — вісьми мене за бороду і з цілої сили рвани".

"Та Бог з тобою, що ти видумуєш!"

"Ні, ні, будь ласка! Я прошу тебе! Візьми і рвани без усяких церемоній..."

Довго відмовлялась жінка, але, накінець, після багатьох просьб, вимагань і навіть погроз, вона всадила свої маленькі ручки в чоловікову бороду і рванула її, наскільки могла...

Чоловік навіть не поморщився...

"Уяви собі, що мені ані трошки не заболіло! — сказав він. — А ну чекай, тепер я тебе!"

Муж бере жінку за кілька волосків біля скроні, й міцно шарпає. Жінка голосно вереснула.

"Тепер, мій друже, — резюмірує муж: — ти бачиш, що я багато разів сильніший і витриваліший за тебе. Це тобі конечно треба було знати на випадок, коли б ти коли-небудь у майбутньому надумалась полізти до мене з кулаками або пообіцяла видерти очі... Тепер ти розумієш, чому жона має боятися свого мужа!"

Отак-то чоловіки доводять своїм жінкам свою силу й авторитет.

497. Домове пекло.
Пс. 114:3.

У франц. письм. Гюї де Монассана є оповідання, під назвою "Дощова парасоля", в якому оповідається про одну пані Орейль, жінку урядовця з військового міністерства. Вона була до того ощадна й скупа, що

видаючи кожну срібну монету, вона відчувала правдиву біль.

Одного разу чоловік домігся, щоб вона купила йому нову парасолю. Коли він узяв її перший раз до бюра, то там хтось, очевидно на зло його жінці пропалив у парасолі дірку.

І ось, із-за тієї дірки жінка майже збожеволіла й влаштувала чоловікові одну з тих родинних сцен, завдяки яким домове огнище стає для миролюбної людини страшнішим, ніж поле битви, над яким градом летять кулі.

Дехто таке життя, називають "домовим пеклом". І це пекло створюють самі ж мешканці даного дому. Тому жінки й чоловіки, познайомтесь з раєм, який пропонує Євангелія й пробуйте його завести в ваших родинах.

498. Рукавичка.
Прип. 15:17, Єр. 31:3, Ів. 15:13.

У німецького поета Ф. Шиллера є вірш, під назвою "Рукавичка". В ньому описаний середньовічний королівський замок. Навколо двора, на високих балконах сиділи король з наслідником, з баронами й з цілою низкою придворних пань.

За знаком короля випустили на арену спочатку лева, потім тигра й, накінець, двох барсів. Звірі ворожо дивились один на одного, але боротьби не починали, а покрутившись по арені, поричали й полягали.

Нараз одній пані висковзнулась із рук рукавичка і впала з балкона поміж звірів. Тоді вона звернулась до свого рицаря і, з лукавою посмішкою, сказала:

"Ось тепер я випробую вас, якщо ви мене любите так, як кажете, то принесіть мені мою рукавичку".

Рицар, без слова, зійшов з балкона, смілою рукою підніс рукавичку з поміж приголомшених звірів, і неушкоджений вернувся на балкон.

Всі зустріли хороброго рицаря гучними оплесками, а красуня привітала його ніжним поглядом, витягнувши руку за рукавичкою й хотіла вже дякувати

йому. Але рицар холодно поглянув на неї, кинувши їй рукавичку в лице, зі словами:

"Подяки вашої мені не треба!"

І покинув легковажну на завжди.

І рицар мав підставу так поступити. Бо ж жінка, яка, щоб випробувати любов, може послати нареченого на неминучу смерть, сама не має не тільки любови, але й серця.

А правду кажучи, всі ми докладно так поступили з нашим Небесним Нареченим, — Ісусом Христом. Ми віддали Його на поталу самих найдикіших звірів — двоногих. Вони Його скатували й замучили на смерть. І, помимо того, Він не кинув нам рукавичку в лице й не лишив нас, а продовжує любити найніжнішою любов'ю.

499. Вибір нареченої.
ІІ Кор. 11:2.

В арабській філософії є оригінальна думка про те, як знайти добру жінку.

"Коли знайдеш гарну дівчину й забажаєш з нею оженитися, то постарайся підглянути, як вона чистить картоплю.

Якщо вона обрізує шкірку занадто грубо, то будь певний, що вона марнотратниця; якщо вона не вирізує очок — вона лінива; якщо вона миє картоплю в одній тільки воді — вона неохайна; якщо вона для смаження кладе багато тлущу — вона обжерлива; якщо вона допускає, шоб картопля пригоріла — вона недбайлива. Залиши таку дівчину — вона не ощасливить тебе.

Якщо ж ти знайдеш дівчину, яка хороше вміє почистити й приготовити картоплю, то женися з нею, чи вона буде гарна чи негарна, бідна чи багата — вона ощасливить тебе.

500. Любов на словах.
Рим. 12:9, І Ів. 3:17.

На лавці, під кущем бузу, сиділа молода пара. Це-наречені. Підчас любої розмови, наречений сказав:

"Моя ти любко, коли б ти знала, як я тебе люблю; я пішов би задля тебе в огонь і в воду!"

"Ну, добре, добре! — відповіла практична наречена. — Прийди до мене взавтра й то обов'язково!"

Наречений подивився на небо, зобачив, що воно хмариться й непевним голосом проказав:

"Обов'язкого прийду, якщо не буде дощу".

Отже, той, хто був готовий йти "в огонь і в воду" дощу боявся.

Є такі і в духовному житті, що на словах вони готові для Христа і в огонь і в воду, а на ділі крапля дощу може бути для них непереборною перешкодою в виконанні їхніх добрих слів.

501. Не слухається добрих порад.
ІІ Сам. 17:14, Пс. 1:1, Іс. 30:1.

В одної жінки був упертий і неслухняний чоловік. Він не брав калош у дощові дні, не вдягав светра в холодні дні. Дружина була з цього незадоволена й усе нарікала:

"Ти ніколи не слухаєшся добрих порад!..."

А чоловік їй відповідав: "Дякуй Богові за це; а то ти була б ще по сьогодні старою дівою, коли б я слухався добрих порад".

Цим той чоловік виявив, що йому радили не одружуватись з теперішньою своєю дружиною й ті поради він тепер уважав за добрі, але він їх тоді не послухав, а таки зробив по своєму. Тепер він той непослух уважав за добродійство для своєї дружини, бо інакше вона не вийшла б заміж. А вона на нього ще й нарікає за непослух.

Кажуть: "Людей слухай, а свій розум май", але той розум треба вживати на те, щоб збагнути, які є "добрі поради" й добрих порад часом треба послухатись.

502. Розумніший у сні.
І Кор. 7:28.

Одного разу молодий хлопець сказав своїй ко-

ханій: "Знаєш, мені приснилося, що я зробив тобі пропозицію вийти за мене заміж. Щоб це мало означати?"

"Це означає, — відповіла дівчина, — що ти в сні розумніший, ніж наяву".

І мала рацію. Бо як що він хотів женитись, то чого відтягав? А якщо не хотів, то чому морочив голову?

Хіба, що він був несміливий і не знав, як до цієї справи підійти, тому зробив такий натяк? Але в усякій справі, чим дальша дорога, тим тяжча. Краще набратись відваги й сказати про свій замір ясно. Тоді й дівчина знатиме, що робити, й хлопцеві відразу стане легше говорити з нею поважно про свій замір.

503. Що зменшує недолік?
І Мойс. 29:18-20.

Існує такий вислів: "Деякі жінки не звернуть уваги, що чоловік пристаркуватий і в нього за великий живіт, аби лише притому у нього був великий та завжди повний грошей гаманець".

Цебто, гроші заслонюють старість і зменшують притому тілесні недоліки. Але це тимчасово. А щастя, радости та задоволення вони все одно не принесуть. Бо щастя і задоволення дає тільки правдива любов до людини, а не до її гаманця.

504. Ювілей.
І Пет. 3:3-4.

Коли одне подружжя дочекалось 25-літнього ювілею, то муж приступив до своїх щоденних занять, як звичайно. Тоді дружина його запитала: "Чи ти не розумієш, який сьогодні день?"

Він відповів: "Так".

Тоді жінка знов запитала: "Ну, то якже ми відсвяткуємо цей день?"

Чоловік подумав трохи й чемно запропонував: "А ми влаштуймо кілька хвилин мовчанки".

Як видно, мало було тихих хвилин в цьому подружжі, якщо чоловік на ювілейний день нічого кращого

не придумав для себе, як кілька хвилин мовчанки. Тому то й радить апостол Петро християнкам, щоб вони мали мовчазного духа.

505. Чоловік готовий позбутися жінки.
Прип. 24:24, Мих. 2:9.

Батько покликав для бесіди свою дочку: "Сьогодні до мене до бюра приходив твій залицяльник і просив у мене дозволу на женячку з тобою. Я погодився".

Дівчина, не знаючи, що сказати, проказала:

"Але, якже я покину маму?"

На це їй батько відповів: "Нічого, нічого все буде гараздь. Ти можеш маму взяти з собою!"

Цей запит дочки й відповідь батька показують, що мама дочки йому була непотрібна, і він готовий був її позбутися разом з дочкою. Ми не знаємо, чи тут чоловік був бездушним самолюбом, чи жінки допекли йому так, що він готов був позбутися їх обох нараз?

Але ясно, що це не була щаслива, з'єднана родина. В такій родині, де нема родинної єдности, бідні й батьки, а також і діти.

ПОХОРОННІ

506. Не відмовитесь похоронити.
Лук. 16:22.

Є люди, які ні прощо недбають, що до духовного життя. Вони задовольняються тим, що в дитинстві їх охристили, а по смерті їх похоронять по християнському обряду.

Одного разу пастор запитав одного такого прихожанина, чому він ніколи не приходить до церкви?

"Та, знаєте, все ніколи; але, між іншим, я надіюсь, що ви, в свому часі, не відмовитесь мене похоронити?" — насмішливо відповів запитаний.

"Певно, — відповів пастор, — у мене вже є готова надгробна промова для вас".

"Чи міг би я довідатись про її зміст?"

"А ось вона: помер, похований, але де буде вічність проводити, не відомо?"

Ця відповідь збентежила прихожанина й він почав щораз більше задумуватись над тим, де ж, справді, він буде вічність проводити, а це, в свою чергу, почало гнати його до церкви, щоб довідатись про це. Так та людина й пізнала Бога, а в Нім усе те, що треба знати про нашу духовну долю.

А ти, друже, чи знаєш уже, де будеш провадити вічність?

507. Стіна навколо цвинтаря.
Мат. 23:27.

Коли американський письменник Марк Твен став славним і популярним, то почали надходити до нього

різні просьби про поміч. Ось із одного містечка прийшов лист, у якому магістрат просив грошей на будівлю стіни навколо цвинтаря.

І славний письменник відповів: "Уважаю ваш проєкт непотрібним. Бо ж ті, що знаходяться в середині цвинтаря, не можуть його залишити, а ті, хто є назовні, не мають найменшого бажання попасти туди!"

У цій відповіді письменника є безперечно певний жарт, але є також натяк на певну правду, що люди роблять багато дечого непотрібного. І найбільше непотрібного роблять люди для Бога та для духовного життя. І власне тому ніхто не має охоти попасти на цвинтар, цебто померти. Робіть розумне й добре, те, що Бог наказує, тоді й смерть вас не лякатиме.

508. Спільність з Богом.
І Ів. 1:3.

Один німецький письменник Гессе в своїй книзі: "Картини натуральної історії", розповідає про деяких молюсок, що замешкують в коральових рифах. Поки ті молюски заховують вихід зо своїх заглиблень на зовнішню сторону, то вони безпечні. Але, якщо вони тільки це занедбають, то вони оказуються живими похованими, бо кораль їх обростає.

Таким є й життя душі на землі. Світ так нас оточує та охоплює, що коли ми не підтримуємо спільності з Богом, то він може нас цілком відділити від Бога. Ми можемо "обрости" світом і виявитися похованими в ньому, як в могилі.

509. Бог осміяний бути не може.
Гал. 6:7.

Підчас царювання римського імператора Юліяна Відступника, всі його сторонники, за його прикладом, зневажливо відносились до Христа. Ось, одного разу один із таких вельмож Ліваній, зустрів побожного єпископа Афанасія та й питає:

"А що там поробляє тепер Син теслі?"

"Він робить домовину вашому імператорові!" відповів Афанасій.

І дійсно, в скорому часі Юліян у битві з парфянами був убитий і вийшло так, що Афанасій виявився точним пророком. Зневажений Юліяном та його наближеними "Син теслі", Ісус, дійсно зробив йому домовину. Боротьба з Богом є безнадійна бо Бог осміяний бути не може.

510. Похований талант.
Мат. 25:18, 24-30.

Російський письменник І.А. Гончаров у свому романі "Обломов" малює свого головного героя Іллю Обломова, як найбільшого песиміста. Ось одна з картин того Обломова:

"Він ліниво махнув рукою на всі молодечі надії які його обманули та які він обманув, на всі ті ніжносумні, а також ясні спогади, від яких у декого ще й під старість б'ється серце. А все ж таки він боляче відчував, що в ньому похований, немов у могилі, якийсь хороший, світлий початок, може бути, тепер уже померлий, або лежить, як золото, в надрах землі, якому давно вже пора бути ходячою монетою".

Але ще більше "світлим початком" і ще більше "дорогоцінним золотом" є людська душа з її якостями, що заложені в ваших серцях. І чим ті серця є для того скарбу: скарбонкою чи могилою? Чи те золото є ходячою монетою, чи закопане, як в могилі? За це треба буде дати звіт перед Богом.

511. Могила.
Пс. 29:10.

У рос. поета М. Розенгейма є маленький віршик, такого змісту:

"Тяжка путь земная,
Скелі й пісковець...
Та вже скоро, знаю:
Буде їй кінець.

Підупала сила,
Та набравсь біди...
Що це там? Могила.
Чого ж став? Іди!

Так уявив собі поет кінець путі — могила. Тому не дивно, що подорожний став. Хоч здавалося, що він прагнув кінця. Але кому то є охота йти до темної сирої могили? Але дяка Богові, що в Христі Ісусі ми маємо ліпшу надію. Ми дивимось не на могилу, а в рай, де вічне життя.

512. Гріб.
Пс. 87:5-6.

Видатний наш письм. М. Гоголь багато подорожував. У 1848 році він відвідав навіть Палестину. Ось що він сам писав про цю подорож:

"Моя подорож до Палестини була доконана спеціяльно для того, щобо особисто довідатись і побачити власними очами, яка є велика зачерствілість мойого серця...

Я удостоївся провести ніч при Господньому гробі; я також удостоївся причаститись святих тайн, стоявших на самому гробі, замість алтаря. І при всьому тому я не став кращим..."

І це зрозуміло, чому? Тому що можна стати кращим не при порожньому гробі Спасителя, а в спільності з живим Спасителем.

513. Від Бога не сховаєшся.
Єзек. 27:20.

Є таке передання, що коли помер Аттіла, цар гуннів у 453 році в Панноні (сучасна західня Угорщина), то його поховали таким способом.

В невідомій пустині, серед глибокої ночі, викопали для Аттіли могилу, в якій положили його тіло, яке було заховане в потрійній домовині: із золота, срібла і міді. Йому поклали його зброю і його кінну збрую. На його могилі були заколені всі раби, що копали землю, щоб

ніхто із живучих не взнав, де саме лежать кості великого вояка.

Отож, хоч і сховали Аттілу від людей, але не від Бога й Він знайде його в день суду, й викличе його з його потрійного гробу на загальний суд, на якому й Аттіла буде змушений дати відповідь за своє життя.

Від Бога й гори та скелі не сховають.

514. Ось я, пошли мене!
Іс. 6:8.

Один молодий чоловік став місіонером по такій причині. Будучи ще хлопчиком, він любив прогулюватись по кладовищі і, проходжуючись поміж могилами, перечитувати написи на могильних плитах чи пам'ятниках.

На одній могилі, в якій лежав восьмилітній хлопчик, він прочитав такий напис: "Мамо, коли я виросту, я хотів би бути місіонером, але, якщо я помру маленьким, то напиши моє бажання на могилі: може хтось проходячи мимо, прочитає й стане місіонером замість мене".

Часто він затримувався над тією могилою і читав той напис, із якої як ніби живий і дзвінкий голос хлопчика переконливо кликав його взяти на себе його місію, яку йому не дано було виконати.

Так дозріло в того молодого чоловіка рішення і свідомість, що власне він повинен зайняти пост, до якого поривався його маленький друг.

Але ось, Сам Бог кличе до нас: "Хто піде для Нас, кого Мені послати?" Відгукнітесь же, як зробив той молодий чоловік на клич хлопчика із могили та пророк Ісая на Божий клич: "Ось я, пошли мене!"

515. Спокій в Бозі.
Йов 3:17-19.

Одного разу, обтяжений горем і турботами подорожній зайшов на кладовище. Через поламані ворота він увійшов до забутих могил, сів на камені й опустивши втомлену голову на груди й почав думати:

"О, як хотілося б і мені бути вже на батьківщині й не служити більше нікому на світі! Вичерпались усі мої сили. Не знаю, коли я вже заспокоюсь, але тут мені вже не жити!"

Нараз, зір його впав на покритий мохом камінь, на якому він прочитав: "Тут покоїться в Бозі заснувший Р.Н." І тут надія, що й він скоро спочне в Бозі, підбадьорила його душу й він знов береться за свою подорожну палицю.

Так, дійсно є спокій, але він не в мороці смерти, не в сирій могилі, а в Бозі! Там у Бога втомлені подорожні відпочнуть спокійніше й щасливіше, ніж втомлене дитя на руках своєї мами. Але той спокій знайдуть ті, які й подорожують з Богом та працюють для Бога.

516. Доля.
Йов. 33:22.

У рос. письм. І. Тургенєва є оповідання під назвою "Бабуся". Ось його зміст:

Ось він іде широким полем, один. Нараз йому видалось, що хтось за ним іде. Він оглянувся й зобачив маленьку, згорблену бабусю, всю закутану в сірі лахи. Він подумав, що то жебрачка, але на пропозицію милостині, вона нічого не сказала. Накінець, він подумав, що вона сліпа й зблудила з дороги, а тепер хоче, прислухаючись до його кроків, вийти на замешкане місце.

Але, нараз ним заволодів неспокий, бо йому знов видалось, що та бабуся не йде тільки за ним, але що вона керує ним, ніби попихає його то направо, то на ліво й що він, мимо волі, слухається її.

Однак він продовжує йти... але ось, спереду на самій його дорозі, щось чорніє й поширюється...якась яма... "Могила!" мигнуло в нього в голові. "Ось куди вона попихає мене!" — подумав він.

Він повернув назад, бабуся за ним, повернув у бік, вона не відстає; а спереду все та сама грізна яма. "Ось!

— подумав він... — та бабуся то моя доля. Та доля, від якої людина не втече!"

Але він рішився попробувати втекти. Але куди б він не повертав, він чув шелесть кроків бабусі з заду, а спереду бачив зловісну чорну пляму.

Нарешті він подумав: "Ошукаю її, не піду нікуди!" і враз сів на землю. Бабуня ж стала на два кроки від нього.

І нараз він бачить, що пляма пливе, повзе сама до нього, а бабуся дивиться на нього, злорадно усміхається й як би каже: "Не втечеш!"

Ось так, за словами письменника виходить, що доля — то заганяч людей в могилу. І, з одної сторони — це є правдою. Попасти в могилу, це є доля кожного й ніхто справді від неї не втече. Але є й велика різниця, як на це задивляються люди. Одні, немов би, йдуть до могили з тілом і душею й поза нею нічого більше не бачать. То для них вона жахлива. Але для спасенних віруючих могила є нічим. Вони їй віддають тільки тіло, цебто — порох. А самі дивлятся до раю, до вічної спільности зо своїм Спасителем, де буде вічне життя.

517. Непотрібне співчуття.
Мат. 8:22.

У вірші рос. поета Н. Нєкрасова під назвою "Останні елегії", описаний подорожній, що зробив далеку та тяжку дорогу. Ось певен уривок із того вірша:

"Навколо чуже все, і так болять ноги;
А він стоїть, бідний, на краю дороги, —
Люд не співчутливий, ніхто не підвіз,
Хоч промчала трійка і проїхав віз —
Усе мимо, мимо!.. І ноги зомліли
Й посеред дороги він упав безсилий.
Тут підходять люди цілою юрбою
І всі вони добрі, услужні та милі,
Навіть вшанували зайвою сльозою
Й охочо підвезли його до могили..."

Ось, таке-то. Втомленого, обезсиленого в дорозі, ніхто не хоче підвезти, а коли впаде й сконає, тоді "охочо підвезуть до могили", та ще й непотрібною сльозою пошанують. Так було колись. А тепер, здається , то й до могили мабуть ніхто б не завіз. Страшно стає жити особливо серед, так званих християн.

518. Сумнівна велич.
Екл. 9:4.

У драмі під назвою "Гамлет" англ. драматурга В. Шекспіра, є між іншим, така сцена:

Принц Гамлет зі своїм другом Гораціо, пішли на кладовище, де зобачили, як могильники, копаючи нову могилу, викинули кілька черепів. Зобачивши їх, Гамлет почав міркувати над нікчемністю людського тіла. Він почав уявляти собі, як кожна людина мусить умерти, її поховають і вона обернеться в порох, а порох є земля чи глина, яку вживають на заліплювання стін. Так усяка людина, яка б вона не була велика при житті, чи то був би Олександер Македонський чи Юлій Цезар, може бути вжитий на замазку печі.

І ось ми приточимо його характерний вигук:

"О, препишний Цезар, нині порох-тлінь!
І ось він ужитий на поправку стін.
Живая глина землю потрясала,
А мертва — замазкою печі стала".

І так воно справді є, бо так і написано, що всяке тіло як трава. Поки в ньому є дух, тоді воно має певне значення, а виходить дух і тіло обертається в порох і зникає вся його сила, влада та слава.

Тому всяка тілесна велич тільки до могили, зате духовна, виплекана на Євангелії, є вічною.

519. Безкорисне.
Тит. 3:9.

Два американці, поклавши квіти на могилу померлого друга, вертались із кладовища. Коли, нараз, на другому кінці побачили китайця, який на одну з могил посипав трошки рижу.

Один з американців запитав з іронією: — "Коли ви сподіваєтесь, що ваш покійник прийде, щоб з'їсти риж?"

"Тоді само, коли ваш покійник прийде, щоб оглянути та понюхати ваші квіти", — відповів китаєць.

І він мав рацію. Бо ж справді, як один жест так і другий не мають суттєвого сенсу. Для покійного ані квіти ані риж уже непотрібні. Кожне мертве тіло є тільки порохом, який вже не потребує нашого пошанування ні в якій формі.

Тому треба виявляти пошану до людини поки вона живе, а не тоді, коли вона вже померла.

АЗБУЧНИЙ ПОКАЖЧИК ТЕМ

Назва прикладу	№
Авторитет	
Нехай жона боїться свого мужа.	496
Акуратність	
Акуратний батько	297
Атмосфера	
Чому чоловіки воліють бути поза домом?	426
Багаті	
Бідний	412
Вірний вибір	407
Наше багатство	334
Небесний дім	335
Порок серця	406
Розчарування й вияснення	460
Хто багатий?	224
Багатоженство	
Багатоженство	491
Бадьорість	
Боріться, ворог близько!	383
Бажання	
Бажання гарної жінки	425
Байдужність	
Ким цікавиться чоловік?	439
Формалізм.	390
Чому не ходиш на зібрання?	380
Батько	
Мати — робітниця.	149
Те, але й не те.	145
Бачити	
Віра бачить невидимого	246
Тільки перед людьми.	281
Що бачать сліпі?	169

Назва прикладу	№
Безбожництво	
Дух Святий бачить.	323
Жертва спокуси.	262
Кому вірити?	139
Мама безбожниця і вчителька християнка.	140
Нема місця.	374
Походження людини.	212
Фальшиві християни.	388
Безгрішні	
Безгрішна.	473
Бездоганність	
Обман	298
Безконечне	
Безконечне в конечнім.	364
Безкорисність	
Безкорисне	519
Вірний вибір	407
Безпека	
ОтецьНебесний з нами	259
Руки Отця	243
Тату, я йду за тобою	293
Безпечність	
Бог осміяний бути не може.	105
Спільність з Богом.	508
Спішіть!	21
Без потреби	
Непорозуміння	468
Берегти	
Божа охорона	340
Бити	
Обережний муж.	467
Посмертна згадка.	295

Назва прикладу	№
Біблія	
Біблія	329
Вода Святого Духа.	321
Вплив матері.	210
Подарок	362
Селенин і Біблія.	221
Читайте Біблію.	266
Як люди розуміють читання Біблії?	77
Бідні	
Бідний	412
Сварливість.	443
Чоловік готовий позбутися жінки.	505
Біле	
Зрозумів	465
Благословення	
Діла милосердя.	339
Благочестя	
Благочестя на свято.	377
Блаженство	
Вірний вибір.	407
Блукання	
Провід Духа.	299
Світло в окні.	159
Бог	
Родинна рівновага.	418
Спокій в Бозі.	515
Богозневага	
Богозневага фальшивих християн.	88
Бог осміяний бути не може.	105
Бог осміяний бути не може.	509

Назва прикладу	№
Борг	
Акуратний батько.	297
Прости боргі наші.	52
Боротьба	
Бог осміяний бути не може.	509
Боротьба зі злом.	314
У чому сила?	300
Боятися	
Батько боїться мами.	191
Жона нехай боїться свого мужа.	496
Любов на словах.	500
Підвищення голосу.	382
Посмертна згадка.	295
Братовбивці	
Безглузде хрищення.	66
Богозневага фальшивих християн.	88
Брехня	
Брехня.	294
Непорозуміння.	468
Телефон від собачки.	428
Як учаться діти брехати?	189
Бриліянт	
Незмінні почуття.	482
Фальшива любов.	475
бунт	
Суд без милости.	261
Буря	
Керівник життя.	248
Отец Небесний з нами.	259
Сварлива жінка.	486
Бур'ян	
Без виховання.	222

Назва прикладу	№
Важне	
Важних справ не доручий іншим.	433
Варити	
Шукання кухар'я.	456
Вартість	
Порок серця.	406
Ввічливість	
Турботливість.	479
Вдячність	
Вдячні чоловіки.	487
Подякою досягаємо більше,...	357
Скромність.	263
Ялиночка.	361
Велич	
Сумнівна велич	518
Вести	
Зоря.	371
Взавтра	
Взавтра.	45
Небезпека відкладання.	20
Не відкладай до завтра.	30
Не дожила.	29
Сьогодні або ніколи.	22
Взаємовідносини	
Малодушність.	207
Взаєморозуміння	
Жінка вченого.	416
Вигадки	
Хрищення дітей.	59
Видавати	
Зрада рідних.	275

Назва прикладу	№
Видирати очі	
Не оженився.	399
Визволення	
Народження.	360
Визнання гріхів	
Гріхи в море.	74
Негайне визнання гріха.	80
Правдиве покаяння.	79
Признай тільки вину.	72
Признай тільки вину.	73
Спаситель від гріхів.	75
Використовування	
Вагання у виборі.	31
Використовування	408
Використовуйте час.	9
Використовуйте час.	10
Використовуйте час.	40
Втрата часу.	41
Дорожіть часом.	39
Дорожіть часом.	47
Духовний зріст проповідників.	46
Економія часу.	5
Економія часу.	37
Прогавив.	48
Самообман.	34
Спізнився.	7
Спішіть!	21
Тепер або ніколи.	4
365 перел.	1
Труд до смерти.	11
Вимагання	
Диктатура жінки.	455
Який батько, такий син.	272
Вина	
Вина родичів.	208
Відповідальність родичів.	254
Відповідальність родичів.	287

Назва прикладу	№
Звалювання вини.	429
Признай тільки вину.	72
Признай тільки вину.	73
Суд.	459
Хто винен?	414
Хто має уступити?	421
Ювілей.	452
Вино	
Дух Святий навчить.	308
Випадковість.	
Родинна рівновага.	418
Випробовування	
Вдячний.	333
Випробовування.	472
Рукавичка.	498
Як тривога, то до Бога.	213
Вирівняння	
Виправлення кривди.	3
Висловлювання	
Дорогоцінна дружина.	435
Високо	
Кінець ділові вінець.	286
Радість спільності з батьком.	284
Вистава	
Як дівчата пеуються?	495
Витрушування	
Гріхи в море.	74
Вихід	
Спільність з Богом.	508
Виховування	
Без виховання.	222
Вина родичів.	208
Виховання.	199
Виховання дітей.	267
Відповідальність родичів.	254
Відповідальність родичів.	287
Вплив віруючого батька.	260
Мамини перли.	194
Материнське виховання.	220
Мати.	203
Мати — виховниця.	148
Мати — формувальниця.	193
Неправильне виховання.	197
Не розпещуйте дітей.	206
Синівська похвала.	164
Скромність.	263
Вияснювання	
Допитливість.	276
Відбудова	
Відбудова	114
Відкладання	
Небезпека відкладання.	20
Не відкладай.	33
Не відкладай до завтра.	30
Не дожила.	29
Прогавив.	48
Сьогодні або ніколи.	22
Відкриті	
Невидима рука.	232
Того, хто приходить, не вижену.	172
Відноситись	
Десять правил для подружжя.	409
Звалюваня вини.	429
Любов батька.	242
Такою мірою відміряють.	251
Відпихання	
Відпихання від церкви.	365
Відповідальність	
Відповідальність родичів.	254

Назва прикладу	№
Відпочинок	
Відпочинок.	450
Відречення	
Невірний в малому.	393
Відродження	
Відродження.	15
Відсахнутись	
Фальшиве розуміння.	236
Відстрашування	
Не оженився.	399
Реакція свідка.	431
Відчування	
Духовний інстинкт.	316
Тепла рука.	216
Війна	
Мати й війна.	177
Віра	
Великодний вогонь.	97
Від старого до нового.	18
Віра бачить Невидимого.	246
Віра без діл.	17
Воскресіння.	115
Воскресіння.	122
Кому вірити?	139
Не людською мудрістю.	58
Позагробове життя.	120
Стара або нова віра?	38
Таємниця вічного життя.	121
Хрищення без віри.	65
Хрищення за вірою.	57
Вірність	
Взірець терпіння.	269
Вірність.	415
Вірність обітниці.	160
Заохочення.	270
Вічне життя	
Вічне життя.	107
Дають, чого самі не мають.	69
Доля.	516
Могила.	511
Надія на вічне життя.	217
Таємниця вічного життя.	121
Червоне яєчко.	96
Вічність	
Зобачила отця	123
Не відмовитесь похоронити.	506
Не чекав.	2
365 перел.	1
Вода	
Вода Святого Духа	321
Дух Святий навчить.	308
Життя піддостатком.	311
Любов на словах.	500
Волосся	
Не залежить від кольору.	441
Яке волося?	440
Ворог	
Бодріться, ворог близько!	383
Жінка — ворог.	490
Не все залежить від науки.	485
Ворожнеча	
Подружжя.	405
Воскресіння мертвих	
Відбудова	114
Вічне життя.	107
Воскресіння.	115
Воскресіння.	122
Воскресіння мертвих.	99
Всі воскреснуть.	100
Всі воскреснуть.	101

Назва прикладу	№
Всі воскреснуть.	127
Де можна сховатись?	102
Знайде підчас воскресіння.	106
Зобачила отця.	123
Магометанське воскресіння.	126
Нема мертвих, всі живі.	110
Позагробове життя.	120
Посмертні багатства.	104
Сила воскресіння.	125
Таємниця вічного життя.	121
Цілісність.	119
Як Бог зможе вибрати тіла з пороху?	112
Вояк	
Скромність.	263
Впертість	
Хто винен?	414
Вплив	
Виховання дітей.	267
Вплив віруючого батька.	260
Вплив матері.	210
Вплив матері.	219
Вплив світла.	328
Вплив співу.	211
Впоювати	
Не знаєте, якого ви духа.	313
Всемогутність	
Всі воскреснуть.	101
Вспіти	
Спішіть!	21
Втілення	
Безконечне в конечнім.	364
Втрата	
Використовування.	408
Втрата часу.	41
За все дякуйте.	346
Налякав признанням.	404
Гавкання	
Зустрічання.	451
Які бувають мужі?	478
Газ	
Долина смертної темряви.	302
Ганьба	
Зрада рідних.	275
Гидра	
Боротьба зі злом.	314
Гинути	
Долина смертної темряви.	302
Гідні	
Самовихування.	280
Слава отцеві.	268
Гіркі	
Спізнений жаль.	471
Глупі	
Мученик чи глупий?	445
Говорення	
Брехня.	294
Виховання дітей.	188
Непродуманість.	278
Голова	
Після шлюбу.	453
Хто командує?	446
Голод	
Ялиночка.	361
Голос	
Голос матері.	185
Голосно	
Підвищення голосу.	382

Назва прикладу	№
Голуб	
Провід Духа.	299
Гордість	
Не падай на дусі.	347
Хто винен?	414
Горе	
Ялиночка.	361
Горілка	
Вірність обітниці.	160
Дух Святий бачить.	323
Горіти	
Божий огонь.	381
Одна головешка і в печі не горить.	395
Господиня	
Випробовування.	472
Гостина	
Гостина з мерцем.	81
Духовна мертвота.	85
Їж, пий і веселись.	55
Готовість	
Не відкладай.	33
Чи ти готовий?	32
Грання	
Безглуздість.	198
Гріб	
Гріб	512
Лев і павук.	95
Христос воскрес.	109
Гріх	
Відновлююча сила.	42
Внутрішня теплота.	318
Гріхи в море.	74
Гріхи в торбі.	71
Гріх — розлучник.	419
Дають, чого самі не мають.	69
Долина смертної темряви.	302
Дух очищає.	322
Налякав признанням.	404
Негайне визнання гріхів.	80
Спаситель від гріхів.	75
Сповідь.	76
Хрищення не очищає.	62
Ще є час.	27
Грішити.	
Духовна вбогість.	289
Страшний докір.	249
Грішник	
Коли син кається, то батько прийме.	296
Громада	
Бодріться, ворог близько!	383
Божий огонь.	381
Побожний вчений.	392
Гроші	
Аби мільйони, то пошана буде.	483
Головне — гроші.	457
Економія чи скупість?	484
Одруження з грішми.	481
Порок серця.	406
Принадність розтрачена.	427
Що зменшує недолік?	503
Грубіння	
Засіб від грубіння.	402
Гучномовець	
Мовчання жінок.	493
Давати	
Блаженніше давати.	343

Назва прикладу	№
Дар	
Дар Божий.	462
Дар мов.	320
Любов до Невидимого.	352
Двері	
Невидима рука.	232
Помазання.	327
Того, хто приходить, не вижену.	172
Делікатність	
Уважливість.	417
Дешево	
Ощадність.	403
Диктування	
Диктування жінки.	455
Після шлюбу.	453
Диплом	
Не все залежить від науки.	485
Дихати	
Різні характери.	422
Дівчата	
Найголовніше.	474
Хочеться заміж.	420
Чи краса є конечна?	470
Як дівчата псуються?	495
Дідичність	
Дідичність.	253
Діла	
Батько сиріт.	341
Віра без діл.	17
Однодушність.	304
Ділитись	
Ялиночка.	361

Назва прикладу	№
Діло Боже	
Духовні прикраси.	350
Мати.	203
Наше багатство.	334
Не йди з ними.	204
Полум'я любови до діла Божого.	167
Про що думають старенькі?	168
Діло віри	
Перекручене поняття.	387
Діло милосердя.	
Діла милосердя.	339
Дім	
Домове пекло.	497
Небесний дім.	335
Не плачте за померлими.	16
Хто командує?	463
Чому чоловіки воліють бути поза домом?	426
Діти	
Батько боїться мами.	191
Виховання дітей.	188
Відношення до дітей.	292
Гріх — розлучник.	419
Дідичність.	253
Жертва матері.	214
Історія ялинки.	366
Любов батька.	242
Мати й діти.	138
Мати формувальниця.	193
Навчайте дітей доброго.	264
Не чужа.	152
Отець Небесний з нами.	259
Посередник.	413
Селянин і Біблія.	221
Спокій в хаті.	223
Тату, я йду за тобою.	293

Назва прикладу	№
Тихі діти.	170
Хто багатший?	224
Чий син оцей хлопець?	174
Чому не плакав?	151
Що за багато, то не здорово.	442
Як учаться діти брехати?	189
Ялиночка.	361
Діяльність	
Єдність.	306
Однодушність.	303
Дні	
Втрата часу.	41
Для чого неділя?	135
Обкрадання Бога.	134
Прогавив.	48
365 перел.	1
Добре	
Бажання гарної жінки.	425
Жінка причиною доброго і злого.	437
Множення.	319
Не слухається добрих порад.	501
Добре діло	
Відновляюча сила.	42
Навчайте дітей доброго.	264
Добро	
Все на добро.	358
Південний вітер.	228
Утеча від подяки.	353
Якщо він устане, я буду лежати.	98
Добробут	
Використовування.	408

Назва прикладу	№
Добродійство	
Вдячність.	356
Згадування Божих добродійств.	332
Любов до Невидимого.	352
Подякою більше досягаємо, ніж просьбою.	357
Почуття вдячности.	348
Доброчинець	
Блаженніше давати.	343
Вдячність.	342
Довір'я	
Безодня премудрости.	312
Віра бачить Невидимого.	246
Довір'я до батька.	247
Керівник життя.	248
Доводити	
Жона нехай боїться свого мужа.	496
Додаток	
З ким женишся?	398
Докір	
Батьківський заповіт.	258
Божий огонь.	381
Відповідальність родичів.	287
Звалювання вини.	429
Любов до кінця.	271
Невидимий картач.	309
Підносити.	458
Страшний докір.	249
Долина	
Долина смертної темряви.	302
Доля	
Вияв любови.	368
Доля.	516

Назва прикладу	№
Домовина	
Бог осміяний бути не може	99
Від Бога не сховаєшся.	513
Дорога	
Провід Духа.	299
Досада	
Непорозуміння.	476
Досконалість	
Тільки перед людьми.	281
Дослід	
Перемога правди.	111
Досягнення	
Кінець ділові вінець.	286
Любов до кінця.	271
Дотримуватись	
Десять правил для подружжя.	409
Дочка	
Відношення до дітей.	292
Любов матері.	176
Несвідома дочка.	179
Обманлива зовнішність.	181
Одруження з грішми.	481
Світло в окні.	159
Того, хто приходить, не вижену.	172
Дощ	
Любов на словах.	500
Дрібниці	
І добре повинно мати границі.	54
Друг	
Жінка — ворог.	490
Дружина	
Дорогоцінна дружина.	435

Назва прикладу	№
Дуб	
Без Божого закону.	153
Думання	
Дар Божий.	462
Про що думав чоловік?	438
Думка	
Родинна рівновага.	469
Дух	
Не знаєте, якого ви духа.	313
Не тільки буква, але й дух.	326
Сумнівна велич.	518
Духівництво	
Душогубці в рясах.	94
Духовне	
Біблія.	329
Внутрішня теплота.	318
Вода Святого Духа.	321
Вплив світла.	328
Духовна вбогість.	289
Провід Духа.	299
Душа	
Дух Святий.	315
Скільки часу уділяєте для душі?	35
Що бачать сліпі?	169
Душогубці	
Батьки, свідкуйте дітям.	283
Всі воскреснуть.	127
Душогубці в рясах.	94
Нема місця.	374
Перекручене поняття.	387
Дякування	
Все на добро.	358
Що бачать сліпі?	169
Економія	
Економія чи скупість?	484

Назва прикладу	№
Євангелія	
Найкращий переклад.	144
Єврей	
З лукавим по лукавству.	63
Єдність	
Єдність.	306
Чоловік готовий позбутися жінки.	505
Єресь	
Перекручене поняття.	387
Церковна мова.	389
Жаль	
Спізнений жаль.	471
Жар	
Великодний вогонь.	97
Жати	
Що ви сієте?	338
Жахіття	
Багатоженство.	491
Жебрак	
Вдовина жертва.	351
Нема місця.	374
Обкрадання Бога.	134
Утеча від подяки.	353
Жертва	
Духовні прикраси.	350
Жертва матері.	214
Життя для Христа.	344
За все дякуйте.	346
Зіпсута жертва.	331
Позагробове життя.	120
Поранені руки.	175
Це тільки збірка.	354
Жертвування	
Вдовина жертва.	351

Назва прикладу	№
Небесний дім.	335
Соромно не жертвувати.	336
Живі	
Нема мертвих, всі живі.	110
Підстава віри в воскресіння.	117
Жити.	
Ощадність.	403
Життя	
Благочестя на свято.	377
Вагання у виборі.	31
Використовуйте час.	6
Вплив світла.	328
Грішми не викупишся.	49
Економія часу.	5
Життя піддостатком.	311
Заклик труби.	50
Не залежить від кольору.	441
Нове.	25
Нове життя витискає старе	24
Смерть без Святого Духа.	304
Ювілей.	452
Жінки	
Мати — робітниця.	149
Чемний.	434
Жорстокість	
Жорстокий батько.	230
Фальшиві християни.	388
Забагато	
Що забагато, то нездорово.	442
Заборона	
Богослуження.	384
Забування	
Гостинности не забувайте.	53

Назва прикладу	№
Забудькуватість	196
Забудькуватість.	410
Заганяння	
Не людською мудрістю.	58
Загибель	
Без Божого закону.	153
Пізно.	19
Ще є час.	27
Задалеко	
Заклик труби.	50
Зайняття	
Безглуздість.	198
Слухаючи, не чують.	386
Закопане	
Похований талант.	510
Замір	
Розумніший у сні.	502
Замовкнути	
Диктатура жінки.	455
Заохочення	
Заохочення.	270
Запрошення	
Запрошування в зібрання.	394
Стіл Господній.	84
Заслужування	
А ти?	288
Відповідальність родичів.	287
Засоби	
Небесний дім.	335
Заступатися	
Заступництво Духа.	305
Захланність	
Дім торгівлі.	92
Захоплення	
Про що думав чоловік?	438
Збагачування	
Духовна вбогість.	289
Збірка	
Це тільки збірка.	354
Звалювання	
Звалювання вини.	429
Звичай	
Історія ялинки.	366
Звірі	
Дорогоцінна дружина.	435
Духовний інстинкт.	316
Рукавичка.	498
Зводження	
Біблія.	329
Згадування	
Вдячність.	356
Згадка про жертву.	89
Згадування Божих добродійств.	332
Мир у Христі.	90
Посмертна згадка.	295
Згідливість	
Без сварки.	464
Згіршення	
Згіршення.	391
З'єднання	
Гріх — розлучник.	419
Зібрання	
Не йди з ними.	204
Патріотизм.	93
Перш Господеві.	133
Пізне покаяння.	184

Назва прикладу	№
Зійтись	
Злиття.	423
Те, що найдорожче.	466
Зіпсуте	
Зіпсута жертва.	331
Злиття	
Злиття.	423
Зло	
Боротьба зі злом.	314
Духовний інстинкт.	316
Жінка причиною доброго і злого.	437
Якщо він устане, я буду лежати.	98
Злодійство	
Адамове ребро.	488
Злочинність	
Не знаєте, якого ви духа.	313
Фальшиві християни.	388
Злякатися	
Налякав признаням.	404
Змивання	
Дають, чого самі не мають.	69
Хрищення без віри.	65
Змінювання	
Вечеря Господня.	83
Незмінні почуття.	482
Зміст	
Не опакування, а зміст.	363
Змушування	
Відношення до дітей.	292
Знайти	
Радість спільности з батьком.	284
Знати	
Бог знає, що ми можемо.	291
Бог не лишає вдячних.	355
Дух Святий бачить.	323
Знання батька.	240
Мама безбожниця — вчителька християнка.	140
Нагого зодягніть.	373
Не відмовитесь похоронити.	506
Значення	
Родинна рівновага.	469
Зневага	
Аби мільйони, то пошана буде.	483
Бог осміяний бути не може.	509
Лихослів'я батька.	252
Зовнішність	
Обманлива зовнішність.	181
Чи краса є конечна?	470
Золото	
Похований талант.	510
Зоря	
Зоря.	371
Зрада	
Телефон від собачки.	428
Зреперувати	
Віра дитини.	290
Зрозуміле	
Адамове ребро.	488
Церковна мова.	389
Зудар	
Безгрішна.	473

Назва прикладу	№
Зустріч	
Зустрічання.	451
На зустріч батькові.	231
Ідеал	
Ідеал чи користь.	244
Іконоборство	
Жінка причиною доброго і злого.	437
Інквізиція	
Не знаєте, якого ви духа.	313
Перекручене поняття.	387
Інстинкт	
Духовний інстинкт.	316
Іти	
По слідах.	250
Тату, я йду за тобою.	293
Їсти	
Безкорисне.	519
Економія чи скупість?	484
Засіб від грубіння.	402
Розвід.	449
Спізнений жаль.	471
Камінь	
Камінь замість хліба.	171
Той, що зійшов з неба.	367
Кандидати	
Випробовування.	472
Капризити	
Терпеливе.	192
Кара	
Бог осміяний бути не може.	105
Не падай на дусі.	347
Не розпещуй дітей.	206
Суд без милости.	261

Назва прикладу	№
Картання	
Невидимий картач.	309
Картопля	
Вибір нареченої.	449
Катастрофа	
Безгрішна.	473
За все дякуйте.	330
Поранний поцілунок.	424
Родинна рівновага.	418
Католицтво	
Богозневага фальшивих християн.	88
Дім торгівлі.	92
Куплені душі.	68
Назва не змінює суті.	70
Перекручене поняття.	387
Різниця в зрозумінні.	67
Хрищення за вірою.	57
Хрищення не очищає.	62
Церковна мова.	389
Що таке чудо?	91
Кафедра	
Згіршення.	391
Квіти	
Безкорисне.	519
Що ви сієте?	338
Керування	
Бажання гарної жінки.	425
Боже керівництво.	317
Керівник життя.	248
Кім керується церква?	324
Однодушність.	303
Провід Духа.	299
Родинна рівновага.	418
Кидатись	
Непорозуміння.	468

Назва прикладу	№
Кінець	
Кінець ділові вінець.	286
Могила.	511
Кладовище	
Безкорисне.	519
Спокій в Бозі.	515
Сумнівна велич.	518
Кликання	
Батько шукає.	226
Де ти?	233
Любов матері.	176
Кольор	
Не залежить від кольору.	441
Яке волосся?	440
Командування	
Диктатура жінки.	455
Хто командує?	463
Конечне	
Безконечне в конечнім.	364
Користолюбство	
Ідеал чи користь?	244
Татко застрахований.	195
Король	
Щастя.	378
Корона	
Щастя.	378
Краса	
Чи краса є конечна?	470
Що ви сієте?	338
Яке волосся?	440
Красти	
Адамове ребро.	488
Вина родичів.	208
Налякав признанням.	404

Назва прикладу	№
Обкрадання Бога.	134
Правдиве покаяння.	79
Сповідь.	76
Сповідь.	78
Кращі	
Гріб.	512
Кривда	
Виправлення кривди.	3
Спізненна нагорода.	51
Кричати	
Підвищення голосу.	382
Купівля	
Використовування.	408
Куплені душі.	68
Кухар	
Шукання кухаря.	456
Лаятись	
Турботливість.	479
Які бувають мужі?	478
Лев	
Лев і павук.	95
Легко	
По слідах легко.	273
Ледар	
Різні характери.	422
Лежати	
Долина смертної темряви.	302
Лист	
Сьогодні або ніколи.	22
Лікар	
За все дякуйте.	345
Лікування	
Все на добро.	358

Назва прикладу	№
Любити	
Батьківський заповіт.	258
Важних справ не доручай іншим.	433
Любов більша до родичів.	56
Любов до Невидимого.	352
Любов матері.	176
Рукавичка.	498
Світло в окні.	159
Те, що найдорожче.	466
Того, хто приходить, не вижену.	172
Яка ти дитина?	285
Любов	
Вдовина жертва.	351
Вияв любови.	368
Вірний вибір.	407
Вірність обітниці.	160
Єдність.	306
Жертва дитини.	158
Любов батька.	231
Любов до кінця.	271
Любов до тата.	238
Любов матері.	137
Любов матері.	173
Любов матері.	201
Любов матері.	202
Нема вогню.	301
Носіть тягарі один одного.	132
Поцілунок любови.	256
Стіл Господній.	84
Тепла рука.	216
Туга за матір'ю.	156
Фальшива любов.	475
Фальшиве розуміння.	236
Людина	
Людина.	235
Мазання	
Маляр.	225
Малодушність	
Малодушність.	207
Малювання	
Мати й війна.	177
Не тільки буква, але й дух.	326
Маляр	
Маляр.	225
Мама	
Нова мама.	411
Посередник.	413
Чоловік готовий позбутися жінки.	505
Марнування	
Дорожіть часом.	39
Мерзнути	
Вдячність.	356
Мерці	
Безглузде хрищення.	66
Вічне життя.	107
Гостина з мерцем.	81
Духовна мертвота.	85
Нема мертвих, всі живі.	110
Меч	
Боротьба зі злом.	314
Милозвучність	
Дух Святий.	315
Милостиня	
Навчайте дітей доброго.	264
Мир	
Без сварки.	464
Подружній мир.	494
Мільйони	
Аби мільйони, то пошана буде.	483
Одруження з грішми.	481
Місіонерство	
Мати — місіонерка.	165
Мати — пастор.	166
Ось я, пошли мене!	514
Місце	
Малодушність.	207
Нема місця.	374
Після шлюбу.	453
Скромність.	263
Турботливість.	479
Уважливість.	417
Множення	
Множення.	319
Мова	
Дар мов.	320
Церковна мова.	389
Мовчання	
Засіб проти сварки.	436
Мовчання жінок.	493
Щасливий.	400
Ювілей.	504
Могила	
Безкорисне.	519
Від Бога не сховаєшся.	513
Доля.	516
Могила.	511
Непотрібне співчуття.	517
Ось я, пошли мене!	514
Похований талант.	510
Спокій в Бозі.	515
Сумнівна велич.	518
Христос воскрес.	109
Мода	
Остання мода.	461
Можливе	
Безконечне в конечнім.	364
Бог знає, що ми можемо.	291
Невидима рука.	232
Молитва	
Атмосфера молитви.	163
Блаженніше давати.	343
Бог не лишає вдячних.	355
Мати — місіонерка.	165
Мати — молитовниця.	147
Мати молитовниця до смерти.	162
Мати — суддя.	161
Молитва віри.	265
Молитва примирює.	477
Підстава віри в воскресіння.	117
Світло в окні.	159
Сила материнної молитви.	183
Молитись	
Вдячність.	356
Вона його жде.	215
Заступництво Духа.	305
Не йди з ними.	204
Учи себе, а потім інших.	190
Молодь	
Без сварки.	464
Жертва спокуси.	262
Скромність.	263
Що за багато, то не здорово.	442
Мораль	
Сповідь.	78
Мудрування	
Безодня премудрости.	312
Мученик	
Мученик чи глупий?	445

Назва прикладу	№
Навернення	
Множення.	319
Молитва віри.	265
Правдиве покаяння.	79
Спаситель від гріхів.	75
Навчання	
Дух Святий навчить.	308
Навчила.	448
Навчіте й христіте.	60
Послух.	234
У Христа христилися.	64
Нагадування	
Різдво.	359
Нагода	
Вагання у виборі.	31
Гостинности не забувайте.	53
Спізнився.	7
Темрява смерти.	36
Ще є час.	27
Нагорода	
Госниности не забувайте.	53
Признай тільки вину.	73
Спізнена нагорода.	51
На ділі	
Любов на словах.	500
Надія	
Надія на вічне життя.	217
Розчарування й вияснення.	460
Надлишок	
Надмірність.	337
Надхнення	
Найголовніша причина.	325
Найголовніше	
Найголовніша причина.	325
Найголовніше.	474
Найдорожче	
Те, що найдорожче.	466
Наказування	
Не моя жінка.	444
Наполегливість	
Кінець ділові вінець.	286
Наречена	
Важних справ не доручай іншим.	433
Випробовування.	472
Любов на словах.	500
Реакція свідка.	431
Наслідця	
Батьківський заповіт.	258
Краще, щоб я відійшов.	279
Продаються родичі.	154
Фальшиве розуміння.	236
Насмішка	
Бог осміяний бути не може.	105
З лукавим по лукавству.	63
Негідна мати.	178
Настрій	
Історія ялинки.	366
Поранній поцілунок.	424
Наука	
Магометанське воскресіння.	126
Не все залежить від науки.	485
Південний вітер.	228
Послух.	234
Учи себе, а потім інших.	190
Христос воскрес.	108
Нахабність	
Вечеря Господня.	82
Не бачити.	
Зобачила отця.	123

Назва прикладу	№
Небезпека	
Духовний інстинкт.	316
Небезпека відкладання.	20
Отець Небесний з нами.	259
Чи ти готовий?	32
Небо	
Виховання дітей.	267
Небесний дім.	335
Підносити.	458
Радісне небо.	209
Той, що зійшов з неба.	367
Невдачі	
Звалювання вини.	429
Невдячність	
Не знаю її.	200
Почуття вдячности.	348
Шануй батька.	257
Не вернутись	
Підносити.	458
Невидиме	
Віра бачить невидиме.	246
Невидимий картач.	309
Невинні	
Історія повторюється.	277
Невідоме	
Вдячність.	342
Не відмовитесь похоронити.	506
Невірність	
Невірний в малому.	393
Невіруючі	
Божий розрахунок.	136
Неволя	
Народження.	360
Негайно	
Негайне визнання гріха.	80
Не говорив	
Батьки, свідкуйте дітям.	283
Непорозуміння.	468
Не дадуть	
Турботливість.	479
Недбайливість	
Відповідальність родичів.	254
Недбальство приречених.	28
Пізне покаяння.	184
Спізнився.	7
Чому не ходиш на зібрання?	380
Незгода	
Телефони від собачки.	428
Непорозуміння	
Хто винен?	414
Не розуміти	
Формалізм.	390
Недовір'я	
Прости боргі наші.	52
Як учаться діти брехати?	189
Не дожила	
Не дожила.	29
Недоліки	
Що зменшує недолік?	503
Не думати	
Неуважливість.	396
Подарки.	370
Скільки часу уділяєте для душі?	35
Чи народився вже Христос	369
Незбагнене	
Безодня премудрости.	312

Назва прикладу	№
Нездорово	
Що за багато, то нездорово.	442
Незмінне	
Незмінні почуття.	482
Не знати	
Не знаю її.	200
Несвідома дочка.	179
Не йти	
Не йди з ними.	204
Неможливе	
Дар мов.	320
Ненормальність	
Несвідома дочка.	179
Неплідність	
Соромно не жертвувати.	336
Непоправні	
А ти?	288
Непорозуміння	
Боже керівництво.	317
Дорогоцінна дружина.	435
Непорозуміння.	476
Непродуманість.	278
Непослушні	
Матірнє остереження.	157
Чому матері сивіють?	141
Непотрібні	
Безкорисне.	519
Непотрібне співчуття.	517
Принадність розтрачена.	427
Стіна навколо цвинтаря.	507
Чоловік готовий позбутися жінки.	505
Шукання кухаря.	456

Назва прикладу	№
Непошана	
Лихослів'я батька.	252
Неправда	
Сповідь.	76
Чому матері сивіють?	141
Неприймання	
Гостинности не забувайте.	53
Зіпсута жертва.	331
Нероба	
Вартість жінки.	447
Найголовніша причина.	325
Не роби	
Матірне остереження.	157
Нерозкаяність	
Батьківський заповіт.	258
Не розчарувати	
Материнське виховання.	220
Не соромляться	
Прикладний син.	282
Не сумісне	
Родинне служіння Богові.	432
Не спішно	
Не спішать до раю.	44
Несправедливість	
Батьківська несправедливість.	229
Родинне служіння Богові.	432
Чи будуть жінки в раю?	489
Не чекати	
Бодріться, ворог близько!	383
Не чекав.	2
Не чують	
Дар Божий.	462

Назва прикладу	№
Слухаючи, не чують.	386
Нещастя	
Відношення до дітей.	292
Низьке	
Радість спільности з батьком.	284
Ніколи	
Не відкладай на завтра.	30
Тепер або ніколи.	4
Німі	
Голос дитини.	274
Нічого	
Неуважливість.	396
Нове	
Вигляд благочестя.	12
Відновлююча сила.	42
Відродження.	15
Від старого до нового.	18
Віра без діл.	17
Внутрішнє оновлення...	14
Не плачте за померлими.	16
Нова мама.	411
Нова релігія.	23
Нове.	25
Нове життя витискає старе	24
Стара або нова віра.	38
Носити	
Носіть тягарі.	186
Нудьга	
Духовна мертвота.	85
Обережність	
Обережний муж.	467
Селянин і Біблія.	221
Тату, я йду за тобою.	293
Обітниця	
Вірність обітниці.	160

Назва прикладу	№
Мати — місіонерка.	165
Обман	
Обман.	298
Обманлива зовнішність	181
Родинне служіння Богові.	432
Хрищення за вірою.	57
Як учаться діти брехати?	189
Обновлення	
Внутрішнє оновлення.	14
Обновлення.	43
Образа	
Непродуманість.	278
Походження людини.	212
Образ Божий	
Обновлення.	43
Обходитись	
Те, але й не те.	145
Огірчення	
Не огірчуй матері.	218
Огонь	
Божий огонь.	381
Боротьба зі злом.	314
Великодний вогонь.	97
Дух очищує.	322
Любов на словах.	500
Нема вогню.	301
Непорозуміння.	468
Однодушність	
Боже керівництво.	317
Однодушність.	303
Одруження	
Ощадність.	403
Хочеться заміж.	420
Одягання	
Нагого зодягніть.	373

Назва прикладу	№
Остання мода.	461
Опам'ятання	
Родинне служіння Богові.	432
Опіка	
Вдячний.	333
Опіка над сиротами.	349
Організм	
Єдність.	306
Осел	
Пояснення.	454
Осміювання	
Бог осміяний бути не може.	105
Останнє	
Остання мода.	461
Остереження	
Духовний інстинкт.	316
Матірнє остереження.	157
Сьогодні або ніколи.	22
Острижені	
Острижені жінки.	492
Осуд	
Божий огонь.	381
Отець	
Зобачила отця.	123
Охорона	
Божа охорона.	340
Оцінювання	
Вартість жінки.	447
Жертва матері.	214
Поранені руки.	175
Очищення	
Дають, чого самі не мають.	69
Хрищення не очищає.	62
Червоне яєчко.	96
Ошукування	
Нова мама.	411
Ощадність	
Ощадність.	403
Ощасливити	
Вибір пареченої.	499
Пам'ятник	
Камінь замість хліба.	171
Пасха	
Чому хліб називають пасхою?	130
Патент	
Суд.	459
Патріотизм	
Патріотизм.	93
У чому сила?	300
Пекло	
Виховання дітей.	267
Дають, чого самі не мають.	69
Домове пекло.	497
Магометанське воскресіння.	126
Переїсточення	
Що таке чудо?	91
Переклад	
Дар мов.	320
Найкращий переклад.	144
Перекручення	
Перекручене поняття.	387
Перемога	
Дух Святий навчить.	308

Назва прикладу	№
Любов до кінця.	271
Перемагай зло добром.	124
Перемога правди.	111
Поглинута смерть.	103
У чому сила?	300
Якщо він устане, я буду лежати.	98
Переповнення	
Надмірність.	337
Перепрошення	
Коли син кається, то батько прийме.	296
Перешкода	
Любов на словах.	500
Самозаглушування.	87
Періг	
Благочестя на свято.	377
Перли	
Мамини перли.	194
365 перел.	1
Письмо	
Письмо Христове.	310
Питання	
Допитливість.	276
Підвезти	
Непотрібне співчуття.	517
Піднесення	
Випробування.	472
Підносити.	458
Підроблення	
Смерть без Святого Духа.	304
Підтримання	
Відпихання від церкви.	365
Пізнавання	
Не відмовитесь похоронити.	506
Поцілунок любови.	256
Чи пізнаємо один одного в вічности?	187
Пізно	
Вагання у виборі.	31
Пізно.	19
Читайте Біблію.	266
Пісня	
Вплив співу.	211
Пізнали.	143
Платити	
Пояснення.	454
Плач	
Жертва спокуси.	262
Знайомий голос.	155
Не плачте за померлими.	16
Світло в окні.	159
Чий потомок?	430
Чому не плакав?	151
Плоди	
Відродження.	15
Письмо Христове.	310
Пізнали.	143
Побожність	
Вода Святого Духа.	321
Побожний вчений.	392
Повноцінне	
Фальшива любов.	475
Поводження	
Згіршення.	391
Не оженився.	399
Обман.	298
Сварлива жінка.	486

Назва прикладу	№
Слава отцеві.	268
Повторення історії	
Історія повторюється.	277
Погани	
Переміна назви.	379
Погані діла	
Реакція свідка.	431
Поганські звичаї	
Переміна назви.	379
Святе м'ясо.	131
Чому хліб називають пасхою?	130
Погорда	
Аби мільйони, то пошана буде.	483
Подарки	
Благочестя для зиску.	61
Не опакування, а зміст.	363
Подарки.	370
Подарок.	362
Фальшива любов.	475
Хрещення без віри.	65
Подвиг	
Подвиг у приведенні душ до Христа.	397
Подібність	
Самовиховання.	280
Пожертва	
Вдовина жертва.	351
Жертва дитини.	158
Опіка над сиротами.	349
Позавчора	
Стара або нова віра?	38
Позагробове життя	
Позагробове життя.	120

Назва прикладу	№
Посмертні багатства.	104
Покаяння	
Коли син кається, то батько прийме.	296
Не відкладай до завтра.	30
Признай тільки вину.	73
Прогавив.	48
Родинне служіння Богові.	432
Чому не ходиш на зібрання?	380
Помазання	
Помазання.	327
Помилування	
Суд без милости.	261
Поміч	
Виховання дітей.	188
Діла милосердя.	339
Невидима рука.	232
Нема вогню.	301
Помічниця.	227
Поради	
Не слухається добрих порад.	501
Порівняння	
Які бувають мужі?	478
Порожнеча	
Присутність мами.	182
Порок серця	
Порок серця.	406
Порох	
Доля.	516
Найголовніша причина.	325
Сумнівна велич.	518
Порятування	
Бог не лишає вдячних.	355
Віра дитини.	290

Назва прикладу	№
Посередник	
Головне — гроші.	457
Посередник.	413
Послух	
Не слухається добрих порад.	501
Послух.	234
Посміховисько	
А ти?	288
Посолоджені	
Спізнений жаль.	471
Посоромлення	
Походження людини.	212
Поспіх	
Економія часу.	37
І добре повинно мати границі.	54
Потомок	
Чий потомок?	430
Потрібне	
Біблія.	329
Мама нам потрібна.	205
Поцілунок	
Вдячні чоловіки.	487
Поранний поцілунок.	424
Поцілунок любови.	256
Почуття	
Ким цікавиться чоловік?	439
Незмінні почуття.	482
Непорозуміння.	468
Пошана	
Аби мільйони, то пошана буде.	483
Безкорисне.	519

Назва прикладу	№
Вплив віруючого батька.	260
Негідна мати.	178
Неправильне виховання.	197
Правда	
Брехня.	294
Воскресіння.	115
Вплив світла.	328
Перемагай зло добром.	124
Перемога правди.	111
Письмо Христове.	310
Правдиве	
Фальшива любов.	475
Праведне	
Духовна вбогість.	289
Праві	
Безгрішна.	473
Працездатність	
Кінець ділові вінець.	286
Праця	
Голос дитини.	274
Засіб від грубіння.	402
Не чужа.	152
Працьовитість	
Труд до смерти.	11
Предки	
Любов до предків.	56
Призірство	
Лихослів'я батька.	252
Признався	
Налякав признанням.	404
Прийняття	
Світло в окні.	159
Приклад	
Батьки, свідкуйте дітям.	283

Назва прикладу	№
Брехня.	294
По слідах.	250
Тату, я йду за тобою.	293
Учи себе, а потім інших.	190
Прикраси	
Духовні прикраси.	350
Як дівчата псуються?	495
Примирення	
Гріх — розлучник.	419
Мир у Христі.	90
Молитва примирює.	477
Поранній поцілунок.	424
Посередник.	413
Принадність	
Принадність розтрачена.	427
Чи краса є конечна?	470
Принципи	
Десять правил для подружжя.	409
Ідеал чи користь.	244
Присвята	
Мати — місіонерка.	165
Пристойність	
Вечеря Господня.	83
Пристосовування	
Ідеал чи користь?	244
Присутність	
Присутність мами.	182
Причина	
Найголовніша причина.	325
Прогавити	
Прогавив.	48
Продажність	
Аби мільйони, то пошана буде.	483

Назва прикладу	№
Благочестя для зиску.	61
Дім торгівлі.	92
Жертва спокуси.	262
Проповідники	
Духовний зріст проповідників.	46
Згіршення.	391
Просити	
Не моя жінка.	444
Протяг	
Уважливість.	417
Прощення	
Засіб проти сварки.	436
Знищене серце.	180
Коли син кається, то батько прощає.	296
Мир у Христі.	90
Молитва примирює.	477
Негайне визнання гріхів.	80
Правдиве покаяння.	79
Сповідь.	76
Сповідь.	78
Псуватися	
Зіпсута жертва.	331
Як дівчата псуються?	495
Пустиня	
Провід Духа.	299
Пустування	
Біблія.	329
Як тривога, то до Бога.	213
Путь	
Могила.	511
П'янство	
А ти?	288
Відповідальність родичів.	254
Дідичність.	253

Назва прикладу	№
Дух Святий бачить.	323
Посмертна згадка.	295
Різні характери.	422
Розвід.	449
Який батько, такий син.	272
Радість	
Зрозумів.	465
Радуйтесь.	128
Ялиночка.	361
Рай	
Доля.	516
Магометанське воскресіння.	126
Мученик чи глупий?	445
Не спішать до раю.	44
Таємниця вічного життя.	121
Чи будуть жінки в раю?	489
Ребро	
Адамове ребро.	488
Мовчання жінок.	493
Регуляція	
Родинна рівновага.	418
Рекляма	
Різдво — рекляма.	372
Релігійність	
Фальшиві християни.	388
Формалізм.	390
Релігія	
Без Божого закону.	153
Без виховання.	222
Нова релігія.	23
Реперування	
Віра дитини.	290
Нове.	25
Риза	
Душогубці в рясах.	94

Назва прикладу	№
Старе серце.	13
Ризикування	
Дорожіть часом.	39
Рівновага	
Родинна рівновага.	418
Родинна рівновага.	469
Рішаюче значення	
Родина рівновага.	469
Робота	
Вартість жінки.	447
Засіб від грубіння.	402
Мати — робітниця.	149
Навчила.	448
Родина	
Гріх розлучник.	419
Родинна рівновага.	418
Чоловік готовий позбутися жінки.	505
Родичі	
Вина родичів.	208
Відношення до дітей.	292
Відповідальність родичів.	254
Не огірчуй матері.	218
Прикладний син.	282
Продаються родичі.	154
Розбіжність	
Боже керівництво.	317
Розбрат	
Молитва примирює.	477
Розводи	
Злиття.	423
Зустрічання.	451
Молитва примирює.	477
Не все залежить від науки.	485
Посередник.	413
Розвід.	449

Назва прикладу	№
Танці причиною розводів.	480
Те, що найдорожче.	466
Розгубленість	
Забудькуватість.	410
Розмова	
Мирна розмова.	401
Розпещення	
Не розпещуйте дітей.	206
Розп'ятий	
Вечеря Господня.	82
Розрахунок	
Божий розрахунок.	136
Розтрачене	
Принадність розтрачена.	427
Розумні	
Розумніший у сні.	502
Хто має уступити?	421
Чи краса конечна?	470
Рубання	
Боротьба зі злом.	314
Руйнування	
Використовування.	408
Рукавичка.	
Рукавичка.	498
Руки	
Важних справ не доручай іншим.	433
Віра бачить невидимого.	246
Довір'я до батька.	247
Мамини руки.	150
Невидима рука.	232
Отець Небесний з нами.	259
Оце. Я з вами.	255
Поранені руки.	175
Руки отця.	243
Тепла рука.	216
Хитрун.	245
Рух	
Божа дія.	307
Нема вогню.	301
Рятування	
Де ти?	233
Любов матері.	173
Поранені руки.	175
Рятунок	
Батько шукає.	226
За все дякуйте.	330
Згадка про жертву.	89
Пізно.	19
Самовиставлення	
Тільки перед людьми.	281
Як дівчата псуються?	495
Самому собі.	
Подарки.	370
Самообман	
Дають, чого самі не мають.	69
Самообман.	34
Самоопрадовування	
Признай тільки вину.	72
Самопожертва	
Любов матері.	201
Самопосвята	
Позагробове життя.	120
Самотність	
Вияв любови.	368
Чи краса є конечна?	470
Сварня	
Без сварки.	464
Засіб проти сварки.	436
Поранній поцілунок.	424
Сварлива жінка.	486
Сварливість.	443
Суд.	459
Хто винен?	414
Чий потомок?	430
Свиня	
З лукавим по лукавству.	63
Ювілей.	452
Свідок	
Реакція свідка.	431
Свідомість	
Бодріться, ворог близько.	383
Відповідальність родичів.	254
Материнське виховання.	220
Свідчити	
Мати — суддя.	161
Світло	
Економія часу.	5
Світло в окні.	159
Темрява смерти.	36
Свято	
Гостина з мерцем.	81
Духовна мертвота.	85
Нагого зодягніть.	373
Нема місця.	374
Подарки.	370
Чи народився вже Христос?	369
Чому хліб називають пасхою?	130
Сенс	
Безглуздя.	198
Безкорисне	519
Формалізм.	390
Серце	
Божа дія.	307
Знищене серце.	180
Любов матері.	202
Після шлюбу.	453
Старе серце.	13
Сиві	
Вірність.	415
Чому матері сивіють?	141
Сила	
Божа дія.	307
Сила воскресіння.	125
У чому сила?	300
Христос воскрес.	118
Символ	
Зрозумів.	465
Син	
Без Божого закону.	153
Виховання.	199
Знищене серце.	180
Лихослів'я батька.	252
Мати.	203
Негідна мати.	178
Прикладний син.	282
Самовиховання.	280
Сила материнної молитви,	183
Синівська похвала.	164
Скромність.	263
Слава отцеві.	268
Такою мірою відміряють.	251
Туга за матір'ю.	156
Чий син оцей хлопець?	174
Шануй батька.	257
Яка ти дитина?	285
Який батько, такий син.	272
Син Божий	
Задля сина.	239
Сироти	
Батько сиріт.	341

Назва прикладу	№
Опіка над сиротами.	349
Присутність мами.	182
Сіяння	
Що ви сієте?	338
Скарб	
Похований талант.	510
Розчарування й вияснення.	460
Скрипіння	
Помазання.	327
Скромність	
Не опакування, а зміст.	363
Скромність.	263
Скупість	
Домове пекло.	497
Економія чи скупість?	484
Небесний дім.	335
Соромно не жертвувати.	336
Слабі	
Випробовування.	472
Відпихання від церкви.	365
Слава	
Слава отцеві.	268
Сліди	
По слідах.	250
По слідах легко.	273
Тату, я йду за тобою.	293
Слово Боже	
Боротьба зі злом.	314
Життя під достатком.	311
Слухаючи, не чують.	386
Служіння	
Перш Господеві.	133
Родинне служіння Богові.	432
Слухняний	
Яка ти дитина?	285
Смерть	
Влада над смертю.	113
Долина смертної темряви.	302
Небезпека відкладання.	20
Недбальство приречених.	28
Не чекав.	2
Поглинута смерть.	103
Страшний докір.	249
Темрява смерти.	36
Смерть віруючих	
Взірець терпіння.	269
Смуток	
Зрозумів.	465
Собачка.	
Телефон від собачки.	428
Сон	
Розумніший у сні.	502
Сонце	
Вплив світла.	328
Життя під достатком.	311
Соромитися	
Не знаю її.	200
Підвищення голосу.	382
Соромно не жертвувати.	336
Шануй батька.	257
Спання	
Відпочинок.	450
Жорстокий батько.	230
Множення.	319
Чемний.	434
Спасання	
Нема вогню.	301
Спаситель	
Гріб.	512
Життя для Христа.	344
Різдво.	359
Спаситель від гріхів.	75
Спасіння	
Взавтра.	45
Використовуйте час.	9
Любов батька.	231
Не дожила.	29
Не пропусти.	26
Спішіть.	21
Тепер або ніколи.	4
Чи ти готовий?	32
Спекуляція	
Порок серця.	406
Співання	
Обережний муж.	467
Самозаглушування.	87
Співчуття	
Нагого зодягніть.	373
Непотрібне співчуття.	517
Носіть тягарі.	186
Спізнення	
Використовуйте час.	10
Гостинности не забувайте.	53
І добре повинно мати границі.	54
Не дожила.	29
Пізне покаяння.	184
Пізно.	19
Прогавив.	48
Прости боргі наші.	52
Спізнена нагорода.	51
Спізнений жаль.	451
Спізнився.	7
Спільність	
Голос матері.	185
Гріб.	512
Молитва примирює.	477
Спогад	
Вдячність.	356
Вплив співу.	211
Згадка про жертву.	89
Згадування Божих добродійств.	332
Пізнали.	143
Посмертна згадка.	295
Спокій	
Воскресіння.	115
Спокій в Бозі.	515
Спокій в хаті.	223
Спокуса	
Жертва спокуси.	262
Танці причиною розводів.	480
Старе	
Вигляд благочестя.	12
Від старого до нового.	18
Віра без діл.	17
Вірність.	415
Не плачте за померлими.	16
Нова мама.	411
Нове.	25
Нове життя витискає старе.	24
Острижені жінки.	492
Стара або нова віра.	38
Старе серце.	13
Старість	
Неправильне виховання.	197
Скромність.	263
Стіна	
Стіна навколо цвинтаря.	507
Страх	
Де ти?	233
Отець Небесний з нами.	259
Страховка	
Божа охорона.	340

Назва прикладу	№
Татко застрахований.	195
Страшне	
Страшний докір.	249
Суд	
Від Бога не сховаєшся.	513
Духовна вбогість.	289
Суд.	459
Суд без милости.	261
Сховатись	
Від Бога не сховаєшся.	513
Де можна сховатись?	102
Сьогодні	
Взавтра.	45
Не відкладай до завтра.	30
Прости боргі наші.	52
Сьогодні або ніколи.	22
Табір	
Бодріться, ворог близько.	383
Талант	
Маляр.	225
Похований талант.	510
Танці	
Танці причиною розводів.	480
Тато	
Батько боїться мами.	191
Гріх — розлучник.	419
Посередник.	413
Татко застрахований.	195
Тварини	
Позагробове життя.	120
Пояснення.	454
Твердість духа	
Не падай на дусі.	347
Текст	
Родинне служіння Богові.	432
Телефон	
Телефони від собачки.	428
Телевізор	
Диктатура жінки.	455
Темрява	
Де ти?	233
Оце, Я з вами.	255
Темрява смерти.	36
Тепер	
Тепер або ніколи.	4
Тепло	
Внутрішня теплота.	318
Тепла рука.	216
Терпеливість	
Взірець терпіння.	269
Терпеливе.	192
Тихі	
Помазання.	327
Тихі діти.	170
Тілесне	
Різдво — рекляма.	372
Товариство	
Вдячні чоловіки.	487
Торгівля	
Дім торгівлі.	92
Куплені душі.	68
Різдво — рекляма.	372
Торжество	
Їж, пий і веселись.	55
Трагедія	
Їж, пий і веселись.	55
Триматися	
Оце, Я з вами.	255

Назва прикладу	№
Тройця	
Безодня премудрости.	312
Труба	
Воскресіння мертвих.	99
Заклик труби.	50
Магометанське воскресіння.	126
Туга	
Голос матері.	185
Гріх — розлучник.	419
Туга за матір'ю.	156
Турботливість	
Турботливість.	479
Тягар	
Бог знає, що ми можемо.	291
Внутрішня теплота.	318
Носіть тягарі.	186
Убогість	
Духовна вбогість.	289
Убрання	
Використовування.	408
Уважливість	
Уважливість.	417
Удавання	
Батькове знання.	240
Удобриво	
Життя піддостатком.	311
Письмо Христове.	310
Уздоровлення	
Діла милосердя.	339
За все дякуйте.	345
Умирання	
Смерть без Святого Духа.	304
Умови	
Життя піддостатком.	311
Упадок	
Радість спілности з батьком.	284
Упевненість	
Віра дитини.	290
Молитва віри.	265
Уступати	
Безгрішна.	473
Хто має уступити?	421
Чи краса є конечна?	470
Утікати	
Доля.	516
Які бувають мужі?	478
Утримування	
Багатоженство.	491
Учені	
Жінка вченого.	416
Побожний вчений.	392
Учитель	
Селянин і Біблія.	221
Христос воскрес.	108
Учити	
Маляр.	225
Навчайте дітей доброго.	264
Фальшиве	
Богозневага фальшивих християн.	88
Фальшива любов.	475
Фальшиве розуміння.	236
Фальшиві християни.	388
Фанатизм	
Фальшиві християни.	388
У спільності з Господом.	86

Назва прикладу	№
Формалізм	
Формалізм.	390
Фронт	
Бодріться, ворог близько!	383
Характер	
Твердий характер.	142
Чи краса є конечна?	470
Хвилина	
Грішми не викупишся.	49
Хитрун	
Хитрун.	245
Хліб	
Благочестя на свято.	377
Камінь замість хліба.	171
Той, що зійшов з неба.	367
Ходити	
Божий огонь.	381
Одна головешка і в печі не горить...	395
Чому не ходиш на зібрання?	380
Хочеться	
Хочеться заміж.	420
Християни	
Атмосфера молитви.	163
Згіршення.	391
Мати й діти.	138
Переміна назви.	379
Фальшиві християни.	388
Християнське	
Не тільки буква, але й дух.	326
Переміна назви.	379
Християнство	
Безглузде хрищення.	66
Благочестя для зиску.	61
Від старого до нового.	18
Діла милосердя.	339
Куплені душі.	68
Назва не змінює суті.	70
Не людською мудрістю.	58
У Христа християлися.	64
Хрищення без віри.	65
Христос	
Богозневага фальшивих християн.	88
Влада над смертю.	113
Заклик труби.	50
Зоря.	371
Любов матері.	202
Мама безбожніця і вчителька християнка.	140
Народження.	360
Рукавичка.	498
Сила воскресіння.	125
Той, що зійшов з неба.	367
У Христа християлися.	64
Христос воскрес.	108
Христос воскрес.	109
Чи народився вже Христос?	369
Цар	
Влада над смертю.	113
Побожний вчений.	392
Стіл Господній.	84
Цвинтар	
Стіна навколо цвинтаря.	507
Церква	
Безглузде хрищення.	66
Біблія.	329
Богозневага фальшивих християн.	88
Божий огонь.	381
Вечеря Господня.	83
Відпихання від церкви.	365
Єдність.	306

Назва прикладу	№
Ким керується церква?	324
Сповідь.	76
Сповідь.	78
Цікаве	
Блаженніше давати.	343
Цікавитись	
Головне — гроші.	457
Найголовніше.	474
Цілісність	
Цілісність.	119
Час	
Використовуйте час.	6
Використовуйте час.	9
Використовуйте час.	10
Використовуйте час.	40
Втрата часу.	41
Дорожіть часом.	39
Дорожіть часом.	47
Духовний зріст проповідників.	46
Економія часу.	37
Не відкладай до завтра.	30
Недбальство приречених.	28
Не пропусти.	26
Останні хвилини.	8
Прогавив.	48
Самообман.	34
Скільки часу уділяєте для душі?	35
Труд до смерти.	11
Ще є час.	27
Чекання	
Вона його жде.	215
Не чекав.	2
Сварливість.	443
Чемність	
Чемний.	434
Червоне яєчко	
Червоне яєчко.	96
Червоне яєчко.	129
Чесноти	
Самовиховання.	280
Честь	
Синівська похвала.	164
Стіл Господній.	84
Чистити	
Вибір нареченої.	499
Читання	
Біблія.	329
Духовний зріст проповідників.	46
Письмо Христове.	310
Формалізм.	390
Читайте Біблію.	266
Як люди розуміють читання Біблії?	77
Чоловік	
Засіб від грубіння.	402
Чорне	
Дух очищує.	322
Чудо	
Бог не лишає вдячних.	355
Дар мов.	320
Що таке чудо?	91
Чуже	
Не чужа.	152
Шанування	
Не огірчуй матері.	218
Шкодування	
Батьківський заповіт.	258
Читайте Біблію.	266

Назва прикладу	№
Шукання	
Батько шукає.	226
Де ти?	233
Любов матері.	137
Подарок.	362
Щастя	
Вагання у виборі.	31
Десять правил для подружжя.	409
Щасливий.	400
Щастя.	378
Що зменшує недолік?	503
Ювілей	
Ювілей.	452
Ювілей.	504
Язик	
Сварливість.	443
Щасливий.	400
Який	
Яка ти дитина?	285
Якість	
Дідичність.	253
Ялиночка	
Історія ялинки.	366
Нагого зодягніть.	373
Ялиночка.	361
Ясно	
Непродуманість.	278